

I. GWARDJALADZÉ,

ი. გვარჯალაძე

K. MIKÉLADZÉ

კ. მიქელაძე

Proverbes et dictons français
avec leurs traductions
et équivalents géorgiens

ფრანგული ანდაზები და ხატოვანი
სიტყვა-თქმანი ქართული
თარგმანითა და შესატყვისებით

$\Gamma I (+ n) (\Phi p) + 4r + 4n (\Phi p)$
 $4 (\Phi p) + \Gamma I + 81 \cdot 2 \cdot \Phi p + 81 \cdot 2 \Gamma p$
 $84 - 84 + 899 \cdot 962 \cdot 1 - 84 + 44 - 8 (= 99 \cdot 962 \cdot 1)$
ა 449

Г $\frac{70105-070}{M(601) \cdot 08-81}$ 251-81

© გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“. თბილისი, 1981

წინასიტყვაობა

როგორც ცნობილია, ანდაზები არის ამა თუ იმ ერის, წლების მანძილზე დაგროვილი ხალხური სიბრძნე. მათში ჩაქსოვილია ხალხური სიბრძნის შემცველი ნათელი აზრები და გადმოცემულია სხარტად და მხატვრულ ფორმებში.

ყველა ენას აქვს საკუთარი ანდაზები და ხატოვანი სიტყვა-თქმანი. ამ მხრივ არც ფრანგული ენა წარმოადგენს გამონაკლისს.

ჩვენ გადავწყვიტეთ ქართველი მკითხველისათვის მიგვეწოდებინა ფრანგული ანდაზებისა და ხატოვან სიტყვა-თქმანთა კრებული. ანდაზებსა და ხატოვან თქმებს, უმეტეს შემთხვევაში, თან ახლავს ქართული თარგმანი და ეკვივალენტური შესატყვისები. ჩვენი კრებულის მკითხველებს, დიდ სარგებლობას მოუტანს შედარებები იმ საშუალებებისა და გამოხატულებებისა, რომლებითაც ორივე ენა გადმოსცემს საუკუნეებით დაგროვილ ხალხურ გამოცდილებასა და სიბრძნეს.

კრებულში თავმოყრილია ყველაზე უფრო გავრცელებული ფრანგული ანდაზები და ხატოვანი სიტყვა-თქმანი, რომლებიც იხმარება ზეპირსა და წერით მეტყველებაში თითქმის ყველგან, სადაც კი ფრანგულ ენაზე ლაპარაკობენ. გარდა ამისა, კრებულში შეტანილია საფრანგეთში გავრცელებული უცხოური, ბიბლიური ან კლასიკური წარმოშობის სხვადასხვა მწერლისა თუ მოაზროვნის მოსწრებელი სიტყვა და ბრძნული გამოხატულება.

კრებული დიდ სამსახურს გაუწევს მოსწავლე-ახალგაზრდობას, მთარგმნელებს, ფოლკლორისტებს, უურნალისტებსა და კულტურულ-განმანათლებელი დარგის ყველა მუშაკს, ვინაიდან ძნელია წარმოიდგინო ცოცხალი, მდიდარი მეტყველება ანდაზებისა და ხატოვანი თქმების გარეშე.

ზოგიერთი ანდაზა მოცემულია რამდენიმე ვარიანტად, თუმცა ყველა არსებული ვარიანტის მოცემა კრებულის შემდგენლების ამოცანა არ იყო.

ყველა ანდაზა და ხატოვანი თქმა დალაგებულია ანბანის მიხედვით. რადგან ანდაზას თან ახლავს სიტყვა-სიტყვითი ან ადეკვატური თარგმანი, ამიტომ კრებულს ცალკე ლექსიკონი არ დაეურთეთ.

— -თი აღნიშნულია თარგმანი, წ-ით კი შესატყვისები.

ზოგიერთ შემთხვევაში, კეთილზმოვანების მიზნით, სიტყვასიტყვით თარგმნის პრინციპი მშობლიურ ენაზე დარღვეულია, რისთვისაც შემდგენლები ბოდიშს იხდიან მკითხველის წინაშე.

A

Abandonner (lâcher) la proie pour l'ombre.

— რაც გაქვს იმის დაკარგვა და მოჩვენებითი ხეირის გამოღვევება.

§ გაყიდა მამული, იყიდა ხრამული.

გაყიდა მარანი, იყიდა ტარანი.

ვარი გაყიდე, დოლი ვიყიდე.

A beau danser à qui fortune sonne.

— ვისაც ბედი უღობის, ის კარგად ცეკვავს.

§ ბედი მომეც და სანაგვეზე გადამაგდეო.

ბედი მომეც და ქვაზე დამსვიო.

ბედი მომეც და ნეხეთან დამფალო.

A beau jeu beau retour.

§ ქვევრს რასაც ჩასძახებ, იმასვე ამოგძახებსო.

კარგ მთქმელს კარგი გამგონე უნდაო.

მომხედურს დამხედურიც უნდაო.

მომსვლელს დამხვედრიც უნდაო.

A beau mentir qui vient de loin.

— შორიდან მოსულისათვის ტყუილის თქმა ადვილია.

§ სამშობლო თუ შორსა გაქვს, თავის ქება ადვილიაო.

სამშობლო რომ შორსა გქონდეს, თავის ქებას დიდი არა უნდა რაო.

A beau parler qui n'a cure de bien faire.

— კარგად ლაპარაკობს, მაგრამ ცუდად იქცევა.

§ სიტყვით ანგელოზს ემსგავსის, გულით კი ეშმაკ-ფლიღობსო.

სიტყვაბარაქიანიო, საქმეტალახიანიო.

სიტყვით „ვაიმეო“, საქმით „სხვაი მეო“.

A bien faire, nul crainte.

— სიკეთის მქნელს არაფრის ეშინია.

§ პატიოსან კაცს ძილი მშვიდი აქვსო.

პატიოსნება ყველაზე დიდი სიმდიდრეაო.

პატიოსან კაცს ძილი არ გაუფრთხებაო.

A boiteux femme qui cloche.

— კოჭლს კოჭლი ცოლი.

§ რაც ტურა, ის მელო.

რაც ალხანა, ის ჩალხანაო.

რაც ხეა, ნაფოტიც იგივეაო.

როგორც არის ქარხანაო, ისეთი ხარ თარხანაო.

როგორც ბერიო, ისეთი ვერიო.

ბრმა საქონელს ბრმა მუშტარი არ დაეღვეაო.

A bon chat, bon rat.

— კარგ კატას კარგი ვირთხა უნდა.

§ მოვიდა სეტყვა—დახვდა ქვაო.

თუმცა კატა მარდია, თავიცი დამბლა როდიაო.

თუ კატა მკვირცხლია, არც თავვია დონდლო.

A bon (grand) cheval, grand gué.

— კარგ (დიდ) ცხენს დიდი ფონი უნდა.

§ დიდ იალქნის დაბერვას დიდი ქარი უნდაო.

დიდ ფელამუშს დიდი გობი უნდაო.

დიდ ხეს დიდი ჩრდილი აქვსო.

Abondance de biens ne nuit pas.

— სიუხვე უბედურება როდია.

§ მოკლას ხარი თივამაო.

აწყინოს ქერმა ლურჯასაო.

ხაკაპურს ბევრი ყველი არ გააფუჭებსო.

ზედმეტი ლუკმა კაცს არ დაახრჩობსო.

გუთანს მომეტებული ხარი არ მოსკარბდება და წისკვილს—მომეტებულა
წყალიო.

Abondance engendre fâcherie.

— სიუხვე უსიამოვნებას იწვევს.

§ საკმარისი სჯობს ქარბსაო.

რაცა გვეოფა, დასჯერდი, მეტი ნუ გინდა მშოვნელსაო.

ბევრი ფული ბევრი დარდიაო.

ბევრის მსურველუ კეთილს ვერ ნახავსო.

მეტისმეტო—თავში რეტიო.

A bon joueur la balle.

— კარგ მოთამაშეს კარგი ბურთი უნდა.

თოფს მსროლელი უნდაო.

A bon vin point de bouchon.

— კარგ ღვინოს საცობი არ უნდა.

§ კარგ ღვინოს რეკლამა არ სჭირდებაო.

A bon entendeur salut.

— სალაში კარგ გამგონეს უნდა უთხრა.

§ ბრძნული სიტყვა ითქვა, ბრძენო ყურო სადა ხარო.

A bon salut, bon accueil.

— კარგ სალამს კარგი შეხვედრა უნდა.

§ როგორც დამიკრავ ფანდურსა, მეც ისე დაგიროკლებიო.

ჩონგურს როგორც დამიკრავ, მეც ისე დავითამაშდებიო.

როგორც ტაშსაც უკრავთ, მეც ისე ვცეკვავო.

როგორც დამიტაშდები, ისე დავითამაშდებიო.

A bon vin, bon latin.

— როგორიც ხელფასია, ნახელავიც ისეთია.

A bon vin, il ne faut point de bouchon.

A bon vin point d'enseigne.

— კარგ ღვინოს აბრა (რეკლამა) არ სჭირდება.

§ კარგს ქება ან უნდაო.

კარგი ისედაც კარგიაო.

კარგი კაცი სარკეაო.

საქმემან შენმან გამოგაჩინოსო.

A bonne faim il n'y a pas de mauvaise pain.

— ძლიერი შიმშილის დასაკმაყოფილებლად ცუდი პურა არ არსებობს.

§ თუ კი გშია ზაქარია, ცუდი მქადიც შაქარიაო.

შიმშილმა სანუკვარი არ იცის და ძილმა სასთუმალიო.

მშიერი პურსა აქებდა, უმსა და უმარილოსაო.

A brave, brave et demi.

— გულადს გულად-ნახევარი.

§ რკინა რკინით დაიჭრება, კაცი — კაცთაო.

ქვით ქვას ტეხენ, რკინას რკინით ულესავენ პირსაო.

Absent le chat, les souris dansent.

— როცა კატა შინ არაა, თავები ცეკვავენ.

§ ვინც კატას არ გაიჩენს, თავებს მოძრავლებსო.

როდესაც მეძებარი დაუძღურდება, კურდღელი თავისუფლად დაიწყებს ბოს-ტანში სიარულსო.

ბედაურები დაწყდო, ვირს მოედანი დარჩაო.

A chacun sa propre danger paraît plus grave.

— ყველას თავისი სატკივარი აწუხებს.

§ თავისი გაჭირვებისა ყველამ თვითონ უკეთ იცისო.

ქონის ამბავი კოვზმა იცისო.

ქონის ამბავი ციცხესა ჰკითხეო.

A chacun son compte.

— ყველას დამსახურების მიხედვით.

A chacun son fardeau pèse.

— ყველას თავისი ტვირთი უმძიმს.

§ ყველა თავისას ჩიოდაო.

ყველას თავისი დარდი აქვს, მეწისქვილეს — წყლისაო.
ვისაც გობი და საცერი მიჰქონდა, ყველა კენესოდაო.

A chacun son métier, les vaches seront bien gardées.

— თუ ყველა თავის საქმეს მოუვლის, ძროხებიც კარგად მოვლილები იქნებიან.

§ მუშა უნდა მუშაობდეს, მეომარი ხმალს იქნევდეს,

უნდა იჯდეს ბერიკაცი, პურსა კამდეს, ყბას იქნევდეს.

A chair de loup, sauce de chien.

— მგლის ხორცს ძაღლის კბილები სჭირდება.

§ სოლი სოლით ამოიღებაო.

დიდ ნადირს დიდი ნაგაზები ჰყეფენო.

დიდ სადულარს დიდი სარქველი უნდაო.

დიდ ცეცხლს დიდი ბერვა უნდაო.

დიდ ქვაბს დიდი ქაფქირი უნდაო.

Acheter chat en poche (en sac).

— ჭიბეში დამალული კატის ყიდვა (უნახავად რაიმეს ყიდვა).

§ თევზი წყალში არ დაფასდებაო.

ზღვაში თევზი ვის დაუფასებიაო.

A cheval donné on ne regarde pas la bouche.

— ნაჩუქარ ცხენს პირში არ ჩახედავენ.

§ ნაჩუქარ ცხენს კბილი არ გავსინჯებო.

ნაჩუქარი ტალახიანი ჯოხიც კარგიაო.

A cheval hargneux il faut une écurie à part.

— ავი ცხენი ცალკე თავლაში უნდა მოათავსო.

§ ავი კაცი აქე და ვრიდეო.

კბილი ტკბილია, მაგრამ რომ შეგაწუხებს, მოიგლეჯ და გადაადგებო.

ავი მეზობელი თუ გყავს — მოშორდიო.

გულბოროტ კაცსა ვრიდე, ნუ გაივლი მის არესაო.

A cheval maigre vont les mouches.

— ბუზები გამხდარ ცხენთან მიდიან.

§ ჭირი უბედურსაო.

უბედურ კაცს ქვა აღმართში მიეწევაო.

საწყალ მახარას, რამდენი კაკალიც ჩამოვარდა, ყველა თავზე დაეცაო.

კაცი ხიდან ჩამოვარდა და ძირს გველმა უქბინაო.

დამწვარს მდულარე დაახხესო.

A chien qui mord il faut jeter des pierres.

— მკბენარა ძაღლს ქვა უნდა ესროლო.

§ ბელტისა მსროლელისათვის ქვა თქმულა შესატყორცნებლად.

A chaque fou sa marotte (chacun(a) sa marotte).

— ყოველ სულელს თავისი აკვიატებული აზრი აქვს.

§ ყველა თავისებურად გიჟდებაო.

კაცია და გუნებაო. თავში ებრაგუნებაო.

A charge le revanche.

— ურთიერთმომსახურების პირობებზე.

§ მომციას მიცია უნდაო.

მიგციას მოგცია უნდაო.

ჩუქებას ჩუქება უნდაო.

მითქვიას მოთქვია მოაქვსო.

„გამარჯობას“ „გაგიმარჯოს“ უნდაო.

A chose faite conseil pris.

— საქმე რომ დამთავრდება, რჩევა გვიანა.

§ კაცს თავს კრიდნენ და მუწუჯი არ მატკინოთო.

კაცს ცოლი გაექცა და — ნეტაეი არავინ აკოცოსო.

კაცმა ხელეჩო დაკარგა და ვაითუ გარეთა პირიდან გაღესონო.

ხეს ძირში კრიდნენ და — ფოთოლი არ ჩამოვარდესო.

A chose faite pas de remède.

— დამთავრებულ საქმეს ვეღარ უშველი.

§ გატეხილი მჭადი აღარ გამთელდებაო.

დაღვრილი წყალი აღარ აიხვეტებაო.

ერთხელ გატეხილი კევრცხი აღარ გამთელდებაო.

წამხდარსა საქმეს რას არგებს მერელა თითზე კბენანო.

მკედარი ვის გაუცოცხლებავ ტირილითა და ვიშითა.

A coeur vaillant rien d'impossible.

— გაბედულისათვის შეუძლებელი არაფერია.

§ გაბედულს ბედი წყალობსო.

მხნემან ვით ჩქარმან წყარომან გახეთქოს მთა და გორია.

A chaque jour suffit sa peine.

— ყოველ დღეს თავისი დარდი აქვს.

§ ყველა დღეს თავისი საზრუნავი აქვსო.

ყველა დღეს თავისი უბედურება მოაქვსო.

A chaque oiseau son nid est beau.

— ყველა ჩიტს თავისი ბუდე მოსწონს.

§ ყვავს თავისი სკინტლიანი საბუდარი ქვეყანას ერჩივნაო.

ყვავსაც თავისი ბახალა მოსწონსო.

ბუს თავისი ბარტყი ფარშეევანგზე ლამაზი ჰგონიაო.

ყველა მელას თავისი კუდი მოსწონსო.

ყველა ღედას თავისი შვილი მოსწონსო.

A`chaque saint`sa`chandelle`(chaque` saint` veut son offrande).

— ყველა წმადანს თავისი ძღვენი უნდა.

§ თუ ქრთამი არ მიეცი, ვერაფერს გახდები.

Adieu paniers, vendanges sont faites.

— მშვიდობით კალათო, რთველი დამთავრდა.

§ ნართელევს კოლოტი შარას ათრის, ვის რად უნდაო.

ნართელევს კოლოტი შარას ააგორესო.

Adresse passe force.

— მოხერხებულობა ძალას სჯობია.

§ ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.

ლომს ხერხით კოლო მოერიაო.

თამაშობა ხერხით უნდა, დათემაც იცის ძუნძულიო.

Adore l'écho dans la tempête.

— ერიდეთ პოლიტიკურ ღელვას.

A ennemi pardonné et ami raccommodé ne te fie qu'à moitié.

— შერიგებულ მტერსა და მეგობარს ნუ ენდობი.

§ შერიგებული მეგობარი სანდო არ არისო.

ერთხელ დაკოდილ გულს ველარაფრით გაამთელებო.

კაცის გული მუშა არის, თუ გაიბზარა, აღარ გამთელდებაო.

ერთხელ გატეხილი კვერცხი აღარ გამთელდებაო.

A (entre) eut le débat.

— გაუშვი, თვითონ მოაგვარონ თავიანთი საქმე.

§ ჩვენ არ გვეხებაო.

სხვის საქმეში ნუ ეჩრებიო.

A fol ne faut point de sonnette.

— სულელს ევეანი არ სჭირდება.

§ სულელი თვითონ გამოამქლავნებს თავსო.

A force de mal aller tout ira bien.

— ცუდს კარგი მოსდევს.

§ შარი ხეირად გადაექცაო.

ყველაფერი გაივლისო.

A force de forger on devient forgeron.

— ჰედვაში ვარჯიშით კარგი მჭედელი ყალიბდება.

§ ყველა საკუთარ გამოცდილებაზე სწავლობსო.

ცხოვრებისეული გამოცდილება ცოდნის დედააო.

ერთო გამოცდილება ათ სიბრძნეს სჯობიაო.

განმეორება ცოდნის დედააო.

A fou fortune.

— ბედა სულელსა აქვს.

• ზელი სულელებს წყალობსო.

იღბალი აქვს ლიპლიპასა, ყველა მისკენ მიტლინკაესა.

A gens de village] trompette de bois.

• ჰამა ქონებაზე ჰყიდაო.

საბანი როგორც გაგწვდეს, ფეხიც ისე გაქიფეო.

A grande montée, grande descente.

— რამდენად მაღლა ახვალ, იმდენად მტკივნეული იქნება დაცემა.

• დიდების დაკარგვა ისევე სწრაფად შეიძლება, როგორც მისი დამსახურება.
ვინც თავს მაღლა წაიღებს, ფეხს წაიკრავსო.

A grasse cuisine pauvreté voisine.

— სიღარიბე სიმდიდრის მეზობელია.

• მთელ დღესა მოქვიფესა არა დარჩა-რა ვახშადო.

A haute montée, le fardeau pèse.

— აღმართზე ტვირთი მეტს იწონის.

A jeune cheval, nouvelle selle.

— კვიცს ახალი უნაგირი უნდა.

A jeune cheval vieux cavalier.

— კვიცს გამოცდილი მხედარი უნდა.

• გამოცდილება სიბრძნის დედააო.

A jeune homme—vieux cheval, à cheval jeune-vieil homme.

— ახალგაზრდა კაცს ბებერი ცხენი უნდა, კვიცს—მოხუცი კაცი.

• გაუხედნელ კვიცს გამოცდილი მხედარი უნდაო.

Aujourd'hui en fleurs, demain en pleurs.

— დღეს ყვავილებშია, ხვალ ტრემლებში იქნება.

• სიცილს ტირილი მოსდევსო.

ამდენ სიცილს ტირილის სუნი უღისო.

Aide-toi, le ciel t'aidera.

— ვინც თავისთავს ეხმარება, ღმერთიც იმას ეხმარება.

• ღვთის წყალობა კარგია, მაგრამ ხელიც უნდა შეაშველო.

A la chante on connaît l'oiseau.

— ფრინველი გალობით იცნობა.

• როგორც ტყე, ისეთი ნადირიო.

როგორც ტყე იყო, ნადირიც იმისთანა გამოჩნდაო.

ხილის ხე თავისი ხილით იცნობაო.

A la faim tout est pain.

— შიმშილობისას ყველაფერი პურია.

• თუ კი გვია ზაქარია, ცივი მკაღიც შაქარია.

შიშლიმა ხმელა არ იცის და სიცივემ—ძველაო.
მშიერი პურსა აქებდა, უმსა და უმარილოსა.

A la guerre comme à la guerre.

— ომში ისე უნდა მოიქცე, როგორც ომს შეეფერება.
§ ადამიანი მდგომარეობას უნდა შეეგუოსო.

A l'aigle seul il est permis de regarder le soleil.

— მხოლოდ არწივს შეუძლია მზეს შეხედოს (უტკიროს).
§ რასაც ვერ შესწვდები, ნურც შეეწოდებიო.
რასაც ვერ მისწვდე, ნუ მისდევ, იკმარე შენი მღლევაარი.

A la queue git le venin.

— შხამი კულშია მოთავსებული.
§ ბოლო გამოაჩენს საქმესო.

A l'œuvre on connaît l'artisan.

— ხელოსანი თავისა ნაშრომით იცნობა.
§ ხე ნაყოფით იცნობაო.

A la tannerie tous boeufs sont vaches, et à la boucherie toutes vaches sont boeufs.

§ თუ არ მოატყუე—ვერ გაყიდი.

A l'aventure on met les oeufs couver.

— ალაღბელზე დადეს კვერცხები, შეიძლება გამოიჩეკოსო.
§ კაცი ტერცესა თესდა, თანაც პირში იყრიდა: ან მოვა, ან—არაო.

A laver la tête d'un âne on perd sa lessive.

— ბრიყვს თავს თუ ბან, ღროსაც კარგავ და საპონსაც.
§ ვირის თოფრამ თეირანი მოიარა, მაგრამ ისევ თოფრად დარჩაო.
ვირი ქაბას წავიდა, ისევ ვირად მოვიდაო.
ღორი რამდენიც უნდა ბანო, ისევ ლაჟში ჩაწვებაო.
ბაყაყი ხალიჩაზე დააბრძანეს, ისკუპა და გუბეში ჩახტაო.
არ გათეთრდება ყორანი, რაც უნდა ხეზო ქვიშითა.

A l'impossible nul n'est tenu.

— შეუძლებელს ვერაიხს შეძლებს.
§ ააფრინე ალალიო, რაც არ არი, არ არიო.
მაგას ვერაფერს გამოჩენიო.
მაგასთან ვერაფერს გახლებიო.

Aller chercher de la laine et revenir tondu.

— მატყლისათვის წასვლა და გაკრეკილი დაბრუნება.

A l'ongle on connaît le lion.

— ღომს ბრკყალეობით იცნობენ.
§ როგორც ტყე, ისეთი ნადირიო.

როგორც ტყე იყო, ნადირიც ამისთანა გამორბოდაო.
ხილის ხე თავისი ხილით იცნობაო.

A longue vole, paille pèse.

— გრძელ გზაზე ჩალაც მძიმეა (ჩალაც ბევრს იწონის).

A ma! enfourer on fait les pains cornus.

— ცუდად ჩაქრული პური კუტი გამოვია.

§ ვინც ცუდად დაიწყო, ის ცუდად დაამთავრებსო.

ცუდ დასაწყისს, ბოლოც ცუდი აქვსო.

A malin, malin et demi.

— ცბიერს ცბიერ-ნახევარი.

§ რკინა რკინით დაიჭრება, კაცი—კაცითაო.

ქვით ქვასა სტეხენ და რკინას რკინით ულესავენ პირსაო.

A mauvais chien on ne peut pas montrer le loup.

— მშიშარა ძაღლისათვის არ შეიძლება მგლის ჩვენება.

Amer à la bouche, doux au coeur.

— პირისთვის მწარე, გულისთვის ტკბილი.

§ მოყვარეს პირში უძრახე, მტერს—პირს უკანაო.

მოკეთებ პირში უთხრა, მტერმა უკან უძრახაო.

პილპილმოყრილი მადლიაო.

A merle soulé cerises sont aînères.

— მაძღარ შაშვს ბალი ემწარა.

§ მაძღარს გემო წაუხდებაო.

ბალი წვერში გამწარდებაო.

კახამბალი კატარში გამწარდებაო.

Ami de plusieurs, ami de nul.

— ბევრის მეგობარი, არავის მეგობარია.

§ სხვისი მაცხონებელიო, დარჩა უცხონებელიო.

ვინც ყველას ემსახურება, მას ჭამაგირს არავინ უხდისო.

ყველას მაზიარებელი, დარჩა უზიარებელიო.

ყველას გულის მომგები დაბადებამდე მოკვდაო.

Ami de table est bien variable.

— სუფრის მეგობარი ცვალებადია.

§ დღეს ჩვენი ღვინო გალაპარაკებს, ხვალ ვნახოთ შენი კაცობაო.

კაი კაცი სუფრაზეო.

ერთი კაცი ცხოვრებიდან დაეცა, კაი ძმა და მეგობარი ყველა განზე გაექცა.

Ami de toutes les heures.

— საიმელო მეგობარი.

§ ამხანაგი თვალთა სინათლეაო.

კარგი ამხანაგობა კარგი ძმობის დარიაო.

Ami jusqu'a la bourse.

— არასაიმედო მეგობარი.

§ ერთი კაცი ცხოვრებიდან დაეცა, კაი ძმა და მეგობარი ყველა განზე გაეჭყა.

A méchant cheval, bon éperon.

— ავ ცხენს კარგი ღეზი მოუხდება.

§ მძიმე მდგომარეობაში ხასიათის სიმტკიცეა საჭირო.

ეაუკაცი, გაჭირვებაში 'არ 'ატირდებაო.

A méchant ouvrier point de bon outil.

— ცუდ ხელოსანს კარგი ხელსაწყო არ ექნება.

§ უხეირო ხელოსანი უხეირო ნაკეთებს უხეირო ხელსაწყოს დააბრალებსო.

პატარძალი ეზოს ვერა გვიდა და ცოცხს დააბრალო.

უხეირო გუთნისდელა მეხრეებს ემუქრებოდაო.

მხელარი ცხენს ვერ მოერია და უნაგირს უწყო მტვრეეაო.

ბატონი ცხენზე ვერ შეჟდა და მეჭინიბეს უწყრებოდაო

A menteur menteur et demi.

— მატყუარას მატყუარა-ნახევარი.

§ რკინა რკინით დაიჭრება, კაცი—კაცითაო.

A messenger de loi: cantez voi: nouvelles.

— შორიდან მოსულს ადვილად მოატყუებ.

§ სამშობლო თუ შორსა გაქვს, თავს ქება ადვლააო.

სამშობლო რომ შორსა გქონდეს, თავს ქებას დიდი არა უნდა რაო.

Ami au prêter, ennemi au rendre.

— სესხების დროს მეგობარი, დაბრუნებისას მტერია.

§ ავი მეზობლის მოშორება თუ გინდა, ფული ასესხეო.

Amour et mort, rien n'est plus fort.

— სიყვარულზე და სიკვდილზე ძლიერი არაფერია.

§ სიყვარული მძლეთა მძლეაო.

სიყვარული ცეცხლი არაა, მაგრამ დაგწვავს და ვერ გააქრობო.

Amuser de belles paroles.

— თვალის ახვევა, ყალბად დაიმედება.

A navire brisé tous vents sont contraires.

— დამსხვრეული გემისათვის ყველა ქარი პირქარია.

§ მაინც არა ხარ, წისქვილო, თუნდა მოგიდრო იორი.

მაინც არა ხარ, წისქვილო, არაგვიც ჩამოგდიოდეს.

Ane affamé ne se soucie pas des coups.

— მშიერ ვირს დარტყმები არ აწუხებს.

§ შიმშილმა ხმელა არ იცის და სიცივემ—ძველაო.

შიმშილმა სანუკვარი არ იცის და ძილმა—სასთუმალიო.

როცა გშია ზაქარია, ცივი მკადიე შაქარია.

Anc avec le cheval n'attèle.

— ვირს ცხენთან არ შეაბამენ.

§ ვირს უნაგირი განა ცხენად აქცევსო.

ვირის ზურგს ვირის კურტანი მოუხდებო.

Ane paré ne laisse pas de braire.

— მორთული ვირი ყროყინს არ მოიშლის.

§ ვირს ოქროს ყელსაბამიე რომ შეაბა, მაინც ვირი იქნებაო.

ვირს უნაგირი განა ცხენად აქცევსო.

ვირი ვირად დარჩებო.

ვირი ფუნდრუკობას არ მოიშლისო.

თათრის ქალი ორჭერაც რომ მონათლო, მაინც^კთათარი^ლ დარჩებო.

Ange à l'église et diable à la maison.

— ეკლესიაში ანგელოზია, სახლში კი — ეშმაკი.

§ სახით მღვდელიო, საქმით მგელიო.

Anneau d'or ne corrige pas le défaut de l'ongle.

— ოქროს ბეჭედი ვერ დათარავს ფრჩხილის ნაკლს.

A nouvel ami et vieillie maison ne pas se fier plus que de raison.

— ახალ მეგობარსა და ძველს სახლს ნუ ენდობი.

§ მეგობარი თუ არ გყავს, ეძიე, როცა იპოვი— ერიდეო.

ახალი მეგობრის ხათრით, ძველ მეგობარს ნუ მოიძულებო.

ნუ დაკარგავ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსა.

A nouvelles affaires nouveaux conseils.

— ახალი საქმე ახალ რჩევას მოითხოვს.

§ ახალი ვითარება ახალ მოქმედებას მოითხოვსო.

Août et vendanges ne se font pas tous les jours.

— ყოველდღე რთველი არ არის.

§ შობა წელიწადში ერთხელ მოდისო.

A parti pris point de conseil.

— გადაწყვეტილ საქმეს რჩევა-დარიგებით ვერ უშველი.

§ გატეხილი მკადი აღარ გამრთელდებაო.

ერთხელ გატეხილი კვერცხი აღარ გამრთელდებაო.

დაღვრილი წყალი აღარ აიხვეტებაო.

A père avare fils prodigue.

— ძუნწ მამას მფლანგველი შვილი ჰყავს.

§ ძუნწის ოქრო მემკვიდრესაო.

A père amasseur fils gaspilleur.

— მოპკირნე მამას მფლანგველი შვილი ჰყავს.

§ ბედაურის მოგებულს ვირი შექამსო.

Appeler un chat un chat.

— საგნისათვის თავის სახელის წოდება.

§ სიმართლის პირში მიხლა.

A petite fontaine on boit à son aise.

— პატარა წყაროზეც შეიძლება წყურვილის მოკვლა.

A petit oiseau, petit nid.

— პატარა ჩიტს—პატარა ბუდე სჭირდება.

§ როგორც არის ქარხანაო, ისეთი ხარ თარხანაო.

როგორც ალხანა, ისეთი ჩალხანაო.

რაც ტურა, ის მელაო.

როგორც ალაგია, ისეთი ალაბიაო.

A petit saint petite offrande (selon le saint l'encens),

— პატარა წმინდანს პატარა ძღვენი უნდა.

§ ყველას თავისი უნდაო.

A petit trou, petite cheville.

— ერთიმეორის შესადარი.

§ დიდ სადულარს დიდი სარქველი უნდაო.

დიდ ფაფას დიდი სულის ბერვა უნდაო.

დიდ ფელამუშს დიდი გობი უნდაო.

დიდი აქლემის შესაყვანად დიდი კიშკარი უნდა გკონდესო.

A peu parler, bien besogner.

— ცოტა უნდა ილაპარაკო და ბევრი იშრომო.

§ ბევრის მოლაპარაკეს ცოტას მთქმელმა აჯობაო.

ცოტა ილაპარაკე, ბევრი იშრომეო.

Après avoir taillé, il faut coudre.

— გამოჭრილს შეეკრვა უნდა.

§ დაწყებულ საქმეს დამთავრება უნდაო.

Après bon vin, bon cheval.

— ღვიხო ადამიანს მეტ გამბედაობას აძლევს.

Après la panse vient la danse.

— ჭამის შემდეგ ცეკვა მოგიწდება.

§ ქერ ჰამა, მერე მხიარულება.
შშიერ ღათეს რა ათამაშებსო.

Après la bataille bien des braves.

— ბრძოლის შემდეგ ბევრი მამატი გამოჩნდება.
§ კვებხა ნაომეესო.

Après dommage chacun est sage.

— ზარალის შემდეგ ყველა ჰკვიანია.
§ კაცი ფეხს რომ მოიწვეს—დაჰკვიანდებაო.

Après la fête, adieu le saint.

— წმინდანებს მხოლოდ საღვთისწაულო დღეებში გაიხსენებენ.

Après la mort le médecin.

— კაცი რომ მოკვდა, ექიმი მერე მოუყვანეს.
§ მოლა რომ მოკვდა, ფლავი მაშინ მიუტანესო.
მოლა მოკვდა და საფლავში ფლავი ჩააყარესო.

Après la pluie (vient) le beau temps.

— აედარს დარი მოსდევს.
§ აღმართს დაღმართი მოსდევსო.

A petite cloche grand son.

— პატარა ზარს დიდი ეღერა აქვს.
§ ოქრო პატარაა, მაგრამ ფასი დიდი აქვსო.
ოქრო პატარაა, მაგრამ რამდენ რკინას სჯობიაო.

Apprenti n'est pas maître.

— შეგირდი ოსტატი როღმე.

Après bon temps on se répent.

— ქეიფის შემდეგ მონანიება.
§ სიცილს ტირილი მოსდევსო.
ამდენ სიცილს ტირილის სუნი უღისო.

Apprendre aux poissons à nager.

— თევზისათვის ცურვის სწავლება.
§ შვილი მამას თამაშს ასწავლიდაო.
როცა შენ სასწავლებელში მიდიოდი, მე ნასწავლი მოვიდიოდი.

Après la mort, le médecin.

— კაცი რომ მოკვდა, ექიმი მერე მოუყვანეს.
§ მკვდარს რალას არგებს წამალო.
მკვდარს ექიმი რას უშველისო.

მოლა რომ მოკვდა, ფლავი მაშინ მოუტანესო.
მოლა მოკვდა და საფლავში ფლავი ჩააყარესო.

Après grand banquet, petit pain.

— დიდი წვეულების შემდეგ, მხოლოდ პურის პატარა ნატეხი დარჩა.
§ გუშინ ჰქონდა წვეულება, დღეს პურიც არ ეგულება.
ხან სულ არაო, ხან სულ ვარხალალო.
მთელ დღესა მოქეიფესა, არა დარჩა-რა ვახშმადა.

Après moi (nous) le déluge!

— ჩემს შემდეგ წარდევნაც ყოფილაო!

Après la pluie le beau temps.

— წვიმას დარი მოჰყვება.
§ აედარს დარი მოსდევსო.
აღმართს დაღმართი მოსდევსო.
დიდ აღმართს დიდი დაღმართი მოსდევსო.

Après grand banquet, petit pain.

— დიდი წვეულების შემდეგ მხოლოდ პურის პატარა ნატეხი დარჩა.
§ მთელ დღესა მოქეიფესა არა დარჩა-რა ვახშმადო.
ხან სულ არაო და ხან სულ ვარხალალო.

Après la bataille bien des braves.

— ბრძოლის შემდეგ ბევრი მამაცი გამოჩნდება.

A passage et à rivière, laquais devant, maître derrière.

— ფონის გადასასვლელზე მოსამსახურე წინ მიდის, ბატონი—უკან.

Argent d'autrui nul n'enrichit.

— სხვისი ფულით არავინ გამდიდრებულა.
§ ქარის მოტანილს ქარი წაიღებსო.
რაც არ მერგება, არ შემერგებაო.
საოხრეზე ნაშოენი, სატიალოზე დაიხარჯებაო.
ნაარმი არ გამოდგებაო.
ლუკმა მამინაა ტკბილი, როცა კაი კაცობითაა ნაშოენიო..

A quelque chose malheur est bon.

§ ზოგი კირი მარგებელიაო.
ზოგი ფათერაკი ყისმათიანიაო.
კატას ჩაართყეს ძეხვიო,—დამეცა კარგი მეხიო.
კატას ძეხვი თავზე დაეცა და—ნეტავ ამნაირი მეხი ყოველთვის დამეცესო.

A qui se lève matin, Dieu (aide et) prête la main.

— ვინც ადრე დგება, იმას ღმერთი ეხმარება.
§ ადრე ამდგარსა კურდღელსა ვერ დაეწევა მწვეპაროო.

ადრე ამდგომი შორს წავაო.

ადრე ამდგომი ჩიტი ნისკარტს იწმენდს, მძინარი თვალებს იფშენეტსო.

გვიან მოსადილე და ადრე ამდგომი მოგებულაო.

ვინც დილას ადრე აღგება, საშოვარს იშოვისო.

Assez vaut festin.

— საკმარისი—ლხინის დარია.

§ რაცა გეყოფა, დასჭერდი, მეტი ნუ გინდა შშოვნელსა.

A sot compliment point de réponse.

— სულელური ქათინაური პასუხს არ იმსახურებს.

§ შეურაცხყოფელი სიტყვების საუკეთესო პასუხი დუმილიაო.

A sot auteur sot admirateur.

— სულელ ავტორს სულელი თავყანისმკემელი ჰყავს.

§ აღხანას ჩალხანა არ დაეღევაო.

აღხანას ჩალხანაც უნდაო.

თითო მარიკელას თითო მოსიკელა არ დაეღევაო.

ქიან კაკალს ქიანი მუშტარი ეყოლებაო.

A sott demande sott réponse.

— სულელური კითხვა სულელურ პასუხს იმსახურებს.

§ ავი სიტყვა მის მთქმელსაო.

A table bien servie beaucoup d'amis.

— გაშლილ სუფრაზე ყველა შენი მეგობარია.

§ როცა ბაღში ბალი მქონდა, ვიყავ სალამ-ალეიქუმ,

ბაღში ბალი გამითაედა,—არც სალამ, არც ალეიქუმ.

Attaquer (prendre, saisir) le taureau par les cornes.

— ხარისთვის რქებში ხელის ჩაღება.

§ დაბრკოლების ენერგიულად გადაღება.

A toile ourdie Dieu envoie le fil.

— სურვილი იყოს და დახმარების საშუალება მოიძებნება.

§ სურვილი იყოს და ქადა ორი ხელთ იკმევაო.

თუ გული გულობს, ქადა ორი ხელთ იკმევაო.

A tout péché miséricorde.

— ღმერთი ყველაფერს გაპატიებს; ღმერთი გულმოწყალეა.

A tout seigneur, tout honneur.

§ ყველას თავისი ხედროო.

მგელს მგლურად დაუხვდი და მელას მელურადო.

Au besoin on connaît l'ami.

— მეგობარს გასაჭირში იცნობენ.

§ აღამიანი გაქირეებაში გამოსცადეო.

ძმა ძმისთვისაო, შავი ღღისთვისაო.

კაცი მგზავრობაში გამოიცინობა, მეგობარი გასაქირშიო.

Au bout de l'aune faut le drap.

— არშინის ბოლოს მაუდი მუდამ აკლია.

§ გრძელ გზასაც ბოლო ექნებაო.

Au bout du chemin la culbute.

— გზის ნაპირზე ნუ დადგები, თორემ დაეარდები.

§ ნუ ეძალები ღიდ წყალსა, გირჩევ მოსძებნო ფონია.

Au bout du fossé la culbute.

— ორმოსთან ნუ დადგები, თორემ შიგ ჩავარდები.

§ ნუ ეძალები ღიდ წყალსა, გირჩევ მოსძებნო ფონია.

Au bout le bout.

§ ამ ქვეყნად სამარადისო არაფერიაო.

Au chant on connaît l'oiseau.

— ჩიტი გალობით იცნობა.

§ საუღლე ხარს სასკორეზე შეეტყობაო.

ხელოსანი ნახელავით იცნობაო.

Au danger on connaît les braves.

— გულადი განსაცდელში იცნობა.

§ მამაცი ბრძოლის ველზე გამოჩნდებაო.

თეთრი კბილი, შავი კბილი სიცილის დროს გამოჩნდებაო.

შავი ტანი, თეთრი ტანი აბანოში გამოჩნდებაო.

Au dernier les os.

— დაგვიანებულს ძელები ხედება.

§ ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შექამა კოტორი.

ვინ მოხალა ქვევრო, იმას ერგო ბევრიო.

Au lion mort on arrache la barbe.

— მკვლარ ღომს წვერს აგლეჯენ.

§ ღომი დაბერდა და ვირმა წიხლი ჩაქრაო.

მგელი რომ დაბერდება, ძაღლები ხუმრობას დაუწყებენო.

მგელი რომ დაბერდება, ძაღლების სათრევი გახდებაო.

ხე რომ წაიქცევა, ცულღანი და უცულო ყველა ზედ შეადგებაო.

Au long aller petit fardeau pèse.

— შორ გზაზე პატარა ტვირთიც მძიმეა.

Au mort et à l'absent, injure ni tourment.

— წიკვალეებულს ცულად ნუ მოიხსენიებ.

§ მეკლარს თუ მოიხსენიებ, კარგად უნდა მოიხსენიო.

Aux derniers les bons (morceaux).

— საუკეთესო დაგვიანებულთ ხედება.

§ ნარჩენი გემრიელიაო.

Au pauvre un oeuf vaut un boeuf.

— ღარიბისათვის ერთი კვერცი ერთ ხარად ღირს.

§ ოდეს მაშვრალს მოწყურდების, მაშინ წყალი ღვინოდ ღირსო.

Au pays (royaume) des aveugles, les borgnes sont rois.

— ბრმების ქვეყანაში ცალთვალა მეფეა.

§ ბრმათა შორის ცალთვალიო, არს პირველი სარდალიო.

ბრმათა ქვეყანაშიო ცალთვალი ორთვალობდაო.

ბრმათა ქვეყანაში ბრუტიანი თვალანობდაო.

უძალლო ქვეყანაში კატებს აჩხავლებდნენო.

ერთ სოფელში ძალი არ იყო და კატებს აჩხავლებდნენო.

Au plus larron la bourse.

— ქისა ყველაზე დიდ ქურდს მიაბარეს.

§ მგლისათვის ცხვარი ვის მიუბარებიაო.

მგელი და მწყემსად?—სად არის წესად?

Au rire on connaît le fol.

— უმიზეზო სიცილი სისულელის ნიშანია.

Autant de langues l'on sait, autant d'hommes l'on est.

— რამდენი ენაც იცი, იმდენი კაცი ხარ.

Autant dépense chiche que large.

— თუ კაპიკს დაინანებ მანეთი დაგეხარჯება.

§ ძვირია, მაგრამ მშვენიერია; იაფია, მაგრამ დამპალიაო.

Autant de pays, autant de moeurs.

— რამდენი ქვეყანაცაა, იმდენი ჩვეულებაა.

§ როგორიც ალაგო, ისეთიც ალაბიო.

სადაც მიხვიდე იქაური ქული დაიხურეო.

Autant de têtes, autant d'avis.

— რამდენი თავიცაა, იმდენი აზრია.

§ რამდენი თავიცაა, იმდენი ჭკუააო.

კაცს კაცის ჭკუა არ მოსწონსო.

კაცია მე ვწუნობ, კაცია მე მწუნობსო.

Autant en emporte le vent.

§ ძალი ყვეს, ქარავანი შიღის.

Autant meurt veau que vache.

— ხზოც კვდება და ძროხაც.

§ სიკვდილი ყველას ათანასწორებსო.

სიკვდილი ყველას ყურს უკან გვიდგაო.

ეს ისეთი აქლემია, რომ ყველას კარზე დაიჩოქებსო.

Autant pêche celui qui tient le sac, que celui qui met dedans.

— მომპარავი და შემნახველი ერთნაირად სცოდავს.

§ ქურდი ისე არ ტყუის, როგორც ნაქურდალის შემნახველიო

ქურდის შემნახველი, ქურდზე უარესიაო.

ქურდიც და მისი შემნახველიც ერთი ჯოხით უნდა გაილახოსო.

Autant vaut bien battre que mal battre.

— მაკრად ცემა და მსუბუქად ცემა, ორივე ცემაა.

§ გინდ მკვდარი, გინდ შინ მოუსვლელიო.

გინდ ზღვას დაუღრჩევიარ, გინდ—ცვარსაო.

თუნდ მგელმა შემკამოს, თუნდ—მგლის შეიღმაო.

გინდ მკვდარი, გინდ შინ მოუსვლელიო.

გინდ დანით დაგიკლავარ, გინდ—დუმითაო.

Autant vaut (il vaut autant) être mordu d'un chien que d'une chienne.

— გინდ მამალ ძაღლს უებენია, გინდ—ძუქნას, სულ ერთია.

§ გინდ მგელს შევეუქამივარ, გინდ მგლისფერ ძაღლსაო.

თუნდ მგელმა შემკამოს, თუნდ მგლის შეიღმაო.

გინდ დანით დაგიკლავარ, გინდ დუმითაო.

გინდ კოცნით მოკლა, გინდ იარაღით, შენგან მკვდარიაო.

გინდ ზღვას დაუღრჩევიარ, გინდ ცვარსაო.

Autres temps, autres mœurs.

— სხვა დრონი, სხვა ზნე-ჩვეულებანი (ყველა დროს თავისი ზნე-ჩვეულება აქვს).

§ იცვლება დროება, იცვლება ზნე-ჩვეულებაცო.

დრონი მეფობენ და არა მეფენიო.

Autre ville, autres mœurs.

— სხვა ქალაქი, სხვა ჩვეულებანი (ყველა ქალაქს თავისი ჩვეულება აქვს).

§ როგორც ალაგო, ისეთიც ალაზიო.

რა ქვეყანაშიც მიხვიდე, იქაური ქული დაიხურეო.

Aux absents les os.

— დაგვიანებულს მხოლოდ ძვალი ხვდება.

§ დაგვიანებულს ძვალიო.

ვინც დროზე არ მოდის, ის უსადილოდ რჩებაო.

დროზე მთესველი დროზე მოიმკისო.

ვინც დაიზარაო, არ გაიხარაო.

ვინცა ჩქარო, ის მაძლარო.

Aux bonnes fêtes les bon coups.

— კარგ დღესასწაულებს ძლიერი დარტყმები მოჰყვება.

§ ორაგული თუ გინდა, ტანიც სველი გინდოდესო.

წყალში დაუსველებლად თევზი არ დაიჭირებო.

Aux (à) chevaux maigres vont les mouches.

— გამხდარ ცხენს ბუზები ეხვევა.

§ უბედურ კაცს ქვა აღმართში მიეწევაო.

ქვანიც უბედური კაცისაქენ გორავენო.

კაცს რომ ღმერთი გაუწყრება, ქვაც აღმართში მიეწევაო.

Aux grands maux les grands remèdes.

— ძლიერ ტკივილს ძლიერი წამალი უნდა.

§ დიდ ფაფას დიდი სულის ბერვა უნდაო.

დიდ ქებას დიდი ქაფქირი უნდაო.

დიდ ფელამუშს დიდი გობი უნდაო.

დიდ ხეს, დიდი ნაფოტი ავარდებო.

დიდი ძვლიდან დიდი ტვინი გამოვაო.

Aux mariages et aux morts (au mariage et à la mort) le diable fait son effort.

— ხალხს ყველაზე მეტად ქორწილისა და სიკვდილის შესახებ უყვარს წაქორაეება.

Au gueux (au pauvre) la besage.

— ლატაკად დაბადებული, ლატაკად დარჩება.

§ ბედს ვერ გაეკცევიო.

Aux grandes portes soufflent les grands vents.

— დიდ კართან დიდი ქარი ქრის.

§ დიდ გვალვას დიდი აედარი მოსდევსო.

დიდ ფაფას დიდი სულის ბერვა უნდაო.

დიდ ქებას დიდი ქაფქირი უნდაო.

Aujourd'hui en chère et demain en bière.

— დღეს ცოცხალია, ხვალ მკედარი.

§ სიცოცხლე და სიკვდილი ამხანაგები არიანო.

Aujourd'hui en fleurs, demain en pleurs.

— დღეს ყვავილებში, ხვალ ცრემლებში.

§ სიცილს ტირილი მოსდევსო.

ამდენ სიცილს ტირილის სუნი უდისო.

Aussitôt dit, aussitôt fait.

— თქმა და გაკეთება ერთია.

Aux riches va la richesse.

— სიმდიდრე მდიდრებთან მიდის.

§ ფულო ფულთან მივაო.

Aux audacieux Dieu prête la main.

— ღმერთი გაბედულთ უწედას ხელს.

§ ბედი მამაცს შეეღისო.

A un cheval hargneux il faut une étable à part.

— ოჩან ცხენს ცალკე თავლა უნდა.

A vaillant homme courte épée.

— გულად კაცს მოკლე ხმალიც ეყოფა.

§ ხმალსა არ უშლის სიმოკლე, ფეხ წადგი, წაემატებო.

Avec de bonnes cartes on joue à jeu sûr.

— კარგი ბანქო თუ გყავს, კარგადაც ითამაშებ.

§ ბედი მომეც და სანაგვეზე გადამაგდეო.

ბედი მომეც და ქვაზე დამსვიო.

ბედი მომეც და ნეხეთან დამფალო.

Avec le temps et la paille les nèfles mûrissent.

— დრო და მოთმინება ზღმარტლს ამწიფებს.

§ მოსაწიელს მოცდა უნდაო.

მოთმინება და შრომა ყველაფერს აადვილებსო.

A ventre plein toute viande est amère.

— სასე მუცელს ყველა ხორცი ემწარება.

§ მაძლარს გემო წაუხდებაო.

ბალი წვერში გამწარდებაო.

კახამბალი კატარში გამწარდებაო.

Avant avril ne quitte pas un lil.

— აპრილამდე თბილ ტანსაცმელს ნუ გაიხდი.

§ მარტი რომ წინ გედგას, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აგინებო.

Avant de s'engager il est bon de bien s'entendre.

— ვიდრე საქმეს ხელს მოჰკიდებდე, შეთანხმებაა საჭირო.

§ ათჯერ გაზომე და ერთხელ გაჭერიო.

ათჯერ მოზმანე, ერთხელ მოთხარეო.

ფონი იკოთხე და წყალში ისე შედიო.

Avec un si (des si et des mais) on mettrait Paris dans une bouteille.

— ყველა „რომ“ (და „თუ“) რომ ახდებოდეს, პარიზს ერთ ბოთლში მოათავსებდნენ.

§ ბადრიყანს რომ ფრთები ებას, მერცხალი იქნებოდაო.

A vieille mule frein doré.

— ბებერ ჯორს ოქროს აღვირი არ შეფერის,

§ სად ბებერი ცხენი და სად კრელი უნაგირო.
ბებერი ცხენის კრელი უნაგირი ვის გაუგონაო

A ventre plein toute viande est amère.

— მაძღრისთვის ყველა ხორცი მწარეა.

§ არა გშია ზაქარია, თორემ მკადიც შაქარია.

Avocats se querellent puis vont boire ensemble.

— ვეკილები ჭერ ჩხუბობენ, მერე ერთად ქეიფობენ.

§ ცოლ-ქმრის ჩხუბი რეგვენს გაყრა ეგონაო.

ბრიყვ კაცს ცოლ-ქმრის აშლა გაყრა ეგონაო.

Avoir la parole à la (en) main.

— კარგი მოლაპარაკეა.

§ ენამოსწრებულაო.

Avoir d'autres chats à fouetter.

— უფრო მნიშვნელოვანი საქმეების ქონა.

§ ბევრი თავსატეხი საქმის ქონა.

Avoir de l'esprit en argent comptant.

— ენამოსწრებულა.

§ პასუხი არ გაუქირდება; სიტყვა არ დაეღევა.

Avoir des ailes plus grandes que le nid.

— ბუდეზე უფრო დიდი ფრთების ქონა.

§ ფეხს საბნისდაგეარ გაშლა უნდაო.

როგორც საბანი გაგწვდეს, ფეხიც ისე გაშალეო.

Avoir du pain quand on n'a plus de dents.

— კაკალი მაშინ მიუტანეს, როცა კბილები აღარა ჰქონდა.

Avoir la langue acérée (bien affilée, bien pendue).

— პასუხის გაცემა არ გაუქირდება.

§ ენამოსწრებულაო.

Avoir plus besoin de brides que d'éperons.

— ზოგჯერ წაქეზების ნაცვლად აღვირია საკირო.

§ ახითა და იოლითა, განა სახრითა და ნიორითაო.

Avoir quelque chose au bord (sur le bord) des lèvres.

§ ეს სიტყვა ენის წვერზე მკილიაო.

Avoir l'esprit mal tourné.

— წარყენილი კკუის პატრონია.

Avoir son esprit dans sa poche.

— საკუთარი აზრების დამალვის ცოდნა.

.Avoir son dit son dédit.

— ხშირად თავისთავს ეწინააღმდეგება.

§ კვირაში შვიდი პარასკევი აქვსო.

.Avoir un courage de loup.

— გულადობის გამომკლავლება სუსტების წინააღმდეგ.

§ გული როსტომისა და ბარგი ლოკოკინისაო.

.Avoir un grain (de folie dans la tête).

— გამოსულელება, ამოტყინება.

§ თავის ქკუაზე არააო.

.A vouloir trop on obtient peu.

— ეინც ბევრს მოინდომებს, ის ცოტას მიიღებს.

§ ბევრის მდომმა ცოტაც დაკარგაო.

ბევრის მომღებს ცოტაც დაეკარგებაო.

მეტისმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელიო.

უგვანად დიდთა მძებნელთა პატარაც დაეკარგებაო

ბევრის მკამელმა ცოტაც ველარ ჭამაო.

A vrai dire peu de paroles.

— სიმატლის თქმას ცოტა სიტყვა სჭირდება.

§ სიმატლეს მოკლედ ითქმისო.

როცა სიტყვა ხშირდებაო, მაშინ საქმე მცირდებაო.

ბევრი თქვია—ცოტა ჭნიაო.

სიტყვა ბარაქიანიო, საქმე ტალახიანიო.

Ayez toujours deux cordes à votre arc.

— მშვილდზე ორი ლარი უნდა გქონდეთ.

§ რუისელმა გოგომ თქვა: თუ ქარელში გამათხოვებენ, ხომ კარგი,

თუ არა და, ე ბებნისი ხომ აქ არისო.

თუ გავთხოვდი, გავთხოვდი, თუ არა და, ჩვენებიანთ მელორეჯხომ აქ არისო.

B

Bâtir des châteaux en Espagne.

— ესპანეთში კოშკების აშენება.

§ ფუქი ოცნება.

Battre le chien devant le lion (devant le loup).

— ლომის ქკუის სასწავლებლად ძაღლს ცემდნენ.

§ მულა, შენ გეუბნები, რძალო, შენ გაიგონეო.

Battre l'eau avec un bâton.

—ჯობით წყლის ნაყეა.

§ წყალი ნაყეს, ნაყეს და ისევ წყალი დარჩაო.

წყალი რამდენიც გინდა ნაყო, მანც წყალაო.

Beaucoup d'appelés, peu élus.

—მოწვეული ბევრია, რჩეული — ცოტა.

Beaucoup de bruit pour rien.

—აურზაური (დიდი ხმაურობა) არაფრის გამო.

§ ტკაცატკეცი ბევრია, ხავეერჩხალი კი არ ჩანსო.

ისე არ წვიმს, როგორც ქუხსო.

რასაც იჭროლებს, იმდენს არ იწვიმებსო.

რამდენჯერაც დაივრუხუნებს, იმდენჯერ არ გაწვიმდებაო.

Beau chanter souvent ennuié.

— კარგი სიმღერაც მოგწყინდება.

Beaucoup de galants, peu d'épouseurs.

— თაყვანისმცემელი ბევრია, მთხოვნელი — ცოტა.

§ ობოლს კერას ბევრი პირდება, მაგრამ გამომცხოზი არაინ არისო.

Beaucoup lire et ne rien entendre, c'est chasser et ne rien prendre.

— ბევრი წაიკითხო და ვერაფერი გაიგო იგივეა—ინადრო და ვერაფერი მოკლა.

Beau noyau git sous faible écorce.

— კარგი გული სუსტ ნაქუქშიც შეიძლება იყოს.

§ თეთრი თხა მყიდველს მსუქანი ეგონაო.

გარეგნობა ხშირად მაცდურიაო.

ფერი ლალისა, გემო წყალისაო.

სახით მღვდელიო, საქმით მგელიო.

Beau parler n'écorce point la langue.

— კარგი ლაპარაკი ენას არ ატყავებს.

§ ტკბილი სიტყვით მთას ირემი მოიწველაო.

ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.

ქვეანმა ბატკანმა ორი დედა მოწოვაო.

ტკბილი ენის მქონე კრავმა დედაც მოწოვა და არადედაცაო.

თქმულა: გამწყრალი სპილოცა სიტკბოთი მოიყვანებისო.

Beau visage apporte sa dot en naissant.

— სილამაზეს მზითვეი დაბადებიდანე თან დაყეება.

§ კარგი საქონელი ადვილად საღდებაო.

Beauté de femme n'enrichit homme.

— ცოლის სილამაზე ქმარს ვერ გაამდიდრებს.

§ ნუ მისდევ ლამაზ პეპელას, გაგიფრინდება, არც არას ხორცი გიხორცებს, არც ტყავი ტყავად გაგივა.

Belles paroles ne font pas bouillir la marmite.

— ლამაზი სიტყვები ქვაბს არ ააღულებს.

§ ცარიელი სიტყვით ვალს ვერ გაისტუმრებო.

ყვეფთა და ყვირილითა სოფელი არ აშენდებაო.

Belle tête, mais de cervelle point.

— ლამაზი, მაგრამ უქკუო თავი.

§ სილამაზეს რა კკუა აქვსო.

გარედან მტერს უბრმავებს თვალს, ახლოდან მოყვარესო.

Belle vigne sans raisin ne vaut rien.

— ლამაზი ვაზი ყურძნის გარეშე რა მოსახმარია.

§ შორიდან მტერს მოუკლავს გულს, ახლოდან მოყვარესო.

Besoin fait la vieille trotter.

— გაჭირვება ბებერს სირბილს ასწავლის.

§ გაჭირვება აღმართში აგახტუნებსო.

გაჭირვებული კაცი ზღვას გავაო.

გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

გასაჭირმა დედოფალთან დამაწვინაო.

შიშშილი ცეკვას გასწავლისო.

ვირს თუ მოშივდა, სირბილში ცხენიც ვერ აჯობებსო.

Bête comme un âne (un dindon, une oie).

— ვირივით (ინდაურივით, ბატივით) სულელია.

§ ყყუერია, გამოჩერჩეტებულია.

ბატისტვინაა, ბატივით უტვინოა.

Bien attaqué, bien défendu.

— კარგ იერიშს, კარგი დაცვა სჭირდება.

§ მოვიდა სეტყვა—დახვდა ქვაო.

Bien bas choit qui trop haut monte.

— ვინც ძალიან მაღლდება, ძალიან დაბლა ეცემა.

§ ვინც მაღლა თავს წაიღებს, ფეხს წაიკრავსო.

ვინც თავს მაღლა აიღებს, თავს გაიტეხსო.

Bien commencé, à demi avancé

— კარგად დაწყებული საქმე ნახევრად წინწაწეულია.

§ კარგად დაწყებული საქმე ნახევრად გაკეთებულაო.

მოწადინება ნახევარი საქმეაო.

კარგ საძირკველზე კარგი კედელი ამოვაო.

საქმე თავიდან თუ კარგად არ დაიწყე, კარგად არ დამთავრდებაო.

Bien faire vaut mieux, que bien dire.

— კარგ მთქმელს, კარგი გამკეთებელი სჯობია.

§ კარგ მთქმელს, კარგი მკეთებელი სჯობიაო.

ბევრიც რომ იცოდეს, მაინც ცოტა ილაპარაკეო

ბევრის მოლაპარაკეს არც ერთი არ დაეჭვრებაო.

Bienfait reproché tient toujours lieu d'offense.

— დაყვედრებული სიკეთე შეურაცხყოფას უდრის.

§ სჯობს უქმელობით სიყვდილი საყვედურითა კამასა.

დაყვედრებული ვარდის ყნოსვას — ეკალს ვყნოსო, სჯობიაო.

Bien danse à qui la fortune chante.

— კარგად ცეკვავს ის, ვისაც ბედი უღიმის.

§ ბედი მომეც და სანაგვეზე გადამაგდევო.

ბედი მომეც და ქვაზე დამსვიო.

ბედნიერს უთოვდეს, უბედურს უქრადეო.

ბედნიერს ცოლი მოუკვდება, უბედურს — ხარიაო.

თუ კაცსა ბედი აქვს, მოზვერიც დაუმაკვდებაო.

Bien du tapage pour peu de ch se.

— ბევრი აურზაური არაფრის გამო.

§ ტყაცატყუცი ბევრია, ნაკვერჩხალი კი არ ჩანსო.

ისე არ წვიმს, როგორც ქუხსო.

რაც იქროლებს, იმდენს არ იწვიმებს.

რამდენჯერაც დაიგრუხუნებს, იმდენჯერ არ გაწვიმდებაო.

კოლაღე, შენ სულ აკაკუნებ, მაგრამ შენი გაკეთებული ხარატულები, ვერა ვნახეო.

Bien mal acquis ne profite pas.

— არმად ნაშოენი არ გამოგაღდება.

§ ნაარმი არ გამოღდებაო.

საოხრებზე ნაშოენი, სატალღოზე დაიხარჯებაო.

ქარის მოტანილს, ქარი წაიღებსო.

არმად ნაშოენი, არმად წახდებაო.

ლუკმა მაშინაა ტკბილი, როცა კაი კაცობთაა ნაშოენი.

Bien perdu, bien connu.

— დაკარგული ქონება ყოველთვის დიდია.

§ დაკარგული ძროხა ცხრა ლიტრას იწველიდაო.

გაღმოვარდნილი ძროხა ბევრს იწველიდაო.

გაქცეული თევზი დიდი გამოჩნდებაო.

დაკარგული ძროხა კარგი მეწველიაო.

გვაქვს — არ ვაფასებთ, დავკარგავთ — ვტირითო.

Bien repu, on oublie qu'il est des affamés.

— მაძლარს მშვიერები ავიწყდება.

§ მაძლარს მშვიერიც მაძლარი ეგონაო.

მაძლარს ხუცესს დიაკონიც მაძლარი ეგონაო.

გამაძლარ თხას თიკანიც გამაძლარი ეგონაო.

მდიდარს ლარიზიც მდიდარი ჰგონიაო.

გულმტკივანისა ტკივილი, რა იცის გულდადებულმაო.

Bien servir fait amis et vrai dire ennemis.

— პატივისცემა მეგობარს გძენს, სიმაართლის თქმა—მტერს.

§ მართლის მთქმელს ბევრი მტერი ჰყავსო.

მართლის მთქმელ მტრედს ნისკარტი მოაჭრესო.

გამოუღექ სიმაართლესო, გამოგიღევეს სინათლესო.

Bien volé ne profite jamais.

— ნაქურდული ქონებით ვერ გამდიდრდები.

§ არმად ნაშოენი არმად წავაო.

ოხრად ნაშოენი ქონება ხმარდება სატიალოსა.

საოხარზე ნაშოენი სატიალოზე დაიხარჯაო.

სავერანოში აღებული სატიალოში გაივლისო.

ნაარმი არ გამოდგებაო.

Bois tortu fait le feu droit.

— მრუდე ხე სწორ აღს იძლევა.

§ გარეგნობა ხშირად მაცდურიაო.

თეთრი კბილი და შავი გულიო.

ფერი ლალისა, გემო წყალისაო.

Bois tortu ne se redresse pas.

— მრუდე ხე არ გასწორდება.

§ კუზიანს სამარე გაასწორებსო.

წითელი ცხენი წითელ ტყავში მოკვდებაო.

Bon accueil vaut bien un mets.

— კარგი მიღება კარგ კერძს სჯობია.

§ ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.

ტკბილი სიტყვით მთას ირემი მოიწველაო.

კეკანმა ბატკანმა ორი ღედა მოწოვაო.

ტკბილი ენის მქონე კრავმა ღედაც მოწოვა და არადედაცაო.

გველსა ხერეღით ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარი.

თქმულა: გამწყრალი სპილოცა სიტკბოთი მოიყვანება.

Bon berger tond et n'ecorche pas.

— კარგი მეცხვარე ისე გაკრეკს, რომ არ გაკაწრავს.

§ ხელოსანი თავის ნახელავითაო.

Bon cavalier monte à toute main.

— მარჯვე კაცი ყველაფრის გაკეთებას ასწრებს.

§ მარჯვე კურდღელი თავისთვისაც იშოვის და სხვისთვისაცაო.
გარჯილობასა მოჰქონდა საწუთრო დაუღვეელი.

Bon champ semé, bon blé rapporté.

— კარგი ყანა კარგ მოსავალს იძლევა.

§ რასაც დათეს, იმას მოიქიო
რასაც დასთეს მიწისა პირსა, იგიე ამოვა, გაიდგამს ძირსა.

Bon chien chasse de race.

— ძალღი თავისი ჯიშის მიხედვით ნადირობს.

§ კვიცი გვარზე ხტისო.

ცხენი გვარზე გაიქევაო.

Bon compagnon de voyage fait les lieues courtes.

— კარგი თანამგზავრი გზას ამოკლებს.

Bon droit a besoin d'aide.

— ღმერთის იმედი გქონდეს, მაგრამ შენც მარჯვედ უნდა იყო.

Bon fruit vient de bonne semence.

— კარგი ნერგისაგან კარგი ხილი გამოვა.

§ რასაც დათეს, იმას მოიქიო.

კაცი რასაც დასთესს, ღმერთიც იმას მისცემს.

რასაც გაანესხებ, იმასვე ჩაისესხებო

კარგი თესლი კარგ მიწაში არ დალბებაო.

კარგ მოხსულზე თესლი ერთიანად მოიძეებაო.

Bonjour lunettes adieu fillettes.

— გამარჯობათ, სათვალეებო, მშვიდობით ქალიშვილებო.

§ სათვალეები და ქალარა განკურნავს სიყვარულისგანო.

Bon lièvre vient toujours mourir au gîte.

— კარგი კურდღელი სახლში მოდის, რომ იქ მოკვდეს.

§ ნელო და თბილო—თავის სასახლეო.

კარგო და ტკბილო—ჩემო სასახლეო.

ჩიტი სადაც გაიზრდება, მისი ბაღდადიც იქ არისო.

Bon marché coûte cher.

— იაფი უფრო ძვირი ღირს.

§ იაფი ყველაზე ძვირიაო.

იაფი ყველაზე ძვირად დაგიჯდებაო.

იაფუასიან ხორცს წვენი არ გაუყვთდებაო.

იაფი ფასისაო, წვენი ძალისაო,
იაფფასიან ხარს უღელი არ დაედგმებო.
იაფფასიან ხორცს ძალიც არ შეჰამსო.

Bon marché ruine (coûte cher).

— იაფი ძვირად ჯდება.
§ ყველაზე იაფი, ყველაზე ძვირიაო.

Bonneur passe mérite.

— ბედი სჯობია დამსახურებას.
§ ბედი მომეც და სანაგვეზე გადამაგდო.
ბედი მომეც და სიპ ქვაზე დამსვიო.
თუ კაცსა ბედი აქვს, მოზვერიც დაუმაკდებაო.

Bon pays, mauvais chemin.

— კარგი ქვეყანაა, მაგრამ გზაა ცუდი.

Bon renard ne se prend pas deux fois au même piège

— კარგი მელა ერთსა და იმავე მახეში ორჯერ არ გაეზმება.
§ სულელია ის თევზი, რომელიც ერთსა და იმავე ბადეში ორჯერ მოხედებაო.
ერთხელ ბადეში ნაცეში თევზი მეორედ არ ეცემაო.
ვირი სადაც ერთხელ ლაფში ჩაეფლობა, იქ აღარ გაივლისო.
ნახაფანგარი მელა ადვილად აღარ გაეზმისო.

Bon soldat doit vaincre ou mourir.

— კარგი ჯარისკაცი ან იმარჯვებს, ან კვდება.
§ ან ვირი, ან ვირის პატრონო.
ან ყველაფერი, ან არაფერიო.
ან გამარჯვება, ან სიკვდილი.

Bons mots n'épargnent nul.

— მახვილი სიტყვა არავის ინდობს.
§ ხუმრობა თავს ვერ დაიჭერსო.

Bonté passe beauté.

§ გულკეთილობა სილამაზეს სჯობია.

Bon vin donne bon vinaigre.

— კარგი ღვინო კარგ ძმარს იძლევა.
§ კაი ყმის ნასახლარში ყორე არ დაიშლება და შუშა არ გათავდებაო.
კაი ყმის ნასადგომარს შეეტყობაო.
კაი კაცის ნაცოლარი, კაი ღვინის ნაძირალი.

Bonne amitié vaud mieux que tour fortifiée.

— კარგი მეგობრობა გამაგრებულ კოშკს სჯობია.
§ კარგი მეგობრობა კარგი ძმობის დარიაო.
მეგობარი თვალის სინათლეაო.

Bonne est la poule qu'un autre nourrit.

— სხვის მიერ გასუქებული დედალი კარგია.

Bonne est la maille qui sauve un denier.

— თავის დროზე შემონახული, გროშიც კარგია.

§ ახალგაზრდობით მოგებული სიბერის დროს ხმალით

სიჭილით მოგებული ფული, დაკეცილი ქამხაო.

ზატხულში შენახული, ზამთარში ცივი ქვეც თბილიაო.

ზატხულში დაფხენილი ზამთარში გამოგადგებაო.

Bonne marchandise trouve toujours son marchand (acheteur).

— კარგი საქონელი ყოველთვის შოულობს მკიდევლს.

§ კარგ საქონელს რეკლამა არ უნდაო.

კარგი საქონელი თავის თავს აქვებსო.

კარგ ქალს მთხოვნელიც კარგი ჰყავსო.

Bonne renommée vaut mieux que ceinture dorée.

— ოქროთი მოვარაყებულ ქემარს კარგი სახელი სჯობია.

§ სახელის გატეხას თავის გატეხა სჯობიაო.

სახელგატეხილს თავგატეხილი სჯობიაო.

პატიოსნება ყველაზე დიდი სიმდიდრეაო.

პატიოსნება ფულით არ შეიძინებაო.

სჯობს სახელისა მოხვეჭა ყოველსა მოსახვეჭელსა.

საქმელი ერთი დღისაო, სახელი ასი წლისაო

Bonne terre a besoin de bon cultivateur, aussi bon maison de bon administrateur.

— კარგ მიწას კარგი მზენელ-მთესველი უნდა, ისე როგორც კარგ ოჯახს—კარგი მმართველი.

§ კარგმა სახლმა, კარგმა კარმა, კარგად გამადედაკაცა.

ოჯახი ვისიაო და, — ვინც მოიხმარს — მისიაო.

ოჯახობა ვისიაო და—ვინც მოუვლის მისიაო.

Bonne terre, mauvais (méchant) chemin.

— სადაც მიწა რბილია, იქ გზა ცუდია.

Bonnes sont les dents qui retiennent la langue.

— კარგია კბილები, რომლებიც ენას იჭერს.

§ ენას კბილი დააჭირეო.

Bouche baisée ne perd pas sa fraîcheur.

— დაკოცნილი პირი სახეს სიჭორფეს არ უქარგავს.

§ შრომა კაცს არ მოკლავსო.

Bouche de miel coeur de fiel.

— ენამთაფლული, მაგრამ გულმოწამლული.

§ თეთრი კბილი და შავი გულიო.

შავ გულს თეთრი კბილი ფარავსო.

გული შავი, კბილი თეთრი არავისთვის მშურსო.

ენით ცხვარია, საქმით ცხარიაო.

Bouche en coeur au sage, coeur en bouche au fou.

— სულელს გული ენაზე აკერია, კკვიანს—ენა გულზედ.

§ ბრიყვი უწინ იტყვისო.

სანამ კკვიანი მოიფიქრებდა, სულელი ფონს გავიდაო.

სანამ კკვიანი დაფიქრდებოდა, უკკვომ მთები გადავლოო.

Bouche serré, mouche n'y entre.

— ღახურულ პირში ბეზი ვერ შედის.

§ სოფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

ჭერ ფონს იკითხავენ, მერე წყალში შევლენო.

Buisson a oreilles.

— ბუჩქსაც ყურები აქვს.

§ სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

ტყე უყურო ნუ გგონია და მდინარე უთვალოო.

დღეს თვალი აქვს და ღამეს ყურიო.

კედელს ყური აქვს, მინდორს თვალიო.

Brasser l'or (des écus).

— ფულის მოხვეტა.

§ ფული ჩეჩქივით აქვსო.

Brebis comptées, le loup les mangent.

— დათვლილი ცხვარიც შეიძლება მგელმა შეკამოს.

§ შიში ვერ იხსნის სიკვდილსაო.

შიში თავს ზევით არ წავაო.

მოსახდენი უნდა მოხდესო.

გამოსაშვები სისხლი უნდა გამოვიდესო.

მოსაპრელი თითი უნდა მოიპრასო.

Brebis galeuse gâte le troupeau.

— ერთი ქვეციანი ცხვარი მთელ ფარას გასერის.

§ ერთმა წუწკმა ღორმა ასი ღორი გასვარაო.

ერთმა ღორმა ჭავახეთი ამოაგლოო.

წუწკი ღორი სხვებსაც გასერისო.

ქვეციანი ცხვარი მთელ ფარას გააქვეციანებსო.

ცული მაგალითი გადამდებიაო.

Brebis qui bêle perd sa goulée.

— მოკიკინე ცხვარი თავის ლუქმას კარგავს.

§ კამის დროს ძალლიც გაჩუმდებო.
მოკაქანე კაკაბი მახეში ჩავარდება.
რაც მოვივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო.
ვისლა შესჩივი, რაც გიქირს, შენავ ნაქნარმა გიწიაო.

Brider l'âne par la queue.

— ცხენისათვის ალვირის კუდში ამოდება.

§ საქმის უკუღმად დაწყებაო.

სახლის სახურაიდან დაწყებაო.

საქმე თუ თავიდან არ დაიწყო, ბოლო რა მოსახმარი იქნებაო

Brûler la chandelle par les deux bouts.

— სანთლის ორივე ბოლოდან წვა

!ცხოვრების ქეიფში (ლხინში) გატარება.

Brûler le bord des lèvres.

§ ეს სიტყვა ენაზე მკიდიაო.

Brûler sa poudre aux moineaux.

— ბელურასათვის თოფის წამლის დაწვა.

§ ბელურას ზარბაზანს არ ესერაიანო.

ჩიტი დევნად არ ღირდა, დევნა—ბლღენადო.

ჩიტი ბლღენად არ ღირდა, დევნა სულ მეტი იყოო.

ერთი კაკლისათვის ჯოხს არ ისერაიანო

C

Ca fait ma balle.

— ეს ჩემი ბურთია.

§ ეს ჩემი საქმეაო.

ეს მხოლოდ მე შეხებაო.

Calomniez, calomniez, il en restera toujours quelque chose.

— ცილისწამება ხშირად გაიმეორეთ, თუ გინდათ დაგიქერონ.

Capitole est proche de la roche Tarpéienne (la roche Tarpéienne est près du Capitole).

§ დიდებულად თავის შერცხვენამდე ერთი ნაბიჯია.

Caresse de femme, caresse de chatte.

— ქალის ალერსი კატის ალერსსა ჰგავს.

§ კატამ ალერსი იცის, მაგრამ თუ გააჭაერე—ბრკვეალებს გაგკრავსო.

Cas sur cas n'a point lieu.

— შემთხვევა შემთხვევას არ ემთხვევა.

§ ბულბულმა კარგი გალობა იცის, მაგრამ ხორცი არ უვარგაო.

ლორს რომ რქები მისცა, მთელ ქვეყანას გადააბრუნებსო

Casser la (unc) croûte.

— წასაუზმება, წახემსება.

‡ ჭიის მოკვლა.

Cela ne marche pas ensemble.

— ეს შეუთავსებელია.

Cela n'est pas (fait) pour les chiens.

— ეს ყველასათვის მიუწვდომელია.

‡ გონიერისათვის ხელმისაწვდომიაო.

Cela n'est pas tant chien.

— ეს არც თუ ისე ცუდია.

Cela ne vaut pas un clou.

— ეს ერთ ლურსმნადაც არ ღირს.

‡ გროშ-კაპიკად არ ღირსო.

კვერცხის ნაკუჭად არ ღირსო.

გახვრეტილ გროშად არ ღირსო.

Cela ne vaut pas les quatre fers d'un chien.

— ძალღის წალის ფასადაც არ ღირს.

‡ გახვრეტილ გროშად არ ღირსო.

კვერცხის ნაკუჭად არ ღირსო.

გროშ-კაპიკად არ ღირსო.

ჩიტი ბღღენად არ ღირსო.

Cela ne vaut pas un rouge liard.

— ეს გროშადაც არ ღირს.

‡ გახვრეტილ გროშად არ ღირსო.

გროშ-კაპიკად არ ღირსო.

კვერცხის ნაკუჭად არ ღირსო.

Cela ne vaut pas un trognon de chou.

— კომბოსტოს მურკადაც არ ღირს.

‡ გახვრეტილ გროშად არ ღირსო.

არაფრად არ ღირსო.

Cela plus loin qu'on ne pense.

— ეს უფრო სერიოზული საქმეა (საშიშაა), ვიდრე ფიქრობენ.

Ce conseil est bon, mais il n'en faut guère user.

— კარგი რჩევაა, მაგრამ არ გამოდგება.

‡ ყველა რჩევა-დარიგება მისაღები არააო.

Celui-là est bien père qui nourrit.

— მამა ის არის, ვინც გამოგზარდა.

§ დედა ის კი არ არის, ვინც გშობა, არამედ—ვინც გაგზარდაო.

Celui louer devons de qui le pain mangerons.

— ვის პურსაც ვჭამთ, ის უნდა ვაჭოთ.

§ ძალლი საყასბოს არ მოშორდებაო.

ვის პურსაც ვჭამდე, იმსიეე ხმალი მოიქნიეო.

ძალლი სადაც სალაფავს სელეპავს, იქვე ყფფავსო.

ძალლო, ვისთვის ყფფხარო,—ვის კა რზედაც ვწვეარო

ძალლი სადაც თქვლეფსო, იქა ყფფსო.

Celui-ci n'abat pas qui ne lutte.

— არ წაიქცევა ის, ვინც არ იბრძვის.

§ გმირი ბრძოლაში იბადებაო.

ვაეკაცისა სიკვდილსაც ეშინიო.

Celui qui avale une brique, en avalerait deux.

— ვინც ერთ აგურს შეჭამს, ის ორსაც შეჭამს.

§ ქურდი ქურდობას არ მოიშლისო.

ქურდმა თუ ვერა იშოვა—რა, თავის ქულს მოიპარავსო.

ქურდმა თქვა: სახლში ისე არ შევალ, რომ ერთი მუჭა ნაცარი არ ჩაიყვარო.

ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიო.

Celui qui court après (celui qui compte sur) les souliers d'un mort risque d'aller nu-pieds.

— ვისაც მემკვიდრეობის იმედი აქვს, ის ხშირად მოტყუებული რჩება.

§ ვინც მეზობლის იმედით იქნება, ის უვახშმოდ დარჩებაო.

Celui qui mange les dures, mangera les mûres

— ვინც მკვახეს ჭამს, ის მწიფესაც შეჭამს.

§ ჭარ მწარე ჭამე. კვლავ ტკბილი, თუ ეძებ გემოვნებასო.

სწავლის ძირი მწარე არის, კენწეროში გატკბილდებას.

Celui qui n'est pas beau à 20 ans, ni fort à 30, ni riche à 40, ni sage à 50, ne sera jamais ni beau, ni fort, ni riche, ni sage.

— ვინც 20 წლის ასაკში არაა ლამაზი, 30 წლისას ღონიერი, 40 წლისას მდიდარი და 50 წლისას კვიანი, ის არასოდეს იქნება არც ლამაზი, არც ღონიერი არც მდიდარი და არც კვიანი.

Celui qui pêche fuit la lumière.

— ვინც სცოდავს, ის სწათლეს გაუბრძის.

Celui qui rit vendredi pleurera dimanche.

— ვინც პარასკევს იციინის, ის კვირას იტირებს.

§ სიცილს ტირილი მოსდევსო.

Celui que sème le vent moissonnera la tempête.

— ვინც ქარს დათესავს, ქარიშხალს მოიძიებს.

§ ვინც სხვას უთხარის ორმოს, ის თვით ჩაეარდება ორმოშიო.

ჩასაც დათესავ, იმასვე მოიძიებო.

ჩასაც ჩაასესხებ, იმასვე ჩაისესხებო.

კაცი ჩასაც დათესს, ღმერთიც იმას მისცემსო.

ჩასაც დათესს მიწისა პირსა, იგივე ამოვა, გაიღვამს ძირსა.

Celui qui travaille mange la paille, celui qui ne fait rien mange le foin.

— ვინც მუშაობს ჩალას ჭამს, ვინც არაფერს აკეთებს—თივას.

§ არაქელას ფარჩას არუთინა ხედაო.

ერთი არის მთოხნელიო, ოცდახუთი მცოხნელიო.

ერთი მუშაობს, მეორე ჭამსო.

Celui qui veut être jeune quand il est vieux, doit être vieux quand il est je une.

— ვისაც უნდა მოხუცებულობისას ახალგაზრდა იყოს, ახალგაზრდობისას უნდა
ეცხოვროს მოხუცივით.

§ თავს მოფრთხილება უნდა ახალგაზრდობიდანვე.

Celui qui veut tirer le miel de la ruche ne doit craindre les piqures.

— ვისაც სკიდან თაფლის გამოღება უნდა, მას არც ფუტკრის კბენის უნდა ეშინოდეს.

§ ვისაც თევზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.

ორაგული თუ გინდა, ტანიც სველი გინდოდესო.

წყალში დაუსველებლად თევზი არ დაიჭირებო.

ვისაც ცივი წყალი უნდა, წყაროზე უნდა წაივდესო.

თაფლის მკამელსა დათესა, ბუზი დაბზუნს თავსაო.

Ce n'est pas le tout que des choux, il faut encore de la graisse.

— ნაფოტისაგან შექამადს ვერ დაამზადებ.

§ ააფრინე ალალიო, რაც არ არი, არ არიო.

აზაფრისაგან არაფერი არ გაკეთდებაო.

Ce n'est pas à la poule à chanter devant le coq.

— როცა ოჯახში მამალია, დედალი არ უნდა მღეროდეს.

§ ოჯახში მამაკაცი უნდა უფროსობდესო.

Ce n'est pas fête tous les jours.

— ყოველდღე დღესასწაული არ არის.

§ კოკა წყალს მუღამ არ მოიტანსო.

კოკა მუღამ წყალს არ ზიდავს, ერთხელაც იქნება გატყდებაო.

Ce n'est pas l'âge, mais le malheur qui vieillit.

— აღმდინს წლები კი არ აბერებს, არამედ—უბედურება.

§ ბევრს ნუ იჯავრებ—მაღე დაბერდებაო.

უანგი რკინას კმს, დარდი—გულსაო.

უანგმა თქვა: ვიღრე მე რკინა შევეკამე, დარდმა გული ათასჯერ მოინელაო.

Ce n'est pas la robe qui fait le médecin.

— ტანისამოსი კაცს ექიმად ვერ გახდის.

§ გარეგნობით მსჯელობა ძნელია.

Ce n'est pas sa faute si les grenouilles n'ont pas de queue.

— ბაყაყი რა შუაშია, თუ მას კული არა აქვს.

§ ნიკორა გაატყავეს—რატომ დედა არა გყავსო.

ჩიკორა ცემით მოკლეს—რატომ ძმა არა გყავსო.

Ce n'est pas un saint de votre calendrier.

— ეს არ არის წმიდანი თქვენი კალენდრიდან.

§ თქვენ ის ათვალწუნებული გყავთო.

Ce n'est pas tout or ce qui reluit.

— რაც ბრწყინავს, ყველაფერი ოქრო როდია.

§ აგურის ნატეხი ლალს შეუღარეს, აქაო-და წითე ლიაო.

აგურის ნატეხი იძახდა, ლალთან დამდევეთ, აქაო-და მეც წითელი ვარო.

ბუზი ბევრი ბზუისო და ფუტკართან ყველა ტყუისო.

ფერი ლალისა, გემო წყალისა.

რა ბუზიცა ბზუის, ყველა თაფლს არ აკეთებსო.

Ce n'est pas viande pour nos oiseaux.

— ეს ხორცი ჩვენი ჩიტების საკმელი როდია.

§ არა შეჯდა მწყერი ხესა, არა იყო გვარი მისიო.

არ უგვარობს მწყერსაო, არ შაჯდება ხესაო.

Ce n'est tout évangile, ce qu'on dit par la ville.

— ყველაფერი ისე არ კეთდება, როგორც ითქმება.

§ სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარიო.

სიტყვეთ „ვაიმეო“, საქმით „სხვაი მეო“.

Ce n'est pour vous que le four chauffe.

— თონე თქვენთვის არ ხურდება.

§ შენი სვი და შენი კამე, ჩემსას ჭვარი დამიწერეო.

შენი ხმელი პური გერჩიოს სხვის ფლავსაო.

შენი ჯაგლაგი გერჩიოს სხვის ბედაურსაო

შენი ჯაგლაგი აქენე სხვისი ბედაურის ქენებასო.

Cent ans de chagrin ne payerait pas un liard de dettes.

— ასი წლის სედა გროშ-კაპიკის ვალს ვერ გადაიხდის.

§ წამხდარსა საქმეს რას არგებს ბოლო ეამს თითზე კბენანო.

მკედარი ვის გაუცოცხლებავ ტირილითა და ვიშითა?

ცრემლებით მწუხარებას ვერ უშველიო.
სიცილით დაკარგულს ტირილით ვერ დაიბრუნებო.

César ou rien.

- ან კეისარი, ან არაფერი.
- § ან ყველაფერი, ან არაფერიო.
ან ვირი, ან ვირის პატრონო.
ან გამარჯვება, ან სიკვდილი.
ან მოკვედ სულო, ან გაძეხო!

C e qu'aujourd'hui tu peux faire, au lendemain ne diffère.

- ხვალისათვის ნუ გადადებ იმას, რისი გაკეთებაც დღეს შეიძლება.
- § გადადებული საქმე გადაგდებულაო.
გადადებული საქმე ეშმაკისაო.
დღემხვალე კაცსაო, თოვლი მოუვა კარსაო.
დღევანდელ საქმეს სახვალისოდ ნუ გადადებო.
სალამოზე გასაკეთებელს დილისათვის ნუ გადადებო.

Ce que chiche épargne, large le dépense.

- რასაც ძუნწი აგროვებს, იმას მემკვიდრე ფლანგავს.
- § ძუნწე შამას შვილი მფლანგველი ეყოლებაო.
ძუნწის ოქრო მემკვიდრესაო.

Ce que cuit à l'un nuit à l'autre.

- რაც ერთს უხდება, ის მეორეს წყენს.
- § კატა თავს ირთობდა და თავი კვდებოდაო.
კატისათვის თამაშობა, თავისათვის—სულაბრძოლაო.
ცხენის სიკვდილი ძალის დღესასწაულიაო.

Ce que diable ne peut, femme fait.

- რისი გაკეთებაც ეშმაკს არ შეუძლია, იმას ქალი აკეთებს.
- § ქალი აშეუბულ ოჯახს დაქცევს და დაქცეულს ააშენებსო.
დღეაკაცმა თუ გაიწია, ცხრა უღელი ხარი ვერ დააკავებსო.

Ce que femme veut, Dieu le veut.

- რაც ქალს უნდა, ღმერთსაც ის უნდა.

Ce que jeunesse convoite, vieillesse rejette.

- რაც ახალგაზრდობას სურს, სიბერე უკუაგდებს.
- § მოხუცმა თქვა; რაც მიყვარდა, ის შემძულდაო.

Ce que le lion ne peut, le renard le fait.

- რისი გაკეთებაც ლომს არ შეუძლია, მელა აკეთებს.
- § სადაც ცული ვერ გამოდგება, იქ პატარა ხერხს იყენებენო.
ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.

Ce que mari gagne, femme dépense.

— რასაც ქმარი შოულობს, ცოლი ხარჯავს.

§ კაცის აშენებული სახლი ქალმა დააქციაო.

Ce que poulain prend en jeunesse, il en tiendra en vieillesse.

— რასაც კვიცი ახალგაზრდობაში ისწავლის, სიბერეშიც იმასვე გააკეთებს

§ ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო.

ძალდი ლეკვობისას გამოიზრდებაო.

Ce qui abonde ne vicie pas.

— ზედმეტი დამამტკიცებელი საბუთი ბრალდებულს არ აენებს.

§ ზედმეტი ლუკმა კაცს არ დაახრჩობსო.

მოკლას ხარი თევამო.

აწყინოს ქერმა ლურჯასაო.

ხაჰაპურს ბეერი ყველი არ გააფუჭებსო.

გუთანს მომეტებული ხარი არ მოსკარბდება და წისკვილს მომეტებული წყალიო.

Ce qui est bon à prendre est bon à rendre.

— რაც კარგი წასაღებია, ის კარგი დასაბრუნებელიცაა.

§ მიციას მოცია უნდა.

ვალს გადახდა უნდაო.

ჩუქებას ჩუქება უნდაო.

Ce qui croit soudain périt lendemain.

— რაც სწრაფად იზრდება, ის მალე ილუპება.

§ აჩქარებულის დედა ტიროდა, დინჯისა—იციოდო.

ვინც აჩქარებულა, უნანიო.

სიჩქარით ძალღმა ბრმა ლეკვები დაყარაო.

Ce qui est différé n'est perdu.

— რაც გადადებულია, დაკარგული როდია.

Ce qui est écrit, est écrit.

— რაც დაწერილია, დაწერილია (ველარ წაშლი).

§ კალმით დაწერილს ვერ წაშლიო.

კაცი მოკვდება, დაწერილი დარჩება.

Ce qui est fait est fait.

— რაც გაკეთებულია, გაკეთებულია.

§ დაღერილი წყალი არ აიხვეტებაო.

გატეხილი შქადი არ გამართელდებაო.

Ce qui est fait n'est pas à faire.

— ჯერ საქმეს მორჩი, მერე—ისეირნე.

§ ჯერ სწავლა, მერე გავლაო.

Ce que le sobre tient au coeur est sur la langue du buveur.

— რაც ფხიზელს გულში აქვს, ის მთვრალს ენაზე აკერია.

§ ღვინო ადამიანს აალაპარაკებსო.

ღვინო კაცს სწორეს ათქმევინებსო.

მთვრალ რა თქვა და — გულსიაივი

Ce que lion ne peut, le renard le fait.

— მოხერხებულობა ძალას სჯობია.

§ ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.

ღონის ხერხით კოლო მოვიდაო.

თამაშობა ხერხით უნდა, დათვამაც იცის ძუნძულო.

Ce que trois personnes savent est public.

— სამმა თუ იცის, ყველამ იცის,

§ ორმა თუ იცის, ღორმაც კი იცისო.

დილით ერთმა იცის, შუადღისას— ორმა, საღამოს— ღორმაო.

საიდუმლო ორშიაო, თუ მესამე მოემატა— საიდუმლო ერშიაო.

ორმა იციან— თვით იციანო, სამმა იციან— თვით იციანთ.

სამთ იციან დღესაო, სამ დღეს უკან— ცხრა მთასაო.

Ce qui est dit, est dit.

— რაც ითქვა, ითქვა.

§ რაც ითქვა, უნდა აღსრულდესო.

პირობა კაცს ცოლს წაართმევსო.

ღანაპირებმა კაცს ცოლი აპეგარა მკლავიდანაო.

Ce qui vient de la flûte (du fifre) s'en retourne au tambour.

— სალამურით მოსული დოლით მიდის.

§ არმად ნაშოენი არმად წავაო.

ოხრად ნაშოენი ქონება ხმარდება სატიალოსა.

სავაგლახოდან აიღე, სატიალოზე დააგდეო.

საოხარზე ნაშოენი სატიალოზე დაიხარჯაო.

ქარის მოტანილს, ქარივე წაიღებსო.

Ce qui ne cuit pour vous, laissez-le brûler.

— რაც თქვენთვის არ იწვის, გაუშვით, დაიწვას.

§ ჩემი ურგები ქოთანი ქეასაო და შექამანდი ძაღლსაო.

ურგები— შვილიც წყალსაო.

ჩემი ურგები თუნდა ზღვაში ქვა გდებულა და თუნდა ქვეყანაზე კაცი ყოფილა.

Ce qui nuit à l'un, nuit à l'autre.

— რაც ერთისათვის კარგია, ის მეორისათვის ცუდია.

§ ღმერთმა ერთი რით აცხოვოს, თუ მეორე არ წაწყმდოსო.

კატისათვის თამაშობაა, თაგვისათვის სულთა ზრძოლააო.

მგლის სიკვდილი ძაღლისათვის დღესასწაულიაო.

Ce qui se fait de nuit, paraît au grand jour.

— რაც ღამით კეთდება, დღე შელავნდება.

§ ღამის ქურდს დღისით დაიჭერენო.

ღამით ნაკერნი კაბანი დღისით გამოჩნდებიანო.

-Ce qui sort de la main n'y revient point.

— რაც ხელიდან დაგივარდება, ის აღარ დაგიბრუნდება.

§ ისარი და პირის სიტყვა, გასტყორცნი, არ დაბრუნდება.

სიტყვა რომ კბილებს გაშორდება, ცხრა მთას გადაივლისთ.

სიცილით დაკარგულს ტირილით ვეღარ დაიბრუნებო.

ტირილით დაკარგული სიცილით ვეღარ უპოვიათო.

ხელში ნაკერი კეთილი შეგვექმნა საქებნელიო.

Ce qui tombe dans le fossé est pour le soldat.

— ის, რაც ორმოში ჩავარდება—სალდათისაა.

§ სიტყვა რომ კბილებს გაშორდება, ცხრა მთას გადაივლისო.

ისარი და პირის სიტყვა, გასტყორცნი, არ დაბრუნდებაო.

სიცილით დაკარგულს ტირილით ვეღარ დაიბრუნებო.

ტირილით დაკარგული სიცილით ვეღარ უპოვიათო.

ხელში ნაკერი კეთილი შეგვექმნა საქებნელიო.

Ce qu'on apprend au berceau dure jusqu'au tombeau.

— აკენაში ნასწავლი კაცს სამარის კარამდე მიჰყვება.

§ ძალი ლეკვობისას გამოიზრდებაო.

Cette queue n'est pas de ce veau-là.

— ეს კული იმ ხბოსი არაა.

§ ერთიმეორის შესაფერისნი არ არიანო.

C'est à faire pleurer les (des) pierres.

§ ქვას აატირებსო.

C'est au fruit qu'on connaît l'arbre.

§ ხე ნაყოფით იცნობაო.

C'est autant de pris sur l'ennemi.

— შტერს რაც უნდა წაართვა, მაინც კარგაო.

§ ყვეს რომ კაჭალი გაავლებინო, ისიც კარგაო.

აე მოვალეს ნაცარი გამოართვი და თვალეში შეაყარეო.

აე მოვალეს ნაცრით გაეყარეო.

აემა მოვალემ რაც მოგცეს—გამოართვიო.

აე მოვალეს შაეი ნახშირი აართვიო.

C'est bien aller quand on revient.

— კარგა წასვლა, როცა კარგად ბრუნდები.

§ ყველაფერი კარგა, რაც კარგად ბოლოვდებაო.

C'est bien taillé, mon fils, maintenant il faut coudre.

§ ყველაზე ძნელი ჯერ კიდევ წინ არისო.

C'est bien tard d'épargner quand tout est dissipé.

— ყველაფერი, რომ გაიფლანგება, მომჭირნეობა გვიან იქნება.

§ როცა გაქურდეს, პატარძალმა მერე დაგეტა კარისო.

C'est chère épice.

— ძალიან ძვირია.

§ მიუწუნდომელიაო.

C'est chose ardue et trop profonde que d'agrèer à tout le monde.

— ყველას გულს მოგება შეუძლებელია.

§ ყველას გულს ვერ მოიგებო.

C'est chose fâcheuse à garder que jeune fille à marier.

— გაუთხოვარი ქალის შენახვა ძნელი საქმეა.

§ წიშის დაქერა უფრო ადვილია, ვიდრე გასათხოვარი ქალისაო.

ქალს გათხოვება რომ მოუნდება, ოჯახს წაეკიდებაო.

გასათხოვარი ქალებით საესე ოჯახს, მგლებით საესე ოჯახი სჯობიაო.

C'est dans le malheur qu'on connaît ses amis.

— მეგობარი გასაჭირში იცნობა.

§ კაცი გაზომე გაჭირვებაშიო.

ნამდვილი მეგობარი ქირში იცნობაო.

კაცო მგზავრობაში გაიცნობაო.

C'est donner de la tête contre le mur.

— ეს იგივეა, კედელს თავი ამტკრიო.

§ არაკუნე კედელიო, დაარიგე რეგვენისო.

ელაპარაკე რეგვენსო, ურახუნე კედელსო.

გეუბნები კედელო, გაიგონე რეგვენსო.

C'est de la moutarde après (le) diner.

— ვახშმის შემდეგ მდოგვი.

§ მოლა რომ მოკვდა, ფლავი მაშინ მიუტანესო.

C'est de l'or de Toulouse qui lui coûtera cher.

— სულ ერთია, ეს მას არ შეერგება.

C'est du pain bien long.

— ლოკოკინა მოდის, მაგრამ ვინ იცის, როდის მოვა.

C'est Gros—Jaen qui en remontre à son curé.

§ შეილიშვილი ბაბუას ძველ ღრის ასწავლიდაო.

C'est en forgeant qu'on devient forgeron.

— მკედელი ჰედვაში ყალიბდება.

§ მუშაობაში სწავლობს აღმზინო.

C'est la chanson de Ricochet dont on ne voit pas la fin.

— ერთსა და ომევე სიმღერის გამეორება.

§ ეს ძველი ჰანგებიაო (ლათაიებიაო).

C'est la faim qui épouse la soif.

— შიმშილი წყურვილზე იწერს ჰვარს.

§ მკედარი მკედარს აეკიდა—სამარმდის მიმიტანეო.

C'est la montagne qui accouche d'une souris.

— მთამ თავი შობა.

§ გული როსტომისა და ბარგი ლოკოკინისათ.

ისე არ წვიმს, როგორც ქუხსო.

მოკვდა პაპაო, დარჩა ჰაყვაო.

C'est la moutarde après le diner.

— სადილის შემდეგ მლოგვი.

§ მკედარს რალას არგებს წამალიო.

მოლა მოკვდა და საფლაეში ფლაეი ჩააყარესო.

ჰერ გაუშეებენ მელასაო, მერე დაუწყებენ სტვენასაო.

C'est la plus belle rose de son chapeau.

§ ეს მისი უდიდესი ლირსებაა (უპირატესობა).

C'est la robe qu'on salue

§ კარგად ჩაცმულებს კარგად ხელებიანო.

C'est là (voilà) que git le lièvre.

§ აი, სად ყოფილა ძალლის თავი დამარხული!

C'est l'eau et le feu.

— ეს ორი ერთმანეთისათვის შეუთავსებელი რამაა.

§ ეს ცა და დედამიწააო.

C'est bonnet blanc, blanc bonnet.

— თეთრი თავსაბური და თავსაბური თეთრი—ორივე თეთრია.

§ თეთრი ძალლი და შავი ძალლი ორივე ძალლიაო.

გინდ გახიე, გინდ გაფხრიწეო.

აღმართი და დაღმართიო, არც ერთია წაღმართიო.

გინდ მგელს შეუჰამივარ, გინდ მგლისფერ ძალდსაო.

თუნდ მგელმა შემჰამოს, თუნდ მგლის შეილმაო.

გაციება და გაცხელება ორივე ჰირიაო.

C'est le jour et la nuit.

— ეს როგორც დღე და ღამე, ისე განსხვავდება ერთმანეთისაგან.

C'est le nid d'une souris dans l'oreille d'un chat.

— ეს დაუჩერებელია, ეს წარმოდგენელია.

— ეს ვირი ხბოს რომ მოიგებს, თევიცი საძოვარზე გაიგზავნებათ.

C'est par la pioche et par la pelle qu'on bâtit et qu'on renverse les citadelles..

— ბარით და წერაქვეით კიდეც აშენებენ და კიდეც ანგრევენ ციხესიმაგრეებს..

C'est sa femme qui porte les chausses (la culotte).

— ამ ქალს ქმარი მორჩილებაში ჰყავს.

C'est comme le couteau de Janot.

— აქედან მხოლოდ სახელწოდება დარჩა.

C'est folie de faire de son médecin son héritier.

— მხოლოდ სულელს შეუძლია თავისი ექიმი მემკვიდრედ გაიხადოს.

C'est Gribuille qui se jette dans l'eau de peur qu'il ne se mouille.

— ეს გრიბუია, რომელსაც დასველების ეშინოდა, მაგრამ წყალში მაინც გადავარდა.

— ვერიდებოდი ღოლოსაო, დამხედა სთფლის ბოლოსაო.

— რაც გეზარებოდესო, ის გეძალებოდესო.

— რაც გძულს, არ აგცდებაო.

C'est la montagne qui accouche d'une souris.

— მთამ თავი შობა.

— ეს გული როსტომისა და ბარგი ლოკოკინისაო.

C'est la raison que chacun soit maître en sa maison.

— სამართლიანობა მოითხოვს, რომ საკუთარ სახლში ბატონობდეს.

— ეს სტუმარი მასპინძლის ვირიაო.

— პატრონმა უკეთ იცის, მკვდარს საითკენ უქნას პერიო.

— პატრონმა როგორც გიბრძანოს, ვირი ისე დააბიო.

C'est (il est comme) le chien de Jean de Nivelle, il s'enfuit quand on l'appelle.

— ეს ეან დე ნიველის ძაღლია, რომელიც დაძახებაზე გარბის,

— ეს კურდღელი რომ გამოვარდა, მწვევარს ძილი მაშინ მოუწდაო.

— კურდღელი რომ გამოჩნდა, მწვევარს მაშინ მოუწდა საქნელიო.

C'est le fils de la poule blanche.

— ეს თეთრი ქათმის წიწილაა.

— ეს ბედნიერ ვარსკვლავზეა დაბადებულიო.

— ქუდბედანი დაიბადაო.

C'est soie sur sole.

- ეს აბრეშუმია აბრეშუმზე.
§ ზღვას ქვიშას უმატებდნენო.
ზღვას ქვიშა აკლიაო.
ზღვას ქვიშა მიემატაო.
ქონი აიღეს და მსუქანს მიაკრესო.

C'est toujours le paysan qui paie.

- ყველას მაგიერ გლეხი იხდის.

C'est un aveugle qui en mène un autre.

- ერთ ბრმას მეორე მიყავს.
§ მკვდარი მკვდარს აეკიდა,—სამარქმდის მიმიტანეო.
მკვდარი მკვდარს ეკიდებოდა, ორივე სამარისკენ იზიდებოდაო.
ორი თავგატეხილი კოდალა ერთმანეთს შესჩოდაო.
უკულო ხარი უკულო ხარს ბუზებს უგერიებდაო.

C'est un beau chien s'il voulait mordre.

- გამოსადეგი ის კი არ არის, ვინც სახით ლამაზია, არამედ ის,
ვინც საქმეში ვარგისია.
§ თვალი შორს ხედავს, მაგრამ ჭკუა უფრო შორსო.

C'est un beau (bon) coq.

- ეს ქალთა გულთდამპყრობია.
§ ქალთა გულთმომნადირებელიაო.
ღონე უნანაო, მოარშიყეაო.

C'est un chien qui aboie à la lune.

- ძალი ყეფს—ქარი ღრუბლებს ერეკება.
§ ძალი ყეფს, ქარაენი მიდისო.

C'est un gaillard qui se garde toujours à carreau

- ეს ისეთი ვაჟკაცია, რომელიც ყველა მდგომარეობიდან თავს დაიძვრენს.
§ ისეთი კაცია, რომელიც წყლიდან მშრალი ამოვაო.
ისეთი კაცია, ქვიდან წყალს გამოადენსო.

C'est un grain de millet à la bouche d'un âne.

- ფეტვის მარცვალი ვირის პირში (ვირს ფეტვის მარცვალს ჩააყარეს პირში).
§ აქლემი და გალიაო.
ნუ დაუყრი ღორს მარგალიტსაო.
ვირმა რა იცის ხურმა რა ხილიაო.

C'est un fouillis où une poule ne retrouverait pas ses poussins.

- საშინელი არეულ-დარეულობაა.
§ ეშმაკიც ფეხს მოიტეხსო.

C'est un homme qui ne se hausse ni se baisse.

— ეს გულგრილი აღამიანია.

C'est peu de se lever matin, mais c'est tout de partir à l'heure.

— მარტო დილით აღდგომა როდი კმარა, დროული წასვლა საჭიროა.

§ ნუ იქნები აჩქარებელი, უკეთესია მარჯვედ იყო.

C'est un saint qu'on ne chôme (ne fête) plus.

— ამ ღმერთს თაყვანს უკვე აღარ სცემენ.

§ ის უკვე აღარ სარგებლობს ავტორიტეტით.

C'est viande mal prête que lièvre en buisson.

— აღდგომა და ხეაღეო.

§ ფონი გასაყვას დალოცეო.

ბავშვი არ დაბადებულყო, ახრამს არკმევდნენო.

ზეცას წერო მიფრინავდა, ძირსა თლიდნენ შამფურებსო.

C'est un trop vieux poisson pour mordre l'appât.

— ბებერი თევზი ანკესზე არ წამოეგება.

§ დაგეშილი ჩიტი ბადეში არ მოხვდებაო.

C'est un vilain oiseau qui salit son nid.

— ცუდია ის ფრინველი, რომელიც საკუთარ ბუდეს სერის.

Ce ne sont pas les épis qui èvent le plus la tête qui sont les plus pleins.

— ყველაზე სავსე თავთავი ის არ არის, რომელიც თავს მაღლა წევს.

§ ფუყე თავთავი თავს მაღლა იწევს, სავსე თავთავი თავდახრილია.

აღვის ხე მაღალიაო, მაგრამ შიგ არაფერი ყრიაო.

კადარი მაღალი იზრდება, მაგრამ ნაყოფს არ იძლევაო.

Ce sont deux chiens après un os.

§ ესენი აშკარა მეტოქეები არიანო.

Ce sont jeux de prince qui ne plaisent qu'à ceux qui les font.

— ეს თავადის გართობაა.

§ ცუდი ხუმრობა.

Ce sont là des mitaines à quatre pouces.

— გამოუსადეგარი საშუალებაა.

§ გამოუსადეგარი ნივთი, ხარახურა.

Ce sont les bagatelles de la porte.

— ეს წვრილმანი რამ არის.

§ ეს ყურადღების ღირსიც არ არისო.

Ce sont les fous qui troublent l'eau, et ce sont les sages qui pêchent.

— გიჟები წყალს ამღვრევენ, კვიანები მასში თევზს იჭერენ.

§ გივი აბნევედა, ქვეიანი კრეფდაო.

Ce sont les pires braconniers qui ont les meilleurs gardes-chasses.

— ყველაზე დიდი ბრაკონიერი საუკეთესო მეტყვეუ ხდება.

§ ქურდს ქურდი იცნობსო.

ამქარი ამქარს იცნობსო.

Ce sont les petites pluies qui gâtent les grands chemins.

— პატარა წვიმა დიდ გზას აფუჭებს.

§ პატარა ღრუბელს დიდი სეტყვა მოჰყავსო.

Ce sont les tonneaux vides qui font les plus de bruit.

— ცარიელი კასრები ყველაზე მეტს ხმაურობენ.

§ ცარიელი ქვევრი მეტს ხმაურობსო.

Ce sont trop de chiens après un os.

— ამ საქმეში ბევრი მეტოქეა.

§ ამ საქმეში ბევრს უნდა ხელი მოითბოსო.

Chacun (vit) à sa mode (chaque pay, chaque mode).

— ყველა თავისებურად ცხოვრობს.

§ ყველა ქვეყანას თავისი ადათი აქვსო.

Chacun a ses plaisirs qu'il se fait à sa guise.

— ყველას თავის სიამოვნება აქვს.

§ ყველა თავისებურად ერთობაო.

კაცია და გუნებაო.

Chacun(a) son goût (ses goûts).

— ყველას საკუთარი გემოვნება აქვს.

§ ყველა თავისებურად გიყვებაო.

ყველა თავის კერას უბერავსო.

ყველა თავის კერას აქებსო.

Chacun bride sa bête.

— ცხოველს მისი პატრონი ამოღებს ლაგამს.

§ პატრონმა როგორც გითხრას, ვირი ისე დააბიო.

კაცია და გუნებაო.

ყველა თავის კერას უბერავსო.

თითონ იცის პატრონმა, თუ სათქვენ უზამს თავს მკედარსაო.

ყველა თავისი ბედის მკედელიაო.

Chacun doit balayer devant sa porte et les rues seront nettes.

— ყველამ რომ თავისი კარის წინ დაგავოს, ქუჩები სუფთა იქნება.

§ შენი სვი და შენი ქამე, ჩემსას ჯვარი დამიწვრეო.

ყველამ საკუთარ საქმეს მიხედოსო.
შენ შენს ფუნზრუეს მოუარეო.

Chacun doit payer ses pots cassés.

— ყველამ მისი გატეხილი ქოთნის საფასური უნდა გადაიხადოს.

§ ვინც კამსო, ის ზღაესო.

ვინც ძაღლს მოკლავს, იმანვე უნდა გადაათრიოსო.

ვინც რომ ასეა არაყო, მისცეს სახლის ალაგო.

Chacun est artisan de sa fortune.

§ ყველა თავისი ბედის მკვდელია.

ყველა თავის ბედის მკერავიაო.

Chacun est artisan de sa propre fortune.

— ყველა თავისი ბედის მშენებელია.

§ ყველა თავისი ბედის მკერავიაო.

ყველა კაცი თავისი ბედის მკვდელიაო.

Chacun est l'ouvrier de sa destinée.

— ყველა საკუთარი ბედის შემოქმედი.

§ ყველა თავისი ბედის მკვდელიაო.

Chacun ira au moulin avec son propre sac.

— წისქვილზე ყველა საკუთარი ტომრით წავა.

§ ჯერ თავო და თავო, მერე ცოლო და შვილოო.

Chacun le sien (ჯა) n'est pas trop.

— ყველას კუთვნილისამებრ.

§ კეისრის კეისარსა და ღვთის ღმერთსა.

Chacun mesure les autres à son aune.

— სხვებს ყველა თავისი არშინით ზომავს.

§ საკუთარი არშინით ზომავსო.

ქურდს ყველა ქურდი ჰგონიაო.

ავს სხვაე ავი ჰგონიაო.

გიჟთ ყველა გიჟად ეჩვენებაო.

ყველა ძაღლი ერთი ჯოხით არ გაიდენებაო.

Chacun peut être riche en promesses.

— დაპირებების მოცემა ყველას შეუძლია.

§ სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარი.

სიტყვის მიცემა ადვილია, შესრულება კი ძნელი.

სიტყვა ადვილია, საქმე კი ძნელი.

Chacun prend son plaisir où i le trouve.

— ყველას თავის სიამოვნება აქვს.

§ ყველა თავისებურად ერთობაო.
კაცია და გუნებაო.

Chacun pour soi (et) Dieu pour tous.

— ყველა საკუთარი თავისათვის, ღმერთი კი ყველასათვის.
§ ღმერთი შეგეწევას.

Chacun prêche pour son saint.

— ყველა თავის წმიდანს ქადაგებს.
§ ვის პურსაც კამდე, იმისივე ხმალი მოიქნეო.

Chacun prise sa marchandise.

— ყველა თავის საქონელს აქებს.
§ ყველა თავის ნაბაღს აქებსო.

Chacun sait où le soulier le blesse.

— თვითონ უკეთ იცის, სად უჭერს ფეხსაცმელი.
§ თავისი გაჭირვებისა ყველამ თვითონ უკეთ იცისო.
ქოთნის სამბავი კოვზმა, იცისო.
ქოთნის ამბავი ციცხესა ჰკითხეო.

Chacun se fait fouetter à sa guise.

— ყველა თავისებურად იმათრახებს თავს.
§ ყველა თავისებურად გოჯდებაო.
კაცია და გუნებაო.

Chacun soigne son individu.

— ყველა თავის თავზე ზრუნავს.
§ ჭერ თავო და თავო, მერე ცოლო და შვილოო.

Chacun son métier et les vaches seront bien gardées.

— ყველა თუ თავის საქმეს მიხედავს, ძროხებიც მოვლილნი იქნებიან.
§ ყველამ, საკუთარ საქმეს მიხედოსო.
შენი სვი და შენი კამე, ჩემსას ჭვარი დამიწერეო.
შენ შენს ფუნშრუქს მოუარეო.

Chacun veut avoir son compte.

— არავის სურს, რაიმე ხელიდან გაუშვას.
§ არავინ არაფერს თმობსო.

Chacun voit à travers ses lunettes.

— ყველა თავისი თვალებით ხედავს.
§ საკუთარი თვალით ნახული სჯობიაო.

Chacun vaut son prix.

— ყველას თავისი ფასი აქვს.
§ ყველა ძალლი ერთი ჯოხით არ გაიდენებაო.

Chacun voit à travers ses lunettes.

— ყველა საკუთარი სათვალით ხედავს.

§ საკუთარი არშინით ზომავსო.

ქურდს ყველა ქურდი ჰგონიაო.

აეს სხვაე ავი ჰგონიაო.

გიჟთ ყველა გიჟად ეჩვენებათო.

ყველა ძალლი ერთი ჯოხით არ გაივლება.

Chacun voit les maux d'autrui d'un autre oeil que les siens.

— სხვის უბედურებას უფრო სხვა თვალთ უყურებ, ვიდრე—შენსას.

§ სხვისა ჭირიო—ღობეს ჩხირიო.

მეზობლის ტირილი მეზობელს ქორწილი ეგონაო.

მეზობელს მეზობლის მკედარი მძინარე ეგონაო.

Chagrin partagé chagrin diminué.

— გაზიარებული მწუხარება, ნაკლები მწუხარება.

§ მეზობელთან ჭირიე ლხინიაო.

კაცი კაცის წამალიაო.

კაცი კაცითაო, თევზი—წყლითაო.

დიდი ლხინია ჭირთა თქმაო.

Chance vau mieux que bien jouer.

— კარგ თამაშს ბედი სჯობია.

§ ბედი მომეც და ქვაზე დამსვიო.

ბედი მომეც და სანაგვეზე გადამაგდეო.

თუ კაცს ბედი აქვს, მოხვერიე დაუშაკდებაო.

Chandelle qui va devant éclair mieux que celle qui va derrière.

— სანთელი, რომელიც წინ მივიძღვის უკეთ ანათებს, ვიდრე ის, რომელიც უკან მოგყვება.

§ სიკეთეს სიციოცხლეში უნდა გაკეთება და არა ანდერძის დატოვებისასო.

მოლა რომ მოკვდა, ფლავი მაშინ მოუტანესო.

მოლა მოკვდა და საფლავში ფლავი ჩააყარესო.

მკედარს რალას არგებს წამალიო.

Changement de corbeillon fait trouver le pain bon.

— ახალ კალათში მთავსებული პური გემრიელია.

§ ახალი ყველაფერი კარგიაო.

Changement de temps, entretien de sot.

§ ამინდზე საუბარი სულელთა სალაპარაკო თემააო.

Changer de note.

— ტონის შეცვლა (ტონი შეიცვალა).

§ სხვანაირად ამღერდაო.

Changer (troquer) son cheval borgne contre un aveugle.

— ცალთვალა ცხენის ბრმაზე გაცვლა.

§ თხა ვიყიდე, თხა გავყიდე, სარგებელი ვერა ენახეო.
თხა იყიდა, თხა გაყიდა, რა წააგო, რა მოგო.

Chaque chose a son temps.

— ყველაფერს თავისი დრო აქვს.

§ თავის დროზე დაღუული შხამიყ კი ტკბილიაო.
ბალს ქერკი მაშინ გააძვრე, როდესაც გაცელებოაო.
თელას ტყავი როცა შეეხდებოდეს, მაშინ შეხადეო.

Chaque chose à sa place.

— ყველაფერს თავისი ადგილი აქვს.

§ აღათა და წესია, ფეტვი ნახნავეში თესია.
ჩვენში ასეთი წესია, ფეტვი ალაგზე თესია.
ბაყაყი გუბეში, ვაშლი უბეშიო.
მტერს ხმალი, ვაჭარს თეთრიო.
მტერს ხმალი, ძმას სამართალიო.

Chaque homme salue le buisson qui lui sert d'abri.

— ადამიანი უმადლის იმ ბუჩქს, რომელსაც თავს აფარებს.

§ იმ შეზობლის კირიზე, რომელიც კვერცხზე მარჩის დამიყრისო.

Chaque médaille a son revers.

— ყველა მედალს უკანა მხარე აქვს.

§ ყოველ საქმეს ორი მხარე აქვსო.
ვარდს ეკალი თან ახლავს, იჩხელიტება ხშირად მწარედო.
გემოვანს საქმელს თან ახლავს კბილისა მოსაჭრელიო.

Chaque mercier prise ses aiguilles et son panier.

— ყველა ვაჭარი თავის საქონელს აქვებს.

§ ყველა ამბობს—ჩემი სარეცხი თეთრიო.
ყვეასაც თავის ბახალა მოსწონსო.

Chaque pays ses sabots.

— ყველა ქვეყანას თავისი საბო (ხის ფეხსაცმელი) აქვს.

§ როგორც ალაგო, ისეთიც ალაბიო.
სადაც წახვიდე, იქაური ქული დაიხურეო.
რა ქვეყანაშიც მიხვიდე, იქაური ქული დაიხურეო.

Chaque pays a sa mode.

— ყველა ქვეყანას თავის ჩვეულება აქვს.

§ რომელ ქვეყანაშიც მიხვალ, იმ ქვეყნის ქული დაიხურეო.
სადაც მიხვიდე, იქაური ქული დაიხურეო.
სადაც შეეხიზნები, იქაური ქული უნდა დაიხუროო.

Chaque vin a sa lie.

— კარგ ლეინოსაც ნალექი აქვს.

Charbonnier est maître chez soi.

— მენახშირე თავის სახლშია ბატონი.

§ ძალლი თავის კართან მამაციყო.

ძალლი სხვის ეზოში კუდამოძებული დადისო.

თავის ბინაზე მხდალიც დიდგულიყო.

ყვაეი თავის ბუდეში გულადიყო.

Chargé d'argent comme un crapaud de plumes.

— ძალიან ღარიბია.

§ ცარიელ-ტარიელიყო.

სულს იქით არაფერი აბადიყო.

Charité bien ordonnée commence par soi-même.

— კარგად მოწყვსრიგებული მოწყვალემა შენგანვე იწყება.

§ ჭერ თავო და თავო, მერე ცოლო და შვილო.

ჭერ, დედაც, მერე დედამთილო.

Chat accoutumé de prendre les souris ne s'en peut.

— კატა თავის ჭერას ვერ გადაეჩვევა.

§ ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიყო.

ქურდი ქურდობას არ მოიშლისო.

ქურდმა თუ ვერა იშოვა-რა, თავის ქუდს მოიპარავსო.

Chat aime poisson, mais n'aime pas à se mouiller les pattes.

— კატას თევზი უყვარს, მაგრამ ფეხის დასველება ეზარება.

§ ვისაც თევზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.

ორგული თუ გინდა, ტანიც სველი გინდოდესო.

წყალში დაუსველებლად თევზი არ დაიჭირებაო.

Chat échaudé craint l'eau froide.

— დამღულრულ კატას ცივი წყლის ეშინია.

§ ფაფით პირდამწვარი დოსაც სულს უბერავდაო.

რძისგან შეშინებული დოს უბერავდაო.

ზაფხულში გველის შეშინებულს, ზამთარში საბლის ეშინოდაო.

შეშინებული ძალლი მთვარეს უყევდაო.

დამინებული ძალლი ერთ წელიწადს ბურქს უყევდაო.

Chat et chatons chassent le raton.

— კატა და კნუტები წრუწუნაზე ნადირობენ.

§ დავთესე თხილი, მოვიდა თხილი, რაც მამა იყო, ის მისი შვილი.

Chat ganté ne prend souris.

— ხელთათმინანი კატა თავს ვერ დაიჭერს.

§ ბლაკვი ნაჯახით შემას ვერ დააპობო.

Chat miauler ne fut jamais bon chasseur.

— მჩხავანა კატა თავეს ვერ დაიჭერს.

§ მოკაქანე ქათამი კვერცხს ვერ დადებსო.

რომელი ძალიც არ იკბინება, შორიდან იყეფებაო.

ენამრავალა—საქმე პატარაო.

ყეფითა და ყივილით სოფელი არ ამუნდებაო.

ბევრის მტკმელს ცოტას მტკმელმა აჯობაო.

Chaudron mûchure la poêle.

— ქვაბი ღუმელსაც აშაეებს.

§ შაე ღორს შავი ტილიო.

შაე ღორს შავი ტრუხა არ დაეღვეაო.

შაე მთას შავი კერატი არ დააკლდებაო.

შავტრუხას შავი კერატი არ დაეღვეაო.

Chemise est plus proche que pourpoint.

— პერანგი უფრო ახლოსაა ტანთან, ვიდრე—ქურთუკი.

§ ჯერ თავო და თავო, მერე ცოლო და შვილოო.

ჩემი სხვისას მირჩვენაო.

ნათლიაე, შენსას ჩემი მირჩვენა და სხვისას შენო.

სვინაო, შენი თავი სხვისას მირჩვენა და ჩემი თავი შენსასო.

Chercher une aiguille dans un tas de foin.

— თივის გროვაში ნემსი არ მოიძებნება.

§ არაკუნე კედელიო, დაარივე რეგვენო.

ელაპარაკე რეგვენსაო, ურახუნე კედელსაო.

Cherchez la femme.

— ეძიე ქალი, ის არის ყველაფრის მიზეზი.

§ ქალია ყოველგვარი საქმის მთავარი წყარო (მიზეზი).

Chercher midi à quatorze heures.

— შეუძლებლის ძებნა, შარშანდელი თოვლის ძებნა.

§ ამოდ თავის მტერევა.

Chère d'homme fait (porte) vertu.

§ პატრონის თვალი აღმასიაო.

Cheval faisant la peine ne mange pas l'avoine.

— მუშა ცხენს თივა არასოდეს ხვდება საკმელად.

§ ერთი მუშაობს, მეორე კამსო.

ერთი არის მთოხნელიო, ოცდახუთი მცოხნელიო.

არაქელას ფარჩას არუთინა ხვედაო.

Cheville chasse l'autre.

§ სოლი სოლს გააქვსო.

რამაც მოგკლას, იმან მოგარჩინოსო.

Chez sept nourrices l'enfant sans yeux.

— შვიდი ძიძის აღზრდილი ბავშვი ბრმა გამოვა.

§ ბევრი მზარეული კერძს გააფუჭებსო.

ორი ძიძის შუა ბავშვი დაიხრჩოო.

ბევრი „პოი-პოი“ კამეჩსაც გააგოყებსო.

ბევრი „ხიო“ ხარსაც უკულმა წაიყვანსო.

ბევრი ცემითა რკინაც მოტყუდებაო.

Chien en vie (chien vivant) vau mieux que lion mort.

— ცოცხალი ძაღლი სჯობია მკედარ ლომს.

Chien hargneux a toujours l'oreille déchirée.

— ავ ძაღლს ყურები მუდამ ჩამოფხრეწილი აქვს.

§ ცხარე მშარი თავის ჭურჭელს გახეთქავსო.

ავის მქნელს ავი დაემართებაო.

ავის მოქმედი თავის თავის მტერიაო.

Chien qui aboie, ne mord pas.

— ძაღლი, რომელიც იყეფება, არ იკბინება.

§ მყეფარა ძაღლი არ იკბინებაო.

მჩხავანა კატა თავს ვერ დაიჭერსო.

მოკაკანე ქათამი კვერცხს არ დადებსო.

ძაღლი, რომელიც არ ჰკბენს, შორიდან იყეფებაო.

Choisissez votre femme par l'oreille bien plus que par les yeux.

— უმჯობესია ცოლი შეარჩიო არა ყურებით, არამედ თვალებით.

§ ქალს დღეობაში ნუ სინჯავთ, ტანთ ნათხოვარი აცვიო.

ქალსა დედა გაუსინჯე, სამოსელსა— ნაწიბურიო.

Chose défendue, chose désirée.

— რაც აკრძალულია, სასურველია.

§ აკრძალული ხილი გემრიელიაო.

აკრძალული ხილი ტკბილიაო.

Chose donnée doit être louée.

— ნაჩუქარი ნივთი უნდა აქო.

§ ნაჩუქარ ცხენს კბილი არ გაესინჯებაო.

ნაჩუქარი ტალახიანი ჯოხიც კარგაო.

Chose forcée de petite durée.

— ნაძალადევი ყველაფერი უდღეურია.

§ სიყვარული არ იქნება ძალადაო.

ნაძალადევი სიყვარული არ იქნებაო.
ძალად დასმული კრუხი წიწილას ვერ გამოჩეკსო.
ძალად გატანებული ძალლი ცხეარს არ გამოადგებაო.
ძალად მიტეხებული მწვევარი კურღლელს ვერ დაიჭერსო.

Chose perdue, cent sous vaut.

— დაკარგული ნივთი ასი მანეთი ღირს.
§ დაკარგული ძროხა ცხრა ლიტრს იწველიდაო.
გადმოვარდნილი ძროხა ბევრ რძეს იძლეოდაო.
გეაქეს—არ ვაფასებთ, დავკარგავთ—ეტრითო.
გაქცეული თევზი დიდი გამოჩნდებაო .

Chose promise, chose due.

— პირობას შესრულება უნდა.
§ პირობა კაცს ცოლს წაართმევსო.
დანაპირებმა კაცს ცოლი აჰგვარა მკლავიდანაო.

Clé d'or ouvre toutes les portes (clé d'or passe partout).

— ოქროს გასაღები ყველა კარს აღებს.
§ ქრთამი ჯოჯოხეთს ანათებსო.
ქრთამი ღმერთთანაც კრისო.

Clef dont on se sert est toujours claire.

— ხელსაწყო, რომელსაც სისტემატურად იყენებენ, არ იყენება.
§ ნიჭი, რომელიც ხშირ გამოყენებას პოულობს, არ დაიკარგებაო.

Coeur oublie ce que l'oeil ne voit.

— გული ივიწყებს, რასაც ვერ ხედავს.
§ თვალი რომ თვალს მოშორდება, გული გადასხვაფერდებაო.
როგორც თვალი შორს, ისე გული შორს.

Comme des harengs en boite (en caque).

— ჭედვაა, საძრობა არაა.
§ ხემსი არ ჩავარდებაო.

**Comme la frontlière de Tournai, où il ne passe pas une souris qu'on ne sache
combien elle a de poils.**

— აქ არაფრის დამალვა არ შეიძლება.
§ აქ ყველაფერი ფარული აშკარა ხდება.

Comme on fait son lit on se couche.

§ როგორც დაივებ, ისე მოისვენებო.
როგორც იშრომებ, ისე დაისვენებო.

Comme on connaît les saints, on les honore.

§ რასაც ჩასაძებ, იმასვე ამოგძახებსო.
რასაც გაასესხებ, იმასვე ჩაისესხებო.

Comme on sème, on moissonne.

— როგორც დათესენ, ისე მოიძიან.

§ რასაც დათეს, იმას მოიძიო.

კარგ მოხეულზე თესლი ერთიანად მოიძებო.

კარგ საძირკველზე კარგი კედელი ამოვაო.

კარგი თესლი კარგ მიწაში არ დალპებო.

რასაც გაასესხებ, იმასვე ჩაისესხებო.

Comme tu sèmeras, tu moissonneras.

§ რასაც დათეს, იმასვე მოიძიო.

Confondre un caillou avec truffe.

— სოკოს ვერ გარჩევა რიყის ქვისაგან.

§ ბებერ ბელურას ბზით ვერ მოიტყუილებო.

შენი მოსატყუე ბელი კბილი დიდი ხანია მოვიცეალეო.

ეგ საკენკი თქვენს ქათმებს დაუყარეთო.

Compagnon bien parlant vaut en chemin chariot. branlant.

— კარგი მოლაპარაკე თანამგზავრი გზას ამოკლებს.

Conscience pure est le meilleur des oreillers.

— სუფთა სინდისი საუკეთესო ბალიშია.

§ პატოსან კაცს ძილი მშვიდი აქვსო.

პატოსნება ყველაზე დიდი სიმდიდრეაო.

პატოსან კაცს ძილი არ გაუფრთხებო.

Conseillers ne sont pas les payeurs.

— მრჩეველი გადამხდელი როდია.

§ რჩევის მიცემა ყველაზე ადვილიაო.

სიტყვით შემწეობას რა უნდაო.

სხვა სხვის ომში ბრძენიაო.

Corsaire contre corsaire n'est pas bon à faire doublure.

— ქურდისათვის მოპარვა, მხოლოდ დროს დაკარგვია.

§ ქურდმა ქურდს მოჰპარა და ლმერთს გაეცინაო.

Contentement passe richesse.

— სიმდიდრეს კმაყოფილება სჯობია.

§ ერთმა გლახკმა თქვა: მეფეს ეჯობივარო,

რაც მაქვს მეყოფის და კიდეე ვჭერივარო.

Contre le pot de fer se brise le pot de terre.

— თიხის ქოთანს თუ რკინის ქოთანს მიახლი, გატყდება.

§ კამეჩის მოჭიდავე ხარს რქები არ შერჩებაო.

ვირს თუ ფეხის მოტეხა არ უნდა, რკინას წიხლი არ უნდა ჰკრასო.

«Comparaison n'est pas raison.

§ შედარება საბუთი არაა.

Corbeaux contre corbeaux ne se crèvent jamais les yeux.

— ყვავი ყვავს თვალებს არ ამოკორტნის.

§ ძალლი ძაღლის ტყავს არ დახვესო.

ძალლი ძაღლის ძვალს არ გატეხსო.

წყალი ძელსა არ ჩაძირავს, რადგან მისი გაზრდილიაო.

Corsaires contre corsaires ne font pas leurs affaires.

— ყვავი ყვავს თვალს არ ამოკორტნის.

§ ძალლი ძაღლის ტყავს არ დახვესო.

ძალლი ძაღლის ძვალს არ გატეხსო.

Coup d'amî, coup chéri.

— მეგობრის დარტყმა არ გეტკინება.

§ საყვარლის გესლი მოყვარეს მწთოლვარე თაფლი ჰკონიაო.

Coup de pied de l'âne.

— ეირის წიხლის კერა.

§ ლაჩრის სულმდაბალი შურისძიება.

«Couper l'arbre pour avoir le fruit.

— ხილის მოსაკრეფად ხის მოჭრა (არაკეთილგონიერულად მოქცევა).

§ გაყიდა მარანი, იყიდა ტარანიო.

გაყიდა მამული, იყიდა ხრამულიო.

ვირი გავეციდე, დოლი ვიციდეო.

გაყიდა ხარი, ითხოვა ქალიო.

Courroux est vain sans forte main.

— თუ ღონიერი მკლავი არა გაქვს, რა ფასი აქვს გაჯაერებას.

§ მარტენალ ძროხას ღმერთი რქებს არ აძლევსო.

ენატარტარა, ხელეგბატარაო.

«Courte messe et long diner, c'est la joie au cheval.

— მოკლე წირვა და ხანგრძლივი სადილი ყველაფერს სჯობია.

«Courte prière monte au ciel.

— მოკლე ლოცვა ცამდე აღწევს.

«Cousu de fil blanc.

— ის თეთრი ძაფითაა ნაკერი.

«Crier famine sur un tas de blé.

— ბევრი ხორბლის მქონე „მშობს“ იძახდა.

§ ფუტკარს თავი თაფლში ეღო, კიდეე თაფლს ეძებდაო.

წყალში ედგევარ, მაგრამ მაინც მწყურიაო.

Crier vive le roi, vive la ligue.

— შეხედულების შეცვლა საქმის ვითარების მიხედვით
‡ ფეხის ხმას აყოლიანო

Craindre comme la grêle.

— სერყუასავით ეშინია.
‡ შავი ჭირივით ეშინიაო.

Crouéte de paté vaut bien pain.

— ნამცხვრის ქერქი სჯობია უბრალო პურს.

D

Dans la brume tout le monde est pilote.

— ნისლში ყველა პილოტია.
‡ უძალო ქვეყანაში კატებს აჩხალებდნენო.
‡ ბრმათა შორის ცალთვალაო, არს პირველი სარდალიო.

Dans la doute, abstiens-toi.

— საეჭვო შემთხვევაში თავის შეკავება.
‡ საფრთხეში თავს ნუ ჩაივლებო.

Dans la semaine des quatre jeudis.

— იმ კვირაში, როცა კვირას ოთხი ხუთშაბათი ექნება.
‡ არაოდეს, არასოდეს.
‡ როცა ვირი ხეზე ავა.
‡ როდინობის კვირაში.

Dans les petites boites les bons onguents.

— პატარა კოლოფში სასარგებლო მალამოა.
‡ ოქრო პატარაა, მაგრამ ფასი დიდი აქვსო.
‡ ოქრო პატარაა, მაგრამ ძვირად ფასობსო.
‡ ოქრო პატარაა, მაგრამ რამდენ რკინას სჯობიაო.

Dans les petits sacs sont les bonnes (fines) épices.

— პატარა ტომრებში კარგი თაფლაკვებია.
‡ ოქრო პატარაა, მაგრამ ძვირად ფასობსო.
‡ ოქრო პატარაა, მაგრამ რამდენ რკინას სჯობიაო.

Débander l'arc ne guérit pas la plaie.

— მშვილდის მოშვება ჭრილობას ვერ განკურნავს.
‡ დაღვრილი წყალი აღარ აიხვეტებაო.
‡ ბოდიში გატეხილ თავს არ გაამთელებსო.
‡ გატეხილი მკაღი არ გამთელდებაო.

მკვდარს რაღას არგებს წაშალიო.
დაკოდილ გულს ველარაფერი გამთელებსო.

De bonne vie bon fin, de bonne terre bon pépin.

— კარგ ცხოვრებას კარგი ბოლო ექნება, კარგ მიწას კარგი მარცვალი.
§ რასაც დათეს, მას მოიშკო.
კაცი რასაც დასთესს, ღმერთიც იმას მისცემსო.
რასაცა დასთეს მიწისა პირსა, იგიე ამოვა, გაიდგამს ძირსა.

Déboucher un trou pour en boucher un autre.

§ სოლი სოლს გააქესო.
რამაც მოგკლას, იმან დაგარჩინოსო.

De cent noyés, pas un de sauvé (de cent pendus, pas un de perdu).

— დამსახურებული სასჯელი სიბრალულს არ იმსახურებს.

De compagnon à compagnon il n'y a que a main.

§ ფერი ფერსა, მადლი ღმერთსაო.

De deux maux il faut choisir le moindre.

— ორ ბორბტებას შორის უმცირესი უნდა შეარჩიო.
§ სიკვდილი და სიღარიბე—ორიე ერთად მიდიოდა, შეეხვედ და შემეშინდა,
სიკვდილს სიღარიბე სჯობდა.
დღევანდელ სიკვდილს, ხვალინდელი სიკვდილი მირჩვენაო.

De doux arbre douces pommes.

— გემრიელი ხე გემრიელ ვაშლს იძლევა.
§ როგორიც ხე, ისეთი ნაყოფიო.
როგორიც ტყეა, ისეთი ნადირი ბუდობსო.
როგორიც ალაგო, ისეთი ალაბო.
როგორიც ალხანა, ისეთი ჩალხანა.
როგორიც მთა იყო, თოვლიც ისეთი დალოო.

Défiance est mère du sûreté.

— სიფრთხილე უშიშროების დედაა.
§ სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

De fou juge, brève sentence.

— სულელი მოუფიქრებლად წვეეტს საქმეს.
§ ბრიყვი უწინ იტყვისო.
მანამ ჭკვანი მოიფიქრებდა, ხულელი ფონს გავიდაო.

De grands vanteurs, petits faiseurs.

— დიდი მკვეხარა, ცოტას გამკეთებელია.
§ კვეხნა საქმეს არ აკეთებსო.
ბევრის მტკმელს ცოტას მტკმელმა აჯობაო.

ტკაცატკუცი ბევრია, ნაკვერჩხალი კი არ ჩანსო.
მჩხავანა კატა თავეს ვერ დაიქერსო.
სიტყვა ბარაქიანო, საქმე ტალახიანო.
როცა სიტყვა ხშირდება, მაშინ საქმე მცირდებაო.

De grand seigneur, de grande rfvière et grand chemin, fuis, si tu peux, d'être-voisin.

— ერიღე დიდ ბატონს, დიდ მდინარესა და დიდ გზას.

De grand vent, petite pluie.

— დიდი ქარი, ცოტა წვიმა.

§ ისე არ წვიმს, როგორც ქუხსო.

ტკაცატკუცი ბევრია, ნაკვერჩხალი კი არა ჩანსო.

De grands vanteurs, petits faiseurs.

— დიდი ტრაბახა და პატარა გამკეთებელი.

§ სიტყვა ბარაქიანო, საქმე ტალახიანო.

როცა სიტყვა ხშირდება, მაშინ საქმე მცირდებაო.

ბევრი თქვია—ცოტა ქნაო.

ენას ძვალი არა აქვსო, სიტყვას ბაჟიო.

De la mesure dont nous mesurons les autres nous serons mesurés.

— რა საზომითაც ჩვენ ვზომავთ სხვებს, იმ საზომით გვზომავენ ჩვენც-

§ ნუ დასცინი სხვასო, გადაგხდება თავსაო.

De longues terres, longues nouvelles.

— შორეული ქვეყნებიდან—გრძელი ამბები.

Demain il fera jour (à demain les affaires sérieuses).

— ეს საქმე ხვალისათვის გადავდოთ.

§ გადადებული საქმე გადაგდებულიაო.

მედღეხვალის ხან უთოეს, ხან—უწვიმსო.

საქმე ხომ დათვი არაა, ტყეში გაიქცესო,—უთქვამს ზარმაცს-

De mari à la femme il n'y a que la main.

— ცოლ-ქმარს შუა მანძილი ერთი მტკაველა.

ქმარმა რომ სიზმარი ნახოს, ცოლმა უნდა გაიგოსო.

De mauvaise vie movaise fin.

— ცუდ სიტუაცხეს ბოლო ცუდი აქვს.

§ ძალღს ძალღური სიკვდილიო.

De mère piteuse fille teigneuse.

— ბეჩავ დედას ურცხვი ქალიშვილი გაეზრდებაო.

§ მოფერებით კარგი შვილი არ გაიზრდებაო.

შეილი მტრულად გაზარდე, მოყვრულად გამოგადგებაო.
შეილი გაზარდე მტრულადა, გამოგადგება ძმურადა.

Denier sur denier la maison se bâtit.

— კაპიკი-კაპიკს მიემატა და სახლი აშენდა.

§ ცვარი ცვარს მიუმატე—ზღვად იქცევაო
ცვარი ცვარად ნადენი წვეთი ტბად გადაიქცაო.

ზღვა წვეთებით გაივსოო.

თითო ცვარითა ტბა შედგაო.

ცვარი ცვარს ეცა, ზღვად გადაიქცაო.

De petite cause vient souvent grande noise.

— უმნიშვნელო წერილმანებისაგან შეიძლება სერიოზული კონფლიქტი წარმოიშვას.

§ პატარა ღრუბელს დიდი სეტყვა მოჰყავსო.

პატარა თითის ტკივილმა მოკლა კაციო.

Des (entre) deux maux i faut choisir le moindre (évltter le] pire)

— ორი კვირიდან ნაკლები უნდა შეარჩიო.

Des femmes et des chevaux, il n'en est point sans défaut.

— ქალები და ცხენები არ შეიძლება უმწიკვლონი იყვნენ.

Des matines bien sonnées sont à demi dites.

— კარგად დაწყებული საქმე ნახევარი საქმეა.

De mauvais grain jamais bon pain.

— ცუდი ხორბლიდან კარგი პური არ გამოვა.

§ უჯრისგან ჭიმიანი არ ნახულა, არ იქნებისო.

არა მჭერა, რომ ჭინჭრაქამ კვერცხი დადოს არწივისაო.

თუ ქერს დათესავ, ხორბალი არ ამთვაო.

De mauvais payeur prend-on paille.

— ვალის ცუდ გადამხდელს, რაც უნდა აართვა, მაინც კარგია.

§ ყვეს რომ კაკალი გააგდებინო, ისიც კარგაო.

ავ მოვალეს ნაცარი გამოართვი და თვალებში შეაყარეო.

ავ მოვალეს ნაცრით გაეყარეო.

აემა მოვალემ რაც მოგცეს—გამოართვიო.

ავ მოვალეს შავი ნახშირი აართვიო.

Des chaines d'or sont toujours des chaines.

— ჯაჭვი, ოქროსიც რომ იყოს, მაინც ჯაჭვეა.

§ ოქროს ქალამანი რომ გეცვას, მაინც ქალამანაო.

ჩიტი ოქროს გალღაშიც რომ ჩასვა, მაინც ტყვეაო.

Des goûts et des couleurs il ne faut pas discuter.

— ფერსა და გემოვნებაზე კამათი საჭირო არ არის.

წ ვისაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზიც ის არისო.
ზოგს მღვდელი მოსწონს, ზოგს—მღვდლის ცოლიო.
კაცია—ხუცესი უყვარს, კაცია—ხუცესის ცოლიო.
ზოგს მეფე ეყვარება, ზოგს—დედოფალიო.

De sot homme sot songe.

— სულელს სიზმრებიც სულელური ექნება.
წ სულელი სულელად დარჩებაო.
სულელი ქვეყანას შემოივლის და მაინც სულელად დარჩებაო.

Dette et misère sont voisines.

— ვალი და სიღარიბე მეზობლები არიან.
წ ვალი ქუჭრუტანიდან შეძვრება და კარებიდანაც ველარ გამოეტევიაო.
ვალი ვაიაო.
ვალი ხმას არ იღებს, არც მაძინებსო.
ვალის პატრონს ვალაღა აყრიაო.
სესხი და ვალი არ დაბერდებაო.

De tout s'avise à qui pain faut.

— მოშიებული კაცი ყველაფერს ჩაიღვინს.
წ გაჭირვება აღმართში აგახტუნებსო.
გაჭირვება მიჩვენე—გაქცევას გიჩვენებო.
გაჭირვებული კაცი ზღვას გაეაო.
გაჭირვებამ დედოფალთან დამაწვინაო.

De toutes les douleurs on ne peut faire qu'une mort.

— რამდენი სატკივარიც არ უნდა გქონდეს, მაინც ერთხელ მოკვდები.
წ ადამიანი ერთხელ კვდებაო.

De toutes tailles bons lévriers.

— რა ტანისაც უნდა იყოს მწვევარი, ყველა კარგია.
წ პატარა ცული დიდ ხეს წააქცევსო.
კურდღელი პატარაა, მაგრამ გაქცევა დიდი იცისო.
პატარა ღრუბელს დიდი სეტყვა მოჰყავსო.

Deux avis valent mieux qu'un.

— ორი აზრი სჯობია ერთს.
წ ერთი ჭკუა კარგია, ორი—უკეთესიო.
ორი კაცი ერთ კაცზე ლაშქარიაო.
ერთი მუგუზალი ხრჩოლავს, ორს ცეცხლი უკიდიაო.
ორი კაცი სოფელიაო.
ორი კაცი რომ გეტყვის მთვრალი ხარო, უნდა დაიჯერო.

Deux bons jours à l'homme sur terre, quand il prend femme et qu'il enterre.

— მამაკაცს ორი ბედნიერი დღე აქვს: როცა ცოლს ირთავს და როცა მას ასაფლავებს.

§ ბედნიერს ცოლი მოუყვდება, უბედურს—ხარით.

Deux chiens à un os ne s'accordent.

— ორი ძაღლი ერთ ძვალს ვერ გაიყოფს.

§ ორი ჯამბაზი ერთ თოკზე ვერ ითამაშებსო.

ორი ყოჩის თავი ერთ ქვაბში არ მოიხარშებაო.

ერთ ქარქაშში ორი ხანჯალი არ ჩაიგებაო.

ერთი ხელით ორ საზამთროს ვერ დაიჭერო.

ორი ნესვი ერთ ხელში არ დაიჭირებაო.

Deux fois bon c'est une fois nête.

— ზედმეტი გულკეთილობა სისულელეა.

§ ზედმეტი გულკეთილობა სისულელეზე უარესიაო.

Deux hommes se rencontrent bien, deux montagnes point.

§ მთა მთას არ შეხვდება, თორემ კაცი კაცს შეეყრებაო.

ქვა ქვას შეხვდება, თორემ კაცი კაცს რა საყვირველიაო.

მთა მთას ვერ შეხვდება. კაცი კაცს ვერ ასცილდებაო.

Deux femmes font un plaid, trois un grand caquet, quatre un plein marché.

— ორი ქალი საჩივარს ადგენს, სამი დიდ ჭორს ქმნის, ოთხი კი—ბაზარს

§ ღედაკაცს თუ გმირობა სურს, დაე, ნახკეარ საათს გაჩუმდესო.

Deux moineaux sur un épi ne sont pas longtemps amis.

— ორი ბელურა ერთ თავთავზე დიდხანს ვერ იმეგობრებს.

§ ორი ნესვი ერთ ხელში არ დაიჭირებაო.

ორი ჯამბაზი ერთ თოკზე ვერ ითამაშებსო.

ერთი ხელით ორ საზამთროს ვერ დაიჭერო.

ორი ყოჩის თავი ერთ ქვაბში არ მოიხარშებაო.

ერთ ქარქაშში ორი ხანჯალი არ ჩაიგებაო.

Deux patrons font chavirer la barque.

— ორი კაპიტანი გემს გადააყირავებს.

§ ორი ჭიძის შუა ბავშვი დაიხრჩოო.

ბევრი „ხიო“ ხარს გააგიყვებსო.

ბევრი გამზრდელის ხელში ყმაწვილი დაიჩაგრებაო.

Deux sûretés valent mieux qu'une.

§ სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

Deux yeux valent mieux qu'un.

— ორი თვალი სჯობია ერთს.

§ ერთი კკუა კარგია, ორი—უყეთესიო.

ორმა კაცმა რომ გითხრას ბრმა ხარო, თვალეები დახუკეო.

ორი კაცი რომ გეტყვის მთვრალი ხარო, შენც უნდა დაიჭეროო.

Devenir (se faire) l'évêque meunier.

— ეპისკოპოსის მეწისქვილედ გარდაქმნა.

Deviner les fêtes quand elles sont passées.

— გვიან დაფატურდება ხოლმე, გონს გვიან მოვა ხოლმე.

§ წინდაუხედავიაო.

Dieu me garde de mes amis, je me garderai de mes ennemis.

— ლმერთო, მეგობრებისაგან შენ დამიცავი, მტრებისაგან კი მე თვითონ დავიცავ თავს.

Dieu nous a (tous) pétris du même limon.

— ჩვენ ყველა ერთი მასალისაგან ვართ გაკეთებული.

Dine sobrement, soupe honnêtement, dors passablement et tu vivras longuement.

— ისადილე ზომიერად, ივაზშმე რიგიანად, იძინე საკმაოდ და იცოცხლებ ხანგრძლივად.

§ ზომიერება—ჯანმრთელობის! დედააო.

ბევრის მჭამელს, ცოტას მჭამელმა აჯობაო.

Dire blanc et noir (dire tantôt blanc, tantôt noir).

— ხან ერთის თქმა, ხან—მეორესი (ყოყმანი).

§ კვირაში ხუთი პარასკევი აქვსო.

Diseur de bons mots, mauvais caractère.

— ტკბილი სიტყვების მთქმელი ხშირად ცუდი ზნისაა.

§ თეთრი კბილი და შავი გულიო.

შავ გულს თეთრი კბილი ფარავსო.

გული შავი, კბილი თეთრი არავისთვის მშურსო.

Dis-moi qui tu hantes, je te dirais qui tu es.

— მოთხარი, ვისთან დადიხარ და გეტყვი, ვინა ხარ შენ.

§ თუ კაცის ცნობა გინდა, ჯერ მისი მეგობრები იკითხეო.

ქურდთან რომ გაივლი, ქურდს დაგიძახებენო.

Dite toujours nenni, vous ne serez marié.

— დიდი მომთხოვნი პატარძალი გაუთხოვარი დარჩება.

მომთხოვნი და დამწუნებელი, ლმერთსაც სძულს და კაცსაცო

წუნია პატარძალი უქმრობით კვლებოდაო.

Dommage rend sage.

— ზარალი აქკვანებს ჯალამანს.

§ როცა ჩაქრა ცულმა ქვასა, მაშინ ჩახვთა გულისხმასა.

ურეში წაიქცა, გზა მერე გამოჩნდაო.

ურეში რომ გადაბრუნდება, გზა მერე გამოჩნდებაო.

Donner des fèves pour de pois.

— ლობიოს გაცემა ცერცვის მისაღებად.

§ პატარა ძღვენო, საღ მიხვალო—სადაც დიდს გამოველო.

შიგ ჩავაგდე ოთნისტელა, ამოვიღე ქოთნისტელა.

Donner la bourse à garder au larron.

— ქურდისათვის საფულეს მიბარება.

§ თხას ბოსტანი მიბარესო.

მგელს ცხვარი მიბარეს.

Donner et retenir vaut.

— ნაჩუქარს უკან არ აბრუნებენ.

§ ნაჩუქარ ცხენს კბილი არ გაესინჯებო.

ნაჩუქარი ტალახიანი ჯოხიც კარგაო.

Donner l'aumône n'appauvrit personne.

— მოწყალების გაღება კაცს არ გააღარიბებს.

§ რასაცა გასცემ—შენა, რაც არა—დაკარგულია.

კაცი რასაც დათესს, ღმერთიც იმას მისცემსო.

სხვის შვილს აჭამე და შენს შვილს შეერგებო.

რასაც გაასესხებ, იმას ჩაისესხებო.

Donner [tard, c'est refuser.

— გვიან მიცემა უარს ნიშნავს.

Donner une chandelle à Dieu et une au diable.

— ერთი სანთლის ღმერთისათვის დანთება, მეორესი კი—უშმაკისათვის.

§ ორი ბატონის მსახურაო.

ჩვენიცაა, თქვენიცაო.

Donner un canard à moitié.

— შეუძლებლის დაპირება.

§ ხვალინდელ ქათამს დღევანდელი კვერცხი წარჩენაო.

ზეცას წერო მიფრინავდა, ძირსა თლიდნენ შამფურებსო.

Donner un oeuf pour avoir un boeuf.

— კვერცხის გაცემა ხარის მისაღებად.

§ პაწა ძღვენო, საღ მიხვალო,—საიდანაც დიდს გამოველო.

ცოტავ, საღ მიდიხარო და —ბევრთანაო.

ცოტავ, საღ იყავ და—ბევრის მოსატანალო.

დღეს ქათამს გავცემ, ხვალ კვერცხი და ვარია მომივო.

შიგ ჩავაგდე ოთნისტელა, ამოვიღე ქოთნისტელაო.

Double jeûne, double morceau.

— მარხვა მაღას აორკეცებს.

§ შშიერი აღამიანი ორის ნორმას კამსო.

Du char la plus méchante roue est celle que crie toujours.

— ეტლის ყველაზე ცუდი თვალი ის არის, რომელიც მუდამ ხმაურობს.

§ ცარიელი ქვევრი მეტს ხმაურობსო.

Du dit au fait il y a grand trait.

— სიტყვიდან საქმემდე დიდი მანძილია.

§ სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარიაო.

D'un côté le loup nous menace, de l'autre le chien.

— ერთი მხრით მგელი გვაშინებს, მეორეთი—ძაღლი.

§ ორ ცეცხლშუა ვარო.

D'un homme qui ne parle et d'un chien qui n'aboie, garde-toi.

— ერთდუ კაცს, რომელიც არ ლაპარაკობს და ძაღლს, რომელიც არ იყეფება.

§ მიმპარავი ძაღლი მყეფარაზე უარესიაო.

ჩუმჩუმათობა ოჯახის დამქცევეიაო.

ჩუმჩუმა და კუდაგრძელიო.

D'un sac charbon il ne saurait sortir blanche farine.

— ნახშირის ტომრიდან თეთრ ფქვილს ვერ გაღმოყრი.

§ კოკასა შიგან რაცა ღვას, იგივე წარმოდინდებისო.

Du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas.

— ამღლებიდან სასაცილო მდგომარეობამდე ერთი ნაბიჯია.

§ ღღიდ გვალვას დიდი ავღარი მოსდევსო.

E

Eau stagnante devient puante.

— დამღვარი წყალი ყროლდება.

§ მგორავ ქვას ხავსი არ მოეკიდებაო.

წყალი რომ დაგუბდება—აყროლდებაო.

Eau trouble, gain du pêcheur.

— მღერიე წყალი მეთევზისათვის ხეირია.

§ მღერიე წყალში თევზი აღვილად დაიჭირებაო.

კალმახი მღერიე წყალში ხედება ნემსკავსაო.

Economie vaut profit.

— მომჭირნეობა იგივე შემოსავალია.

§ კარგი შემნახავი სჭობია კარგ მომგებსაო.

კარგ მშოენელს კაი შემნახველმა აჯობაო.

კარგ მუშაობას კარგი გაკვლევა სჭობიაო.

კარგ მოსავალს კარგი გამრიგე უნდაო.

მარტო შემოსავალი კაცს არ გაამღიდრებს, თუ დაზოგეამაც ხელიარ შეუწყუო

Ecorcher son chien pour en avoir la peau.

— ტყავის გულისათვის, ძალლისთვის ტყავის გახდა.

§ ოქროს კვერცხის მღებელი ღედლის დაკვლა.

Ecraser comme un oeuf.

— ბუზივით გაქყუტა.

Ecu changé, écu mangé. }

— ფულის დახურდაეება და გაფლანგვა ერთია.

§ წვრილი ფული სწრაფად იხარკებაო.

Echanger un cheval borgne contre un aveugle.

— ცალთვალა ცხენის ბრმაში გაცვლა.

§ გაყიდა მამული, იყიდა ხრამული.

გაყიდა მარანი, იყიდა ტარანი.

ვირი გაყვიდე, დოლი ვიყიდეო.

გაყიდა ხარი, [ითხოვა] ქალი.

თხა გაყვიდე, თხა ვიყიდე, სარგებელი ვერა ენახეო.

Elle fait bien valoir ses choux.

— ის ძვირად აფასებს თავის კომბოსტოს.

§ თავს იწონებს მწვანე კიტრიო.

ტანიხილური კიტრი თავს იქებდაო.

თავის ქება კიტრად ღირსო.

თავის ქება კიტრადაო, კიტრი კაპეიკადაო.

Employer toutes les herbes de la Saint Jean.

— ევლა საშულაღბის გამოცენება.

§ ზოგან თავით, ზოგან ხრიკით, საქმე წავა თ.ოხარიკით.

En cas hatif, n'y a avis.

— სასწრაფო საქმის დროს რჩევას ნუ დაელოდები.

En coffre ouvert le juste pêche.

— ღია სკივრია ქურდობის მიზეზი.

§ ცუდი შემნახავი ქურდზე უარესიაო.

En dépit qu'il en ait.

— მისი სურვილის მიუხედავად.

§ მიუხედავად ყველაფრისა.

En la fin se chante la gloire.

— ღიდებას ბოლოს უმღერიან.

§ ზეცას წერო მიფრინაედა, ძირსა თლიდნენ შამფურებსო.

ბავშვი არ დაბადებულყო, აბრამს არქმეედნენო.

ფონი გასაეალს დალოცეო.

1. ფონი გასელის შემდეგ უნდა აქოო.

დათვის მოკელამდე, მის ტყავს ნუ გაყიდო.

Enfant par trop caresse, mal appris et pis réglé.

— ბებრი ფერებით აღზრდილი ბავშვი უზრდელი იქნება.

§ ფერებით კარგი შვილი არ გაიზრდებაო.

შვილი გაზარდე მტრულადა, გამოგადგება ძმურადა.

შვილი მტრულად გაზარდე, მოყვრულად გამოგადგებაო.

Enfermer (introduire, laisser entrer) le loup dans la bergerie.

— მგლის ფარეხში დამწყვედევა.

§ მგელი და მწყემსად? სად არის წესად?

ორაგული დასაჯეს და მორეეში გადაადგესო.

მგელი ფარეხშიო, ვირი ბოსტანშიო.

En fuyant le loup rencontrer la louve.

— შამალ მგელს თავი დააღწიო და დედალ მგელს გადაეყარო.

§ დამწვარს მდულარე დაახეხო.

ვაის გაეყარე, ვუის შეეყარეო.

ვაის გავექეცე, ვუის შევექეცეო.

ცეცხლიდან გაქცეული წყალში დაიხრჩოო.

En hiver les jours n'ont point d'heures.

— ზამთარში მოკლე დღეებია.

§ ზამთრის დღე მოკლეაო.

En jouant on perd l'argent et le temps.

— ბანქოს თამაშით ფულსაც ფლანგავ და დროსაც.

En mettre son doigt au feu.

§ თავს მოვიჭრი, თუ ასე არ არისო.

En moisson et en vendange il n'y a ni fête, ni dimanche.

— მკამ და რთელმა არც კვირა იცის, არც—დღესასწაული.

§ ქვეყანა იქცეოდა, ქლიბაძე ბუქნას უვლიდაო.

ქვეყანა წყალს მიქონდა და ქალი ბანზე ლეკურს უსვამ დაო.

ქვეყანა იქცეოდა და ქეციანი აბანოში გარბოდაო.

ქვეყანა იქცეოდა და ტურა ქორწილს ექცეოდაო.

En moissonnant se passe l'août.

— აგვისტო მკაში გადის.

§ მუშაობაში დრო მალე გადისო.

ერთად შრომა ხალისია, ერთად უქმად დგომა—სირცხვილაო.

En ne faisant rien, on apprend à mal faire.

— არაფრის კეთებით, ცუდის გაკეთება ისწავლა.
§ სიზარმავე ბოროტების დედააო.

En parlant du loup on en voit la queue.

— მგელზე რომ ლაპარაკობენ მის კუდს ხედავენ.
§ ძალღი ხსენებაზედაო.
ძალღი ახსენე და ჯოხი ხელში დაიჭირო.
ძალღი ახსენე და ჯოხი მოიმარჯვეო.

En parlant du soleil on voit ses rayons.

— მზეზე რომ ლაპარაკობენ, მის სხივებს ხედავენ.
§ ძალღი ხსენებაზედაო.
ძალღი ახსენე და ჯოხი გვერდზე მოიდგო.
ძალღი ახსენე და ჯოხი მოიმარჯვეო.

En petits sacs sont les meilleures épices.

— საუკეთესო სანელებელი პატარა პარკებშია.
§ ოქრო პატარაა, მაგრამ ძვირად ფასობსო.
ოქრო პატარაა, მაგრამ ფასი ღირსი აქვსო.

En petite tête git grand sens.

— პატარა თავში შეიძლება დიდი აზრი იყოს.
§ ოქრო პატარაა, მაგრამ ძვირად ფასობსო.
ოქრო პატარაა, მაგრამ რამდენ რკინას სჭობაო.

En ruisseau ent et coi ne mets ni main ni doigt.

— ნელსა და წყნარ წყალში ნურც ხელს ჩაყოფ და ნურც თითს.
§ თავჩაღუნული და კუდაბზეკილიო.

En tout il faut garder la mesure.

— ყველაფერში ზომიერებაა საჭირო.
§ მეტისმეტო—თავში რეტო.
მეტი სიტყვა თავს აგვატყენს, მეტი კამა—კუქსაო.

En toute chose il faut considerer la fin.

— ყველაფერში საქმის ბოლოზე უნდა იფიქრო.
§ ნუ შეტოპავ, ვიდრემდის საფონე ადგილს არ ნახავო.
ჯერ ფონს იკითხვენ და მერე წყალში შეველნო.
საქმეს რომ იწყებდე, ბოლოზე იფიქრო.

En tout pays, il y a une lieue de mauvais chemin.

— ერთი მილი ცუდი გზა ყველა ქვეყანაში შეიძლება იყოს.
§ თითო გობი ლაფი ყველგან დგასო.

თითო კოვზი ძაღლის ფინთი ყველგან არისო.
თითო მუგუზალი ყველგან ბოლავსო.

Entre amis tous biens sont communs.

— მეგობრების ქონება საერთოა (მეგობრების ქონება რამ გაყო).
‡ მეგობარს თუ აქვს, შენცა გაქვსო.

Entre l'arbre et l'écorce il ne faut pas nettre le doigt.

— ხესა და მის ქერქს შორის თითი არ უნდა ჩაღო.

‡ სხვის საქმეში ნუ ერეეო.

არამკითხე მოამბეო, მიტყუებ და მიაგდეო.

Entre la chair et la chemise, il faut cacher le bien qu'on fait.

— ნამოქმედარი სიკეთე კანსა და პერანგს შორის უნდა დაიმალოს.

‡ სამადლო საქმეს გახმაურება არ უხდებაო.

ტრახბახი უგვანო კაცის საქმეაო.

ყველაფერი დაიქცევა კეთილი საქმის მეტეო.

კეთილი იმას ჰქვია, ვინც სიკეთეს მალეით აკეთებსო.

Entre promesse et l'effet il y a grand trait.

— დაპირებასა და შესრულებას შორის დიდი მანძილია.

‡ სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარია.

სიტყვის მიცემა ადვილია, შესრულება კი—ძნელია.

სიტყვა ადვილია, საქმე კი—ძნელია.

Entre vouloir et pouvoir, il y a de la marge.

— სურვილსა და შეძლებას შორის ზღვარია.

‡ სურვილი შეძლებას არ ნიშნავსო.

მოისურვო, არ ნიშნავს—შეძლო. |

Entrer par une oreille et en sortir par l'autre.

— ერთ ყურში შევიდა, მეორედან გავიდა.

‡ ერთ ყურს ჰქვია შეიღინე, მეორეს—გაიღინეო.

ერთ ყურს ჰქვია ისმინეო, მეორეს კი—ისხლიტეო.

Envie est la racine où tous les maux prennent origine.

— ყოველგვარი უბედურების წყაროა.

‡ შურთან კაცს მეზობლის ვარდი თვალში ეკლად ეღებოდანო

Envie passe avarice.

— შური ძუნწობაზე უარესია.

‡ შურმა დაამხო ქვეყანა, ბაძილმა ააშენაო.

Erreur n'est pas compte.

— შეცდომა ანგარიშში მისაღები არაა.

‡ არცოდნა არცოდნააო.

Est mauvais berger qui aime le loup.

— უღლა ის მწყემსი, რომელიც მგელს დაუმეგობრდება.

Etre à cent pieds au-dessus des autres.

— სხვებზე ერთი თავით მაღლა დგომა.

Etre amoureux des onze cents (des onze mille, de cent mille) vierges.

— ქალების ღენა.

Etre amoureux d'une chèvre coiffée.

— გონჯზე შეყვარება.

§ ვისაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზიც ის არისო.

სიყვარული ბრმააო.

Etre assis (demeurer, ses trouver) entre deux chaises.

— ორ სკამზე ჯდომა.

§ ორი კურდღლის მადევარი ვერც ერთს ვერ დაიჭერსო.

ერთი ძაღლი ორ კურდღელს ერთად ვერ დაიჭერსო.

ქორი მრავლისა მდევარი ბევრჯერ დარჩება მშვიდრიო.

Etre aussi chanceux que le chien à Brusquet.

— ბრუსკეს ძაღლის ბედის ქონა (ბრუსკეს ძაღლი ტყეში წაეცა და იქ მგელმა შეჭამა).

§ უბედურს ბედი არ წყალობსო.

უბედურ ვარსკვლავზეა გაჩენილიო.

Etre belle à la chandelle.

— სინათლის შუქზე ლამაზად გამოყურება.

§ სიბნელეში მზეთუნახავად ჩაითვლებაო.

Etre comme poisson dans l'eau.

— თავს ისე გრძნობს, როგორც თევზი წყალში.

§ მის ბედს ძაღლი არ დაყუფსო.

Etre comme un poisson hors de l'eau.

— თავს ისე გრძნობს, როგორც თევზი ქვიშაზე.

Etre (se trouver) dans de beaux draps.

— უხერხულ მდგომარეობაში აღმოჩენა.

§ ხათაბალაში ჩავარდნა.

Etre dans ses roses.

§ კარგ გუნებაზე ყოფნა.

Etre entre l'enclume et le marteau.

— გამოუვალ მდგომარეობაში ყოფნა.

§ ორ ცეცხლზეა არისო.

წინ წყალი, უკან მეწყერიო.

Etre hardi comme un coq sur son fumier.

— თავს ისე გრძნობს, როგორც მამალი ნეხვზე.

§ თავს საკუთარ სახლში გრძნობსო.

Etre le chien du Jardinier qui ne mange point de choux et n'en laisse pas manger aux autres.

— მებაღის ძაღლი კომპოსტოს არც თვითონ ჭამს და არც სხვას აჭმევს.

§ ავი ძაღლი არც თვითონ ჭამს, არც სხვას აჭმევსო.

ღათვი მეველედ დადგა, არც ვინ შეუშვა და არც ვინ გაუშვაო.

Etre logé aux quatre vents.

§ ცარიელ-ტარიელაო

ავიხედავ—ცას შევხვდავ, დავიხედავ—მიწასაო.

სახლში კატა ვერას შეუჭამს და გარეთ ძაღლო.

Etre maître de sa langue.

— ენისთვის კბილის დაკერა.

§ სიტყვის ბატონიაო (პატრონიაო).

Etre né sous une bonne étoile.

§ კარგ ვარსკვლავზეა დაბადებულიო.

ქუღბეღიანიაო.

Etre pris comme dans le blé.

— მახეში გაბმა.

§ ისე გაება, როგორც ჩიტი კაკანათშიო.

Etre réduit à la chandelle bénite.

— სიკვდილის პირას ყოფნა.

§ სულსა ლევსო.

სულთმობაჲიაო.

Etre sur la chaise percée.

— გახერტილ სკამზე ჯდომა.

§ მოუსვენრად ყოფნა.

ეკალზე ჯდომა.

Expérience fait le maître.

— გამოცდილება ქმნის ოსტატს.

§ სხოვრებისეული გამოცდილება ცოდნის დედააო.

ერთი გამოცდილება ათ სიბრძნეს სჯობიაო.

ყველა საკუთარი გამოცდილებით სწავლთბსო.

განმეორება ცოდნის დედააო.

დალაქმა ხელობა ჩვენს თავზე ისწავლაო.

Expérience passe science.

— ცოდნას გამოცდილება სჯობია. |

§ ერთი გამოცდილება ათ სიბრძნეს სჯობიათ.

სიბრძნე გამოცდილების შეილააო |

ცხოვრებისეული გამოცდილება სიბრძნის დედააო.

გამოცდილება გონიერების სარკეაო.

F

Fagot cherche bourrée.

— ფიჩხის კონა წნელის კონას ეძებს.

§ ავი დასაჭერი ცხენი, აე დასაჭერს მონახავსო.

თხა თხას მისდევს, ცხვარი—ცხვარსაო.

ფარაში თხები თხებთან წაველენო.

ცხვარი ცხვართან მივა, თხა—თხასთანო.

Faire balai neuf.

— პირველ ხანებში გულმოდგინეობის გამომვლანება.

§ ახალი ცოცხი კარგად გვის, ძველი მოატანს ქვიშასა.

ახალი ცოცხიაო.

Faire bon marché de sa peau.

— სიცოცხლის დაუფასებლობა.

§ სიცოცხლე არად უღირსდო.

სიცოცხლე ჩალის ფასად უღირსო.

Faire bonne mine à (au) mauvais jeu.

— უსიამოვნების შეუმჩნელობა.

§ იხტიბარს არ იტეხსო.

Fai e (être) comme le chien du jardinier.

— ისეთი, როგორც მებაღის ძაღლია.

§ ავი ძაღლი არც თვითონ ჰამს, არც სხვას აკმევსო.

Faire comme saint Jean qui donnait le baptême sans l'avoir reçu.

— წმინდა ივანესავით მოკმედება, სხვას ნათლავდა, თითონ კი მოუნათლავი იყო.

§ სხვას ასწავლო ის, რაც თვითონ არ იცო.

Faire de la terre le fossé.

— მიწისგან ორმოს გაკეთება.

§ თხა ვიყიდე, თხა გაყიდე, სარგებელი ვერა ენახეო.

თხა იყიდა, თხა გაყიდა, რა წაავო, რა მიიგოო.

Faire des charres à sa femme.

— ცოლის მოტყუება.

§ ცოლის ღალატი.

Faire du cuir d'autrui large courroie.

— სხვის ანგარიშზე ხელგაშლილობა.

§ დათვი დათვს პატივობდა, სხვის ვენახში მიჰყავდაო.

სხვისი თხა სხვის ბაღჩაში ოდელიას 'იძახდაო.

სხვისი სახრე სხვის კამეჩზე ოროველას იძახდაო.

ჩიტები სხვის კალოზე ლეკურს უვლიდნენო.

სხვისი ხელით კინკარი ადვილი მოსათხრელიაო.

ხარი სხვისაო, სახრე ტყისაო.

Faire d'une mouche un éléphant.

— ბუზის სპილოდ მოჩვენება.

§ რწყილს კამეჩად მოგაჩვენებსო.

რწყილს დააწვენს და აქლემს აშობინებსო.

Faire d'une pierre deux coups.

— ერთი ქვის სროლა და ორისათვის მოხვედრება.

§ კვიცსაც გავხედნი და მამიდასაც ენახავო.

Faire et défaire, c'est toujours travailler.

— კეთება და გადაკეთება ორივე მუშაობაა.

§ რაც გინდა გააკეთე, უქმად ყოფნას სჯობიაო.

Faire plus de bruit que de besogne.

— ბევრი ლაპარაკი და ცოტას გაკეთება.

§ ენატარტარა— ხელებპატარაო.

ლაპარაკი ლაპარაკსა, ცხენი გაჰყვა ამხანაგსაო.

ლაპარაკ-ლაპარაკშიო, ღორი შევიდა ყანაშიო.

ამბავი ამბავს მამიყვა, ცხენი ქარავანს გამიყვაო.

როცა სიტყვა ხშირდებაო, მაშინ საქმე მცირდებაო.

Fais ce que dois, advienne que pourra.

— გააკეთე რისი გაკეთებაც შეგიძლია (მოხდეს, რაც მოსახდენია).

§ რაც მოსახდენია, მოხდებაო.

რაც გამოსასვლელი სისხლია, უნდა გამოვიდესო.

გამოსაშვები სისხლი ღროზე უნდა გამოუშვავო.

გოგიაო, გოგიაო, რაც მოგივა, მოგივაო.

დასაკლავ ხარს რაღა ლოდინი უნდაო.

Faites cela, je vous servirai le jour de vos nocces.

— თქვენ ეს გააკეთეთ და ქორწინებისას მე მოგემსახურებით.

§ სამსახური სამსახურისათვისო.

მომფხანე და მოფუხანო.

Faites-vous miel, les mouches vous mangeront.

- თაფლად თუ გადაიქცევი, ბუზები შეგკამენ.
§ თაფლი იყოს და ბუზი ბალდადიდან მოფრინდებოდეს.
თაფლი იყოს, თორემ ბუზი ბალდადიდან მოვაო.
ღოვი იყოს, თორემ ბუზი ბალდადიდან მოვა და ჩაიხრჩვებაო.

Faute avouée est à demi pardonnée.

- აღიარებული შეცდომა ნახევრად შეწყენარებულია.
§ გულწრფელად აღიარებული შეცდომა კაცს ეპატიებაო.

Faute d'argent, c'est douleur nonpareille.

- ყველაზე დიდი უბედურება უფულობაა.

Faute de boeuf—contente—toi d'une âne.

- თუ ხარი არა გყავს, ვირით უნდა დაკმაყოფილდე.
§ უძალლო ქვეყანაში კატებს აყუფებდნენო.
თეირანს ქალი არ იყო, ვირს ვარდისახარს ეძახდნენო.
უხუცესო ქვეყანაში ყვავს ხუცესი დაუძახესო.
უთევზო ქვეყანაში კიბოს თევზს ეძახდნენო.
უპურო ქვეყანაში ქერი პურად მოიძებნებო.

Faute de bois, le feu s'éteint.

- უშეშობის გამო ცეცხლი ქრება.
§ ცეცხლს თუ არ შეუკეთებ, ჩაქრებაო.

Faute de mieux, le roi couche avec sa femme.

- უკეთესის უყოლობის გამო, მეფეს თავის ცოლთან სძინავს.
§ ღერბიანი ქალაღლის უქონლობის გამო, უბრალოზე ეწერთო.

Faute de grives on mange (on prend) des merles.

- როცა შაშვი არაა, ნამგალასაც კარგად ჭამენ.
§ უძალლო ქვეყანაში კატას აჩხაელებდნენო.
უპურო ქვეყანაში ქერი პურად მოიძებნებო.
თეირანს ქალი არ იყო, ვირს ვარდისახარს ეძახდნენო.
უხუცესო ქვეყანაში ყვავს ხუცესი დაუძახესო.
უთევზო ქვეყანაში კიბოს თევზს ეძახდნენო.

Faute de souliers, on va nu-pieds.

- ფეხსაცმლის უქონლობის გამო ფეხშიშველნი დადიან.
§ საბანი როგორც გაგიწვდეს, ფეხი ისე გაკიბეო.
საბანი ისე დაიხურე, როგორც გაგიწვდებოდესო.
ფეხს საბნისდაგვარ გაშლა უნდაო.
ღუქანში შედი ჭიბის-და კვალად, წაწე საბნის-და კვალადო.

Faute de pain on mange de la brioche.

- უპურობის გამო ფუნთუშას ჭამენ.

Faute d'un point Martin perdit son âne.

— ცოტა რამ დააბრკოლებს საქმის დამთავრებას.

‡ ზღვაში ლელი გახმა, რაკი ცის ნამი არ მთხედაო.

Faveurs, femmes et deniers font de vachers chevaliers.

— ქალებით, მოწყალებითა და ფულებით ყველაფერს მიაღწევ.

Femme de marin, femme de chagrin.

— მეზღვაურის ცოლს მძიმე ცხოვრება აქვს.

Femme prudente et bien sage est l'ornement du ménage.

— ფრთხილი და კვეიანი ქალი ოჯახის მშვენიერებაა.

‡ კვეიანი ქალი ოჯახის თვალაო.

ქკუამ მოქამა სოფელი, ამოღებულმა ხმაღმა—ვერაო.

კარგი ცოლის პატრონის სახლში მუდამ ქორწილაო.

კარგმა ქალმა ამოღებული ხმალი ჩააგებინა ქმარს, ავმა ქალმა შენახულა მოაღებინაო.

Femme querelleuse est pire que le diable.

— ანჩხლი დედაკაცი ეშმაკზე უარესია.

‡ ანჩხლი დედაკაცი (ცოლი) ქმარს კკუიდან შეშლისო.

ავი დედაკაცი და ეშმაკი—ორივე ერთაო.

Femme rit quand elle peut et pleure quand elle veut.

— ქალი იცინის, როცა შეუძლია, ხოლო ტირის, როცა—უნდა-

‡ ქალის ტირილს არ დაეჭვებო.

არა მჭამს რა დაცისა, არცა მოწმენდილი ცისა.

Femme sage reste à son ménage.

— კვეიანი ქალი ოჯახისათვის ყველაფერს აიტანს.

‡ კვეიანი ქალი ოჯახის თვალაო.

Fermer l'écurie lorsque les chevaux n'y sont plus.

— ცხენის დაკარგვის შემდეგ თავლის დაკეტვა.

‡ ჯარი წაიდა და თოფები მერე დასცალესო.

ერბო რომ გაღმოვა, ციცხესა და ჩამჩას ფასი დაეკარგებო.

ჯარი წავდა და თოფებს უტკაცუნებდნენო.

როცა გაქურდეს, პატარაღმა მერე დაკეტა კარიო!

Ferveur de novice ne dure pas longtemps.

— გამოუცდელი კაცის სიბეჭითე დიდხანს არ გასტანს.

‡ ახალი ცოცხი კარგად გვის, ძველი მოატანს კვიშასაო.

ახალი ცოცხი კარგად გვის, ბოლოს კაწვრა იცისო.

ახალი ცოცხაო.

Filer des jours de soie et d'or.

— ბედნიერი ხანის განცდა.

§ სიოცხლის განცხრომით გატარება.

Fille et ville qui parlementent sont à moitié rendues.

— ქალიშვილი და ქალაქი, რომლებიც მოლაპარაკებას აწარმოებენ ნახევრად აღუბულაა (დაპყრობილია).

Fin contre fin n'est pas bon à faire la doublure.

— ცბიერი ცბიერს ვერ შეეწყობა.

§ ერთ ქარქაშში ორი ხანჯალი არ ჩაიგებაო.

ორი ნესვი ერთ ხელში არ დაიჭირებაო.

ერთი ხელით ორ საზამთროს ვერ დაიჭერო.

ორი ჭამბაზი ერთ თოკზე ვერ ითამაშებსო.

ორი ყოჩის თავი ერთ ქვაბში არ მოიხარშებაო.

Fol est qui dit tout ce qu'il pense.

— სულელი თავის ყოველ ნაფიქრალს იტყვის.

§ შაე ლუდსა, წითელ ღვინოსა, განა სუყველას სმა უნდა?

პირში მოსულსა სიტყვასა განა სუყველას თქმა უნდა?

Fol semble sage quand il se fait.

— სულელი ქვეანად გვეჩვენება, როცა დუმს.

§ გუეს ნურც ეტყევი და ნურც ათქმევინებო.

Fripons entre eux ne font pas leurs affaires .

— გაიძვერა გაიძვერასთან საქმეს ვერ გაჩარხავს.

§ ერთ ქარქაშში ორი ხანჯალი არ ჩაიგებაო.

ორი ნესვი ერთ ხელში არ დაიჭირებაო.

ერთი ხელით ორ საზამთროს ვერ დაიჭერო.

ორი ჭამბაზი ერთ თოკზე ვერ ითამაშებსო.

ორი ყოჩის თავი ერთ ქვაბში არ მოიხარშებაო.

Fumée, pluie et femme sans raison chassent l'homme de la maison.

— როცა კვამლია, ჭერიდან წყალი ჩამოდის და ცოლი ამოსუნთქვის საშუალებას არ იძლევა, ქმარი ოჯახიდან გარბის.

§ წვიმა, კვამლი და ანჩხლი ცოლი ქმარს სახლდან გააქცევსო.

ანჩხლი ცოლი ქმარს ჭკუიდან შეშლისო.

G

Gai comme une porte de prison (ირონ.).

— სატუსაღოს კარივით მხიარული.

Garde (-toi) d'un Gascon ou Normand, l'un hâble trop et l'autre ment.

— ერიდეთ გასკონელსა და ნორმანდიელს, ერთი ტრაბახაა, მეორე კი—მატყუარა.

Garder quelque chose pour la bonne bouche.

— გემრიელ ლუქმას დესერტისთვის ინახავენ.

§ გემრიელი ბოლოსაო.

Garde-toi tant que tu vivras de juger les gens sur la mine.

— სანამ იტოცხვებ, ერიდე ადამიანების შეფასებას მათი გარეგნობის მიხედვით.

§ კაცი შეხედულებით არ გაისინჯებაო.

Gardez-vous de l'homme qui ne connaît qu'un livre.

— უფრთხილდით კაცს, რომელმაც მხოლოდ ბიბლია იცის.

Généreux du bien d'autrui.

— სხვისი ქონების ხარჭზე ხელგაშლილობა.

§ დათვი დათვის პატიეებდა, სხვის ვენახში მიჰყავდაოდ.

სხვისი პურით და მარილით ბატონს გაუმარჯოსო.

სხვისი ხელით კინკარი ადვილი მოსათხრელიაო.

სხვისი ხელით ჯობი მსუბუქი სასროლიაო.

Gens de bien aiment le jour et les méchants la nuit.

— კეთილ ადამიანებს დღე უყვართ, ავის მქნელებს—სიბნელე (ღამე).

§ ქურდს რა უნდა და—ბნელი ღამეო.

Glisser sur une pelure d'orange (sur une peau de banane).

— მარცხის განცდა უმნიშვნელო დაბრკოლების გამო.

Goute à goutte l'eau use la pierre.

— წვეთწვეთობით წყალი ქვას ხვრეტს.

Gouverne ta bouche selon ta bourse.

— ჭამა ქონებაზე ჰკიდია.

§ საბანი ისე დაიხურე, როგორც გაგიწვდებოდესო.

საბანი როგორც გაგიწვდეს, ფეხი ისე გაქიმეო.

ფეხს საბნისდაგეარ გაშლა უნდაო.

ღუქანში შედი ჯიბის-და კეალადო, წაწეე საბნის-და კეალადო.

კიაცელა რომ გველს წაეზმანებაო, გაწყდებაო.

ჭამა ქონებაზე ჰკიდიაო.

Gracieuseté et propreté valent mieux que sale beauté.

— თავაზიანობა და სისუფთავე სჯობია კუჭყიან სილამაზეს.

§ სისუფთავე იგივე სილამაზეაო.

სისუფთავე სილამაზეს უღრისო.

Grain à grain, la poule remplit son ventre.

- თითო-თითო მარცვლით ქათამი მუცელს ივსებს.
§ ცვარი ცვარს მიუმატე—ზღვად იქცევაო.
ცვარი ცვარს ეცა, ზღვად გადაიქცაო.
ზღვა წვეთობით გაივსოო.
თითო ცვარითა ტბა შედგაო.

Graissez les bottes d'un vilain, il dira qu'on les lui brûle.

- ბრიყვს ჩექმებს თუ გაუპოხავ, იტყვის—შიწეავენო.
§ ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილიაო.
შავ ღორს გინდ აღვა აფხანე, გინდ დაღმა დაფხანე, მაინც ღორიაო.
ღორი ზღვის ვალმაც ღორიაო.

Grande cage ne veut pas un petit oiseau.

- დიდ გალიას პატარა ჩიტო არ შეჟფერის.
§ დიდ ხეს დიდი ნაფოტი ავარდებო.
დიდ ფელამუშს დიდი გობი უნდაო.
დიდ გვალვას დიდი აედარი მოსდევსო.
დიდ ცეცხლს დიდი ბერვა უნდაო.
დიდ ქეაბს დიდი ქაფქირი უნდაო.

Grande fortune, grande servitude.

- სიმდიდრემ სიმშვიდე არ იცის.
§ ბევრი ფული, ბევრი დარღიაო.

Grand merci ne remplit pas la bourse.

- მადლობით ქისას ვერ აივსებ.
§ ყანას სიტყვებით არ თესავენო.
სიტყვა არც იქმევა და არც ისმევაო.
„შენი კირიმეთი“ შვილი არ გაიზრდებო.

Grand péché ne peut demeurer caché.

- დიდი ცოდნა არ დაიმალება.
§ კაცმა კირი მალა, მალა, კირმა თაეი არ დამალა.

Grand prometteur, petit donneur.

- ბევრის დამპირებელი და ცოტას მომცემი.
§ სიტყვით ყველაფერი, საქმით არაფერო.
როცა სიტყვა ხშირდებო, მაშინ საქმე მცირდებო.
ბევრი თქვა: ცოტა ქნიაო.
ენატარტარა—ხელგებატარაო.
ენატარტარა—საქმე პატარაო.

Grand vanteur, petit faiseur.

- დიდი მკვეხარა ცოტას გამკეთებელია.

§ კეხნა საქმეს არ აკეთებსო.
ბევრის მოქმელს ცოტას მოქმელმა აჯობაო.
სიტყვა ბარაქიანიო, საქმე ტალახიანიო.
ტაყატყუცი ბევრია, ნაკვერჩხალი კი არ ჩანსო.

Grêler sur le persil.

— სუსტებზე ძალის გამოჩენა.

Gros-Jean en remontre à son curé.

— სულელი ივანე თავის მღვდელს ჰკუას ასწავლიდა.
§ შვილიშვილი ბაბუას ძველ დროს ასწავლიდაო.
შვილი მამას თამაშს ასწავლიდაო.

Grosse tête, peu de sens.

— დიდი თავი დიდ ჰკუას როდი ნიშნავს.
§ თავი დიდი, ჰკუა მოკლეაო.

Guenille si l'on veut, ma guenille m'est chère.

— მართალია ძონძება, მაგრამ ჩემთვის ძვირფასიაო.
— დათვს თავისი მახრჩობელა უყვარდაო.

Guerre est bien forte quand les loups se mangent.

— მგელი მგელს არ დაინდობსო.

Guerre et pitié ne s'accordent pas.

— ომი და სიბრალული შეუთავსებელია.
§ ომს სისხლი უყვარსო.

Guetter sa proie comme un chat guette la souris.

— ნადავლის ისე დადარაჯება, როგორც კატა თავეს უდარაჯებს.

Gueux comme un rat d'église.

— ეკლესიის ვირთხასავით ღარიბი.
§ ცარიელ-ტარიელიაო.
სულს იქით არათფერი აბადლაო.

H

Habit de velours, ventre de son.

— ხავერდი კი აცვია, მაგრამ შიმშილით კუჭი უხმება.
§ გარედან მტერს უბრმავებს თვალებს, შიგნიდან—მოყვარესო.
შორიდან მტერს მოუკლავს გულს, ახლოდან მოყვარესო,
ფერი ღალისა, გემო წყალისაო.
ზევით ზიზილ-პიპილიო და ქვევით ტანი ტიტველიო.
ზევით ღობილ-ძმობილიო, ქვევით გამოწყობილიო.

Hardiment heurte à la porte qui bonne nouvelle y apporte.

— კარგი ამბის მომტანი, კარსაც გაბედულად შემოაღებს.
‡ კარგი ამბის მომტანი ღიდ გულზეაო.

Hasard n'est pas sans danger.

— რისკი ხიფათთან არის დაკავშირებული.
‡ ალაღბელზე ცხოვრება, არცხოვრებისთანა არისო.
‡ მოულოდნელი კუნძი ურემს გადააბრუნებსო.

Heure du matin, heure du gain.

— დილის საათი, მოგების საათია.
‡ ადრე ამდგომი ჩიტი ნისკარტს იწმენდს, მძინარა—თვალებს იფშენვტსო.
‡ ადრე ამდგომი შორს წაეაო.
‡ ვინც დილას ადრე დგება, საშოვარს შეხედებაო.
‡ ადრე ამდგომსა ყმაწვილსა, ღმერთი უშზადებს საღილსაო.
‡ ადრე ამდგარსა კურღლელსა ვერ დაეწევა მწევეარიო;

Heureux au jeu, malheureux en amour.

— ვისაც ბანქოში ბედი სწყალობს, ის სიყვარულში უიღბლოა.
‡ ბანქოში ბედნიერი, სიყვარულში უბედურიო.

Homme affamé ne pense qu'à pain.

— შშიერი კაცი მხოლოდ პურზე ფიქრობს.
‡ შშიერი ქათამს ყველგან ფეტვი ელანდებოდაო.
‡ მელას ძილშიაც ქათამი ესიზმრებოდაო.
‡ წიწილას ფეტვის მარცვალი ელანდებოდაო.

Homme chiche n'est jamais riche.

— ძუნწი კაცი ვერასოდეს გამღიდრდება.
‡ ძუნწი მაინც ღარიბია, გინდ კქონდეს და გინდ არაო.

Homme seul est viande à loup.

— მარტოხელა კაცი მგლის ღუკმაა.
‡ ძალა ერთობაშიაო.
‡ მარტოხელა კაცი კამაშიაც ბრალაო.
‡ ერთი კამაშიც შესაბრალისაო.
‡ ორი კაცი ერთ კაცზე ღაშქარაო.

Honni soit qui mal y pense.

— რცხენოდეს მას, ვინც ამაზე ცუდი იფიქროს.
(ინგლისური წვივსაკრავის ორდენის დევიზი).

Ici les conseillers n'ont point de gages.

— დაუპატრეებელი მრჩეველები საჭირო არაა.

§ არამკითხე მიაშვეო, მიტყიპე და მიაგდეო.

Il cherche son âne et Il est monté dessus.

— კაცი სახედარს დაეძებდა და თვითონ ზედ იჭდა.

§ კაცი ცხენზე იჭდა და ცხენს დაეძებდაო.

კაცი დათვის კვალს ხედავდა და მის კვალს დაეძებდაო.

დათვის ხედავდნენ და კვალს ეძებდნენო.

ცხენი ვნახე, კვალი ვერაო.

კვალს რას ეძებ, აი, ნადირიო.

Il croit qu'il m'y a qu'à souffler et à remuer les doigts.

— ის თქობს, რომ ერთი დასტყენა საჭირო, რათა ყველაფერი თავისთავად გაკეთდეს.

Il a beau se taire de l'écot qui rien n'en paie.

— ნაჩუქარ ცხენს კბილებში არ ჩახედავენ.

§ ნაჩუქარ ცხენს კბილი არ გაესინჯებაო.

Il a du crédit comme un chien à la boucherie.

— მისთვის ისე არ შეიძლება მინდობა, როგორც მგლისათვის—ფარეხის მინდობა.

§ მგლისათვის ცხვარი ვის მიუბარებიაო.

Il a engrené, c'est à lui de moudre.

— მარცვალი იმან უნდა დაფქვას, ვინც ჩაყარა.

§ ვინც კამსო, ის ზღვაესო.

ძალი ვინც მოკლა, მანვე გადაათრიოსო.

ვინც ძალს მოკლავს, იმასვე გადათრევენებო.

ვინც „ანი“ თქვა, იმან „ბანიც“ უნდა თქვასო.

Il a été déferré des quatre pieds.

— ოთხივე ფეხზე ნალი აპყარეს.

§ ორთავე ფეხით გაება მახეშო.

Il aimerait une (il serait amoureux d'une) chèvre (chienne) colffée.

— ის მზად არის, ყველა ქალს გამოეკიდოს.

§ ჭობს რომ კაბა ჩამოაცვა, ისიც კი მოეწონებაო.

ქალების მოყვარულიაო.

დიდი დონეუანიაო.

Il a mangé de plus d'un pain.

— მას ბევრი პური აქვს ნაჭამი.

§ ბერის მომსწრე ვარო.

ჩემს თავზე მართო წისქვილის ქვა არ დატრიალებულაო.

Il a ouï braire une vache et il ne sait où.

— გაუგონია ძროხის ბლავილი, მაგრამ არ იცის, სად.

§ გაუგონათ, ალია მომკედარაო, ის კი არ იციან, რომელი ალია.

გაუგონათ, ზარს რეკავენო და ის კი არ იციან. რომელ ეკლესიაშიო.

გაუგონათ ალია მომკედარაო, ის კი არ იციან, თავი საით უქნეს.

Il arrive beaucoup de choses entre la bouche et le verre.

— გაუთვალისწინებელმა ვითარებამ შეიძლება ყველაფერი შეცვალოს.

§ კაცი ბჭობდა, ღმერთი აცინოდაო.

კაცი ფიქრობდა, ღმერთი გულს აცინებდაო.

Il arrive comme un chien dans un jeu de quilles.

— ისე მოვიდა, როგორც ძაღლი კეგლის თამაშობისას.

§ დაუპატიებელს სტუმარი ძაღლზე უარესიაო.

დაუპატიებელ სტუმარს აბუჩი ჰქვიაო.

დაუპატიებელ სტუმარს აბუჩად აიგდებენო.

Il attend que les alouettes lui tombent toutes rôties dans la bouche.

— ელის, როდის ჩაუვარდება შემწვარი ტოროლა პირში.

§ თავისით არაფერი მოვაო.

წყალი რომ წყალია, იმასაც მოტანა უნდაო.

Il en faut autant qu'il faut de pelotes de neige à chauffer un four.

— ეს საესებით გამოუსადეგარია.

§ ეს ისეა საჭირო, როგორც ცხენისათვის მეხუთე ფეხიო.

Il en porte le nom, mais n'en mange pas les chapons.

— ის პასუხს აგებს, მაგრამ არავითარი უპირატესობით არ სარგებლობს.

§ სახელი ჩემი, სახრავი სხვისიო.

Il est aisé d'aller à pied quand on tient son cheval par la bride.

— ადვილია ფეხით სიარული, თუ ცხენი ხელზე გამობმული გყავს.

§ იმედნანი შიმშილიც კარგიაო.

ცხენის მოლოდინში კაცი სიარულით არ დაიღლებო.

Il est bête à manger du foin.

— ისე სულელია, რომ შეიძლება თივა ჰამოს.

§ ბატისტინააო.

დიდი ნიჭის პატრონი არ არისო.

დიდი ჰკუის არ არისო.

Il est bien de son village.

— მან არაფერი იცის; (ის მიამიტო აღამიანია).

§ ცხვირს იქით ვერაფერს ამჩნევსო.

Il est bien larron qui larron dérobe.

— ეშმაკია ის ქურდი, რომელიც ქურდს მოპარავს.
§ ქურდმა ქურდს მოპარა და ღმერთმა გაიცინაო.

Il est bon d'avoir des amis partout, en paradis et en enfer.

— მეგობრის ყოლა ყველგან კარგია, როგორც სამოთხეში, ისე — ჯოჯოხეთში
§ მეგობარი თვალთა სინათლეაო.
მეგობარი ნუ გძულსო, ნაშოვარი ნუ გშურსო.
მეგობარი შენი სახელიაო.
კარგი მეგობრობა კარგი ძმობის დარაო.

Il est bon de tenir à deux ancrés.

— ორი ღუზა ხომალდს კარგად იჭერს.
§ ორი ძალღს ლომის გაქცევაც შეუძლიაო.
ძალა ერთობაშიაო.
ცალი ხელით ტაში არ დაიყვრისო.

წისქვილს ქვეა რაჟ ერთჟანეთს არ ეხმარებოდნენ, ცალი ვერაფერს დაჟქავსო.

Il est bien partout où il n'est pas.

— ყველგან კარგია, სადაც ის არ არის.
§ ყველგან კარგია, სადაც ჩვენ არ ვართო.

Il est chargé d'argent comme un crapaud de plumes.

— ის ძალიან ღარიბია.
§ ეკლესიის თავცივით მშვიერიაო.
შიღის, მოღის ტარიელი, მუცელი აქვს ცარიელიო.
სულს იქით არაფერი აბადლაო.
შინ კატა ვერაფერს შეუჭამს და გარეთ ძალღო.

Il est comme la mule du pape qui ne boit et ne mange qu'à ses heures.

— ის მამის ჭამს და სვამს, როცა მოეპრიანება.

Il est cousu d'argent.

— ის ფულეებითაა ნაკერი.
§ ფული ჩეჩქივითა აქვსო.
ქერის ორმოშია ჩაეარდნილიო.

Il est des sots de tout pays.

§ სულელი სულელად დარჩებაო.
ვარსკვლავებთაც რომ შემოსო, ვირი ვირად დარჩებაო.
არ გათვთრდება ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითა.
ვირის თოფრამ თეირანი მოიარა, ისევე თოფრად დარჩაო.
ვირის ცხრა სკოლა გამოატარეს, ისევე ვირი იყოო.

Il est jeune que si on lui pressait le nez, il en sortirait du lait.

— ის ძალიან ახალგაზრდაა, ტუჩებზე ჭერ რძე არ შემორობაო.

Il est là comme rat en paille.

— თავს ისე ვრძნობს, როგორც ვირთხა ჩალაში.

§ ქერის ორმოში ჩავარდაო.

ერბოს ქილაში ჩავარდაო.

Il est plus facile de gouverner un royaume qu'une femme.

— სახელმწიფოს მართვა უფრო ადვილია, ვიდრე—საკუთარი ცოლის.

Il est plus facile de tomber que de se relever.

— დაცემა უფრო ადვილია, ვიდრე წამოდგომა.

Il est plus facile de menacer que de tuer.

— დამუქრება უფრო ადვილია, ვიდრე მოკვლა.

§ რომელი ძალლიც არ კბენს, შორიდან იყეფებაო.

მჩხავანა კატა თავს ვერ დაიპერსო.

ძალლი იყეფებს, იყეფებს, დაილლება და დაღვებაო.

Il est riche qui est content.

— მდიდარი ის არის, ვინც ბედით კმაყოფილია.

Il est toujours congé pour les paresseux.

§ ზარმაცისათვის ნიადაგ უქმეაო.

უსაქმო კაცისათვის ყოველდღე უქმეაო.

Il est tout cousu des pistolets.

— ის ფულეებითაა ნაკერი.

§ მის ბედს ძალლი არ დაყვებსო.

ქერის ორმოში ჩავარდაო.

Il est rûeux comme un rat d'église.

— ეკლესიის ვირთხასავით ლატაკაა.

§ მიდის, მოდის ტარელი, მუცელი აქვს ცარელიო.

სულს იქით არაფერი გააჩნაო.

შინ კატა ვერაფერს შეუჭამს და გარეთ ძალლიაო.

Il fait bon aller à pied quand on tient son cheval par la bride.

— ფეხით სიარული მაშინაა კარგი, თუ ცხენი ადვირით მიყვავს.

§ იმედნანი შიმშილიც ვარგაო.

ცხენის მოლოდინში კაცი სიარულით არ დაიღვებაო.

Il fait bon faire fête après besogne faite.

— ჭერ საქმე გააკეთე, შემდეგ—გაოსეირნე.

§ ჭერ სწავლა, მერე გავლაო.

Il fait toujours bon tenir son cheval par la bride.

- შენი ცხენის სადავე ყოველთვის მაგრად უნდა გეჭიროს.
- ‡ შენი საკუთარი საქმის ამბავი შენ უნდა იცოდეთ.

Il faut apprendre à obeir pour savoir commander.

- ჯერ დამორჩილება უნდა ისწავლო, თუ გინდა მბრძანებლობა იცოდე.
- ‡ ვინც დამორჩილება იცის, იმას მბრძანებლობაც შეუძლიაო.

Il faut aimer ses amis avec leurs défauts.

- მეგობრები უნდა გიყვარდეს თავიანთი ნაკლოვანებებით.

Il faut avoir mauvaise bête par douceur.

- ბოროტი ადამიანი სათნოებით უნდა დამორჩილო.
- ‡ გველსა ხერელთ ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარო.
- ‡ ტკბილი სიტყვითა მთას ირემი მოიწველაო.
- ‡ კვანძა ბატკანმა ორი დედა მოწოვაო.
- ‡ ტკბილი ენის მქონე კრავმა დედაც მოწოვა და არადედაცაო.
- ‡ ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.

Il faut battre le fer pendant qu'il est chaud.

- ‡ რკინა სანამ ცხელია, მანამ გაჭედეთ.
- ‡ თონე როცა ცხელია, პური მაშინ იყვრისო.
- ‡ სანამ კეცი ხურს, ცომი დააკარო.
- ‡ სანამ თონე ცხელია, პურ მანამ ჩააკარო.
- ‡ ცივი თონე პურს არ დაიკრავსო.

Il faut bien faire et laisser dire.

- დაე, ილაპარაკონ, შენ შენი საქმე აკეთე.
- ‡ ვინც რა უნდა თქვასო, წისქვილმა კი ფქვასო.
- ‡ წისქვილს ჩემი ეყაროს და ვინც რა უნდა თქვასო.
- ‡ ვინც რა უნდა თქვასო, ჩვენ კი ჩვენი ვქნათო.

Il faut bien se baisser où l'on ne peut se tenir debout.

- სადაც ფეხზე დგომა არ შეიძლება, სჯობს მოიხარო.
- ‡ თუ არ გყავდეს მოახლეო, თავი მოიმოახლეო
- ‡ სადაც არა სჯობს, გაცლა სჯობს კარგისა მამაციისაგანო.

Il fait bon faire la fête après la besogne faite.

- სეირნობა საქმის დამთავრების შემდეგ უნდა.
- ‡ ჯერ შრომა, მერე ხტომაო.
- ‡ ჯერ სწავლა, მერე გავლაო.

Il faut coudre la peau du renard à celle du lion.

- საჭიროა შეაერთო მელისა ეშმაკობა და ლომის გულადობა.
- ‡ ძალა მდევისა, გახტომა ფურ-ირემისაო.

Il faut donner (il faut laisser) quelque chose au hasard.

— ყველაფერს წინასწარ ვერ გაითვალისწინებ.

Il faut écorcher l'angille quand on le tient.

— გველთვეზა მანამ უნდა გაატყავო, სანამ ხელში გიჭირავს.

§ თონე როცა ცხელია, პური მაშინ იკერისო.

სანამ თონე ცხელია, პური მანამ ჩააქარო.

სანამ კეცი ხურს, ცომი დააქარო.

ცივი თონე პურს არ დაიქრავსო.

Il faut garder une poire pour la soif.

— წყურვილის დასაკმაყოფილებლად ერთი მსხალი უნდა შემოინახო.

§ ახალგაზრდობით მოგებული, სიბერის ღროს ხმალიაო.

სიჭიელთ მოგებული, დაკეცილი ჭამხაო.

ფლანგეთ თუ იცხოვრე ახალგაზრდობისას, შიმშილთ მოკედები სიბერისას.

Il faut faire le pas selon la jambe.

§ ფეხი იქამდის გაქიმე, სადამდისაც საბანი გაგწედსო.

როგორც საბანი გაგწედეს, ფეხი ისე გაშალეო.

ფეხს საბნისდაგეარად გაშლა უნდაო.

Il faut hurler avec les loups.

— უნდა იღმუველო, თუ მგლებთან მოხვდი.

§ სადაც მიხვიდე, იქაური ქული დაიხურეო.

რომელ ქვეყანაშიც მიხვიდე, იმ ქვეყნის ქული დაიხურეო.

მგლებში მაცხოვრებელი ღმუილს ისწავლისო.

Il faut être compagnon de sa femme et maître de son cheval.

— ცოლს აღერსიანად უნდა მოეპყრო, ცხენს—მკაცრად.

Il faut être marchand ou larron.

— ვაჭარი პატიოსანი უნდა იყოს.

Il faut finir par un bout.

— სიკვდილს ვერ დაემალები.

§ ყველა სიკვდილის შეილიაო.

Il faut laisser les morts en paix.

— მკვდრები ცუდად არ უნდა მოიხსენიო.

§ მკვდარსაც კი დაასვენებენო.

Il faut laisser parler.

— ლაპარაკი უნდა აცალო.

§ თუ დამაცლი, მახარა ვარ, თუ არა და—მასხარაო.

თუ მკითხავ მიხა ნქეა, თუ არა და—მიხრინკეო.

Il faut iier e sac avant qu'il soit plein.

— სურვილს გაზომიერება უნდა, დროზე უნდა შეიოკო.

Il faut laisser chacun vivre à sa guise.

— დაე, ყველამ თავისებურად იცხოვროს.

Il faut louer la mer et se tenir en terre.

— ზღვა აქე და ხმელეთზე დარჩი.

‡ სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

Il faut payer qui veut acheter.

— ვინც ყიდულობს, საფასურსაც ის იხდის.

‡ ვინც ძალს მოკლავს, იმანვე გადაათრიოსო.

ვინც კამსო, ის ზღავსო.

ვინც რომ ასეა არაყო, მისი სახლის ალაგო.

თუ ლხინი გვინდა ამქვეყნად, კირიცა შევიწყნაროთა.

Il faut placer le clocher au milieu de la paroisse.

— ეკლესიის ზარი მრევლის შუა ადგილას უნდა მოთავსდეს.

‡ ადათია და წესია, ფეტვი ნახნავეში თესიაო.

ჩვენში ასეთი წესია, ფეტვი ალაგზე თესიაო.

სადაც მინახავს წისქვილი, წყალზე მინახავსო.

სადაც გამიგონავე—წისქვილი წყალზედაო. .

Il ne faut point chômer les fêtes avant qu'elles soient venues.

— ნუ გიხარია დღესასწაულები, სანამ არ მოვა.

‡ ფონი გასავალსაო.

ფონი გასვლის შემდეგ უნდა აქოო.

ფონი გასავალს დალოცოო.

Il faut prendre le bénéfice avec la charge.

— შემოსავალი თავისი ხარჯით უნდა აიღო.

‡ ვისაც თევზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.

მეთევზეს თევზი უნდაო, ფეხი სველი უნდაო.

მეთევზეს საჯდომი სველი უნდაო.

თუ ლხინი გვინდა ამქვეყნად, კირიცა შევიწყნაროთა.

ვინც კამსო, ის ზღავსო.

Il faut puiser tant que la corde est au puits.

— უნდა იმოკმედო, სანამ ხელსაყრელი პირობებია.

‡ თონე როცა ცხელია, პური მანამ იკვრისო.

სანამ თორნე ცხელია, პური მანამ ჩააქაროო.

Il faut que chacun garde sa queue.

- ყველამ თავის საკუთარ კუდს მოუაროს.
§ ყველამ საკუთარ თავს მოუაროსო.
არამკითხე მოამბეო, მიტყიპე და მიაგდეო.

Il faut que jeunesse se passe.

- ახალგაზრდობამ ახალგაზრდობა უნდა ნახოს.
§ ახალგაზრდა გადაირეყა, ღრო მოეა—დადინჯდებო.

Il faut mesurer son vol à ses ailes.

- გაფრენა ფრთების შესაბამისად უნდა მოზოძო.
§ საბანი ისე დაიხურე, რომ ფეხებამდე გაგწედესო.
კაცმა ფეხი ისე უნდა გაკიმოს, საბანს გარეთ არ დარჩესო.
კამა ქონებაზე ჰკლდაო.
ღუქანში შედი ჯობის-და კვალადო, წაწეკ საბნის-და კვალადო

Il faut que le prêtre vive de l'autel.

- მღვდელი ეკლესიის შემოსავლით უნდა ცხოვრობდეს
§ ყველამ საკუთარი შრომით უნდა იცხოვროსო.

I faut que tout le monde vive.

- საჭირია ყველამ იცოცხლოს.
§ შენც იცოცხლე, მეც მაიცოცხლო.
შენი სვი და შენი კამე, ჩემსას ჯვარი დამიწერეო.

Il faut qu'on l'ait (qu'il a été) changé en nourriture

- ალბათ აქენაში შეეცვალათ (არც ღედანა ჰკავს და არც მამას).

Il faut qu'un menteur ait bonne mémoire.

- მატყუარას კარგი მენსიერება უნდა ჰქონდეს.
§ ტყუილს მოკლე ფეხი აბიაო.
ტყუილს ყველგან კუდი გარეთა რჩებაო.
ტყუილს გრძელი კუდი და მოკლე ფეხები აბიაო.

I faut qu'une porte soit ouverte ou fermée.

- კარი ან ღია უნდა იყოს, ან დახურული.
§ ან ვირი უნდა გახდეს, ან ვირის პატრონიო.

Il faut reprendre le poil de la bête.

- რამაც გაწყინა, იგივე მოვარჩენსო.
§ რაც გატყენს, ის მოვარჩენსო.
ძაღლის ნაკბენს, ძაღლის ბალანივე მოვარჩენსო.
ქვა ქვის წამალიაო.
ნაქვევის წამალი ქვა არისო.

Il faut rire avec ceux qui rient et pleurer avec ceux qui pleurent.

— მტირალეთთან უნდა იტირო, მცინარებთან კი იცინო.

§ სადაც მიხვიდე იქაური ქული დაიხურეო.

რომელ ქვეყანაშიც მიხვიდე, იმ ქვეყნის ქული დაიხურეო.

მგლებში მაცხოვრებელი ღმუილს ისწავლისო.

Il faut saisir l'occasion aux cheveux.

— შემთხვევას თმაში უნდა ჩააელო ხელი.

§ დაინახო მელია—თოფი მოარტყიო, დაიჭირო—ტყავი გააძრეო—

Il faut se défier de son premier mouvement.

— ნუ აპყვები პირველ გულის წადილს.

§ ნუ აჩქარდებო.

აჩქარებულის დედა ტიროდა, დინჯისა—იციოდლაო.

ვინც გაიქცა, ის წაიქცა.

წინ წასული თხაო—უკან დარჩებო.

Il faut avoir son linge sale en famille.

— ჭუჭყიანი სარეცხი საკუთარ სახლში უნდა გაირეცხოს.

§ შინაური ამბის გარეთ გატანა არ შეიძლებაო.

Il faut se lever bien matin pour le surprendre.

— დილით ადრე უნდა ადგე, რომ მიუხსწრო.

§ ადრე ამდგარსა კურდღელსა ვერ დაეწევა მწვევარიო.

ადრე ამდგომი შორს წავაო.

ადრე ამდგომი ჩიტი ნისკარტს იწმენდს, მძინარე—თვლებს იფშენეტსო—

ადრე—ამდგომს უხაროდეს, გვიან—მოსადილესაო.

Il faut semer pour récolter.

— უნდა დათესო, რომ მოიმკო.

§ რასაც დათეს, იმას მოიმკო.

Il faut souffrir ce que l'on ne peut empêcher.

— რისი მოშორებაც არ შეგიძლია, უნდი აიტანო (მას უნდა გაუძლო)—

Il faut tailler le menteau selon le drap.

— პალტო მაუდის მიხედვით უნდა გამოჭრა.

§ საბანი ისე დაიხურე, რომ ფეხებამდე გაგწვედესო.

კამა ქონებაზე ჰკიდიაო.

დუქანში შედი ჯიბის-და კვალადო, წაწეე საბნის-და კვალადო.

კაცმა ფეხი ისე უნდა გაკიშო, საბანს გარეთ არ დარჩესო.

Il faut tendre voile selon vent.

— აფრა ქარის შესაბამისად უნდა გაიშალოს.

§ ხიდი წყლის ზომა უნდა იყოსო.

ქამა ქონებაზე ჰკილაო.

ქამა-სმა ქონებამ იცისო.

ქამა ღებასა ჰკილაო.

Il faut tondre la brebis sans l'écorcher.

— კრავი ისე უნდა გაკრიჭო, რომ ტყავი არ გაეაწრო.

§ ერთი საქმე ისე უნდა გააკეთო, რომ მეორე არ გააფუქოსო ერთი საქმე რომ გააკეთო, მეორე არ უნდა გააფუქოო.

Il faut tourner sept fois sa langue dans sa bouche avant de parler.

— ენა შეიღჯერ უნდა მოატრიალო პირში ლაპარაკის დაწყებამდე.

§ სიტყვას თქმამდე დიდი აწონ-დაწონვა უნდაო.

ბეერის მთქმელს ცოტას მთქმელმა აჯობაო

სიტყვამ ცხრა კარი უნდა გაიაროსო.

ასკერ გაზომე, ერთხელ გასქერიო.

წლის საფიქრებელი და წამის საკეთებელიო.

Il faut travailler en jeunesse pour reposer en vieillesse.

— უნდა იმუშაო ახალგაზრდობისას, რომ დაისვენო მოხუცებულობისას.

§ ახალგაზრდობით მოგებული სიბერის დროს ხმალიაო.

ყმაწვილობით მოგებული დაკეცილ ქამხალ ითქოო.

სიყიელით მოგებული ფული დაკეცილი ქამხაო

Il faut travailler qui veut manger.

— ვისაც ქამა უნდა, უნდა იმუშაოს.

§ ვინც არ გაირჩებაო, პურსაც ვერ მისწვდებაო.

ვინც აიკიდა გოდორი, იმანე შექამა კოტორიო.

ვინც არ შრომობს, არცა ქამსო.

ასწიე გოდორსაო, დაკმეიქე კოტორსაო.

ვისაც თეუზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდოდესო.

Il faut trois sacs à un plaideur, un sac de papier, un sac d'argent et un sac de patience.

— მოდავეს სამი რამ სჭირდება: ქალაღი, ფული და მოთმინება.

Il faut une aiguille pour la bourse et deux pour la bouche.

— საფულესთვის ერთი ნემსია საჭირო, პირისთვის—ორი.

§ ენას კბილი დააჭირეო.

სიტყვის თქმასაც თავისი ზომა აქესო.

სიტყვის თქმაც რიგით არისო.

Il faut un temps à ne pas laisser un chien (à ne pas mettre un chrétien) dehors.

— ისეთი ცული დარია, რომ პატრონი ძაღლს არ გააგდებს გარეთ.

Il faut vieillir ou mourir jeune.

— თუ დაბერება არ გინდა, ახალგაზრდა უნდა მოკვდე.

§ სიბერეს ვერ ასცდებო.

Il faut vivre à Rome comme à Rome.

— რომში რომაულად უნდა იცხოვრო.
§ სადაც მიხვიდე, იქაური ქული დაიხურეო.

Il dit cela de bouche, mais le coeur n'y touche.

— ის ამას პირით წარმოთქვამს, მაგრამ გული უარს ამბობს.
§ ერთს ამბობს და სხვას კი ფიქრობსო.

Il lui revient du bien lorsqu'il n'a plus de dents.

— მაშინ გამდიდრდა, როცა კბილები აღარა აქვს.
§ მოლა კედებოდა, ფლავი მაშინ ჩააყარეს პირშიო.
მოლა რომ მოკვდა, ფლავი მაშინ მიუტანესო.
მოლა მოკვდა და საფლავში ფლავი ჩააყარესო.
ცოცხალს არ მეცვა კაბანი, მკვდარსა ჩამაცვეს ფარჩანო.
ცოცხალს იმღურებენ და მკვდარს იმადლიერებენო.

Il mourrait plutôt quelque bon chien de berger.

— მწყემსს კარგი ძაღლი უფრო აღრე მოუკვდება, ვიდრე—ცუდი.
§ კირი მართალსაო.

Il n'aura pas de langue pour la moitié de sa vie.

— თუ ასე ბევრს ილაპარაკებს, მას არ ეყოფა სიტყვები სიცოცხლის ბოლომდე..

Il n'a qu'a s'en lécher les barbes.

— ისლა დარჩენია, ნერწყვი ყლაპოს.
§ ჭამამ ვერ გამაძლო, ლოკვა რას გამაძლებსო.
ჭამამ რა მიყო, ლოკვამ რა მიყოსო.
ლოკვით ვინ გამძლარა, თუ არა ჭამითაო.

Il ne faut jamais juger une affaire sur l'étiquette du sac.

— საქმეზე წარწერის მიხედვით არ უნდა იმსჯელო.
§ ღორმა თქვა: დამკარ და დამაფასეო.
ლორი როცა დაიკვლება, მისი წონა მაშინ გამოჩნდებაო.
პურის გამოცხოზამდე ფქვილი არ შეფასდებაო.

Il ne faut jamais remettre au lendemain ce qui peut être fait le our même.

— ნუ გადასდებ ხვალისათვის იმას, რისი გაკეთებაც დღეს შეგიძლია..
§ დღევანდელ საქმეს სახელოდ ნუ გადასდებო.
დღე-მეხვალე კაცსაო თოვლი მოუვა კარსაო.
მედღეხვალეს ხან უთოვს, ხან უწვიმსო.
დღესხვალობით თოვლი მოვდიო.
გადადებული საქმე გადაგდებულიაო.

Il ne faut pas aller à la guerre qui craint les horions.

— ესაც მჯიღის ეშინია, ომში არ უნდა წაეიდეს.
§ ესაც რახა-რუხი ეზარება, სამკედლოში ნუ შევაო.

თავგო, კატისა გეშინია და სოროდან კი ძვრებიო.
ნუ შეხვალ—ნუ ებანები, ნუ გამოხვალ—ნუ თრთოო.

Il ne faut pas atteler les ânes avec les chevaux.

— ეირები ცხენებთან ერთად არ უნდა შეაბა.
§ ბედაურ ცხენს. გაკრეპულ კეიცს არ შეუჭობრებენო.
სადაც შეეარდენი ბუღობს, მწყერი ვერ გაიხარებსო.
შევარდნის ახლოს ქედანი ვერ იბოგინებსო

Il ne faut pas badiner avec le feu.

§ ცეცხლთან ხუმრობა არ შეიძლებაო.
ცეცხლი და წყალი არც ერთი სანდო არ არისო.
ცეცხლს ნუ ეხუმრები და წყალს ნუ ერწმუნებო.
ცეცხლის პატარა ნაპერწყალი მთელ ხორას გადასწვავსო—

Il ne faut pas bâtir sur le sable.

— ქვიშაზე აგება არ შეიძლება.
§ ქვიშაზე აგებული მყარი ვერ იქნებაო.

Il ne faut pas courir deux lièvres à la fois.

— ერთდროულად ორ კურდღელს არ უნდა გამოედევნო.
§ ორი კურდღლის მადევარი ვერც ერთს ვერ დაიჭერსო.
ერთი ძაღლი ორ კურდღელს ერთად ვერ დაიჭერსო.
ერთი ხელით ორ საზამთროს ვერ დაიჭერო.
ორი ნესვი ერთ ხელში არ დაიჭირებაო.
ერთ ქარქაშში ორი ხანჭალი არ ჩაიგებათ.
ორი ჯამბაზი ერთ თოკზე ვერ ითამაშებსო.

Il ne faut éveiller le chat qui dort.

— მძინარე კატა არ უნდა გამოაღვიძო.
§ ნაგყარს რომ სოფიე მოაგონო, ისევე გააფლდებაო.
ნაგყარს სოფიე არ მოაგონო, თორემ კიდევე გააფლდებაო—

Il ne faut pas juger les gens par la mine.

— კაცი გარეგნობით არ შეფასდებაო.
კაცი შეხედულებით არ გაისინჯებაო.
სახით მღვდელიო, საქმით მგელიო.

Il ne faut jurer de rien.

— ნურც დაიფიცებ, ნურც დაიჩემებ.
§ ნუ დაპირდები იმ დათვის ტყავს, რომელაც არ მოგიკლავსო—
სიბერემდის სიქარლეს მოელოდეო.
რასაც არ ფიქრობ, ის მოხდებაო.

Il ne faut pas changer d'attelage au milieu d'un gué.

— შუა ფონში ცხენი არ უნდა შეცვალო.

§ კრიტიკულ მომენტში გეგმა არ შეიცვლებაო.

Il ne faut pas chanter victoire avant le temps.

— გამარჯვებას მისი მოპოების შემდეგ უნდა უმღერო.

§ ფონი გასაეალს დალოცეო.

ზეცას წერო მიფრინადა, ძირსა თლიდნენ შამფურებსო.

ბავშვი არ დაბადებულყო, აბრამს არქმევდნენო.

ფონი გასელის შემდეგ უნდა აქოო.

დათვის მოკვლამდე, მის ტყავს ნუ გაყიდო.

Il ne faut pas chanter avant la victoire.

— გამარჯვებამდე გამარჯვება არ უნდა იდღესასწაულო.

§ ბავშვი არ დაბადებულყო და აბრამს არქმევდნენო.

ფონი გასაეალს დალოცეო.

ფონი გასაეალსაო.

ქერ თხრილზე გადახტი და მერე თქვი: ყოჩალი ვარო.

Il ne faut pas clocher devant le boiteux.

— კოკლის დასანახავად არ უნდა იკოკლო.

§ უბედურ კაცთან უბედურებაზე ლაპარაკი არ შეიძლებაო.

ჩამოხრჩობილის ოჯახში თოკი არ იხსენებო.

Il ne faut pas courroucer la fée.

— ფერია არ უნდა გააჩავრო.

Il ne faut pas défier les fous.

— სულელი სანდო არ არის.

§ სულელისათვის კანონი არ არსებობსო.

სულელს ჭკუა არ მოეთხოვებაო.

Il ne faut pas dire: Fontaine, je ne boirai de ton eau.

— არ უნდა თქვა: ამ წყაროს წყალს არ დავლევო.

§ ნუ ჩააფურთხებ წყაროში, თორემ კიდევ მოგწყურდებაო.

ყველა წყალში რომ ჩააფურთხო, რომელიღა უნდა დალიოო.

ქაჩალიც მივა დალაქთანაო.

ქაჩალი ისე არ მოკედება, დალაქი არ დასკირდესო.

სიმაძღრით საგზალს ნუ დატოვებ და სიღარით მოსასხამსაო.

Il ne faut pas disputer des goûts.

— გემოვნებაზე არ დაობენ.

§ ყველას განსხვავებული გემოვნება აქესო.

კაცა და გუნებაო.

ზოგს მღვდელი მოსწონს, ზოგს—მღვდლის ცოლიო.

ზოგს მეფე ეყვარება, ზოგს—დედოფალიო.

Il ne faut pas émouvoir les frélons.

— კრაზანა არ უნდა გააღზიანო.

Il ne faut pas faire crier la vache avant que de la traire.

— ხმაური დროზე ადრე არ უნდა ატეხო.

§ ჭერ ფონს იკითხავენ და შერე წყალში შევლენო.

ნუ შეტოპავ, ვიდრემდის საფონო აღვიღს არ ნახავო.

Il ne faut pas juger la marchandise sur l'étiquette du sac.

— საქონელზე იარლიყის მიხედვით მსჯელობა არ შეიძლება.

Il ne faut pas laisser de semer par crainte des pigeons (on ne laisse pas de semer, quoiqu'on craigne les pigeons)

— მტრედების შიშით თესვას თავს არ ანებებენ.

§ ვისაც ფოთლის შრიალის ეშინია, ტყეში არ უნდა შევიდესო.

ვისაც მგელის ეშინია, ტყეში არ უნდა წავიდესო.

Il ne faut pas manger son blé en herbe.

— მოწვეამდე ხორბლის კამა არ შეიძლება.

§ მოსავალს მოცდა უნდაო.

Il ne faut pas mesure les autres à son aune.

— სხვები საკუთარი არშინით არ უნდა გაზომო.

§ საკუთარი არშინით ზომავსო.

ქურდს ყველა ქურდი ჰგონიაო.

ავს სხვაც ავი ჰგონიაო.

გიეთ ყველა გიყად ეჩვენებათო.

მაძლარ ხუცესს დიაკონიც მაძლარი ეგონაო.

მაძლარს მშვიერიც მაძლარი ეგონაო.

Il ne faut pas mettre la charrue avant des boeufs.

— ხარებს გუთანი წინიდან არ უნდა გაუქეთო.

§ საქმე ბოლოდან არ უნდა დაიწყოო.

სახლის აშენება სახურავით არ დაიწყებაო.

ადათია და წესია, ფეტვი ალაგზე თესიაო.

თევზს ბოლოთი ვერ დაიჭერო.

Il ne faut pas mettre la faucille dans la moisson d'autrui.

— სხვის სამკალში შენი ნამგალი არ უნდა შეიტანო.

§ შენი ჭაგლაგი გერჩიოს სხვის ბედაურსაო.

საკუთარი კვიცი გერჩიოს სხვის კარგ ცხენსაო.

შენი ხმელი პური გერჩიოს სხვის ფლავსაო.

ჩემი ჭაგლაგი სხვის იორლას მირჩვენიაო.

ნუ ძღვები სხვისა რძითა, ნუ იმოსები სხვისა მატყლითაო.

Il ne faut pas jeter le manche après la cognée.

— ცულის თუ გადაადგებ, ტანიც არ უნდა მიაცილო.

§ ყველაფერზე ხელი არ უნდა აიღო.

გული არ უნდა გაიტეხო.

კაცს წყალში ცული გადაუვარდა, წალდიც თან გადააყოლაო.

კაცმა ცული დაჰკარგა და ნაჯახიც მიაცილაო

Il ne faut pas mettre le doigt entre l'arbre et l'écorce.

— ხელი არ უნდა ჩადო ხესა და ქერქს შუა.

§ სხვის საქმეში ნუ ჩაერევიო.

არამკითხე მიმბევი, მიტყიპე და მიგდევი.

Il ne faut pas mettre tous les oeufs dans le même panier.

— ყველა კვერცხს ერთ კალათში ნუ ჩააწყობ.

§ დიდ რისკს ნუ გასწევო.

სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

Il ne faut pas parler latin devant les clercs.

§ ნასწავლს სწავლა არ უნდაო.

Il ne faut pas prendre la médecine en plusieurs fois.

— მწარე წამალი ერთბაშად უნდა დალიო.

§ არასასიამოვნო საქმეს ერთი დარტყმით უნდა მოუღო ბოლო

Il ne faut pas louer un homme avant sa mort.

— ადამიანი სიკვდილამდე არ უნდა აქო.

§ ფონი გასავალს დალოცეო.

ფონი გასვლის შემდეგ უნდა აქოო.

ფონი გასავალსაო.

Il ne faut pas remettre la partie au lendemain

— ნუ გადადებ სათამაშო პარტიას შემდეგი დღისათვის.

§ გადადებული საქმე გადადებულაო.

დღე-მეხვალე კაცსაო, თოვლი მოუვა კარსაო.

დღევანდელ საქმეს სახვალოდ ნუ გადადებო.

მედღეხვალეის ხან უთოვს, ხან უწეძსო.

დღესხვალეობით თოვლი მოვიდაო.

Il ne faut pas remuer (troubler) les cendres des morts.

— გარდაცვალებულთა გვამები არ უნდა შეაწუხო (გარდაცვალებულთა ცუდად ხსენება).

§ მკვდარს თუ ახსენებ, კარგად უნდა მოიხსენიოო.

Il ne faut pas réveiller le chat qui dort.

— მძინარე კატას ნუ გააღვიძებ. |||

§ ნუ გააღვიძებ ძველს კრილობებსაო.

Il ne faut pas puiser au ruisseau|quand on peut puiser à la source.

— წყალი ნაკადულიდან არ უნდა აიღო, როცა მისი აღება წყაროდან შეიძლება.

§ პირველწყაროს უნდა მიმართოო.

Il ne faut pas rouvrir les anciennes blessures.

— ძველ კრილობებს გახსნა არ უნდა.

§ ვინც ძველი მოგონის თვალეზი დაეცისოო.

I ne faut se fier à ce qu'on dit.

— რასაც ამბობენ ყველაფერი კი არ უნდა დაიჯეროთ.

§ სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვაროო.

სიტყვით— „ეაიმეო“, საქმით— „სხვაი მეო“.

Il ne faut pas se fier à un homme qui entend deux messes.

— ნუ ენდობი ადამიანს, რომელიც ორ წირვას უსმენს.

§ ორი ბატონის მსახური სანდო არ არისო.

I ne faut pas se fier aux apparences.

— ნუ ენდობით გარეგნობას.

§ გარეგნობა მაცდურიაო.

ფერი ლალისა, გემო წყალისა.

ზევით ზიზილ-პიპილიო და ქვევით ტანი ტიტველიო.

ზევით დობილ-ძმობილოო, ქვევით გამოწყობილოო.

სახით მღვდელიო, საქმით მგელიო.

Il ne faut pas semer des marguerites devant les pourceaux.

— ნუ დაუყრით ღორს მარგალიტს.

§ ვერმა რა იცის, ხურმა რა ხილიო.

Il ne faut pas tuer son chien pour une mauvaise année.

— ცუდი მოსავლისათვის ძაღლი არ უნდა მოკლა.

§ აშელის მაგიერ ბაშელს ყური მოსჭრესო.

ენუქამ დააშავა და პავლიას წვერი მოპარსესო.

Il ne faut pas vendre la peau de l'ours avant qu'il soit pris.

— არ გაყიდო დათვის ტყავი იმაზე ადრე, ვიდრე დაიჭერდე.

§ დათვის მოკლამდე მის ტყავს ნუ გაყიდო.

ბავშვი ჭერ არ დაბადებულყო და აბრამს არქმევდნენო.

ზეცას წერო მიფრინავდა, ძირსა თლიდნენ შამფურებსო.

ღვინო არსად იყო, ეშმაკები ტიკებს აღბობდნენო.

ეშმაკს შეილი არ ჰყავდა და აკვანს ამზადებდნენო.

Il ne faut point parler (on ne parle pas) de corde dans la maison d'un pendu.

— ჩამობრჩობილის ოჯახში თოკზე არ ლაპარაკობენ.

Il ne faut point s'embarquer sans biscuits .

— გემში თუ ჯდები, ორცხოზილა უნდა წაიღო .

§ ერთი დღით რომ სადმე მიდიოდე, საკი დღის საგზალი უნდა წაიღოო .

Il ne faut point se moquer des chiens avant d'être sorti (qu'on ne soit hors) du village.

— ძაღლებს არ უნდა დასცინო, სანამ სოფლიდან არ გახვალ .

§ ფონი გასავალს დალოცეო .

ფონი გასვლის მერე უნდა აქოო .

ფონი გასავალსაო .

როცა მარტი წინ გდევს, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აძაგებო .

Il ne faut qu'une bre'is galeuse pour gâterle troupeau.

§ ერთი ქეციანი ცხეარი მთელ ფარას გასერისო .

ერთმა ბილწმა თავმა ასქვეერიანი კოკა წაბილწოო .

ერთმა ფეხმოტეხილმა ტილმა ცხრა ლოგინი გადაიარაო .

ერთმა წვირიანმა ღორმა ასი ღორი გასვარაო .

წუწკი ღორი სქებესაც გასერისო .

Il ne faut qu'une étincelle pour une grande incendie.

— პატარა ნაპერწყალი სკმარისია დიდი ხანძრის გასაჩენად .

§ ცეცხლის პატარა ნაპერწყალი მთელ ხორას გადასწვავსო .

პატარა ღრუბელს დიდი სეტყვა მოჰყავსო .

პატარა კაცმა დიდი გორა გადაიარაო .

პატარა ეშმაკმა დიდი ეშმაკი აცდუნაო .

Il ne faut qu'un mauvais moine pour dérégler tout le couvent.

— ერთი უწესო ბერი საკმარისია, რომ მონასტერში არევე-ღარევე შეიტანდს .

§ ერთი დამპალი ვაშლი მთელ მოსავალს გააფუჭებსო .

ერთმა ღორმა ჭავახეთი ამოაგლოო .

წუწკი ღორი სხვებსაც გასერისო .

ერთმა წვირიანმა ღორმა ასი ღორი გასვარაო .

ერთმა ფეხმოტეხილმა ტილმა ცხრა ლოგინი გადაიარაო .

Il ne frappe point comme il dégaîne.

— ხმალს როგორც იქნევს, ისე არ ურტყამს .

§ როგორც ქუხს, ისე არ წვიმსო .

რამდენჯერაც დაიგრუხუნებს, იმდენჯერ არ გაწვიმდებაო .

რაც იქროლებს, იმდენს არ ითოვებსო .

Il ne ment jamais s'il n'ouvre la bouche.

— პირს თუ არ აღებს, არც ტყუის .

Il ne peut sortir du sac que ce qu'il ya.

— ტომრიდან ის გადმოცევივა, რაც შოგ არის .

§ კოკასა შიგან რაც არის, იგივე წარმოსდინდებს.

Il ne peut souffrir ni compagnon ni maitre.

— ის ვერც უფროსს იტანს და ვერც—უმცროსს.
§ მას უყვარს ყოველთვის პირველი იყოს.

Il ne voit loin que le bout de son nez.

§ საკუთარ ცხვირს იქით ვერაფერს ხედავს.

Il n'est bon ni à rôtir, ni à bouillir.

— არც შესაწვავად ვარგა და არც—მოსახარშად.

§ არც წყალა, არც ღვინოა.

არც თევზა, არც ხორციო.

არც თავისთვის უქნია ღმერთს, არც სხვისთვისაო.

არც ფხისაო, არც ხისაო.

Il n'est chance qui ne retourne.

— ბედი ცვალებადია.

§ კრავის თავს მოველოდი და ძაღლის თავი გამომიფორდაო.

რას ველოდი და რა მომივიდაო.

საწუთროდ მაოცნებელსა ვერ მიენდობი კვებიანო.

წაღმა მბრუნავმა დრო-ჟამმა უკულმა შექმნა ტრიალი.

საწუთრო კაცსა ყოველსა ვითა ტაროსი უხდების,

ზოგჯერ მზეა და ოდესმე ცა რისხვით მოუქუხდების.

Il n'est chasse qui de vieux chiens.

— ბებერი ძაღლი კარგად ნადირობს.

§ ბებერი ხარისა რქაც კი ხნავსო.

გამოცდილება სიბრძნის შვილიაო.

ქველ ქოთანში კარგი წვენი კეთდებაო.

ქველი ქვეერი კარგ ღვინოს ინახავსო.

ქველი ბზე ვერცხლიაო, ქველი თივა ცეცხლიაო.

Il n'est chère que le vilain.

§ ბურაძეირი თუ გამხარულდა, გულუხვსაც გადააპარბებსო.

Il n'est de dévotion que de jeune prêtre.

— ახალგაზრდა მღვდელზე მორწმუნე არაეინაა.

§ ახალი ცოცხი კარგად გვის, ქველი მოატანს ქვიშასა.

ახალი ცოცხი კარგად გვის, ბოლოს კაწვრა იცის.

ახალი ცოცხიაო.

Il n'est ferveur que de novice.

— ახალი ცოცხი კარგად გვის.

§ ახალი ცოცხი კარგად გვის, ქველი მოატანს ქვიშასა.

ახალი ცოცხიაო.

Il n'est festin que de gens chiches.

— ნამდვილი ლხინი კრეანგთან უნდა ნახო.

§ პურაძეირი თუ გამხარულდა, ბედოვლათს გადააქარბებსო.

პურაძეირი კაცისა მარილი მეტი დაიხარჯებაო.

Il n'est feu que de bois vert.

— მხოლოდ ახალგაზრდობას შეუძლია აენთოს.

Il n'est feu que de gros bois.

— უშრომლად არაფერი კეთდება.

Il n'est heureux que celui qui croit l'être.

— ბედნიერი ის არის, ვინც თავს ბედნიერად თვლის.

Il n'est jamais tard pour bien faire.

— კეთილი საქმის გაკეთება არასოდეს არის გვიან.

§ კარგი ქენი, ქვას დაღევი, გაიარე—წინ დაგხვდებაო.

სიკეთე ქვაზე დაღე, გაიარე, წინ დაგხვდებაო.

ერთი ფული გაცემული საიქოს დაგიხვდებაო.

სანთელ-საკმეველი თავის გზას არ დაკარგავსო.

გაცემულ სიკეთეს ხალხი არ ივიწყებსო.

Il n'est mal dont bien ne vienne

— არ არის ისეთი ცუდი, კარგი რომ არ მოჰყვეს.

§ ტირილით დამთესი, სიხარულით მოიმკისო.

ტირილს სიცილი მოჰყვებაო.

Il n'est malade que de trop d'aise.

— ზედმეტი ქონება კაცს ავად ხდის.

§ დათეს თავისივე ქონი აწუხებსო.

დათეს თავისი ქონი საჯდომსა სწვადაო.

თავისივე ქონით კურდღელს ტუჩს სწვაედნენო.

თავისი ქონი თვალებსა სწვაესო.

Il n'est pas de fête sans lendemain.

— არ არის დღესასწაული, უსიამოვნება რომ არ მოჰყვეს.

§ ვარდი უეკლოდ არავეს მოუკრეფიაო.

დარს ავდარი მოსდევსო.

Il n'est pas maître qui n'ose commander.

— ვისაც ბრძანებლობა არ შეუძლია, ბატონიც ვერ იქნება.

Il n'est pas tous les jours fête.

— ყოველდღე დღესასწაული არაა.

§ კოკა მუდამ წყალს არ მოიტანსო.

კოკა მუდამ წყალს არ ზიდაეს, ერთხელაც იქნება, გატყდებაო.
ცეტისათვის სულ აღდგომააო.

Il n'est orgueil que de pauvre enrichi.

— გამდიდრებულ ღარიბზე ამაყი არავეინაო.

§ უნახავმა რა ნახაო, ცხრა მთა გადალახაო
ლორი რომ გასუქდება, ნეტა მგელს დამაჭიდაო.
ყვეი რომ ვარდსა იშოვის, თავი ბულბული ჰგონიაო.

Il n'est pas si petit métier qui ne nourrisse pas son maître.

— არ არსებობს ისეთი პატარა ხელობა, ხელოსანი რომ არ გამოკეცოს.

§ კაცმა რამდენი რამეც იცის, იმდენჯერ კაციაო.

Il n'est pas toujours temps de brebis tondre.

— ყოველთვის არ შეიძლება ცხვრის გაკრეჭა.

§ ყველაფერს თავისი დრო აქვსო.
ბალს ქერქი მაშინ გააძვრე, როდესაც ვაეცლებო.
თელას ტყავი როცა შეეხდებოდეს, მაშინ შეხადეო.
თავის დროზე დალეული შხამიც ტკბილიაო.

Il n'est par voisin qui ne voisine.

— ვინც მეზობლობა არ იცის, ის რა მეზობელია.

§ მეზობლობას თავისი წესები აქვსო.

Il n'est que changeur pour se connaître en monnaie.

— ფულის ყადრი დამხურდავებელმა იცის.

§ ზურნა რომ უცოდინარს მისცე, განიერი მხრიდან ჩაბერავსო.

Il n'est pire aveugle que celui qui ne veut (pas) voir.

— ყველაზე ცუდი ბრმა ის არის, ვისაც არ სურს დაინახოს.

§ რაც არ უნდა მინდისო, ყურში მძიმედ მისდისო.

Il n'est pire eau que l'eau qui dort.

— ყველაზე ცუდი მდორე წყალია.

§ ჩუმჩუმა და კუდაგრძელიო.
ცუცხლს ნუ ეხუმრები და წყალს ნუ ერწმუნებო.

Il n'est pire sourd que celui qui ne veut pas entendre.

— ყველაზე ცუდი ყრუ ის არის, ვისაც არ სურს გაიგონოს.

§ მურვან ყრუ ყრუ არ იყო, მაგრამ რაც არ მოეწონებოდა, არ გაიგონებდაო.
რაც არ უნდა მინდისო, ყურში მძიმედ მიდისო.
ვისაც არ უნდა, ისე გაივლის, რომ რიყეზე ქვას არ დაინახავსო.

Il n'est point de sot métier, il n'est que de sottes gens.

— ხელობა კი არ არის სულელური, არამედ ადამიანები არიან სულელები.

§ ვისაც რა არ ეხერხება, მისთვის ყველა ცუდიაო.
ხელობას ცოდნა უნდაო.

Il n'est poltron sur la terre qui ne puisse trouver plus poltron que soi.

— დედამიწაზე არ არსებობს ისეთი მშიშარა, თავის თავზე უფრო მშიშარა რომ ვერ რპოვოს.

§ მჭობნის მჭობნი არ დაიღვეაო.
მომრევის მომრევი არ დაიღვეაო.

Il n'est pour voir, que l'oeil du maitre.

— საკუთარი თვალი აღმასია.

§ საკუთარი თვალი უკეთ ხედავსო.

ნუ ერწმუნები შენ ღვიძლსა ძმასა, ერწმუნე მხოლოდ საკუთარ თვალსა.
რასაც ჩემი ხელი არ მოხვედრია, ჩემი მუცელი არ გაუძლიაო.

Il n'est que changeur pour se connaître en monnaie.

— ფულს ყადრი დამხურდავებელმა იცის.

§ ზურნა რომ უცოდინარს მისცე, განიერი მხრიდან დაუკრავსო.

Il n'est riche qui est chiche.

— ვინც ძუნწია, ის მდიდარი არაა.

Il n'est rien de tel que puiser à la source.

— სჯობს, წყალი წყაროდან მოიტანო.

§ ამბავი პირველწყაროდან უნდა გაიგო.

საბუღრდთან ამოღებული კვერცხი სჯობს ნაყიდსაო.

Il n'est rien tel que l'avoir.

— ქონებაზე უკეთესი არაფერია.

§ იბრელს კითხეს: ყველაზე მძიმე რა არისო და—ცარიელი მუცელიო.

კარგი ხარ კარგო ყოფაო, კარგო ცხვარო და ძროხაო.

უქონლობის უძნელესი არაფერიაო.

Il n'est rien tel que d'avoir un chez soi.

— საკუთარ კუთხეზე ძვირფასი არაფერია.

§ კარგო და ტკბილო—ჩემო სასახლეო.

ჩიტი სადაც გაიზრდება, მისი ბაღდადც ის არისო.

ჩიტი მთაში გაიზარდა, მთას შეაკვდაო.

წკირის წვერზე დაბადებულს, წკირის წვერზე სიკვდილი ურჩენიაო.

Il n'est si bel acquis que le don.

— ნაჩუქარი კარგი შენაძენია.

§ ნაჩუქარ ცხენს კბილი არ გაესინჯებო.

ნაჩუქარი ტალახანი ჯობილ კარგიაო.

Il n'est si belle rose qui ne devienne gratte-cul.

— ულამაზესი ყვავილიც კი ქვდება.
§ მუღმი იგი არაფერია ამ ქვეყანაზეო.

Il n'est si bon cheval qui ne devienne rosse.

— არ არის ისეთი კარგი ცხენი, ოდესღაც ჭაგლაგად რომ არ იქცეს.
§ სიბერე როსტომსაც კი შორეეაო.
ასეთი არის სიბერე, სიპ ქვასაც შეეპარებაო.

Il n'est si bonne compagnie qui ne se sépare.

— კარგ სიძლერასაც ბოლო აქვს.
§ ყველაფერს ბოლო აქვსო.
მზეს არავინ შებერებიაო.

Il n'est si bonne compagnie qu'on ne quitte.

— სტუმრად ყოფნა კარგია, მაგრამ შინ უკეთესია.
§ კარგო და ტკბილო—ჩემო სასახლეო.
ჩიტი ს-დაც გაიზრდება, მისი ბაღდადიც იქ არისო.
ყვეს თავისი სკანტლიათ საბუღარი ქვეყანას ურჩვენიაო.

Il n'est si bon prédicateur à qui la langue ne fourche.

— არ არის ისეთი მოქადაგე, სიტყვა რომ არ წამოსცდეს.
§ ერთი ალილუა მღვდელსაც შეეცდებაო.
შეუცდომელი კაცი არ გაჩენილაო.
ბევრის მცოდნე ბევრჯერ შეეცდებაო.

Il n'est si bon sage qui ne faille.

§ ზოგჯერ ბრძენიც შეეცდებაო.
ერთი ალილუა მღვდელსაც შეეცდებაო.
ერთი პირი ძლიე წყალსაც შეეცდებაო.

Il n'est si petit buisson qui ne porte son ombre.

— არ არის ისეთი პატარა ბუჩქი, ჩრდილი რომ არ ქკონდეს.
§ უმნიშვნელო მტერიც შეიძლება საშიში იყოსო.
პატარა ღრუბელს დიდი სეტყვა მოჰყავსო.

Il n'est si vilain pot que ne trouve son couvercle.

— რაც უნდა ცუდი ქოთანნი იყოს, თავის სახურავს მაინც მონახავს.
§ ალხანას ჩალხანა არ დაეღვეაო.
ალხანას ჩალხანაც უნდაო.
რამდენიც ქოთანია, იმდენი სარქველიაო.

Il n'est si sage qu'une fois ne rage.

— ისეთი ბრძენი არ არსებობს, ერთხელ მაინც რომ არ გაჭავრდეს.
§ ერთი ალილუა მღვდელსაც შეეცდებაო.

შეუცდომელა კაცი არ გაჩენილა.
ბევრის მცოდნე ბევრჯერ შეცდებო.

Il n'est tel que balai neuf.

— ის ახალი ცოცხიით როდია.

§ ახალი ცოცხი კარგად გვის, ძველი მოატანს ქვიშასაო.
ახალი ცოცხიო.

ახალი ცოცხი კარგად გვის, ბოლოს კაწვრა იცისო.

Il n'y a chance qui ne recharge.

— არ არსებობს ბელი, რომ არ შეიცვალოს.

§ ბელი ცვალებადიაო.

Il n'y en a pas trois douzaines au quarteron.

— ეს იშვიათი ნივთია.

§ მსგავსს მეორეს ვერ იპოვნო.

Il n'y a pas d'âge, il n'y a que des forces.

— მთავარი ასაკი კი არა, ძალაა.

§ ბებერი ხარისა რქანიც ეწვეიანო.

ბებერი ხარისა რქაც კი ხნავსო.

Il n'y a pas de bonne fête sans lendemain.

— დღესასწაულის შემდეგ კარგია დასვენება.

§ დღესასწაული დღესასწაულად არ ჩაითვლება, თუ მის შემდეგ მუშაობას უნდა
შეუდგე.

Il n'y a pas de bonheur sans nuage.

— არ არსებობს ბედნიერება უსამოვნების გარეშე.

§ სრულყოფილი ბედნიერება არ არისო.

Il n'y a pas de fête sans lendemain.

— არ არის ქვიფი ნაბახუსევის გარეშე.

§ ესაც ორავული უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.

წყალში დაუსველებლად თევზი არ დაიჭირებო.

Il n'y a point de feu sans fumée.

— სადაც ცეცხლია, იქ კვამლიც არის.

§ შუბი ხალთაში არ დაიმალებაო.

Il n'y a pas de fumée sans feu.

— უცეცხლოდ კვამლი არ იქნება.

§ თუ წიწაკა არ გიკამია, პირი რად გეწვისო.

თუ ნიორი არ გიკამია, პირი რად გიყარსო.

Il n'y a pas de génie sans un grain de folie.

— არ არსებობს ისეთი გენია, სოფლის მარცვლი რომ არ ახლდეს.
§ კვიან კაცს სისულელე არ დაეღვეაო.

Il n'y a pas de gens plus affairés que ceux qui ne font rien.

— ყველაზე დასაქმებული ისაა, ვინც არაფერს აკეთებს.

Il n'y a point de laides amours.

— უღამაზო სიყვარული არ არსებობს.
§ ვსაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზიც ის არისო.
საყვარულს აუგზე მოყვრის თვალი ბრმაო.

Il n'y a pas de médecin de la peur (on ne guérit pas de la peur).

— შიშის მოსარჩენი წამალი არ არსებობს.

Il n'y a pas (point) de montagnes sans vallée.

— არ არსებობს მთები ბარის გარეშე.
§ ახლა ძნელა, შემდეგში ადვილი იქნება.

Il n'y a pas moyen de moyenner.

— რაიმეს გაკეთების არავითარი საშუალება არ არსებობს.
§ მასთან საქმეს ვერ მოაგვარებო.

Il n'y a pas de petite économie.

— მნიშვნელოვანია, პატარაზე იცოდე დაზოგვა.

Il n'y a pas de petit ennemi.

— პატარა მტერი არ არსებობს.
§ პატარა ტოროლა დიდ ტოროლას მოერიაო.
პატარა ღრუბელს დიდი სეტყვა მოჰყავსო.
პატარა მელა დიდ მელას ატყუებდაო.
ცული პატარაა, მაგრამ დიდ ხეს წააქცევსო.
სადაც თავი შეეცევა, იქ ერთი ურეში სიცივე შევაო.

Il n'y a pas de quoi fouetter un chat.

— არაფრად არ ღირს (წვალებად არ ღირს).
§ ჩიტი ბღღენად არა ღირდაო.
ჩიტი დვენად არა ღირდა, დენა—ბღღენადო.

Il n'y a pas de roses sans épines.

§ ვარდი უეკლოდ არაეის მოუკრეფიაო.
ვარდი უეკლოდ არ იქნებაო.

Il n'y a pas de secret pour le temps.

— საიდუმლო არ დაიმალება.

§ ქურდს ქუდი ეწვისო.
ლამის ქურდს დღისით დაიკერენო.

Il n'y a pas (il n'est point) de sot métier.

— ყველა ხელობა პატვისაქმია.

§ ცუდი ხელობა კარგ ქურდობას სჯობიაო.

Il n'y a pas (point) de viande sans os.

— უძელოდ ხორცი არ შეიძლება.

§ ვარდი უეკლოდ არავის დაუკრეფიაო.

Il n'y en a pas pour sa dent creuse.

— აქ გამოხრული კბილისათვისაც კი არაფერია.

§ ჩიტი ბღღენად არ ღირდა, დევნა შეტი იყოო.

ჩიტი ბღღენად არა ღირდაო.

Il n'y a personne sans défaut

— უნაკლო ადამიანი არ არსებობს.

§ ერთი ნაკლი ყველა ადამიანს აქვსო.

Il n'y a point de belle chair près des os.

— სოამხდრე სხეულს სილამაზეს არ ანიჭებს.

Il n'y a point de dette sitôt payée, que le mepris.

— ქვეერს რასაც ჩასძახებ, იმასვე ამოგძახებსო.

Il n'y a point d'effet sans cause.

— არ არსებობს შედეგი მიზეზის გარეშე.

§ უცეცხლოდ კვამლი არ იქნებაო.

Il n'y a point de règle sans exception.

— არ არის წესი გამოწაკლისის გარეშე.

§ საღაც წესია, იქ გამოწაკლისიც არისო.

Il n'y a point de héros (de grand homme) pour, son valet de chambre..

— ძნელია გმირის შარავანდელის შენარჩუნება მოსამსახურის თვალწინ.

§ შინაურ მღვდელს შენდობა არა აქვსო.

შინაურ ხარს მოზვერს ეძახიანო.

შინაური ელაშიაო.

ვაი შინაურსაო.

Il n'y a point de laides amours.

— ულამაზო სიყვარული არ არსებობს.

§ ვისაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზიც ის არისო.

Il n'y a que la vérité qui offense.

— სიმართლე თვალებს ჩხვლევს.

— მართლის მთქმელ მტრედს ნისკარტი მოსჭრესო.
მართლის მთქმელს ცხენი შეკაზმული უნდა ჰყავდესო.
მართლის მთქმელს ქუდი ხელში უნდა ეჭიროსო.
გამოუდევ სიზარტლესო, გამოგიღევს სინათლესო.
სიზარტლის მთქმელს სცემენო.

Il n'y a que cela de drap.

— ადამიანი ცოტათი უნდა დაკმაყოფილდეს.
§ რაცა გეყოფა, დასჭერდი, მეტი ნუ გინდა მშოვნელსა.

Il n'y a que le premier pas qui coûte.

— მხოლოდ პირველი ნაბიჯია ძნელი.
ადამიანის პირის კანი ხახვის გარსზე თხელია, მაგრამ თუ ერთი გაიხა, კამეჩის
ტყავზე უფრო გასქელდებაო.
საქმის დაწყებაა ძნელიო.

Il n'y a que les honteux qui perdent.

— შორცხე (მოკრძალებულ) ადამიანს წარმატება არ უწერია.

Il n'y a que les morts qui ne reviennent.

— მხოლოდ მკვდრები აღარ ბრუნდებიან.

Il n'y a point plus (il n'y a point de si) empêché que celui qui tient la queue de la poêle.

— ყველაზე ძნელი საქმის ხელმძღვანელობაა.

Il n'y a rien de si difficile à écorcher que la queue.

— ყველაზე ძნელი კუდის გატყავებაა.
§ გოჭის კუდზე დანა გატყდაო.
მთავარია საქმის კარგად დამთავრებაო.

Il n'y a rien de tel que l'oeil du maître.

— პატრონის თვალს არაფერი სჯობს.
§ პატრონის თვალი ცხენს გაასუქებსო.

Il n'y a rien de trop chaud, ni de trop froid pour lui.

— მისთვის არ არსებობს არც ძალიან თბილი და არც ძალიან ცივი.
§ ცა ქუდად არ შიანია, დედამიწა—ქალამნადო.

Il n'y a si bon charretier qui ne verse.

— რაც უნდა კარგი მვეტლე იყოს, ეტლს ერთხელ მაინც გადაყრავებს.
§ ერთხელ ბრძენიც შეცდებაო.
ერთი სახარება მღვდელსაც შეცდებაო.
ერთი პირი ძილი წყალსაც მოუვიაო.
ერთ პირს წყალიც დაიძინებსო.
ერთი ალილო მღვდელსაც შეცდებაო

Il n'y a (il n'est) si bon cheval qui ne bronche.

— არ არსებობს ისეთი კარგი ცხენი, ერთხელ მაინც რომ არ წაიბოროციოს.
§ ცხენს ოთხი ფეხი აქვს, მაგრამ მაინც შეუძლია წაიბოროციოსო.

Il n'y a (il n'est) si petit chat qui n'égratigne.

— არ არსებობს ისეთი პატარა კატა, ერთხელ მაინც რომ არ დაგფხაქნოს.
§ ვარდი უეკლოდ არავეს დაუკრეფთაო.
ვარდი უეკლო ნუ გგონია და კაცი უნაკლოო.

Il n'y a si petit buisson qui ne porte son ombre.

— არ არსებობს ისეთი პატარა ბუჩქი, ჩრდილი რომ არ ჰქონდეს.
§ ფოთოლი რომ შეიტანო, სახლს ისიც შეემატებაო.

Il oublierai son nez, s il ne tenait a son visage.

— მას ცხვირის არსებობაც დაავიწყდებოდა, სახეზე მიმაგრებული რომ არ ჰქონდეს—
§ ის ძალიან დაბნეულიაო.

Il pleure d un oeil et rit de l'autre.

— ცალი თვალით ტირის, მეორეთი კი იცინის.
§ სახით მღვდელიო, საქმით მგელიო.
ფერი ლალისა, გემო წყალისაო.
თეთრი კბილი და შავი გულიო.
შავ გულს თეთრი კბილი ფარავსო.

Il pleut à tous les vents.

— ყველა ქარზე მოდის წვიმა.
§ ფათერაკს თვალი არ უჩანსო.
ეშმაკს თვალი არ უჩანსო.
ეშმაკს არ სძინავსო.

Il pleut (il tombe) des hallebardes.

— კოკისპირული წვიმაა.
§ თავსხმააო.

Il prend le tison par où il brûle.

— მუგუზალს იქ ჰკიდებს ხელს, სადაც იწვის.
§ ბატისტინააო.
ბატივით სულელაო.
მაგას რა ესმის, ბატივით ორი ფეხი აბაო.

Il roule sur l'or.

— ის ფულში ცურავს.
§ ფული ჩეჩქევით, თავსაყარად აქვსო.
ქერის ორმოში ჩავარდაო.

Ils s'accordent comme chien et chat.

— ისე თანხმდებიან ერთმანეთში, როგორც ძალღი და კატა.

§ ძალსა და კატასავით არიანო.
გაუთაყებელი მტრობა და შულლი აქეთო.

Il sait la fin du fin.

— მან იცის საქმის ასავალ-დასავალი.
§ მან იცის ამ საქმის ავან-ჩავანო.
მან იცის, სად მარხია ძალის თავიო.

Il sait de quel côté son pain est beurré.

— მან იცის, რომელიმხრიდან აქვს მის პურს კარაქი წასმული.
§ მან იცის, სად მარხია ძალის თავიო.
მან იცის ამ საქმის ავან-ჩავანო.

Il sait mieux ses heures que ses matines.

— შემთხვევით, მომენტით სარგებლობა.
§ მარჯვე შემთხვევას ხელიდან არ გაუშვებსო.
თავს არ მოიტყუებსო.

Il se croit un de sept sages.

— ის თავის თავზე დიდი წარმოდგენისაა.

Il se démène comme le diable dans un bénitier.

— ისე წვლობს, როგორც ეშმაკი სასხურებელში.
§ შესაწვავი გოჭივით ტრიალებსო.

Il semble qu'il n'y ait qu'à baisser et prendre.

§ იდაყვი ახლოსაა, მაგრამ ვერ უკბენ.
იდაყვზე ვერ იკბენ.

Il sent son cas véreux.

— გრძნობს, რომ მისი საქმე ცუდათაა.
§ ჭობს რომ აღებენ, ქურდი კატა დაიმალებაო.
ქურდს ქუდი ეწეისო.

Il serait bon à aller chercher la mort.

— ის კარგია სიკვდილის მოსატანად, ისეთი ნელია, ზიარებას არ გაღიარებს.
§ ადგომაში კეტი უნდა, დაჯდომაში—ბოძკინტო.
დაუნთე კელაპტარო.
სიზარმაცით წელი წყდებაო.

Il se ruine à promettre et s'enrichit à ne rien tenir.

— კოტრდება დაპირებით და მდდრდება დანაპირების შეუსრულებლობით.
§ დაპირებულო-დაჩრჩილებულო.
მარწყვი მპირდება გასუქებასა, გული არ ამბობს შესრულებასაო.
როცა სიტყვა ხშირდებაო, მაშინ საქმე მცირდებაო.

ბუერი თქვია—ოტა ქნია.
ენატარტარა—ხელეზპატარა.

Il souffle le chaud et le froid.

— ერთი პირიდან სითბოც ამოვა და სიცივეც.
§ კიდეც ქრის და კიდეც კერავსო.

Il tirerait de l'huile d'un mur.

— კედლიდან ზეთს გამოადენს.
§ ქვიდან წყალს გამოადენსო.
კაცს ცივ ქვაზე დაასახლებსო.

Il vaut apprendre à sa mère à faire des enfants.

— მას უნდა დედას ბავშვების გაჩენა ასწავლოს.
§ შეილიშვილი ბაბუას ძველ დროს ასწავლიდაო
წიწილი კრუხს ასწავლიდაო.

Il vaut laisser son enfant morveux que de lui arracher le nez.

— სჯობს ქოთათ დაავადებული ბავშვი გყავდეს, ვიდრე ყურებგაგლეჯილი.
§ მკურნალობა არ უნდა იყოს ავადმყოფობაზე საშიში.

Il vaut mieux être borgne qu'aveugle.

— სჯობს ცალთვალა იყო, ვიდრე—ბრმა.
§ ბრმათა შორის ცალთვალიო, ვით პირველი სარდალიო.
ბრმათა სამეფოში ცალთვალა—მეფეაო.

Il vaut mieux être léger de bourse que d'esprit.

— ქისის სიმსუბუქე სჯობია ჭკუის სიმსუბუქეს.
§ თვალთ უსინათლობა სჯობია თავით უგუნურსაო.

Il vaut mieux être marteau qu'enclume.

— სჯობს ურო იყო, ვიდრე—გრდემლი.

Il vaut mieux être percé d'une épée luisante que d'une rouillée.

— სჯობს პრიალა ხმაღმა განმგმიროს, ვიდრე ქანკანმა.
§ ცეარში დახრჩობას, ზღვაში დახრჩობა სჯობიაო.
პატარა წყალში დახრჩობას, დიდ წყალში დახრჩობა სჯობიაო.

Il vaut mieux être seul qu'en mauvaise compagnie.

— ცუდ საზოგადოებას მარტოხელად ცხოვრება სჯობია.

Il vaut mieux être seul que mal accompagné.

— სჯობს მარტო იყო, ვიდრე ცუდი ამხანაგი გყავდეს.

Il vaut mieux faire envie que pitié.

— სჯობს შემურდეთ შენი, ვიდრე ებრალებოდე ვინმეს.
§ დაე, დამძრახონ და ნუ შემბრალებენო.

Il vaut mieux glisser du pied que de la langue.

— ენით წაბორძიებას, ფეხით წაბორძიება სჯობია.

§ ენამ რა გიყო და—თავში რაკუნო.

თავში რაკუნო რამ გიყო და—ჩემმა ენამაო.

ფეხით დავარდნა გერჩივნოს, ენით დავარდნასო.

Il vaut mieux donner que recevoir.

— მიღებას გაცემა სჯობია.

§ რასაცა ვასცემ შენია, რაც არა დაკარგულაო.

Il vaut mieux payer le boulanger que le médecin.

— სჯობს ფული მეპურეს მისცე, ვიდრე ექმს.

§ კვებაზე დახარჯული ფული დაკარგული არააო.

Il vaut mieux plier que rompre.

— მოხრა სჯობია გაწყვეტას.

§ გატეხილს გაეეეილი სჯობიაო.

ჩათრევის ჩაყოლა სჯობიაო.

Il vaut mieux s'attacher au gros de l'arbre qu'aux branches.

— სჯობს დიდ ხეს ჩაეკლო, ვიდრე პატარა ტოტს.

§ მელიის მფარველობასა, ლომმა შემკამოს სჯობიაო.

Il vaut se fier à ses yeux qu'à ses oreilles.

— თვალებს უფრო უნდა ერწმუნო, ვიდრე ყურებს.

§ დანახული სჯობია გაგონილსაო.

ნახული სჯობს ნათქვამსაო.

თავის თვალთ ნახული სჯობიაო.

ბეჯანმა თქვა: გაგონილი ნახულთან არ იქნებაო.

Il vaut mieux tenir que courir.

— სჯობს ხელში გეჭიროს, ვიდრე დასაქერად მისდევდე.

§ ხვალინდელ ქათამს დღევანდელი კვერცხი მირჩევნიანო.

დღევანდელი კვერცხები მირჩევნია ხვალინდელ ქათამსაო.

ზეცას წერო მიფრინაედა, ძირსა თლოდნენ შამფურებსაო.

ნუ მპირდები ცაში წეროს, ხელში მომეც ბელურაო.

ერთი დაქერილი ჩიტი გერჩივნოს ორს ხეზე მჭდომსაო.

Il viendra moudre à notre moulin.

— ჩვენ მას კიდევ დაეჭირდებათ.

Il viendra un temps (le terme) où les renards (les chiens) auront besoin de leur queue.

— მოვა დრო, როცა მელიებსაც დასჭირდებათ თავიანთი კული.

§ კიდევ მივა ქაჩალი მექუდესთანო.

კიდე ვნახავ ქაჩალსაო შექუდის კარს დამდგარსაო.
ნუ აფურთხებ წყაროში, თორემ კიდე მოგწყურდებო.

Il y a assez de champs pour faire glane.

— ბევრია ისეთი ყანა, მოსაელის ალებს შემდეგ თავთავის მოგროვება რომ შეიძლება.
§ ქვეყნად სხვა ადგილიც მოიძებნებაო.
სხვა გამოსაეალიც მოიძებნებაო.

Il y a des balayeuses à chaque porte.

— ნაგავი ყველას კართანაა.
§ თითო გობი ლაფი ყველგან არისო.
თითო კოვზი ძაღლის ფინთი ყველგან არისო.
თითო უგონჯოდ არ არისო.
თითო უპატიური კოვზი ყველა ოჯახშიაო.

Il y a des blessures qui ne guérissent pas.

— ყველა ჭრილობა არ იკურნება.
§ ყველა შეურაცხყოფას არ იფიწყებენო.

Il y a des honnêtes gens partout.

— კეთილი ხალხი ყველგან არის.

Il y a fagots et lagots.

— ფიჩხის კონა სხვადასხვანაირია.
§ ფრინველია, რომ ხორცს აკმევენ, ფრინველია, მის ხორცსა ჭამენო.
ფრინველი არის, რომ ხორცსა ჭამს, არის ფრინველი, რომ იმის ხორცი აბიჭ-
შევაო.
ყველა ფრინველის ხორცი არ იჭმევაო.
ყველა ფრინველი ხეზე ზის, მწყერი მიწაზე გოგდებო.

Il y a gens et gens.

— კაციც არის და კაციც.
§ კაცია და გუნებო.
ყველა კაცი კაციაო, კახაბერი კი სხვა კაციაო
ზოგსა კაცსა კაცი ჰქვია, ზოგსა კაცსა კაცუნაო.

Il y a loin de la coupe aux lèvres.

— სასმისიდან ტუჩებამდე შორი მანძილია.
§ ქვიდან ქვაზე გარდამავალს წყალსაც ფერი შეეცვლებსო.

Il y a plus de bonheur à donner qu'à recevoir.

— მეტი ბედნიერება მოწყალება გასცე, ვიდრე—მიიღო.

Il y a remède à tout, hors à la mort.

§ საყვდილის მეტს ყველაფერს ეშველებო.

Il y a un temps de parler et un temps de se taire.

— როგორც ლაპარაკს, ისე დუმობას თავისი დრო აქვს.

§ ზოგჯერ თქმა სჯობს არა თქმასა, ზოგჯერ თქმითაღ დაშავდება.
ყოველ დროსა სიტყვა უნდა, ლაპარაკს თავისი ადგილი.

J

J'aime mieux mon écuelle vide que rien dedans.

— არაფერი უკეთესია, ვიდრე—ფუჭი ოცნება.

Jamais coup de pied de jument ne fit mal à cheval.

— ფაშატის წიხლი ცხენს არ ეტკინება.

§ ძალს ძალის ნაკბენი არ ეტკინებაო.

Jamais bon cheval ne devient rosse.

— კარგი ცხენი ჯაგლაგი არასოდეს გახდება.

§ ერთგული არ გაორგულდებაო.

Jamais bon chien n'abole à faux.

— კარგი ძაღლი უმინებოდ არ ყფის.

§ ძაღლი რომ არაფერს ხედავდეს, არ დაიყეფებდაო.

Jamais danseur ne fut bon clerc.

— მოცეკვაე არასოდეს ყოფილა კარგი სწავლული.

§ ვინც ბევრს მხარულობს, ის ვერ ასწავლისო.

Jamais grand nez ne gâta (n'a gâté) beau visage.

— დიდ ცხვირს არასოდეს დაუშვნობია ლამაზი პირისახე-

§ დიდცხვირა და ლამაზო.

Jamais honteux n'eut belle amie.

— მორცხვობა ხელს უშლის წარმატებას.

§ გაბედულს ღმერთი წყალობსო.

ვაჟკაცისა სიყვდილისა ეშინიაო.

Jamais paresse n'a acquis richesse.

— სიზარმაცეს სიმდიდრე არასოდეს შეუძენია.

§ ვინც დაზნარაო—არ გაიზარაო.

ვინც არ გაირჩებაო, პურსაც ვერ მისწვდებაო

ვინც არ შრომობს, არ ჭამსო.

უსაქმური კაცს სულ შვირი იქნებაო.

არც ხნადენენ—არც აცხობდნენო.

Jamais paresseux n'eut grande écuelle.

— ზარმაცს დიდი ჯამი არასოდეს ჰქონია.

§ ეინც დაიზარო, არც ვაიზარო.

ეინც არ ვაირჩებაო, პურსაც ვერ მისწვდებო

სიზარმაე სიღარიბის გასაღებიაო.

უქნარა სულ მშვიდი იქნებაო.

არც ხნადნენ—არც აცხოზდნენო.

Jamais pluie de printemps ne compte pour un mauvais temps.

— გაზაფხულის წვიმა აედრად არ ჩაითვლება.

§ ცხრა მარტს ცხრა მტკაველი თოვლი მოვიდა, შოგ ჯოხი ჩაფლეს და საღამომდე წაიქცაო.

J'aimerais mieux bêcher la terre.

— მირჩენია, მიწა ვბარო.

Je jouerai cela à trois dés.

— რაც იქნება, იქნება, სხვა გამოსავალი არაა.

§ რაც მოხდეს, სოფელს გადახდესო.

მოხდება, რაც მოსახდენიაო.

Je ne lui ai jamais dit pis que son nom.

— მე მისთვის შეურაცხყოფა არასოდეს მომიყენებია.

§ ის ცუდად არასოდეს მიხსენებიაო.

Jeter de l'huile sur le feu.

— ცეცხლზე ზეთის დასხმა.

§ ცეცხლზე ნავთის დასხმა.

გულს მქონდა ხმალი გაჩრილი, აწ შუბიჯ დამაძგერეო.

კაცი ხიდან გადმოეარდა, დაბლა გველმა უქბინაო.

Jeter de la poudre aux yeux.

— თვალბში ნაცრის შეყრა.

§ ბუქის აყენება, მოტყ უება.

ბაქიბუქი.

Jeter des pierres dans le jardin de quelqu'un.

— სხვის ბაღში ქვების სროლა.

§ კოთხვა, ძაგება, ცუდად ხსენება.

Jeter (semer) des marguerites (des perles) devant les pourceaux.

— ნუ დაუყრი ღორს მარგალიტს.

§ ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილაო.

Jeter un chat aux jambes de quelqu'un

— ეინმესთვის ფეხებში კატის ჩაგდება.

§ ხრიცის მოღება, ფანდის გამოკერა.

Jeunesse est difficile à passer.

— ახალგაზრდობაში გატაცება საპატივებელია.

Jeunesse n'a pas de sagesse.

— ახალგაზრდობას ჭკუა არა აქვს.

§ ახალგაზრდა გადაირევა, ღრო შოვა, დაღინჯდებაო.

Jeunesse paresseuse, vieillesse pouilleuse.

— ახალგაზრდობაში სიზარმაცემ, მოხუცებულობაში მკებენარები იცის.

§ ვინც დაიზარაო, არც გაიზარაო.

ახალგაზრდობით მოგებულ სიბერეს ღროს ხმალაო.

ყმაწვილობით მოგებულ დაკეცილ ქამხად ითქმო.

სიჯილთ მოგებულ სულ დაკეცილი ქამხაო.

Jeunesse qui veille, vieillesse qui dort, signe de mort.

— თუ ახალგაზრდას უძილობა სჭირს, მოხუცს კი მაგრად სძინავს, ეს ცუდს მომასწავებელია.

Juger de la pièce par l'échantillon.

— ნიმუშის მიხედვით მსჯელობა, გარეგნობის მიხედვით მსჯელობა.

თვალი სევამს და თვალი ქამსო.

შეკამანდს თვალი ქამსო.

Jupiter, tu te fâches, donc tu as tort.

— იუპიტერო, შენ ბრაზობ, მაშასადამე დამნაშავე ხარ.

§ თუ პილპილი არ გიჟამია, პირი რად გეწვისო.

თუ ნიორი არ გიჟამია, პირი რად გიყარსო.

ვისაც წიწაკა უჟამია, პირიც იმას ეწვისო.

Jusqu'au dernier denier.

— უკანასკნელ სანტიმამდე.

§ უკანასკნელ გროშამდეო.

Jusque dans (jusqu'à) la moelle des os.

— სულ ერთიანად, სულ მთლად.

L

La balle vient au joueur.

La balle cherche le joueur.

— ბურთი მოთამაშესთან მიდის.

ბურთი მოთამაშეს ეძებს.

§ ნადირი მონად ირეს ეჩვენებაო

ნადირი მონადირეს ეტანებაო.
თოფს მსროლელი უნდაო.

La barque qui a plusieurs pilotes court droit au naufrage.

- ნავი, რომელსაც ხუთი ლოცმანი მართავს, აუცილებლად დაიღუპება
§ ბევრი გამზრდელის ხელში ბავშვი დაიზარებაო.
ბევრი „პოი-პოი“ ხარსაც უკუღმა წაიყვანსო.
ბევრი „პოი-პოი“ კამეჩსაც გააგივებსო.

La (plus) belle cage ne nourrit pas l'oiseau.

- ლამაზი გალია ჩიტს ვერ გამოკვებავს.
§ „შენი ჭირიშეთი“ შვილი არ გაიზრდებაო.

La belle plume fait le bel oiseau.

- ჩიტს ლამაზი ბუმბული ამშვენებს.
§ ჩიტო—ფრთითაო, ქალი—ქმრითაო.
ფრინველი ხარობს ფრთითაო, ქალი თავისი ქმრითაო.
ქალი ქმრითა, ცხვარი მთითაო.
ქალი ქმრითა, ხარი რქითაო

Labeur ne grève point quand on y prend plaisir.

- შრომა მძიმედ არ გეჩვენება, როცა სიამოვნებას განიცდი.
§ ხალისი ძალდატანებაზე უკეთესიაო.
სურვილი იძულებაზე ძლიერიაო.

La bouche ne verse que le trop plein du coeur.

- პირიდან ის გადმოედინება, რითაც გულია სავსე.
§ გულსთქმას პირი ამოთქვამსო.
ვისაც გული არა სტკივა, იმას ცრემლი არა სცვივაო.
ვისაც ცრემლი არა სცვივა, იმას გული არა სტკივაო.

La boule noire lui tombe toujours.

- § უბედურ კაცს ქვა აღმართში მიეწევაო.
ქვანიც უბედური კაცისაკენ გორავენო.

Labour d'été vaut fumier.

- ზაფხულში მოხენა ნაკელს უდრის.
§ დროზე მთესველი დროზე მოიძკისო.
დროზე მოხმარებული ფარი—ხმალიაო.

La brebis bêle toujours de même.

- ცხვარი მუდამ ერთნაირად ბლავის.
§ კუზიანს სამარე გაასწორებსო.
ძაღლის კუდი არ გასწორდებაო.
ძაღლის კუდი ცხრა წელიწადს კალაპოტში იყო, ამოიღეს და ისევ გაიღუნაო.

გველის კუდს რა გაასწორებს, ხერელშიც კლაკენით გაიყურებსო.
ყვეს შევარდნადა ზრდიდნენ და ისეე „ყვას“ იძახდაო.

La chair (la peau) est plus proche que la chemise.

— ხორცი (კანი) უფრო ახლოს არის, ვიდრე პერანგი.

წ ჭერ თავო და თავო, მერე ცოლო და შეილოო.

კუჭი ძმაზე ახლოაო.

ნათლიავ, შენსას ჩემი შირჩევნია, სხვისას—შენო.

La chair norrit la chair.

— ხორცი ხორცს კვებავს.

წ ხორცი ყველაზე უფრო მისაზროებელი საქმელიაო.

Lâcher la proie pour l'ombre.

— ნადავლის მიტოვება და ჩრდილისთვის გამოდევნება.

წ კაცს შინ ოქრო სათხრელი ჰქონდა, კარში საქმეს ეშურებოდაო.

თურაშაულის პატრონი, ტყეში ეძებდა კურკანტელსაო.

La chèvre a pris le loup.

— ისიც მოხდება, რომ ცხვარი მგელს შეჭამს.

La colère est mauvaise conseillère.

— გაბრაზება ცუდი მრჩეველია.

წ გაჭაერებული კაცი დაუნდობელიაო.

La corde trop tendue casse.

— დაჭიმული თოკი წყდება.

წ ძაფი სადაც წერილა, იქ წყდებაო.

ურემი სადაც დაწეები, იქ დაიჭრიალებსო.

La crainte a deux yeux qui voient bien clair.

— შიშს ორი თვალი აქვს, რომელიც კარგად ხედავს.

წ შიშს დღი თვალები აქვსო.

La crainte du chasseur tient le lièvre éveillé.

წ მონადირის შიში კურდღელს არ აძინებსო.

მისთვის დაძრწის ცხვართან მგელი, მეცხვარეს რომ დაეძინოსო.

Le crédit est mort, les mauvais payeurs l'ont tué.

— ნისია მოკვდა, ცუდმა გადამხდლებმა მოკლეს იგი.

წ სესხს შეტად აღარ იძლევიანო.

La critique est aisée et l'art est difficile.

— კრიტიკა ადვილია, ხელოვნება კი—ძნელი.

La défiance appelle la tromperie.

— უნდობლობა მოტყუებას იწვევს (სიცრუეს).

La façon (la manière) de donner vaut mieux que ce qu'on donne.

— უხეირო მიცემას, სჯობია სულ არ მისცე.

§ საჩუქრის მიცემასაც თავისი წესი აქვსო.

La faim est le meilleur assaisonnement.

— შიმშილი საუკეთესო საწებელია.

§ შიმშილმა „ხმელა“ არ იცის და სიცივემ—„ძველაო“.

შიმშილმა სანუკუარი არ იცის და ძილმა—სასთუმალიო.

თუ კი გშია, ზაქარია, ცივი მქაღიე შაქარიო.

La faim chasse le loup hors du bois.

— შიმშილი მგელს ტყიდან ერეკება.

§ გაჭირვებული კაცი ზღვას გავაო.

გაჭირვება აღმართში აგახტუნებსო.

გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

გაჭირვებამ მტრის კარს მიმიყვანაო.

La faim épouse la soif.

— შიმშილი წყურვილზე თხოვდება.

§ ღარიბს ღარიბი ითხოვსო.

La faim est mauvaise conseillère.

— შიმშილი ცუდი მრჩეველია.

La faim regarde la porte de l'homme laborieux mais elle n'ose pas entrer.

— შიმშილი მშრომელი კაცის სახლში იხედება, მაგრამ შიგ შესვლას ვერ ბედავს.

— ერთგული შრომა სიღარიბის მტერია.

La fatigue du corps est la santé de l'âme.

— სხეულის დაღლა სულის ჯანმრთელობაა.

La faveur chez le juge vaud mieux que la loi.

— კანონის მფარველობას მოსამართლის მფარველობა სჯობია.

§ ყველაფერი ნათლიამობით კეთდებაო.

La femme de Cesar ne doit pas (même) être soupçonnée.

— კეისრის ცოლზე ეჭვის მიტანა შეუძლებელია.

La fin justifie les moyens.

— მიზანი საშუალებას ამართლებს.

§ ვისაც მტკნარი წყალი უნდა, წყაროზე უნდა წავიდესო.

ვისაც თევზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.

ორგული თუ გინდა, ტანიც სველი გინდოდესო.

წყალში დაუსველებლად თევზი არ დაიჭირებაო.

La fin loue l'ouvrier.

— ბოლო აქებს მუშას.

‡ მუშა თავის ნახელავით ფასდებაო.

La fin couronne l'oeuvre.

— ბოლო აგვირგვინებს საქმეს.

‡ ბოლო გამოაჩენს საქმესო.

საქმე შოვნა არ არის, საქმე გამოტანაო.

La fête passée, adieu le saint.

— ღღესასწაული რომ დამთავრდება, წმიდანი დაეიწყებათ.

‡ ავადმყოფი რომ მორჩება, ექმი შესძულდებაო.

ნართელეეს კოლოტი შარას ააგორესო.

ნართელეეს კოლოტი შარას ათრეეს—ეის რად უნდაო

La foire sera bonne, voici les marchands.

— საქმე კარგად მიდის.

La foire n'est pas sur le pont.

— ბაზარი ხიდზე არ არის (საჩქარო არაფერია).

‡ ხვალაც ამ თვისააო.

აჩქარებთა სოფელი არავის მოუქამაო.

La fortune a ses hauts et ses bas.

— ბედი კიდევ აგამაღლებს და კიდევ დაგადაბლებს.

‡ დაბალი ამალღდეს და მაღალი დამდაბლდესო.

ერთო დრო ჩიტსაც კი აქესო.

ერთი დღე საწყალსაც გაუთენდებაო.

La fortune change comme la lune: aujourd'hui seraine, demain brune.

— ბედი მთვარესავით იცვლება: დღეს შეგეკვრება, ხვალ—გაგეხსნება.

‡ ბედი ცვალებადიაო.

რას ველოდი და რა მომიფილაო.

კრავის თავს მოველოდი და ძალღის თავი გამოგორდაო.

საწუთროდ მაოცნებელსა ვერ მიენდობი ჭკვიანი.

წალმა მბრუნავმა დრო-ქამმა უკულმა შექმნა ტრალიო.

La fortune couronne l'audace.

— ბედი აგვირგვინებს გაბედულებას.

‡ გაბედულს ბედი წყალობსო.

გაბედე და სოფელიც მაშინ გიშველდისო.

La fortune sourit aux audacieux.

— ღმერთი გაბედულთ უღმის.

‡ ბედი მამაცს შველდისო.

La fortune est aveugle.

— ბელი ბრმაა.

§ ბელი უნამუსო ქალსა ჰგავსო.

ბელი ბუზივით ხან ნეხეს დააქდება და ხან—ვარდსაო.

La foudre ne tombe chaque fois qu'il tonne.

— როცა ქუხს, ყოველთვის მეხი არ ვარდება.

§ როგორც ქუხს, ისე არა წვიმსო.

რამდენჯერაც დაივრუხუნებს, იმდენჯერ არ გაწვიმდებაო.

რაც იქროლებს, იმდენს არ ითოვებსო.

La gale ni l'amour ne se peuvent s'acher.

— მუნისა და სიყვარულის დამალვა შეუძლებელია.

§ თივაში ცეცხლი არ დაიმალებაო.

კაცმა ჭირი მაღაო, ჭირმა თავი არ დამალაო.

La garde meurt mais ne se rend pas.

— გვარდია კვდება, მაგრამ არ ბარდება.

La goutte d'eau cave la pierre.

— წვეთის ხშირი დაცემით ქვაც იხვრიტება.

§ წვეთი ქვასაც კი გახვრეტსო.

La guerre nourrit la guerre.

— ომში უიმშილთ არ მიკვდებაი.

La gueule tue plus de gens que le glaive (l'épée).

— ღორმუცელობა უფრო მეტ ადამიანებს კლავს, ვიდრე—ომი.

§ ბევრის მკამელმა ცოტაც ველარ ჰამაო.

ვინც ბევრი ჰამა, მან ცოტაც ველარაო.

ბევრის მკამელს ცოტას მკამელმა აჯობაო.

Laissez dire les sots, le savoir a son prix.

— ბრიყვმა რაც უნდა ის თქვას, ცოდნას მაინც თავისი ფასი აქვს.

§ ვინც რა უნდა თქვასო, წისკვილმა კი ფქვასო.

ძალლი ყეფს, ქარავანი მიღისო.

Laissez dire et allez toujours votre train.

— ნუ მოაქცევთ ყურადღებას იმას რას ლაპარაკობენ, თქვენ თქვენისაკმე აკეთეთ.

§ ძალლი ყეფს, ქარავანი მიღისო.

ვინც რა უნდა თქვასო, წისკვილმა კი ფქვასო.

Laissez faire, laissez passer.

— დაე, ასე იყოს.

§ რაც იყოს, იყოს.

La jeunesse revient de loin.

— ახალგაზრდობა თავს ყველაფერს ადვილა დ ართმევს (შეცდომებს, ავადმყოფობას და ა. შ.).

La joie est babillarde.

— სიხარული ენატარტარაა.
§ სიხარულმა ბევრი ლაპარაკი იცისო.

La justice arrive d'un pied boiteux.

— სასამართლო სამართლიანია, მაგრამ—არა ჩქარაი.

La langue est la meilleure et le pire des choses.

— ენა არის ყველაზე უტკბილესიც და ყველაზე უმწარესიც.

La langue n'a ni grain ni os, et rompt l'échine et le dos.

— ენას არც ხრტილი აქვს და არც ძვალი, მაგრამ ხერხემალსაც ამტერევს და ზურგსაც.

§ ენამ მოკამა სოფელი და ამოღებულმა ხმაღმა ვერაო
ენამ რა გიყო და—თაეში რაკუნით
ენას თუ კბილს არ დაადგამ, თაეში ჩაგირაკუნებსო.
ენით დაქრილი ცუღით დაქრილზე უარესიაო.
ენისა დანაკოდარი ხმლისაგან უარესიაო.

La langue va où la dent fait mal.

— ენა მტკიენეულ კბილს ეხება.
§ ყველა თავის გასაკირზე ლაპარაკობსო.
— კანთხელმა რა თქვას კანის სიმაგრის მეტიო.
ტყავთხელმა რა თქვა ტყავსოსქის მეტიო.

La main que donne est au-dessus de celle qui reçoit.

— მომცემის ხელი უფრო ზევითაა, ვიდრე მიღებმის.
§ მომცემის ხელი კურთხეულაო.

La marée n'attend personne.

— დრო არ ითმენს.
§ უნდა ისარგებლო ხელსაყრელი პირობებით.

La meilleure chair est sur les os.

— საუკეთესო ხორცი ძვალზეა.
§ ღვინო თხლეზე რომ დავა, მაშინ გავემრთელდებაო
ხორცი რამდენადაც ახლოა ძვალთან, მით უფრო გვემრთელაო.

La mélancolie ne paie pas de dettes.

— დარდით ვალს ვერ გადაიხდი.
§ ტირილი საქმეს ვერ უშველისო.
ტირილით მკვდარი არ გაცოცხლდებაო.

La montagne n'allant pas à Mahomet, Mahomet alla à la montagne.

— თუ მთა არ მივიდა მუჰამედთან, მუჰამედი მივა მთასთან.

§ თუ არ მოგყევს საყვარელი, შენ მას მიჰყევ, რაცა სწაღდეს.

წყალი თუ არ მოგყევს, შენ მიჰყევო.

თუმცა უამი შეხ არ მოგყავს, შენს უამს მიჰყევ, რაცა სწაღდეს.

La mort, assise à la porte des vieux, guette les jeunes.

— მოხუცთა კარებთან მყოფი სიკვდილი ახალგაზრდებსაც სდარაჯობს.

La mort n'a pas d'amis.

— სიკვდილს მეგობარი არა ჰყავს.

§ საუკუნოდ ასამარებს კაცთა ხსოვნას სამარის ქვა.

La mouche du coche.

— განდიდების მოყვარული ადამიანი.

La nécessité contraint la loi.

— გასაჰირს კანონი არა აქვს.

§ გაჰირვებამ დედოფალთან დამაწყენინაო.

გასაჰირმა პატარძალთან დამაწყენინაო.

სიღარიბემ ფარჩის კაბა მაცვეთინაო.

გაჰირვება მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო.

გაჰირვება აღმართში აგახტუნებსო.

La nécessité est (la) mère de l'invention.

— გაჰირვება გამოგონების დედა.

§ გაჰირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

გაჰირვება აღმართში აგახტუნებსო.

შენ გაჰირვება მანახეო და გაქცევას მე გაყურებინებო.

შიში მიჩვენე, მუხლს გიჩვენებო.

შიშშილი ბებერს ცეკვას ასწავლისო.

გაჰირვებული კაცი ზღვას გავაო.

La nécessité n'a pas (n'a point) de loi.

— გაჰირვებამ კანონი არ იცის.

§ მოვიდა შიმშილი—წავიდა სირცხვილიო.

La nuit porte conseil.

— ღამეს რჩევა-დარჩება მოაქვს.

La nuit tous les chats sont gris.

— ღამით ყველა კატა ნაცრისფერია.

Là où il y a de gêne, il n'y a pas de plaisir.

— სადაც უხერხულობაა, იქ არც სიამოვნებაა.

La paresse est la mère de tous les vices.

— სიზარმაცე ყოველგვარი ბიწურების სათავეა
§ სიზარმაცე კაცის მტერიაო
სიზარმაცე ბოროტებს დედააო.

La paresse marche lentement et trouve la pauvreté en route.

— სიზარმაცე ნელა დადის და გზაში სიღარიბეს პოულობს.
§ სიზარმაცე სიღარიბის გასაღებიაო.

La parole est d'argent, le silence est d'or.

— სიტყვა ვერცხლია, დუმილი—ოქრო.
§ სიტყვა ქარიაო.
ზოგჯერ თქმა სჯობს არა თქმასა, ზოგჯერ თქმითაც დაშუღების.
აე თვალს კარგს ნურას უჩვენებ, აე ყურს კარგს ნურას ეტყვიო.

La parole vole (les paroles volent, s'envolent), les écrits demeurent (restent).

— სიტყვა დაეწეებას მიეცემა, ნაწერი კი დარჩება.
§ კალმის წვერს ხანჯლის ძალა აქვსო
კალმით დაწერილს ვერ წაშლიო.
კაცი მოკვდება, დაწერილი დარჩება.

La patience est amère, mais son fruit est doux.

— მოთმინება მწარეა, მაგრამ შედეგი—ტკბილი.
§ ვინც მოთმენს, ის მოიგებსო.
ვინც მოთმენს ვერცხლიაო, ვინც არა და—ცეცხლიაო.
ნეტავი იმას, ვინც მოთმენს, ვაი იმას—ვინც ვერაო.
აჩქარებულის დედა ტიროდა, დინჯისა—ხარობდაო.

La patience est la vertu des ânes.

— მოთმინება ვირების სათნობაა.

La patience vient à bout de tout.

— მოთმინება საქმის დაგვირგვინებამდე მოიყვანს.
§ ვინც მოთმენს, ის მოიგებსო.
მოთმენის დედა იცინოდეს, მოუთმენლისა—ტიროდესო.
აჩქარებულის დედა ტიროდა, დინჯისა—ხარობდაო.
მოთმინება და შრომა ყველაფერს მიაღწევსო.

La patte du chat.

— კატის კლანჭები.
§ თეთრი კბილი, შავი გულიო.
შავ გულს თეთრი კბილი ფარავსო.

La pauvreté est mauvaise conseillère.

— სიღარიბე ცუდი მრჩეველია.

La pauvreté n'a point de parenté.

— სიღარიბეს ნათესაეი არა ჰყავს.

§ ერთი კაცი ცხოვრებოდან დაეცა, კაი ძმა და მეგობარი ყველა განზე გაქცა.

La pauvreté n'est pas vice.

— სიღარიბე ცოდვა არაა.

§ სიღარიბე სირცხვილი არ არის.

La pelle se moque du fourgon.

— ნიჩაბი გელას დასცინის.

§ მელამ მგელს წასძახა: ჰაი, შე უმი ხორცის ჰამიაო.

ბრუციანმა სხვას მოძახა: ჰაი, შე ბრუციანოო.

ქაჩალმა სხვას დაუძახა: „ჰაი, შე ქაჩალოო“.

ყვავმა ყვავს უთხრა: „აი, შე კუდსკინტლიანოო!“

La peur a bon pas.

— შიშს კარგი ფეხები აქვს.

§ გაქირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

შიში მიჩვენე, მუხლს გიჩვენებო.

შენ გაქირვება მანახვეო და გაქცევას მე გაუტრებიანებო.

გაქირვებული კაცი ზღვას გავაო

გაქირვება აღმართში ავახტუნებსო.

La peur donne (a) des ailes.

— შიშს ფრთები აქვს.

§ შიში მიჩვენე, მუხლს გიჩვენებო.

გაქირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

გაქირვებული კაცი ზღვას გავაო.

La peur grossit les objets.

— შიში ნივთებს აღიდებს.

§ შიშს ცხრა თავი აბიაო

შიშს დღი თვალები აქვსო.

თავგმა თქვა: კატაზე ძლიერი ნადირი არ მოიპოვებაო.

მომიშარს ვისი შიშიც აქვს, ის უძლეველი ჰგონიაო.

La pierre va toujours au tas.

— ქვა ყოველთვის ქვის გროვასთან მიდის.]

§ ფული ფულთან მივაო.

ბევრს კიდევ მეტი უნდაო.

ცოტავ, სად მიხვალ და ბევრთანაო.

ქონი ადღეს და მსუქანს მიაკრესო.

La pluie du matin n'arrête pas (réjuit) le pèlerin.

— პატარა წვიმა მგზავრს ვერ აჩერებს.

§ დღის წვიმა საშიში არააო.

La plus belle femme du monde ne peut donner que ce qu'elle a.

— მსოფლიოს ულამაზეს ქალსაც არ შეუძლია მეტის მოცემა, ვიდრე მას აქვს.

La plus mauvaise roue d'un charriot fait toujours le plus de bruit.

— ყველაზე მეტად ურმის ცუდი ბორბალი ჭრჩინებს.

§ ცარეული ქვეერი მეტს ხმაურობსო.

La pomme ne tombe pas loin du tronc.

— ვაშლი შორს არ ვარდება ვაშლის ხისაგან.

§ კეცი ვვარზე ხტისო.

ცხენი ვვარზე გაიქცევაო.

როგორც ტყე, ისეთი ნადირიო.

როგორც ტყე იყო, ნადირიც მისთანა გამორბოდაო.

როგორც პირმარხვაო, ისეთი დღმარხვაო.

La prospérité engendre envie.

— წარმატება შურს წარმოშობს.

§ შური იქ არის, სადაც წარმატებააო

შურიან კაცს მეზობლის ვარდი თვალში ეკლად ედებოდაო

La prospérité est coeur de l'adversité.

— ბედნიერება უბედურების და არის.

§ ბედნიერთა მონაგები, უბედურთა წანაგებიაო.

უბედურება ბედს წინ უსწრებსო.

La prudence est la mère de l'assurance.

— სიფრთხილე—უზრუნველყოფის დედაა.

§ სიფრთხილეს თავი არა სტკივიაო.

La racine du travail est amère, mais son fruit est doux.

— შრომის ფესვი მწარე არის, ნაყოფი კი ტკბილი.

§ სწავლის ძირი მწარე არის, კენწეროში გატკბილდებას.

ჭერ მწარე კამე, კელავ ტკბილი, თუ ეძებ გემოვნებასა.

La raison du plus fort est toujours la meilleure.

— ძლიერის საბუთი ყოველთვის უკეთესია.

§ დიდ კაცთან პატარა კაცსა როდის ვასელია მართალი.

ძალა აღმართს ხნავსო.

ბატონმა რომ თქვას, მუხას ვაშლი აბაიო შენც დაიჭერეო.

სიმაართლე ღონიერისააო.

La raison finit toujours par avoir raison.

— საბოლოოდ გონება ყოველთვის იმარჯვებს.

La raison n'a pas attendu le nombre des années.

— გონება წელთა სიმაკველზე როდის დამოკიდებული.

§ ქვეა ხანში კი არ არის, თავშიაო.

La reconnaissance ne doit pas faire tort à la vérité.

— მადლიერებამ სიმაართლე არ უნდა გაამრუდოს.

§ შეილსაც და შეილის მკვლელსაც სამართალი ერთი უნდაო.

სიმაართლე შეილიშვილამდეო.

სიმაართლე სინათლეაო.

La rivière a plus soif que le ruisseau.

— მდინარეს მეტად სწყურია, ვიდრე—წყაროს.

§ რამდენადაც ბევრი გაქვს, იმდენად მეტი გინდა.

La santé est la première richesse.

— ჯანმრთელობა პირველი სიმდიდრეა.

§ სიმდიდრეს ჯანმრთელობა სჯობიაო.

La sauce fait manger (passer) le poisson (la sauce vaut mieux que le poisson.

— საწებელი თევზს სჯობია.

La soupe fait le soldat.

— კარგ ულუფაზე მყოფი ჯარისკაციც კარგია.

La tricherie revient à son maître.

§ ნუ უთხრისხვას ორმოს, თორემ შიგ შენ ჩაეარდებიო.

ნუ იქმ ავსა, ავის მქნელსა წინა უღევს დიდი ავიო.

La vérité comme l'huile s'élève au-dessus de tout.

— სიმაართლე ზეთით მუდამ ზევით ტივტივებს.

§ სიმაართლე არ დაიკარგებაო.

სიმაართლე კაცს არ დაეკარგებაო.

სიმაართლე სინათლეაო.

სიმაართლე ზღვაში რომ გადაავდო, არ დაიკარგებაო.

სიმაართლის ნერგი იხარებს, დარგო თუნდ სიპსა ქვაზედაო.

La vérité est au fond d'un puits.

— სიმაართლე ჰის ფსკერზეა.

§ გამოუღდექ სიმაართლესო, გამოვიღევს სინათლესო.

მიჰყე, მიჰყე სიმაართლესა, თვალთ გაგაცლის სინათლესა.

მართლის მთქმელ მტრედს ნისკარტი მოაჰკრესო.

მართლის მთქმელს ცხენი შეკაზმული უნდა ჰყავდესო.

მოკლეს მართლის მთქმელიო.

La vérité se trouve dans les bouchons.

— სიმაართლე ბოთლის საცობშია.

§ რაც ფხიზელს გულში ჰქონდაო, მთვრალმა წამოროშაო.

La vieillesse est un pesant fardeau.

— სიბერე მძიმე ტვირთია.

წ სიბერე ძნელი ყოფილა, სიძი ქვა შეეწონებო.
სიბერეს აღმიანი სირვევნემდე მიყავსო.

La vie n'est qu'un passage.

— სიცოცხლე სწრაფწარმატალა.

Le bedeau de la paroisse est toujours l'avis de monsieur le curé.

— დიაკვანი ყოველთვის ბატონი მღვდლის აზრისა არის.

წ მელამ თავისი კული მოწმედ მოიყვანაო.

მტყუანმა ცოლი იმოწმაო.

მღვდელი, მოწმე ეინა გყავს და—დიაკვანო.

ნაცვლის მოწამი ეინ არის და —გზირიო.

Le bien lui vient en dormant.

— სიმღიდრე მას ძილის დროს მოუვიდა.

წ ბელი იმას ჰქვია, როცა სიმღიდრე უშრომლად მოვადგება კარზეო.

Le Bon Dieu lui-même a besoin de cloches.

— თვით ღმერთსაც სჭირდება დახმარება ზარის სახით.

წ დახმარება ძლიერ აღმიანსაც სჭირდებაო.

Le bon gré passe la contrainte.

— სურვილი იძულებაზე ძლიერა.

წ ხალისი ძალდატანებაზე უკეთესიაო

Le bon vin fait le bon vinaigre.

— კარგი ღვინისაგან კარგი მმარი დადგება.

წ კარგმა მარცვალმა კარგი მოსაველი იცისო.

Le bossu ne voit pas sa bosse, mais il voit celle de son confrère.

— კუზიანი სხვის კუზს ამჩნევს, თავისას კი ვერა.

წ თავის თავში ძელს ვერ ამჩნევს, სხვისაში ბეწვსა ხედავსო.

კაცს დირე ელო თვალშიო, სხვას კი ბეწვს უსინჯავდაო.

აქლემში სხვისა ბეწვსა ხედავს და თავისას სარტყელსაც ვერაო.

ყველაზე ძნელი კაცისათვის—თავის თავის ცნობაო.

Le bruit pend l'homme.

— გავრცელებულ კორს შეუძლია აღამიანი მოკლას.

წ ბოროტი ენა სახრჩობელაზე უარესია.

ენას თუ კბილს არ დაადგამ, თავში ჩავირაკუნებსო.

ენამ რა გიყო და—თავში რაკუნო.

ბევრი ლაპარაკი—ბევრი თავის ტყვილიაო.

Le chagrin ne paye point de dettes.

— სევდა ვალებს ვერ გადაიხდის.

წ წამხდარსა საქმეს რას არგვს, ბოლოვამს თითზე კბენანო.

კრემლებით მწუხარებას ვერ უშველო.

მკედარი ვის გაუცოცხლებია ტირილთა და ვიშითაო.

სიცილით დაკარგულს, ტირილით ვერ დაიბრუნებო.

Le chat parti (absent le chat) les souris dansent.

— კატა წავიდა და თაგვები ფერხულს უვლიან.

§ ბედაურები დაწყდაო, ვირს მოედანი დარჩაო.

უპატრონო ეკლესიას ეშმაკები დაეპატრონებიანო.

როდესაც მეძებარი დაუძლურდება, კურდღელი თავისუფლად დაიწყებს ბოსტანში სიარულსო.

უპატრონო ცხენზე ვინ არ გადაჯდებაო.

Le Chevalier sans peur et sans reproche.

— უშიშარი და უმწიკვლო რაინდი.

Le cheval meurt souvent pendant que mûrit l'avoine.

— ხშირად ცხენი მანამ კვდება, ვიდრე ქერი დამწიფდება.

§ აცე, ვირო, ნუ მოკვდები, ალერდი მოვაო.

ვირო, გაზაფხულამდე ნუ მოკვდები და იონჯაც მოვაო.

პაცე ვირო, არტანელო, ნუ მოკვდები, გაზაფხულზე იონჯა მოვა და მოძოვეო.

Le chien aboie, le vent emporte.

§ ძაღლი ყეფს, ქარავანი მიდისო.

Le coeur ne vieillit pas.

— გული არ ბერდება.

§ სიყვარულს ყველა ასაკი ემორჩილებაო.

Le coq est bien fort sur son fumier.

— მამალი თავს კარგად გრძნობს თავის ნეხვზე.

§ ძაღლი თავის ეზოში დიდგულიაო.

ძაღლი სხვის ეზოში კუდამოქუებული დადისო.

თავის ბინაზე მხდალიც დიდგულიაო.

ყვავი თავის ბუდეში გულადაო.

Le corbeau ne peut être plus noir que ses ailes.

— არ შეიძლება ყვავი თავის ფრთებზე უფრო შავი რომ იყოს.

§ როგორც ქუხს, ისე არ წვიმსო.

რაც იქროლებს, იმდენს არ ითოვებსო.

რამდენჯერ დაიგრუხუნებს, იმდენჯერ არ გაწვიმდებაო.

Le créancier hérite le premier.

§ ვალი პირველი მემკვიდრეა.

Le dé en est jeté.

— გადაწყვეტილება მიღებულა.

§ გადაწყდა ბედო.

Le demain de prisonniers.

§ არასოდეს.

უსამშაბათო კვირაშო.

Le dernier, le loup le mange.

— ჩამორჩენილს მგელი შეკამს.

§ ჩამორჩენილს სცემენო.

ვაი დამარცხებულსაო.

ჩაწიხლე წააქეთო.

Le diable sait beaucoup parce qu'il est vieux.

— ეშმაკმა ბევრი იცის, რადგანაც ბებერია.

§ ბებერი ხარის რქანიც ეწვეიანო.

ბებერი ხარისა რქაც კი ხნავსო.

ძველი კაცის ნათქვამო, ხშირად არის მართალიო.

ხანდაზმულ კაცს სიზმარაც დაეჭვებო.

Le diable n'est pas si noir qu'on le fait.

— ეშმაკი არც ისე შავია, როგორც ხატავენ.

§ როგორც ქუხს, ისე არა წეიშსო.

რაც იქროლებს, იმდენს არ ითოვებსო.

რამდენჯერაც დაფრუხუნებს, იმდენჯერ კი არ გაწეიმდებაო.

Le dire en bon français.

— შე თქვენ გარკვევით გეუბნებთ.

· § შე თქვენ ქართულ ენაზე გეუბნებთ.

Le fardeau qu'on aime n'est point pesant.

— საყვარელი ტვირთი მძიმე არ არის.

§ ტვირთიც ბოლოდ სასარგებლო, მძიმეც მჩატედ გვეჩვენებო.

Le feu n'est pas à la maison.

— სახლში ხანძარი არაა.

§ არ არის საფუძველი აჩქარებისათვისო.

ხვალაც ამ თვისაო.

აჩქარებთა სოფელი არავის მოუტამიაო.

Le fil tñu casse.

— გაქიმული ძაფი წყდება.

§ გაწყდება, საცა წეროლიაო.

სადაც გაწეროლდეს, იქ გაწყდესო.

გაქიმული თოკი მალე გაწყდებაო.

ლარი რამდენიც მალე გაიქიმება, იმდენიც მალე გაწყდებაო.

Le fou se coupe de son couteau.

- სულელი საკუთარი დანით გამოიჭრის ყელს.
§ სულელს ბასრი იარაღი არ ენდობაო.
სულელი სულელად დარჩებაო.
სულელს ხელში სამართებელი არ უნდა მისცეო.

Le fruit ne tombe jamais loin de l'arbre.

- ნაყოფი ხისაგან შორს არ ეარდება.
§ კვიცი გვარზე ხტისო.
კვიცი იყიდ და დედა უკითხეო.
კვიცი გვარზე გაიქცევაო.

Le fruit pourri ne pourrit pas l'arbre.

- დამპალი ვაშლი ხეს არ აფუჭებს.
§ ერთი გონჯი ყველა ოჯახში არისო.

Le gain ne vaut pas la dépense.

- მოგება დახარჯვად არ ღირს.
§ ჩიტი ბღღენად არ ღირსო.
ჩიტი ბღღენად არ ღირდა, დევნა მეტი იყოო.

Le gibet a ce qui est à soi.

- ის ჩამოხრჩობას ვერ ასცდება.
§ ჩამოხრჩობა უწერიაო.

Le gibet ne perd point ses droits.

- სახრჩობელა არ კარგავს თავის უფლებას.
§ ქურდს ქურდობაზე დაიჭერენო.

Le gibet n'est fait que pour les malheureux.

- სახრჩობელა მხოლოდ უბედურთა ხვედრია.

Le gland ne devient pas chêne en un jour.

- რკო ერთ დღეს მუხად არ ქცეულა.
§ პარიზი ერთ დღეს არ აშენებულაო.
სოფელი ერთ დღეს არ აშენებულაო.
ერთ დღეს ქვეყანაც არ აშენებულაო.
ძნელი საქმე დროსა და შრომას მოითხოვს.

Le gosier tue plus de gens que le glaive.

- ხახა უფრო მეტ ადამიანს კლავს, ვიდრე—დაშნა.
§ ყარყუმე რამ მოკლა და—თავის ენაშაო.
ენა თაფლიანია, მაგრამ შარიანიაო.

Le hibou chante au rossignol.

- ბუ ბულბულს უმღერის.

§ პაპას შვილიშვილი პირის ბანას ასწავლიდა.
პატარა მელია დიდ მელისას ასწავლიდა.

Le jeu ne vaut pas la chandelle.

— გროშ-კაპიკად არ ღირს.

§ ჩიტი ბღღენად არ ღირსო.

ჩიტი ბღღენად არ ღირდა, დევნა მეტი იყო.

Le jugement porte défense.

§ კასაცის ემორჩილება.

Le juste pèche sept fois le (par) jour.

— მართალი კაციც არ არის უცოდველი.

Le loup attaque des dents et taureau des cornes

— მგელი კბილებით უტყეს, ხარი—ჩქებით.

§ თხის წინიდან გეშინოდეს, ცხენის—უქნიდანაო.

მგელმა რაც მელისას თავზე დაცემით უყო, ის მელამ მიპარვით გადაუხადაო.

Le loup n'engendre pas une brebis.

— მგელი ცხვარს ვერ გააჩენს.

§ ძალის ბატკანი ვის უნახავსო.

ანწლი არ მოგცემს ყურძენსაო.

ყვავის კვერცხისაგან ყვავი დაიჩეკებაო.

ყოველი მსგავსი მსგავსსა შობს, ესე ბუნების წესიაო.

ქორი ქორსა ჩეკს, ძერა—ძერუკასაო.

Les lions n'inquêtent pas les papillons.

— ლომი პეპელას არ ერჩის.

§ არწივი ბუზებს არ დასდევსო.

Le mal a des ailes.

§ უბედურებას ფრთები აქვსო.

უბედურება ცხენით მოდის და ფეხით მიდისო.

Le mal porte le venin (le repentir) en queue.

— დანაშაულს მონანიება მოჰყვება.

Le mal vient à cheval et s'en retourne à pied.

— უბედურება ცხენით მოდის და ფეხით მიდის.

§ ავადმყოფობა ფუთობით მოდის და გრამობით მიდის.

ავადმყოფობა კაცის ჯანში ურმით შევა და წვეთ-წვეთად ძლიერს გამოვავო.

Le malheur cherche le malheureux.

— უბედურება უბედურს ეძებს.

§ უბედურ კაცს ქვა აღმართში მიეწევაო.

ქვანი უბედური კაცისაჲ გორავნო.

ჭირი უბედურსაო.

საწყალ მახარას რამდენი კაჲალჲ ჩამოვარდა, ყველა თავზე დაეცაო.

Le malheur des uns fait le bonheur des autres.

— ერთის უბედურებაზე მეორის ბედნიერების აშენება.

§ საკუთარ ბედნიერებას სხვის უბედურებაზე აგებსო.

Le malheur n'est pas toujours à la porte d'un pauvre

— უბედურება მუდამ ღარიბის კარზე როდი დგას.

§ ერთხელ ჭოჯოხეთსაც მიაღება მზეო.

ერთხელაც იქნება მელას საქათმეში დაათენდებაო.

ერთხელაც იქნება მელას საქათმის კარზე დაათენდებაო.

მოწანწალე ტურას ერთხელ გაუთენდებაო.

Le meilleur morceau pour la bouche du curé.

— საუკეთესო ნაჭერი მღვდლისაა.

§ საუკეთესო მსხალს ტყეში მგელი ჭამსო.

Le mensonge est père de mensonge.

— ტყუილი ტყუილს მამაა.

Le menteur ne va pas loin.

— მატყუარა შორს ვერ წავა.

§ ტყუილს მოკლე ფეხები აბიაო.

ტყუილს გრძელი კული დასთრევს და მოკლე ფეხები აქვსო.

ტყუილს ყველგან კული გარეთა რჩებაო.

ღამის ქურდს ღღისით დაიჭერენო.

Le mieux est de prêcher d'exemple.

— საკუთარი მაგალითით ქადაგება ყველაფერს სჯობია.

§ სანთელ-საკმეველი თავის ვზას არ დაკარგავსო.

კარგი ქენი—ქვას დადევით, გაიარე—წინ დაგხედებაო.

ერთი ფული ვაცემული საიქოს დაგინდებდაო.

ვაცემულ სიკეთეს ხალხი არ იფიცებსო.

Le mieux est l'ennemi du bien.

— უკეთესი კარგის მტერია.

§ რაცა გეყოფა, დასჯერდი, მეტი ნუ გინდა მშოვნელსა.

ბევრს რომ გამოეკიდები, რაცა გაქვს იმასაც დაკარგავო.

ბევრის მდომმა ცოტაც დაკარგაო.

მეტსმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელიო.

ბევრს მჭამელმა, ცოტაც ვეღარ ჭამაო.

ბროლბადანხში მძებნელმან სათნი დავკარგე შინანიო.

Le moine répond comme l'abbé chante.

— როგორც მოძღვარი გალობს, ბერიც ისე პასუხობს.

‡ როგორც ბერიო, ისეთი ვრიო.

შეხედე ერსა, მერე ბერსაო.

რაც აღხანა, ის ჩაღხანაო.

რაც ტურა, ის მეღაო.

Le monde est rond, qui ne sait pas nager va au fond.

— ქვეყანა მრგვალოა, ვინც ცურვა არ იცის, იღუპება.

‡ ვინც მოხერხებულად ვერ მოქმედებს, ის ვერაფერს მიაღწევსო.

Le mou est pour le chat.

— რბილი ნაწილი კატისაა.

‡ ყველას თავისი უნდაო.

Le papier souffre tout et ne rougit de rien.

— ქაღალდი ყველაფერს უძლებს, მაგრამ არ წითლდება.

‡ ქაღალდი ყველაფერს აიტანსო.

Le plus beau lendemain ne nous rend pas la veille.

— რაც იყო, იმას ვეღარ დაიბრუნებ.

‡ წარსულს ვერ დაიბრუნებო.

Le plus riche, en mourant, n'emporte qu'un linceul.

— გარდაცვალებისას, ყველაზე მდიდარ კაცს მხოლოდ სუდარა მიაქვს თან.

‡ მდიდარო, საწყალს მიხედე, იგივე გლახათ გულია.

ამ სოფელს შენი სიმდიდრე, იმ სოფელს დაკარგულიაო.

Le plus riche n'emporte qu'un drap en mourant, non plus que le pauvre (le plus riche n'emporte qu'un linceul).

— ყველაზე მდიდარს გარდაცვალებისას მხოლოდ სუდარა ხვდება.

‡ სიკვდილი ყველას ათანასწორებსო.

Le premier arrivé est le premier servi.

— პირველ მომსვლელს პირველად მოემსახურებან.

‡ დროზე მთესველი, დროზე მოიძისო.

ვინც მოხადა ქვევრიო, იმას ვრგო ბევრიო.

ვიხცა ჩქარი, ის მაძღარიო.

Le premier mouvement est toujours le meilleur.

— პირველი გულსწადილი საუკეთესოა.

Le printemps de la vie ne revient jamais

— ცხოვრების გაზაფხული არ მეორდება.

‡ აღამიანი ერთხელ იბადებაო.

Le remède est pire que le mal.

— წამალი უფრო საშიშია, ვიდრე ავადმყოფობა.

§ ეს ძალიან სახიფათო საშუალებააო.

Le renard cache sa queue.

— მელა თავის კუდს მალავს.

§ კაცმა ჭირი მალა, მალა, ჭირმა თავი არ დამალაო.

Le renard change le poil, mais non de naturel.

— მელა ბეწვს იცვლის, მაგრამ ჩვეულებას არა.

§ მგელი მგლობას არ მოიშლისო.

გველმა კანი გაიძრო, მაგრამ გული გველისა შერჩაო.

გველს შეიდი ტყავი გააძრო, მაინც გველიაო.

გველი აგრეთვე გველია, რაგინდ რომ ქერქი შეიძროსო

მგელს რომ შეიდი ტყავი გააძრო, მაინც მგელიაო.

Le renard mourra dans sa peau.

— მელა თავის ტყავში მოკვდება.

§ მგელი მგლობას არ მოიშლისო.

Le renard qui dort la matinée n'a pas la langue emplumée.

— დილის ძილის მოყვარული მელა, ქათამს პირს ვერ გაკრავს.

§ ადრე ამდგარსა კურდღელსა ვერ დაეწევა მწევიარო.

ადრე ამდგომი შორს წავაო.

ადრე ამდგომი ჩიტი ნისკარტს იწმენდს, მძინარა თვალებს იფშენეტსო.

ვინც დილას ადრე ადგება, საშოვარს შეხვდებაო.

ადრე ამდგომსა ყმაწვილსა ღმერთი უმზადებს სადილსაო.

Le roi, l'âne et moi nous mourrons.

§ ყოველი ადამიანი მოკვდებაო.

Le semer et la moisson ont leur temps et leur saison.

— თესვას და მკას თავისი დრო აქვს.

§ ბალს ქერქი მაშინ გააძრე, როდესაც გაეცლებაო.

თელას ტყავი როცა შეეხდებოდეს, მაშინ შეხადეო.

თავის დროზე დალეული შხამიც კი ტკბილიაო.

Le silence vaut une réponse.

— ღუმელი თანხმობის ნიშანიაო.

Le soleil luit pour tout le monde.

— მზე ყველასათვის ანათებს.

§ მზე რომ ამოვა, ყველა კაცისას მივაო.

მზე რომ ამოვა, ყველა დაინახავსო.

მზე რომ ამოვა, ყველაფერს გაანათებსო.

Le temps allège bien les douleurs.

— დრო ამსუბუქებს მწუხარებას.

‡ დრო საუკეთესო მეურნალო.

Le temps, c'est de l'argent.

— დრო ფულიაო.

Le temps est un bon conseiller.

— დრო კარგი მრჩეველია.

Le temps est un grand maître.

— დრო საუკეთესო მასწავლებელია.

‡ ძველი კაცის ნათქვამიო, ხშირად არის მართალიო.

Le temps passé ne revient pas.

— წარსული დრო არ ბრუნდება.

‡ რაც გაუვლია დრო-ხანთა, ვერ მიეწევი რბენითა.

‡ კირი მოგკამაო, ჩაილულს წყალი დალიაო.

Le temps passé (perdu) ne se rattrape pas (ne se recouvre point, ne se répare point, ne se retrouve jamais, ne revient pas).

— დაკარგულ დროს ვერ მიეწევი.

‡ რაც გაუვლია დრო-ხანთა, ვერ მიეწევი რბენითა.

Le temps perdu ne se répare jamais.

— დაკარგულ დროს ვერ აღადგენ.

‡ კირი მოგკამა, ჩაილულს წყალი დალია.

‡ რაც გაუვლია დრო-ხანთა, ვერ მიეწევი რბენითა.

Le temps presse.

— საკიროა ჩქარი მოქმედება.

‡ დრო არ ითმენსო.

Le ton fait la musique.

— საქმე იმაშია, როგორ იტყვი სათქმელს.

‡ არმინდამ ცხრა ჯამი დო შეკამაო.

‡ არმინდამა არ კამაო, ცხრა ხინკალი შეკამაო.

Le tricheur est souvent dupe de ses propres inventions.

— თაღლითი ხშირად საკუთარი გამოგონების მსხვერპლი ხდება.

‡ ნუ იქმ ავსა და ავსა ნუ გეშინაო.

‡ ავს ნუ იზამ და ნურც ვისი გეშინოდესო.

‡ მოლამ თავის ტყუილს დაუჭერაო..

Le troisième larron.

— ორი ძალლი ჩხუბობს, მესამე ძვალს ხრავს.

‡ მესამე გაიძვერააო.

Le vent éteint la bougie et allume le feu.

— ქარი სანთელს აქრობს და ცეცხლს აძლიერებს.
‡ ქარი პატარა ცეცხლს აქრობს, დიღს † აძლიერებსო.

Le vent n'est ni chasseur ni pêcheur.

— ქარი არც მონადირეა, არც—მეთევზე.
‡ ქარის არც მოტანილი შინდა, არც გატანილიო.
ქარო არც შენი მოტანილი შინდა, ნურც რას წაიღებო.

Le vin delie la langue.

— ღვინო ადამიანს ალაპარაკებს.
‡ რაც ფხიზელს გულში აქვს, ის მთვრალს ენაზეო.
ღვინო კაცს სწორეს ათქმევინებსო.
მთვრალ რა თქვა და—გულისაიე!

Lire et rien entendre, comme chasser et ne rien prendre.

— წაიკითხო და ვერაფერი გაიგო, იცევა ინადირო და არაფერი დაიჭირო.

Le vin noie plus de gens que l'eau.

— ღვინო უფრო მეტ ადამიანს აღრჩობს, ეიდრე წყალი.
‡ ღვინომ ქვეერი გახეთქა და კაცს რაღას უზამსო.
ღვინო ქვეერსაც ხეთქავსო.
ღვინით გალახულს, ჯოხით გალახული სჯობიაო.

Les étourneaux sont maigres parce qu'ils vont en troupe.

— საკუთარი საქმეში ზღმტი ხმაურო. ის გარეშე უნდა გაკლდეს.

Les absents ont toujours tort.

— არდამსწრე ყოველთვის ტყუის.
‡ ცალ-ცალკე მომჩივანი ბატონს მართალი ეგონაო.
უწინ მოჩივარი ბატონს მართალი ეგონაო.

Les alouettes ne tombent pas toutes rôties dans la bouche.

— მოხრაკული ტოროლები პირში თავისით არ ცეცია.
‡ ვინც არ გაირჩება, პურსაც ვერ მისწვდებაო.
ვინც არ მუშაობს, არ ჭამსო.
ორაგული თუ გნდა, ტანაც სველი გინდოდესო.
წყალში დაუსველებლად თუ ვზიარ დაიჭირებაო.
ვინც აკაკუნებს კარს იმას უღებენო.

Les amis de nos amis sont nos amis.

— ჩვენი მეგობრების მეგობრები—ჩვენი მეგობრები არიან.
‡ მეგობარის მეგობარი—ფივე მეგობარიაო.

Les amours s'en vont et les douleurs restent.

— სიყვარული მიდის, დარდი რჩება.
‡ ფანცო-ფუნცი გაცვდებაო, შავი ქამი დარჩებაო.

Les apparences sont trompeuses.

— აღმანის გარეგნობა მაცდურია.

§ კაცი გარეგნული შეხედულებით არ იცნობაო.
სახით მღვდელი, საქმით მგელი.

Les arbres empêchent de voir la forêt.

— ხეები ხელს უშლიან ტყის დანახვას.

§ რომში პაპი ვერა ენახე და თბილისში—აბანოო.

წუწკი კამეჩი მხალს ხედავდა, ღობეს ვეღარაო.

ზოგი კაცი რიყეზე ისე გაივლის, რომ ქვას ვერ დაინახავსო.

თხამ კომპოსტო დაინახა და ღობე ვერაო.

თხამ სანეკრავი ნახა, სახტომი კი—აღარაო.

Les battus paynt l'amende.

— ჭარიძას დამარცხებულები იხდიან.

§ გალახულებს სცემენო

დამარცხებული დამნაშავეაო.

ჩაწიხლე დაცემულიო.

ვაი დამარცხებულის ბრალიო.

Les beaux (les grands) esprits se rencontrent.

— დიდ აღმანებს შეუძლიათ საერთო ენა გამოიხდონ.

Les boiteux attrapent quelquefois ceux qui courent le mieux.

— ზოგჯერ კოჭლი კარგ მოსიარულესაც ეწვეა.

§ ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსაო.

მიხედრილობა ქუაზე ნაკლები როდიაო.

კოლო ღომსაც მორევია ხერხითა და ფანდითაო.

Les bonnes nouvelles sont toujours retardées, et les mauvaises nouvelles ont des ailes.

— (სასიამოვნო ამბები ყოველთვის იგვიანებენ), ცუდ ამბებს ფრთები აქვს.

§ კაი ამბავი მოლოდავს, ცუდი კი მოფრინავსო.

Les bons comptes font les bons amis.

— კარგმა ანგარიშმა კარგი მეგობრობა იცის.

§ მამ მმას ანგარიში უყო, ისეე მძები იყენენო.

ყიღვა-გაყიღვა დედმამაშვილობაშიაც არისო.

Les bons coqs sont toujours maigres.

— კარგი მამალი ყოველთვის გამხდარია.

§ კარგი მამალი არ სუქდებაო.

მქლე კვიცი ღამაზ კვიცს იგებსო.

Les bons livres font les bons clercs.

— კარგი წიგნები ზრდის აღმანებს (აღმანები კარგ წიგნებზე იზრდებიან).

§ სწავლა გონების საზრდოაო.

ყრმა სწავლაში დამშვიდლებს, რკინა ცეცხლში დარბილებსო.
სწავლის ძირი მწარე არის, კენწეროში გატკბილებს.

Les bons vins coulent agréablement.

— კარგი ღვინო კარგი დასალევია.

Les chats ont la vie dure.

— კატა სიცოცხლისუნარიანია.

§ კატა გამძლეაო.

კატა რომ გადაადლო, ფეხზე დადგებაო.

კატა ზურგზე არ დაეცემაო.

Les chevaux courent les bénéfiques et les ânes les attrapent.

— ჩორთით მოსიარულე ცხენებით მოპოვებული ჭილდო ხშირად ვირებს
ხედებთ წილად.

§ სულელს ბედი წყალობსო.

სულელის ნაშოვარს კვეანი კამდაო.

ტურამ სორო გამოთხარა და მაჩემა წაართვაო.

Les chiens aboient, la caravane passe.

— ძალი ყუფს, ქარავეანი მიდის.

Les compères se reconnaissent de loin.

— ძმაკაცი ძმაკაცს შორიდან იცნობს.

§ ამქარი ამქარს იცნობსო.

სული სულს იცნობს და გული გულსო.

თხა თხას მისდევს, ცხვარი ცხვარსო.

მეთევზე მეთევზეს შორიდან ხედავსო.

Les contraires se rapprochent.

— უკიდურესობანი ერთმანეთს ხედებიან.

§ წინააღმდეგნი ერთდებიანო.

Les cordonniers sont toujours les plus mal chaussés.

— მეწაღეები ყველაზე უფრო ცუდად არიან ჩაცმულნი.

§ მეწაღე ყოველთვის ფეხშიშველააო.

მეწაღეს წალა არ ქობდა და მექუღეს—ქუღო.

Les derniers venus pleurent les premiers.

— ბოლოს მოსულნი ტირიან.

§ ვინც დროზე არ მოდის, ის უსადილოდ რჩებაო.

დროზე მთესველი, დროზე მოიძისო.

ადრე მოსულს, ადრე მოემსახურებიანო.

ვინც მოხდა ქვევრო იმას მისცეს ბევრო.

Les deux font la paire.

— ორი წყვილს კმნის.

§ ფერი ფერსაო, მადლი ღმერთსაო.

Les douces paroles n'écrochent pas la bouche.

— ტკბილი სიტყვები ენას არ ფხაჭნის.

§ კარგი სიტყვა კარგ ყმას ხმალფით უნდა ამშვენებდესო.

ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.

ტკბილი სიტყვითა მთას ირემი მოიწველაო.

Les enfants s'amuse, les nourrices ont beau temps.

— ბავშვები ერთობიან, აღმზრდელები თავის ნებაზე არიან.

Les enfants en vont à la moutarde.

— ეს უკვე ყველასათვის ცნობილია.

§ საიღუმლო გახმაურებულაო.

Les extrêmes se touchent.

— უკიდურესობანი ერთმანეთს ხელებიან.

§ წინააღმდეგობანი ერთდებიანო.

ზოგი მტყუანი, ზოგი მართალი—გამოვა მართალიო.

Les fous inventent les modes et les sages les suivent.

— სულელები მოდებს ოგონებენ, კკეიანები—იყენებენ.

§ გიყი აბნევედა, კკეიანი კრეფდაო.

Les fous font les festins, les sages les mangent.

— სულელები ქეიფს მართავენ, კკეიანები —კამენ.

§ სულელის ნაშოვარს კკეიანი კამდაო.

ტურამ სორო გამოთხარა და მაჩემა წაართვაო.

არაქელას ფარჩას არუთინა ხევედაო.

არუთინას ფართალსა კარაპეტა ფხრეწდაო.

გიყი აბნევედა, კკეიანი კრეფდაო.

მე ნარი ვგლიჯე, ეკალი, სხემ კი მოიქო სამკალო.

Les fous sont plus utiles aux sages que les sages aux fous.

— სულელებს უფრო მეტი სარგებლობა მოაქვთ კკეიანებისათვის, ეიღრე კკეიანებს სულელებისათვის.

Les fous troublent l'eau et les sages pêchent.

— სულელები წყალს ამღერევენ, კკეიანები თევზაობენ.

§ სულელის ნაშოვარს კკეიანი კამდაო.

ტურამ სორო გამოთხარა და მაჩემა წაართვაო.

არაქელას ფარჩას არუთინა ხევედაო

არუთინას ფართალსა კარაპეტა ფხრეწდაო.

გიყი აბნევედა, კკეიანი კრეფდაო.

Les gens sages conservent leurs amis, les fous perdent les leurs.

- ქვეანები ინარჩუნებენ თავიანთ მეგობრებს, სულელები—კარგავენ.
§ ნუ დააგდებ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსაო.
ძველი გზა, ძველი მოყვარე ადვილ არ გაიწირებაო.
მოუფრთხილდი მეგობარს, კარგი მეგობარი ძნელი საშოვნელიაო.

Les grandes douleurs sont muettes.

- მწუხარებას ენა არა აქვს.

Les grands diseurs ne sont pas les grands faiseurs.

- ბევრის მთქმელი ბევრის გამკეთებელი როდია.
§ ბევრის მოლაპარაკეს ცოტას მთქმელმა აჯობაო.
სიტყვას ათაენებ—თავნა, აქარებ—ქარაო.
სიტყვით ყველაფერი, საქმით არაფერო.
სიტყვაბარაქიანიო — საქმეტალახიანიო.

Les grands événements procèdent de petites causes.

- დიდი ამბები პატარა მიზეზებიდან იწყება.
§ მეზობლები რამ გადაჰკიდა და—ძალღმა და კატამო.

Les gros poissons mangent les petits.

- დიდი თევზები წვრილ თევზებს ჭამენ.
§ დიდი პატარას ჩაგრაესო.
დიდ კაცთან პატარა კაცსა როდის გასვლია მართალიო.
დიდ კაცს მუდამ კრძალვა უნდაო.
ვინც ძლიერია, ის მართალიაო.

Les heureux du jour.

- ხალფი ერთი დღით.
§ ხანმოკლე ბატონობა.

Les hommes faibles hurlent avec les loups et bêlent avec les moutons.

- სუსტი ადამიანი მგელთან ღმუის, ცხვართან ბლავის.
§ შენთან შენია, სხვასთან სხვისიო.

Les honneurs changent les mœurs.

- პატივისცემა თავბრუსდახვევას იწვევს.

Les jambes pâtissent pour la tête.

- ცუდი თავის გამო, ფეხები იტანჯება.
§ ცუდი თავის გამო, ფეხებს ძალა ადგიაო.

Les jours se suivent et ne se ressemblent pas.

- დღე დღეს მისდევს, მაგრამ ისინი ერთმანეთს არ გვანან.
§ დროსთან ერთად გარემოებაც იცვლებაო.

Les lois ont le nez de cire.

— კანონს ცეოლის ცხვირი აქვს.

§ მექოთნე ქოთანს სათაყ უნდა იქით გამოაბამს ცხვირსაო.

Les loups ne se mangent pas entre eux.

— მგელი მგელს არ შეჭამს.

§ ძალლი ძალლის ტყავს არ დახევისო.

ძალლი ძალლის ძვალს არ გატეხსო.

Les loups peuvent perdre leurs dents, mais non leur nature.

— მგელი კბილებს დაკარგავს, მაგრამ ჩვეულებას არა.

§ გველმა კანი გაიძრო, მაგრამ გული გველისა შერჩაო.

გველს რომ შეიღი ტყავი გააძრო, მაინც გველიაო.

Les maisons empêchent de voir le village.

— სახლები ხელს უშლიან სოფლის დანახვას.

§ თხამ სანეკრავი ნახა, სახტომი კი—ალარაო.

თხამ კომბოსტო დანახა და ღობე ვერაო.

რომში პაპი ვერა ენახე და თბილისში—აბანოო.

ზოგი კაცი რიყეზე ისე გაივლის, რომ ქვას ვერ დანახავსო.

წუწყი კამეჩი მხალს ხედავდა, ღობეს ველარაო.

რიყეზე ქვას არ ხედავსო.

Les mains noires font manger le pain blanc.

— შავი ხელები თეთრ პურს გვაჭმევს.

§ მხენელს შავი ხელები აქვს, მაგრამ თეთრ პურს ჭამსო.

Les maladies viennent à cheval et s'en retournent à pied.

— ავადმყოფობა ცხენით მოდის და ფეხით მიდის.

§ კირი შედის ურმობითა და გამოდის მისხლობითაო.

სნეულება ქნებთ მოიკრება და ჩანჩალით წავაო.

ავადმყოფობა სახლში იკუჭრუტანიდან შევა და კარიდან ველარ ვტევაო

Les mariages sont écrits dans le ciel.

— ქორწინება ზეცაში იწერება.

§ ყველა საქმე ქვეყანაზე რიგდება, ცოლ-ქმრობისა კი—ზეცაშიო.

ცოლ-ქმრობის საქმე ცაში რიგდებაო.

Les maris sont comme les melons, il faut en essayer plusieurs pour trouver un.

— ქმრები როგორც საზამთროები, რამდენიმე უნდა შეამოწმო, სანამ კარგს იმო-
ვიდე.

Les mauvaises compagnies corrompent les bonnes moeurs.

— ცუდი საზოგადოება კარგ ზნე-ჩვეულებებს აფუჭებს.

§ **ცული მაგალითი გადამდებიაო.**

ერთმა ბილწმა თავგმა ასკოკიანი ქვეერი წაბილწაო.

ერთმა ღორმა ჯავახეთი ამოაგლოო.

წუწკი ღორი სხვებსაც გასვრისო.

ერთმა წვირიანმა ღორმა ასი ღორი გასვარაო.

Les mauvais couteaux coupent les doigts et laissent le bois.

— ცული დანები მხოლოდ თითებს კრიან და არა ხეს.

§ უხეირო საშუალებებით საქმეს ვერ უშველიო.

Les mauvaises nouvelles ont des ailes.

— ცულ ამბებს ფრთები აქვთ.

§ ცულ ამბებს ფრთები ასხიაო.

ქარგს დამალავენ, აეს მალე იტყვიანო.

თორმეტ კბილს რომ სიტყვა გადმოსცდება, თორმეტ მთას გადაივლისო

რამაც ცხრა კბილი გადაიარა, იმან ცხრა მთა გადაიარაო.

სიტყვა ცხრა კბილს გადმოსული ცხრა მთას გადაეაო.

Les menaces ne tuent pas.

— მუქარას კაცი არ მოუკლავს.

§ მყეფარა ძაღლი არ იკბინებო.

მჩხაენა კატა—თავს ვერ დაიჭერსო.

მოკაკანე ქათამი კვერცხს არ დადებსო.

ძაღლი, რომელიც არ კბენს, შორიდან იყეფებო.

Les mensonges ont les jambes courtes.

— ტყუილს მოკლე ფეხები აქვს.

§ მატყუარა შორს ვერ წავაო.

ტყუილს გრძელი კული დასთრევს და ფეხები მოკლე აქვსო.

ტყუილს ყველგან კული გარეთა რჩებო.

Les moqueurs sont souvent moqués.

— დამცინავეები ხშირად ხდებიან დამცინვის საგანი.

§ ნუ დასცინი სხვასო, გადაგხდება თავსაო.

ვინც დასცინის სხვასო, მოიბრიყვებს თავსაო.

სხვას ნუ გვეცინები, თორო გვეცილებო.

Les morceaux caquetés se digèrent plus aisément.

— სადილობისას საუბარი ძალიან სასარგებლოა.

Les morts ont (toujours) tort.

— მკვდრები ყოველთვის დამნაშავეები არიან.

§ მოკრილი თავი აღარ ლაპარაკობსო.

Les morts vont vite.

— მკვდრებს მალე იფიწყებენ; სიკვდილი, სწრაფად ცელავს.

Les morveux veulent moucher les autres.

— ევინტლიანს სურს ცხვირი სხვებს მოხოცოს.

§ ისეთმა ფურმა ჩამწიხლოს, ჩემზე მეტს იწველიდესო.

ისეთმა ფურმა ჩამწიხლოს, ღერგით მიღგამდეს ყველსაო.

Les murailles parlent.

— კედლები ლაპარაკობენ.

§ სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

Les murs ont des oreilles.

— კედლებსაც ყურები აქვს.

§ კედელს ყური აქვს და მინდორს—თელიო.

Les oiseaux du même plumage s'assemblent sur même rivage

— ერთნაირი ფრინველები ერთად იყრან თავს.

§ თხა თხას მისდევს, ცხვარი—ცხვარსაო.

ცხვარი ცხვართან შივა, თხა—თხასთანო.

თხას თხა ურჩევნია ათას სულს ცხვარსაო.

თხას თხა უნდა, ცხვარს—ცხვარიო.

ავი დასაჭერი ცხენი ავ დასაჭერს მოძებნისო.

Les oisons mènent paître les oies.

— ქუეებს ბატები საძოვარზე მიყავთ.

§ შვილიშვილი ბაბუას ძველ ღროს ასწავლიდაო.

პატარა ტოროლა დიდ ტოროლას ატყუებდაო.

პატარა ეშმაკმა დიდი ეშმაკი აცდუნაო.

პატარა მელია დიდ მელიას ატყუებდაო.

Les paroles ne tuent pas.

— კაცს სიტყვა არ კლავს.

§ დაცინეას კაცი არ მოუკლავსო.

თავსიცილი კაცს არ მოკლავსო.

Les paroles du matin ne ressemblent pas à celles du soir.

— დილით ნათქვამი სიტყვა არ ჰგავს საღამოთი ნათქვამს.

§ ასე ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო.

ასე, ჩემო თანასეო, შენ ეგრე და მე ასეო.

დღეში შვიდი პარასკევი აქვსო.

Les petits présents (cadeaux) entretiennent l'amitié.

— პატარა საჩუქრები მეგობრობის საწინდარია.

§ მოსაკითხი თუ ხშირია—მეგობრობის კავშირია.

Les petits ruisseaux font les grandes rivières.

— პატარა ნაკადულები დიდ მდინარეებს ქმნიან!

§ ცვარი ცვარს მიუმატე—ზღვად იქცევაო.

ნამა ნამს მიუმატე, ალაზანი აქნებო.
თითო ცვართა ტბა შედგაო.
ზღვა წვეთებით გაივსო.
ცვარი ცვარსა ქვარ, ზღვად იქცევაო.

Les plaisanteries les plus courtes sont les meilleures.

— ხუმრობა რამდენადაც მოკლეა, იმდენად კარგია.
§ გრძელი სიტყვა მოკლედ ითქმის, შაირია ამაღ კარგი.

Les plus beaux diseurs ne sont les plus grands faiseurs.

— ყველაზე კარგი მოლაპარაკენი, ყველაზე დიდი გამკეთებლები როდი არიან.
§ ენამრავალა—საქმე პატარაო.

მჩხვანა კატა თავს ვერ დაიჭერსო.

ბევრის მთქმელს ცოტას მთქმელმა აჯობაო.

ტკაცატკუი ბევრია, ნაკვერჩხალი კი არა ჩანსო.

კვებნა საქმეს არ აკეთებსო.

Les plus grands clercs ne sont pas toujours les plus fins.

— ყველაზე სწავლული ადამიანები ყოველთვის ყველაზე ჭკვიანები როდი არიან.
§ ზოგჯერ ბრძენიც შეცდებო.

ერთი ალილუია მღვდელსაც შეეშლებო.

ერთი პირი ძილი წყალსაც მოუვიაო.

Les plus fins y sont attrapés.

§ ერთი ალილუია მღვდელსაც შეცდებო.

Les pots fêlés sont ceux qui durent e plus.

— გაბზარული ქოთანნი დიდხანს ინახავ! თავს.

§ დამტერეული ქურჭელი ორ საუკუნეს გაძლებსო.

Les poules pondent par le bec.

§ თუ ქრთამი არ ჭმეცი, ვერას გახდებიო.

Les premiers à la gamelle, les derniers aux champs.

— პირველები ქვებთან, უკანასკნელები ყანაში.

§ ზარბაცი ჭამის დროს კარგად არის, მუშაობის დროს—ავადო.

მუშასავით კი ჭამსო, მაგრამ მუშაობის დროს ავად არისო.

Les rois et les juges n'ont point de parents.

— მეფეებსა და მოსამართლეებს ნათესავები არა ჰყავთ

§ მეფეები და მოსამართლეები მიუკერძოებელნი უნდა იყვნენ.

Les sacs des moines n'ont pas de fond.

— ბერის ჩანთა უძიროა.

§ უძირო ქვევრიაო.

Les services ne se payent pas en paroles.

— სამსახური ცარიული სიტყვებით არ გადაიხდება.

§ ყანას სიტყვებით არ თესავენო.

სიტყვა არც იკმება და არც ისმებაო.

Les souliers neufs deviendront vieux.

— ახალი ფეხსაცმელიც დაძველდება.

§ ვინც მოხუცებულს დასცინის, ის თავის თავს დასცინისო.

ჩვენც ვიყავით თქვენსავეით და თქვენც იქნებით ჩვენსავეითო.

Les vieilles amities ne se remplacent pas.

— ძველ მეგობრობას სანაცვლო არ მოეწაბება.

§ ნუ დააგდებ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსაო.

ძველი გზა, ძველი მოყვარე ადვილ არ გაიწირებაო.

ახალი მეგობრის ხათრით, ძველ მეგობარს ნუ მოიძულებო.

მოუფრთხილდი მეგობარს! კარგი მეგობარი ძნელი საშოვნელიო.

Les vieux amis et les vieux écus sont les meilleurs.

— ძველი მეგობრები და ძველი ფული საუკეთესოა.

§ მეგობარი და ღვინო ძველი სჯობია ახალსაო.

ნუ დაკარგავ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსაო

ძველ მეგობარს დაქანგვდის არ ეშინიაო.

მეგობარი ძველი სჯობიაო.

Les yeux sont le miroir de l'âme.

— თვალები გულს სარკეა.

§ თვალი სვამს და თვალი ჭამსო.

თუ თვალმა არ ჭამა, გული ვერა ჭამსო.

თვალი სულს სარკეაო.

თვალს სარკეა კაცისა, შიგ ბევრი რამე ხატიაო.

Loin des yeux, loin du coeur.

— თვალი შორსო და გულიც შორსო.

§ თვალი რომ თვალს მოშორდება, გული გადასხვაფერდებაო.

როგორც თვალი შორს, ისე გული შორს.

Long comme d'ici à Paques.

— უსაზღვროდ გრძელი.

Longs cheveux, courte cervelle.

— თმაგრძელი და კეუამოკლეო.

§ კეუამოკლე და თმაგრძელიო.

Longues paroles font les jours courts.

— საუბარში დრო ჩქარა გადის.

Loue le beau jour le soir et la vie à la mort.

— კარგი დღე საღამოს აქე, სიცოცხლე კი—სიყვდილის ეამს.

§ ფონი გასაეალს დალოეო.

ფონი გასაეალსაო.

წიწილებს შემოდგომაზე თელიანო.

L'abime appelle l'abime.

— უფსკრული უფსკრულს უხმობს.

§ უბედურება მარტო არასოდეს არ მოდისო.

დამწეარს მღუღარე გადაასხესო.

კაცს რომ ღმერთი გაუწყება, ქეა აღმართში მიეწეეაო

L'absence est l'ennemi de l'amour.

— დაშორება სიყვარულის მტერია.

§ თეალი რომ თეალს მოშორდება, გული გადასხვიფერდება.

L'adversité est la pierre de touche de l'amitié.

— მეგობრობას გაჭირვებაში გამოცდი.

§ კაცი გაზომე გაჭირვებაშიო.

კაცი კაცითაო, თეეზი წეულითაო.

ძმა ძმისთესაო, შავი დღისთესაო.

კაცი მგზავრობაში გამოიცინობა, მეგობარი გასაქირშიო.

L'affaire est dans le sac.

— საქმე ტომარაშია (თავი ქუღში აქესო).

§ საქმე გაჩარხ ულიაო.

L'affliction ne guérit pas le mal.

— მწუხარება უბედურებას ვერ განკურნავს.

§ მეედარი ვის გაუცოცხლებია ტირილითა და ვიშითაო.

სიცილით დაკარგულს ტირილით ვეღარ დაიბრუნებო.

წამხდარსა საქმეს რას არგებს მას უკან თითზე კბენანი.

ტირილით დაკარგული სიცილით ვეღარავის უპოვიო და სიცილით დაკარგულ

ტირილითაო.

ცრემლით მწუხარებას ვერ უშეელო.

L'aigle d'une maison n'est qu'un sot dans une autre.

— არწივი თავის სახლში ბატონია.

§ ყეავი თავის ბუღეში გულადიაო.

ძალღს თავის კარზე დიდი გული აქესო.

ძალღი სხვის ეზოში კუღამოძეებელი დაღისო.

თავის ბინაზე მხდალიც დიდგულიაო.

L'aiguille mince fait plus que la lance du guerrier.

— წერღი ნემსი მეომრის შუბზე მეტ საქმეს აკეთებს.

§ კალმის წვერს ხანჯლის ძალა აქვსო.

L'aigle ne chasse point de mouches.

— არწივი ბუზებზე არ ნადირობს.

§ ლომი პეპელას არ ერჩისო.

L'ami de tout le monde n'est l'ami de personne.

— ყველას მეგობარი, არავის მეგობარია.

§ სხვისი მაცხოვნებელი, დარჩა უცხოვნებელი.

ვინც ყველას ემსახურება, მას ჯამაგორს არაეინ უხდისო.

ყველას გულის მომგები დაბადებამდე მოკვდაო.

ყველას მახიარებელი დარჩა უზიარებელი.

L'amitié rompue n'est jamais bien soudée.

— შეწყვეტილი მეგობრობა არასოდეს აღდგება.

§ ერთხელ დაკოდილ გულს ველარაფრით გაამთელებო.

კაცის გული შუშა არის, თუ ერთი გაიბზარა აღარ გამრთელდებაო.

ერთხელ გატეხილი კვერცხი აღარ გამთელდებაო.

L'amour apprend aux ânes à danser.

— სიყვარული ვირს ცეკვას ასწავლის.

§ სიყვარულმა სირცხვილი არ იცისო.

L'amour a ses plaisirs aussi bien que ses peines.

— სიყვარულს თავისი სიხარულიცა აქვს და მწუხარებაც.

§ სიყვარულს თავისი კანონი აქვსო.

სიყვარული გონებას არ ემორჩილებაო.

სადაც სიყვარული არ არის იქ არც სიხარულიაო.

L'amour a ses raisons que la raison ne connaît pas.

— სიყვარულს ისეთი საბუთი გააჩნია, რასაც გონება არა ცნობს.

§ გიჟი და სიყვარული ერთაო.

გიჟი და ტრფიალი — ორივე ერთაო.

სიყვარული ბრმააო.

L'amour et la pauvreté font ensemble mauvais ménage.

— სიყვარული და სიღარიბე ერთად ვერ თავსდება.

§ სიღარიბე სიყვარულის მტერიაო.

L'amour et la toux ne se peuvent céler.

— სიყვარულსა და ხველს დამალვა არ შეიძლება.

§ თემაში ცეცხლი არ დაიმალებაო.

კაცმა ჭირი მაღაო, ჭირმა თავი არ დამალაო.

სიყვარულს, ცეცხლსა და ხველს ხალხისაგან ვერ დამალაო.

L'amour est aveugle.

— სიყვარული ბრმაა.

§ სიყვარული, ისევე როგორც სიძულელი, ბრმაა.

გიჟი და ტრფიალი — ორივე გეიოა.

L'amour est de tous les âges .

— სიყვარულს ყველა ასაკი ემორჩილება.

§ ტრფობა არ ბერდებაო.

L'amour est la seule maladie dont on n'aime pas guérir.

— სიყვარული ერთადერთი ავადმყოფობაა, რომლისგანაც არავის უნდა განიკურნოს.

L'amour fait passer le temps, et le temps fait passer l'amour.

— სიყვარულს დრო მალე გაჰყავს, ხოლო დროს სიყვარული მიჰქვს.

§ სიყვარულს დრო კლავსო.

L'amour fait perdre le repas et le repos.

— სიყვარული ძილსაც დაგაკარგვინებს და მადას აც.

§ სიყვარული გონებას არ ემორჩილებაო.

სიყვარული ცეცხლი არაა, მაგრამ დაგწვეავს და ვერ გააქრობო.

სიყვარულმა სირცხელი არ იცისო.

L'amour naît du regard.

— სიყვარული ერთი შეხედვით იწყება.

§ თვალით რომ დაეინახე, გულთ შეეიყვარეო.

L'amour n'a point de règle.

— სიყვარული წესს არ ემორჩილება.

§ სიყვარულს თავისი კანონი აქვსო.

სიყვარული არ იქნება ძალადაო.

ბედს ძალად ვერ იშოვნო.

L'amour ne se commande pas.

— სიყვარული დაკვეთით არ შეიძლება.

§ სიყვარული არ იქნება ძალად აო.

ნაძალადევი სიყვარული არ იქნებაო.

L'amour rapproche la distance.

— სიყვარული მანძილს აახლოებს.

§ თუ გიყვარს, შორით და ახლოს რას მიქვია ნო.

სიყვარულისათვის მანძილი არ არსებობს.

L'amour se glisse aussi bien sous un habit que sous un autre.

— სიყვარული სიღარიბეშიც სიყვარულია.

§ მოსიყვარულე ცოლ-ქმარი ცულის ტარზე დაიძინებსო.

კარგი გუნებით ცოლ-ქმარი თოხის ტარზე დაეტყუაო.

L'âne de la montagne porte le vin et boit de l'eau.

— ეირი ღვინოს ზიდავს და წყალს სვამს.

§ ერთი მუშაობს, მეორე ჭამსო.

ერთი არის მთოხნელი, ოცდახუთი—მცოხნელი.

არაქელას ფარჩას არუთინა ხვედაო.

მე ნარი ეგლიჯე, ეკალი, სხემ კი მომკო სამკალ ო.

L'âne du commun est toujours le plus mal bâti.

— საზიარო ეირი ცუდად არის მოვლილი.

§ ორი ძიძის შუა — ბავშვი დაიხრჩო.

ბევრი გამზრდელს ხელში ყმაწვილი დაიზარებაო.

ცხრა ძიძის ხელში ბავშვი შიმშილით მოკვდაო.

L'âne frotte l'âne.

— ეირი ვირს იცნობს.

§ სულელი სულელს აქებსო.

L'apparence est souvent trompeuse.

— გარეგნობა ხშირად მაცდურია.

§ სახით მღვდელი, საქმით მგელი

ფერი ლალისა, გემო წყალისაო.

ზევით ზიზილ-პიპილიო და ქვევით ტანი ტიტველიო.

ზევით დობილ-მობილო, ქვევით გამოწყობილო

თეთრი ცხვარი პატრონს მსუქანი ეგონაო.

L'appetit est le meilleur cuisinier.

— მადა საუკეთესო მზარეულია.

§ შიმშილი საუკეთესო მზარეულიაო.

შიმშილა „ხმელა“ არ იცის და სიცოცემ— „ძველა“.

შიმშილა სანუკვარი არ იცის და ძილა—სასთუმალიო.

თუ კი გშია, ზაქარია, ცივი მკაღიე შაქარაო.

L'appetit vient en mangeant.

§ მადა ჭამაში მოდისო.

L'araignée mange la mouche, et le lézard l'araignée.

— ობობა ჭამს ბუზს, ხელიკი კი—ობობას.

§ რასაც სხვისთვის მოინდომებ შენ თავს გადაგხდებაო.

კინც მზეს ტალახს ესერის, თეთონევე დაეცემაო.

სხვას ორმოს ნუ უთხრი, თორემ თეთონ ჩავარდებაო.

სხვას ხაროს უთხრო და წინდაწინ შენ ჩავარდებაო.

L'argent attire l'argent.

— ფული ფულთან მიდის.

§ ცოტაც სად მიხვალ და—ბევრთანაო.
ქონებავე, სად მიხვალ და—სადაც ბევრაო.
ქონი აიღეს და მსუქანს მიაკრესო.

L'argent est fait pour être dépensé.

— ფული იმიტომაა, რომ დაიხარჯოს.
§ ფული იმიტომაა მრგვალი, რომ უნდა გაგორდესო.

L'argent est rond, il faut qu'il roule.

— ფული იმიტომაა, რომ დაიხარჯოს.
§ ფული იმიტომაა მრგვალი, რომ უნდა გაგორდესო.

L'argent est un bon serviteur et un mauvais maître.

— ფული კარგი მსახურია, მაგრამ—ცუდი ბატონი.
§ ფული ბატონის ბატონიყააო.
ფული ხმალამოღებული ხელმწიფეაო.

L'argent trouvé n'a pas de maître.

— ნაპოვნ ფულს პატრონი არ ჰყავს.
§ ფულს ვინც იპოვის—მისიაო.

L'arbre ne tombe pas du premier coup.

— ხე ერთი დარტყმით არ წაიქცევა.
§ ერთი წიხლის კერით ციხე არ დაინგრევაო.
ერთი ფანდით ფალავეანი არ წაიქცევაო.
ერთი შემოკერით ხე არ წაიქცევაო.
ერთი გადახტომი თ მწყერი არავის დაუქერიაო.

L'arbre se redresse quand il est jeune.

— ნორჩი ხე ადვილად სწორდება.

L'avare tondrait sur un oeuf.

— ძუნწი კვერცხს გაპარსავს.
§ ძუნწმა თაფლი გასცა, უკანვე მისტიროდაო.
ძუნწი კაცის ჯამში ლუქმა არ დასველდებო.
ქვახარშიაო.
ძუნწმა კაცმა თაფლი გასცა და უკან გაჰყვა ლოკეთაო.

L'avare perd tout en voulant trop gagner.

— ძუნწი ბევრს მოგების სურვილით, ყველაფერს კარგავს.
§ სიხარბემ რა ქნა და — ყველა დაკარგაო.
ბევრს მდომმა ცოტაც დაკარგაო.
მეტისმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელიო.
ბევრს მკამელმა ცოტაც ვეღარა კამაო.
ბევრს მკამელს ცოტას მკამელმა აჯობაო.

L'avarice perd tout en voulant tout gagner.

— ძუნწობა, ბევრის ნდომისას, ყველაფერს კარგავს.

§ ბევრის მდომმა ცოტაც დაკარგაო.

ბევრის მომდებს ცოტაც ვეკარგებაო.

მეტისმეტის მაძიებელი მოკედა გაუხარებელიო.

სიხარბემ რა ნახა და—ყველა დაკარგაო.

ბევრის მკამელმა ცოტაც ველარ კამაო.

L'eau va (vient) toujours à la rivière.

— წყალი ყოველთვის მდინარისაკენ მიედინება ა.

§ წყალი წყლისკენ მიდისო.

წყალი თავის ნაგზურს არ დააგდებსო.

წყალი ნაგუბარში ჩაღვებაო.

L'écoutant fait le médisant.

— ნუ მოუსმენ ცილისმწამებელს.

L'entente est au diseur.

— თქმული მხოლოდ მას ესმის, ვინც იგი თქვა.

L'enveloppe est souvent trompeuse.

— გარეგნობას ხშირად შეცდომაში შეყვავართ.

L'envie suit la vertu comme l'ombre suit le corps

— შური თან ახლავს სათნოებას, როგორც აჩრდილი სხეულს.

§ შური იქ არის, სადაც წარმატებაა.

L'envie est louche.

— შური ბრმაა.

§ კეთილი ბოროტისაგან შური ვერ გაარჩიესო.

შურიან კაცს მეზობლის ვარდი თვალში ეკლად ესობოდაო.

შურმა დაამხო ქვეყანა, ბაძილმა ააშენაო.

L'épargne est une grande richesse.

— ხელმომკირნეობა დიდი სიმდიდრეა.

§ მარტო შემოსავალი კაცს არ გაამდიდრებს, დაზოგეაც უნდა იცოდეთო.

L'épee (la lame) use le fourreau.

— გაცხარებული საქმიანობა ადამიანს ჩამოახშობს.

L'espoir est souvent une chimère.

— იმედი ხშირად მაცდურია.

L'esprit qu'on veut avoir gâte celui qu'on a.

— როცა ადამიანს სურს უფრო კეთილად გვეჩვენოს, ვიდრე არის, სინამდვილეში უფრო სულელად გვეჩვენება.

L'habit fait l'homme.

— აღმძინზე ტანსამოსის მიხედვით მსჯელობენ.

§ კარგად ჩაცმულს კარგად ხელებიანო.

L'habit ne fait le moine.

— ტანსამოსი კაცს ბერად ვერ გახდის.

§ თხამ მღვდლობა მოინდომა, აქაოდა გრძელი წვერი მაქესო.

თუ წვერიზე მივა საქმე, ვაცოც დეკანოზად გამოვღებო.

კაცი ტანსამოსით არ იცნობაო.

მღვდელს ჭილობშიც იცნობენო.

ფესო ქრისტე ტყავში იცნესო.

L'habit volé ne va pas au voleur.

§ რაც არ მერგება, არ შემერგებაო.

L'habitude est une autre (une seconde) nature.

— ჩვეულება მეორე ბუნებაა.

§ ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო.

L'habitude est une seconde nature.

— ჩვეულება მეორე ბუნებაა.

§ ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო.

L'habitude rend tout facile.

— ჩვეულება ყველაფერს აადვილებს.

§ რეგენი ბრძენზე ბრძენია, რაშიაც გამოცდილიაო.

L'hiver mange le printemps, l'été et l'automne.

— ზამთარი ჭამს გაზაფხულს, ზაფხულსა და შემოდგომას.

§ ზაფხული ზამთრის მუშა არისო.

ვისაც ზამთარში ღვინი უნდა, ზაფხულში უნდა გაისარჯოსო.

ზაფხულში დაფხენილი ზამთარში გამოვადგებო.

ზაფხულში შემონახული ზამთარში ცივი ქეაც თბილიაო.

L'hiver n'est pas bâtard, s'il ne vient tôt, il vient tard.

— ზამთარი ბუში არაა, ადრე თუ გვიან ის მაინც მოვა.

§ ზამთარი თავისას იზამსო.

L'homme marié est un oiseau en cage.

— ცოლადანი კაცი გალიაში გამომწყვდეული ჩიტია.

L'homme ne se mesure pas.

— კაცი არშინით არ იზომება.

§ პატარა კაცმა დიდი გორა გადაიარაო.

პატარა კაცმა დიდი სიზმარი ნახაო.

L'homme ne vit pas seulement de pain.

— ადამიანი მარტო პურით არ ცოცხლობს.

L'homme propose et Dieu dispose.

§ კაცი ბუობდა, ღმერთი იცინოდაო.

კაცი ფიქრობდა, ღმერთი გულს აცინებდაო.

L'homme sans abri est un oiseau sans nid.

— უსახლკარო კაცი ბუღემოშლილი ფრინველაო.

L'honneur vaut mieux que l'argent.

— სიმღიდრეს სახელი სჯობია.

§ სჯობს სახელისა მოხევეკა ყოველსა მოსახევეკელსა.

L'ivresse passe, mais la sottise jamais.

— სიმთვრალე გაივლის, სისულელე—არა.

§ სულელი სულელად რჩებაო.

სულელი ქვეყანას შემოივლის და მაინც სულელი დარჩებაო.

ვირი ქაბას წაეიდა, ისე ვირად მოვიდაო.

სულელი ვის მოუქკვიანებიაო.

L'occasion est chauve.

— წარმატება ადვილი მისაღწევი როდია.

L'occasion fait le larron.

— შემთხვევა ადამიანს ქურდად ხდის.

§ ცუდი შემნახავი ქურდზე უარესიაო.

ღია კარი წმინდანსაც შეაღდენსო.

L'œil du fermier vaut fumier (l'œil du maître engraisse le cheval).

— პატრონის თვალი ცხენს ასუქებს.

§ ყველაფერს პატრონის თვალი სკირდება.

L'œil sait toujours du cœur les premières nouvelles.

— პირველად თვალი იგებს სიყვარულს.

L'office découvre l'homme.

— კაცს საქმე გამოაჩენს.

§ კაცი მისი ნაამაგართ გამოჩნდება.

კაცი რაზე გამოიკდება და ყველაფერზე.

კაცი მგზავრობაში გაიცნობაო.

კაცს საქმე გამოცდის, ცხენს გზაო.
კაცმა კაცისა და საქმემ ორივესიო.

L'oisiveté est la mère de tous les vices.

— სიზარმაე ბოროტების დედაა.
§ სიზარმაე კაცის მტერიაო.
ვინც დაიზარათ, არ გაიზარაო.

L'oisiveté rouille l'esprit.

— უქმად ყოფნა გონებას აჩლუნგებს.
§ სიზარმაე კაცის მტერიაო.

L'opinion est (comme) la reine du monde.

— საზოგადოებრივი აზრი მსოფლიოს დედოფალია.
§ საზოგადოებრივი აზრი მსოფლიოს მართავს.

L'oreille est le chemin du coeur.

— ყური გულის გზაა.
§ ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.
ტკბილი სიტყვით მთას ირემი მოიწველაო.
ტკბილი ენის მქონე კრავმა დედაც მოწოვა და არადედაცო—
გველსა ხერელთ ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარაო.

L'orgueil a rarement bonne fin.

— ქედმაღლობა იშვიათად მთავრდება კარგად.
§ გლახა ამპარტუანი მიწას ემძიმებაო.
თავს იწონებს მწვანე კიტრიო.

L'ormeau ne peut donner des poires.

— თელა მსხალს არ მოსხამს.
§ ანწლი არ მოგვეცემს ყურძენსაო.

L'or ouvre tous les verrous.

— ოქრო ყველა ურდულს აღებს.
§ ოქრო უხელოა, მაგრამ ყველაფერს აკეთებსო.

L'or paraît même dans la fange.

— ოქრო ტალახშიაც გამოჩნდება.
§ ოქრო ყველგან ბრწყინავსო

L'or s'éprouve par le feu, l'homme par le malheur.

— ოქრო ცეცხლით შემოწმდება, კაცი კა—გაქირვებაში.
§ კაცი გამოსცადე გაქირვებაშიო.

L'un a battu les buissons et l'autre a pris les oiseaux.

— ერთმა ბუჩქები გადაჩხრიკა, მეორემ ჩიტები დაიჭირა.

§ ეინ „აღაღღო“ იძახბა ღა ეინ მწყერი ღაიკირაო.
მე „აღაღღ-ვღღღღს“ ვიძახღი, სხვები მწყერებს იკერღნენო.

L'un a bruit, l'autre la laine.

— ერთი მუშაობს, მეორე შრომის ნაყოფს იღებს.

§ სულელის ნაშოვარს კეკიანი კამღაო.

ტურამ სორო ღამოთხბარა ღა მაჩემა წართვაო.

უბედურის ნაზოგაეი ბედნოერმა მოიხმარაო.

უბედურმა კოკნა კოკნა, ბედნოერმა კი შეკოკნაო.

L'un demande du mou, l'autre du dur.

— ერთი რბილს მოთხოვს, მეორე—მაგარს.

§ ყვეღას თავისი გემოენება აქესო.

ყვეღას გულს ვერ მოგებო.

კაცი ღა გუნებაო.

L'union fait la force.

§ ძალა ერთობაშიაო.

ორი კაცი ერთ კაცზე ლაშქარაო.

ორი კაცი სოფელაო.

თანხმობა კედელზე უმაგრესაო.

ორ ძაღლს ლომის გაქცევაე შეუძღაო.

M

Madame vaut bien monsieur.

— ეშმაკმა კუღღანი შეირთო ცოღად.

§ ფერი ფერსა, მადღი ღმერთსაო.

Maigre comme un cent de clous (comme un cha' de gouttière, comme un chien de fou).

— ნაფოტოეოთ გამხღარაი.

§ ძვაღი ღა ტყაეიო, გაძვაღტყაეებულაიო.

Maille à maille se fait le haubergeon.

— თვაღიოთვღას ემატება ღა ჰაქვის პერა ნგი კეთღება.

§ ცვარი ცვარს მიუმატე—ზღვად იქევაო.

ცვარი ცვარს ევა, ზღვად გაღაიქვაო.

თითო ცვარიოთა ტბა შეღვაო.

ზღვა წვეთობით გაეისო.

ცვარ-ცვარად ნაღენი წვეთი ტბად იქვაო.

Main au bonnet peu coûte et bon est.

— კუღღის მოხღა აბაფერი ჰღება ღა თანაც კარგა.

§ თავის ღაკერიოთ თავი არ წაგწყუღებაო.

Maison sans femme, corps sans âme.

— უდედაკაცო სახლი, უგულო სხეულია.

‡ კარგი დედაკაცი ოჯახის გულიაო.

Maître Gonin est mort, le monde n'est plus grue.

— სულელები სხვაგან მონახეო; (სულელები სხვაგან მოიკითხეთო).

‡ სულელები არა ვართო.

Mal d'autrui n'est que songe.

— სხვისი მწუხარება სიზმრად გეჩვენება.

სხვისა ჭირო—ღობეს ჩხირო.

მეზობლის ტირილი მეზობელს ქორწილი ეგონაო.

მეზობელს მეზობლის მკვდარი მძინარე ეგონაო.

Mal gagné, mal dépensé.

— ცუდად ნაშოვნია, ცუდად დაიხარჯება.

‡ არმად ნაშოვნია არმად წაეაო.

საოხარზე ნაშოვნია სატილოზე დაიხარჯაო.

ოხრად ნაშოვნია ქონება ხმარდება სატილოსაო.

საველახოდ აიღე, სატილოზე დააგდეო.

საერანოში აღებული სატილოში გაივლისო.

Malheur partagé n'est malheur qu'à demi.

— გაზიარებული მწუხარება, განახევრებულია.

‡ მეზობლთან ჭირიც ღვინიაო.

კაცი კაცის წამალიაო.

კაცი კაცთაო, თევზი—წყალთაო.

დღი ღვინი ჭირთა თქმაო.

Mal passé n'est que songe.

— გადატანილი უბედურება სიზმარია.

Mal vit qui ne s'amende.

— ცუდად ის, ვინც უკეთესისაკენ არ მიიღტვის.

Manger des poids chauds.

— ენის მუცელში ჩაგდება.

Manger son gâteau dans la (sa) poche.

— პარტნიორებს შორის არ განაწილება.

Manger son pain blanc le premier.

— ჯერ თეთრი პური უნდა კამო, შემდეგ შავი.

§ მთელ დღესა მოქეიფესა არა დარჩა რა—ვახშმადო.

Marchand d'oignons se connaît en ciboules.

— ხახვის ჭიშ ხახვით მოვაკრე იცნობს.

§ ქოთნის ამბავი ციხესა ჰკითხეო.

ქოთანში რაც არის, კოვზმა იცისო.

ქოთანმა თქვა: „ოქროს ძირი მაქვსო“, კოვზმა უთხრა: „მე შოგ დავეუკრავ და შენ მასწავლიო.“

Marchandise qui plait est à demi vendue.

— მოწონებულის საქონელი ნახევრად გაყიდულაო.

§ საქონელს თვალი ჰამსო.

თვალი სვამს და თვალი ჰამსო.

Mardi, s'il fait chaud.

— სამშაბათს, თუ თბილი დარი იქნა.

§ არაოდეს, არასოდეს.

როცა ვირი ხეზე ავა. .

როდინობის კვირაში.

Marchand qui perd ne peut rire.

— ვაჰარი, რომელიც ზარალს ნახულობს, არ იცინის.

Mari et femme ne font qu'un corps.

— ცოლი და ქმარი ერთი სხეულაო.

§ ფერი ფერსაო, მადლი ღმერთსაო.

როგორც ალხანა, ისეთი ჩალხანაო.

რაც ტურა, ის მელაო.

როგორც ბერიო, ისეთი ვერიო.

Mariage prompt, regrets longs.

— ნაჩქარევი ქორწინება ხანგრძლივი სინანულაო.

§ ვინც აჩქარებულა, უნანაო.

ვინც მალე ჰრის, ის დიდხანს ნანობსო.

ათჯერ გაზომე და ერთხელ გაქერიო.

ათჯერ მოზმანე, ერთხელ მოთხარეო.

შეიძჯერ თვალი გადაავლე, ერთხელ ხმალი გადაავლეო.

Mauvais chien ne trouve où mordre.

— ავი ვერ პოულობს ადგილს, სად უკბინოს.

§ ავმა ძაღლმა ხეირიანად კბენაც არ იცისო.

Mauvais est berger qui aime le loup.

— მგლის მოყვარული მწყემსი ცუდია.

§ ციხე შოგნიდან გატყდებო.

Mauvaise graine est tôt venue.

— სარეველა ბალახი მალე იზრდება.

Mauvaise renommée va plutôt que la bonne.

— ცუდი სახელი კარგზე უფრო სწრაფად გახმაურდება.

‡ კარგს დამალავენ, აეს მალე იტყვიანო.

Medecin, guéris toi-même.

— ექიმო, ჯერ შენ განიყურნე.

‡ ქაჩალმა რომ წამალი იცოდეს, თავის თავს უწამლებდარო.

ქაჩალი რომ კარგი აქიმი იყოს, თავის თავს მოიჩინებდარო.

Mémoire du mal a longue trace, mémoire du bien bien tôt passe.

— ცუდი საქმის კვალი დიდხანს რჩება, კარგის მალე გაივლის.

‡ ძალღის ნაკებნიეით დაგმობსოვრებსო.

კაცის გული მუშა არის, თუ ერთი გაიზარა, აღარ გამთელდებაო.

ერთხელ გაბზარულ გულს ვედარაფერი გაამთელებსო.

Mémoire et usage rendent l'homme sage.

— შრომა და გამოცდილება ადამიანს ბრძნად ხდის.

‡ სიბრძნე გამოცდილების შეილაო.

ერთი გამოცდილება ათ სიბრძნეს სჯობილო.

გამოუტდელ ანგელოზს გამოცდილი ეშმაკი სჯობილო.

გამოცდილება გონიერების სარკეაო.

ყველა საკუთარ გამოცდილებაზე სწავლობსო.

Ménager la chèvre et le loup.

— თხასაც გაუფრთხილდი და მგელსაც.

‡ არც მგელი მშვიერი, არც ბატკანს ზიანიო.

არც მწვადი დაწეა და არც შამფურიო.

Menez un âne à la Mecque, vous n'en ramènerez jamais qu'un âne.

— ვირი შექაშიც რომ წაიყვანო, იქიდანაც ვირად დაბრუნდება.

‡ ვირი ქაბას წავიდა, ისევ ვირად მოვიდაო.

ვირის თოფრამ თეირანი მოიარა, ისევ თოფრად დარჩაო.

არ გათეთრება ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითაო.

ვირი ვირად დარჩებაო.

ვირი ვირად დარჩება, ვარსკვლავებთააც რომ შემოსოო.

Menteur-voleur.

— მატყუარა—ქურდოა.

‡ მატყუარა მიჩვენე, ქურდს გიჩვენებო.

ვინც ტყუის, ის კიდეც იჭურდება.

Mesurer à la longueur de son bras.

‡ საკუთარი არშინით ზომავსო.

Mesurer à sa toise.

— თავისი არშინით ზომავს.

Mettez cela sur votre calepin.

— ეს კარგად დაიმახსოვრეთ.

§ ეს თქვენთვის გაკეთილი იყოსო.

Mettre habit bas.

— ზედა ტანსამოსის გახდა (მუშაობის დაწყების წინ).

§ სახელოების დაკაპიწება.

Mettre habit bas pour toujours.

§ ფეხეის გაფუქკა, მოკედლომა.

Mettre la main au feu.

— ცეცხლისთვის ხელის შეშვერა.

§ ქვა აადლო და ხელი შეუშვირაო.

Mettre le feu à la maison de son voisin pour faire cuire un oeuf .

— მეზობლის სახლის დაწეა საკუთარი კვერცხის შეწვის მიზნით.

§ სხვების ინტერესების შეწირვა საკუთარი სარგებლობისათვის.

Mettre le doigt entre l'arbre et l'écorce.

— სხვის ოჯახურ საქმეში ჩარევა.

§ არაპკითხე მოამბეო, მიტყიპე და მოადლო.

Mesurer les hommes à la toise.

— გარეგნობის მიხედვით აღამიანებთან შეხვედრა .

§ კარგად ჩაცმულებს კარგად ხედებიანო.

Mettre son drapeau dans sa poche.

— საკუთარი მრწამსის დამალვა.

Mettre son bonnet de travers.

— ქუდის შებრუნებთ დახურვა.

§ მარცხენა ფეხზე ადლომა.

Mettre un grain de sel sur la queue d'un moineau.

— შეუძლებლის გაკეთება.

§ ცისათვის წკიპურტის კერა.

Me voilà bien chanceux.

— ამასაც ბედი ჰქვია! ესეც შენ!

Moineau à la main vaut mieux que gruc qui vole.

— ხელში ბედურა გერჩივნოს წეროს, რომელაც დაფრინავს.

§ ნუ მპირდება ცაში წეროს, ხელში მომეც ბედურაო.

ერთი დაკერილი ჩიტი გერჩიოს ორს ხეზე მქლომსაო.

ზეცას წერო მიფრინაედა, ძირსა თლიდნენ შამფურებსო.
დღევანდელი კვერცხი მიჩვენა ხვალინდელ ქათამსაო.
ხვალინდელ ქათამს დღ. ვანდღლა კვერცხი მიჩვენიაო.

Moin on pense, plus on parle.

— რამდენადაც ცოტას ფიქრობს, იმდენად მეტს ლაპარაკობს.
§ ყბედს აზროვნებით თავი არ ასტკივო.
ყბედი ვინ მოლაღა და—მუნჯშაო.

Moitié figue, moitié raisin.

— ნახევრად ლეღვა, ნახევრად—ყურძენი.
§ არც წყალია, არც ღვინოო.
არც თევზია, არც ხორციო.
არც თავისთვის უქნა ღმერთს, არც სხვისთვისაო.
არც ფხიანაო, არც ხისაო

Monnaie fait tout.

— ფული ყოველსშემძღვიაო.
§ ფული რკინის კარს აღებსო.
ოქროს ანკესი ყოველნაირ თევზს იჭერსო.
ოქროს ჩაქუჩი ცხრაკლიტულს აღებსო.

Montre-moi un menteur et je te montrerai un voleur.

— მატყუარა მიჩვენე და ქურდს გიჩვენებ.
§ მატყუარა ქურდიაო.
ვინც ტყუის, ის კიდევ იჭურდებსო.

Morceau avalé n'a plus de goût.

— გადაყლაპულ ლუკმას გემო არა აქვს.
§ წარსულს ადვილად ივიწყებენო.
ღამემ გაიარაო, ამაგმაც ჩაიარაო.
სიკეთე ადვილად ავიწყდებათო.

Morceau de pain reproché s'arrête dans le gosier.

— დაყვედრებული პური ყელში ჩერდება.
§ დაყვედრებული ლუკმა ყელს ვერ გადაივლისო.

Mordu de chien ou de chat, c'est toujours la bête à quatre pattes.

— გინდ ძაღლს დაუკბენიხარ, გინდ კატას, ორივე ოთხფეხი ცხოველია.
§ გინდ დანით დაგიკლივარ, გინდ ღუმითაო.
კაცი გინდ კოცნით მოგიკლავს, გინდ ხმლითაო.
გინდ ქვა კოკასა, გინდ კოკა ქვასაო.
გინდ მგელს შეუჭამივარ, გინდ მგლისფერ ძაღლსაო.
† თუნდ მგელმა შემჭამოს, თუნდ მგლის შვილმაო.

Moucher la chandelle comme le diable moucha sa mère.

— დათვური სამსახურის გაწევა.

§ ეული სამსახური გაუწიო.

სარგებლობის ნაცელად ზიანი მოუტანო.

Mourir dans sa peau.

§ კუზიანს საშარე გაასწორებსო.

არ გათეთრდება ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქეიშითა.

ვირი ქაბას წაეიდა, ისევ ვირად მოეიდაო.

ვირი ვირად დარჩება, ვარსკვლავებითაც რომ შემოსოო.

Mourir plutôt que d'être esclave.

— მონობას სიყვდილი სჯობია.

§ სჯობს სიციცხლესა ნაძრახსა სიყვდილი სახელოვანი.

ერთხელ სჯობია სიყვდილი ნიდაგ შელონებასა.

Morte la bête, mort le venin.

— მკვდარი მხეცის შხამიც მკვდარია.

§ მკვდარი მტერი საშიშროებას არ წარმოადგენსო.

სასაფლაოდან მკვდარი აღარ გამობრუნდებაო.

ვირს ყურები ჩამოეშევა, კატა კანქებს აკაწრდაო.

Mi-figue, mi-raisin (moitié figue, moitié raisin).

— არც ლეღია, არც — ყურძენი.

§ არც ღვინოა, არც — წყალიო.

არც ფხისაო, არც ხისაო.

არც თავისთვის უქნია ღმერთს, არც სხვისთვისაო.

Mieux vaudrait tenir un panier de souris qu'une fille de vingt ans.

— ერთი კალათა თაგვები უფრო ადვილი დასაქერია, ვიდრე ოცი წლის ქალიშვილიო.

§ წიშის დაქერა უფრო ადვილია, ვიდრე გასათხოვარი ქალისაო.

ქალს გათხოვება რომ მოუნდება, ოჯახს წაეკიდებაო.

გასათხოვარი ქალებით სავსე ოჯახს, მგლებით სავსე ოჯახი სჯობიაო.

Mieux vaut ami en voie que denier en courtoie.

— გზაში ფულის ქონას, კარგი მეგობრის ყოლა სჯობია.

§ კარგი მეგობრის ყოლა ყველაფერს სჯობიაო.

სჯობს საყვარელსა ყოველსა მოყვასი დანადადარიო.

Mieux vauz assez que trop.

— ბევრს, საკმარისი სჯობია.

§ საკმარისი სჯობს კარბსაო.

რაცა გეყოფა, დასჭერდი, მეტი ნუ გინდა შშოვნელსაო.

ბევრი ფული ბევრი დარდიაო.

ბევრის მსურველი კეთილს ვერ ნახავსო.

Mieux vaut bon gardeur, que bon amasseur.

— კარგ მშოვნელს, კარგი შემნახველი სჯობია.

§ კარგ მოსაველს, კარგი გამრიგე უნდაო.

კარგ მუშაობას კარგი გაველევა სჯობია.

კარგი შემნახვეი სჯობია კარგ მომგებსაო.

კაი მაშოვარს კაი შემნახვეი სჯობიაო.

Mieux vaut bon voisin que longue parenté.

— შორეულ ნათესავს ახლო მეზობელი სჯობიაო.

§ კარგი მეზობელი ამომავალ მზეს სჯობსო.

მეზობელს თუ რამე აქვს, შენცა გაქვსო.

იმ მეზობლის კირიმე, რომელიც კვერცხზე მარილს დამიყრისო.

მეზობელო კარისაო, სინათლე ხარ თვალისაო.

Mieux vaut chien vivant que lion mort.

— მკედარ ლომს ცოცხალს, ძაღლი სჯობია.

Mieux vaut donner (prêter) à un ennemi qu'emprunter à un ami.

— უმჯობესია, მტერს მისცე, ვიდრე მეგობარს ასესხო.

§ თუ გინდა მტერი გაიჩინო, მეგობარს ფული ასესხეო.

Mieux vaut être cheval que charrette.

— სჯობია ცხენი იყო, ვიდრე—ურიკა.

Mieux vaut en paix un oeuf qu'en guerre un boeuf.

— უკეთესია ერთი კვერცხი მშვიდობაში, ვიდრე—ხარი ომში.

Mieux vaut être oiselet en bocage, que grand oiseau en cage.

— ჩიტს ოქროს გალიაში ჯდომას, მწვანე ტოტზე ჯდომა ურჩევნია.

§ ჩიტი ოქროს გალიაშიც რომ ჩასვა, მაინც ტყვეაო.

Mieux vaut un gigot prochain qu'un gros mouton lointain.

— შორს მყოფ მსუქან ცხვარს, ახლოს მყოფი ცხვირის ბარკალი სჯობია.

§ შორეულ ცხენოსანს, ახლობელი ვიროსანი სჯობიაო.

შორეულ მოყვარეს, ახლობელი მტერი გერჩიოსო.

დღევანდელი კვერცხი მირჩევნია, ხვალინდელ ქათამსაო.

Mieux vaut manquer d'argent que d'ami.

— უკეთესია ფულის ნაკლებობას განიცდიდე, ვიდრე—მეგობრისას.

§ კარგი მეგობარი, კარგი ძმის დარიაო.

მეგობარი ნუ გძულსო, ნაშოვარი ნუ გშურსო.

შენი მეგობარი, შენი სახელიაო.

ყველა ტყუის, მეგობრობა კი არაო.

ას მანეთს, ასი მეგობარი გერჩიენოსო.

Mieux vaut métier qu'héritage.

— მემკვიდრეობით მიღებულ ქონებას ხელობა სჯობია.

§ კარგი ხელოსანი შიმშილით არ მოკვდებაო.

ხელობა კაცისათვის დიდი სიმდიდრეაო.

კაცმა რამდენი რამეც იცი, იმდენი რამე ხარო.

ისეთი პატარა ხელობა არ არსებობს, ხელოსანი რომ არ გამოკვებოსო

Mieux vaut mourir debout que vivre sur les genoux.

— დაჩოქილ სიცოცხლეს, ფეხზე სიკვდილი სჯობია.

§ ერთხელ სჯობია სიკვდილი— ნიადაგ შელონებასაო.

სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა სიკვდილი სახელოვანო.

Mieux vaut pain sec et la paix, que bonne chair et querelle.

— კარგ ხორცსა და ჩხუბსა, მშრალი პური და მშვიდობა სჯობია.

Mieux vaut peu que rien.

— არაფერს ცოტაც სჯობია.

§ სულ არარაობას ცალუღელი ხარი სჯობიაო.

სულ არარაობას მღვდლის ცოლი სჯობიაო.

სულ არარაობას, ყველი ინატრე, სჯობიაო.

სულ არყოლას ბრმა დის ყოლა სჯობიაო.

სულ უდედობას დედინაცვალი სჯობიაო.

Mieux vaut règle que rente.

— თადარიგი შემოსავალს სჯობია.

§ ჭკუა უნდა გონებასო, მოხმარება— ქონებასო.

ჭკუა ბევრს აქვს, მაგრამ მოხმარება ცოტამ იცისო.

მარტო შემოსავალი კაცს არ გაამდიდრებს, თუ დაზოგავდაც არ შეუწყო ხელიო.

ურიგ-მორიგობამ ზღვა დააშროო.

Mieux vaut tard que jamais.

§ სჯობს გვიან, ვიდრე არასდროს.

Mieux vaut un sage ennemi qu'un sot ami.

— ჭკვიანი მტერი სჯობია სულელ მეგობარს.

§ სულელი მეგობარი მტერზე უარესიაო.

გლახა მოყვარეს კაი მტერი სჯობიაო.

შეგნებულთან ჭირი სჯობია შეუგნებულთან ლხინსაო.

ომი სჯობს შეგნებულთანა შეუგნებულთან ნადიმსაო.

შესმენილ კაცთან ჩხუბი სჯობია შეუსმენელთან პურის ჭამასაო.

Mieux vaut une mort glorieuse qu'une vie honteuse.

§ სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა სიკვდილი სახელოვანი.

სახელოვანი სიკვდილი სიცოცხლეზე უტკბილესიაო.

Nager entre deux eaux

- ორ წყალს შუა ცურვა.
 § ორ სკამზე ჯდომა.

Nage toujours et ne te fi: pas.

- იცურე, მაგრამ ნუ მიენდობი.
 § ძალს მოულაქუცე, ჯონს კი ხელიდან ნუ გააგდებო.
 მგელმა რომ დაგპატიოს—ეწვიე, ოღონდ ძალს თან წაიყვანო.

Naître sous une bonne (heureuse) étoile.

- ბედნიერ ვარსკვლავზეა დაბადებული.
 § იღბლიანი კაცი.

Naître sous une mauvaise étoile.

- უბედურ ვარსკვლავზეა დაბადებული.
 § უიღბლო კაცი.

N'avoir ni feu, ni lieu.

- არც ცეცხლი აქვს, არც ადგილი.
 § სულს იქით არაფერი გააჩნიაო.
 ავიხედავ—ცას შევხედავ, დავიხედავ—მიწასაო.
 მალა შევხებები—ცა დამხედება, ძირს დავხებები—დედამიწაო.

N'avoir pas de bonnes lunettes (mettre ses lunettes de travers).

- კარგი სათვალის არ ქონა (სათვალე ბის უკუღმა გაკეთება).
 § უმართებლოდ მსჯელობა.

N'avoir pas (même) un denier.

- ერთი სანტიმის არ ქონა.
 § გროშ-კაპიკის არ ქონა.

N'avoir point de langue (avoir la langue liée, morte).

- თევზით დუმული
 § ენადაბმული

Nécessité est mère d'industrie.

- გასაჭირი გამოგონების დედა.
 § გაჭირვება აღმართში აგახტუნებსო.
 გაჭირვებული კაცი ზღვას გაეაო.

Nécessité n'a point de loi.

- გასაჭირს კანონი არა აქვს.
 § გაჭირვება მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო.

გაჰირეება აღმართში აგახტუნებსო.
გაჰირეებამ დედოფალთან დამაწინაო.
გასაჰირმა პატარძალთან დამაწინაო.
სილარიბემ თარჩის კაბა გამაცვეთინაო.

Ne cherchez pas inidi à quatorze heures.

— დღის ორ საათზე შუადღეს ნუ ეძებ.
§ გაუჰირეებელს ნუ გაჰირეებო.

Ne choisit pas (celui) qui emprunte.

§ ნაჩუქარ ცხენს კბილი არ გაესინჯებაო.
ნაჩუქარი ტალახინი ჟოხიც კარგიაო.

Ne crie pas sur les toits ce qu'on t'a confié à l'oreille.

— ნუ გაახმაურებ იმას, რაც ყურში გითხრეს.
§ საიდუმლოების გახმაურება.

Ne croire ni à Dieu ni à diable.

— არც ღმერთი სწამს, არც ეშმაკი.
§ არც ღმერთი მწამს და არც ეშმაკიო.

Ne fais pas d'un fou un messenger.

— გიყს შიკრიკად ნუ დაიქენებ.
§ გიყი დასაქმე და შენც უკან გაუდექო.
გიყს ნურც ეტყევი, ნურც ათქმევიწებო.
გიყისა ნურა გინდა რაო.

Neige au blé est (bel) bénéfique comme au vieillardela (bonne) pelisse.

— ბევრი თოვლი, ბევრი პური.

Ne jetez pas les perles devant les pourceaux.

— ნუ დაუყრი ღორს მარგალიტს.
§ ღორს მარგალიტი არ უნდა დაუყარაო.
ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილიაო.

Ne jugez point si vous ne voulez être jugé.

— ნუ გაასამართლებ და არც თქვენ გაგასამართლებენ.

Ne laissez pas croître l'herbe sur le chemin de l'amitié.

— ნუ გაზრდი ბალახს მეგობრობის გზაზე.
§ მეგობარი გულდასმით ეძებე, იპოეო— მოუფრთხილდიო.
მოუფრთხილდი მეგობარს, კარგი მეგობარი ძნელი საშოვნელი იაო.

N'est marchand qui toujours gagne.

— არ არსებობს ისეთი ვაჭარი, ყოველთვის რომ იგებდეს.
§ მოგება და ზარალი ამხანაგები არიანო.
სარგებელს ზარალი მოსდევს, ზარალს სარგებელიო.

Ne pas avoir le quart d'un sou (un quart d'écu).

— გროშ-კაპიკის არ ქონა.

§ გახვრეტილი კაპიკი არა აქვსო.

Ne pas connaitre ni des lèvres, ni des dents.

§ თვალითაც არ მინახავსო.

Ne pas dire une parole plus haut que l'autre.

§ რწყილს არ გააღვიძებსო.

Ne pas inventer la poudre.

— ის თოფის წამალს ვერ გამოიფონებს.

§ ის დიდი ქკუის არ არისო.

Ne pas savoir toutes les foires de Champagne.

— ყველა წვრილმანის არ ცოდნა.

§ რაიმეზე ზერეულე წარმოდგენის ქონა.

N'est pas beau ce qui est beau, mais ce qui agréé.

§ ვისაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზიც ის არისო.

N'est pas marchand qui toujours gagne.

— ის, ვინც მუდამ მოგებაზე ფიქრობს, ვაჭარი არ არის.

§ მოგება და წაგება ძმებიაო.

Ne pas trouver d'eau au lac.

— ტბაში წყლის ვერ პოვნა.

§ ზოგი კაცი რიყეზე ისე გაიფიქრა, რომ ქვას ვერ შეამჩნევსო.

Ne remettons pas à demain ce que nous pouvons faire aujourd'hui.

— ნუ გადასდებ ხელისათვის იმას, რისი გაკეთებაც დღეს შეგიძლია.

§ გადადებული საქმე ეშმაკისააო.

გადადებული—გადაგდებულო.

გადადებული საქმე ნახევრად ჩაშლილიაო.

გადადებული საქმე მგელმა შექაშაო.

Ne sait qu'est bien qui mal n'essaie.

— ვისაც ცუდი არ უნახავს, მან არ იცის რაა კარგი.

§ თუ სიბნელე არ გინახავს, ფასს ვერ დადებ სინათლესო.

ვისაც უწვავი არ უქამია, შემწვარი გემრიელი არ ეჩვენებაო.

ვისაც მწარე არ უნახავს, ტკბილის გემოს ვერ დააფასებსო.

Ne te fie pas à l'amitié d'un bouffon.

— ნუ ენდობი მასხარის მეგობრობას.

§ სულელს ნურც მიენდობი, ნურც მიინდობო.

სულელს გული ენაზე აკერია, ჭკვიანს—ენა გულზეო.

სულელი ნურც მტრად გინდა, ნურც—მეგობრადო.
გოეს ნურც ეტყვი და ნურც ათქმევინებო.
სულელის ამჟოლი თვითონაც სულელიაო.

Netteté nourrit santé.

— სისუფთავე ჯანმრთელობას კვებავს.
§ სისუფთავე ჯანმრთელობის თავდებიო (საწინდარიო).

Ne vous moques pas de mal chaussés, vos souliers perceront.

— ნუ დასცინებ დახეული ფეხსაცმლის პატრონს, შეიძლება თქვენიც გაიხეს.
§ ნუ დასცინებ სხვასაო, გადაგხდება თავსაო.
ვინც დასციინის სხვასაო, მოიბრძეებს თავსაო.
სხვას ნუ გ ეციინები, თორო გეეცილებიო.

Ni chair ni poisson (moitié chair, moitié poisson).

— არც თევზია, არც—ხორცი.
§ არც წყალია, არც — ღვინო.
არც ღვინსაა, არც — კაციისაო.
არც ფლავია, არც — ჩლავიო.
არც ფხისაო, არც ხისაო.

Ni vu, ni connu.

— არც მინახია, არც ვიცნობ.
§ არ ვიცი, არც გამიგიაო

Noblesse oblige.

— ვისაც ბევრი აქვს მინიჭებული, მისგან ბევრს მოითხოვენ.
§ კეთილშობილება გეავალდებულებს.

Noce de feu, nocce de peu.

— მგზნებარე სიყვარული ბედნიერების ხელს შექმლელი ა.

Noces de mai, nocces funestes (mortelles).

— მაისის ქორწინება სამუდამო ტანჯეაა.

Noire poule pond blanc oeuf.

— შავი ქათამი თეთრ კვერცხს დებს.
§ ძროხა შავია, მაგრამ თეთრ რძეს იწველისო.
ურემი მძიმეა, მაგრამ ტვირთს კი ამსუბუქებსო.

Nourris un corbeau, il te crèvera l'oeil.

— ყვავს რომ გაზრდი, თვალს ამოგკორტნის.
§ თვალი რამ გამოგთხარაო და—ჩემმა სიკეთემაო.
ავისა კარგიც ნუ გინდაო.
აჟმა რა ქნა ავის მტრო.

კარგისათვის კარგი არვის უქნიაო.
გლახისა კარგი ნუ გინდა, ნურც მისი გამოსარჩენო.

Nourriture passe nature.

— აღზრდა მემკვიდრეობაზე ძლიერია.
§ ჩვეულება რჯულზე უმტკიუნესიაო.

Nous mourons tous les jours.

— ყოველი დღე სიკვდილს გეიახლებს.

Nul bien sans peine.

— უშრომლად სიმდიდრეს ვერ შეიძენ.
§ თუ კაცმა არ გაიფხაკუნა, ისე თავს ვერ ირჩენსო.
ვინც არ გაირაჯება, პურსაც ვერ მისწდებაო.
ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შექამა კოტორიო.
ვინც არ შრომობს, არცა კამსო.
ვინც მოხადა ქვეერიო, იმას მისცეს ბევრიო.

Nul bois sans écorce.

— უქერქო ხე არ არის.
§ უნაკლო ადამიანი არ იქნებაო.
ერთი რაიმე ნაკლი ყველა ადამიანს აქვსო.

Nul grain sans paille, nul homme sans défauts.

— არც მარცვალა უჩალო, არც კაცია უნაკლო.
§ ყოველ კაცს ერთი რამ წუნი აქვსო.

Nul miel sans fiel.

— არ არის თაფლი ნაღელის გარეშე.
§ ვარდი უეკლოდ არაეის მოუკრეფიაო.

Nul ne peut bien servir deux maîtres.

— არაეის შეუძლია ორ ბატონს კარგად მოემსახუროს.
§ ერთი მსახური ორ ბატონს ვერ მოემსახურება.
ძნელია ორთა უფალთა მონებაო.
ორი ბატონის ყმა ვიყავ, ხან ესა მცემდა, ხან ისაო.

Nul ne sait ce que lui garde l'avenir.

— არაეინ იცის, თუ რას გეიმზადებს მომავალი.
§ ფონი გასავალსაო.
აღდგომა და ხვალეო.
მარტი რომ წინ გედვას, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აძაგებო.

Nul ne sait rien qu'il ne l'essaye.

— რასაც კაცი არ გამოსცდის, მისი არაფერი იცის.
§ ვისაც შვილი არ მოკვდომია, შვილის სიკვდილს ნუ შესჩივლებო.
ვისაც შვილი არ მოკვდომია, სხვისი შვილის სატირლად ნუ წავაო.

Nul n'est prophète en son pays.

— თაეის სამშობლოში წინასწარმეტყველად არაეინ არ გამოდგება.

§ შინაურ მღვდელს შენდობა არა აქვსო.

ვაი შინაურსაო!

შინაური ელამიაო.

ახლობელი კაცს წვიემწეარი ჰგონიაო.

შინაურ ხარს მოზეერს არ ეძახიანო.

Nul n'est savant en naissant.

— მეცნიერად არაეინ დაბადებულა.

§ სწავლა მუცლიდან არაეის გამოჰყოლიაო.

Nul plaisir sans peine.

— არ არის სიამოვნება უსიამოვნების გარეშე.

§ ვარდი უეკლოდ არაეის მოჰკრეფიაო.

დარს აედარი მოსდევსო.

ვისაც თეეზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.

ვისაც წყალი უნდაო, წყაროზე უნდა წაიღესო.

O

'Obliger un ingrat, c'est acheter la haine.

— უმადურისათვის სამსახურის გაწევა სძულელილის დამსახურებას ნიშნავს.

§ ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილიაო.

შვე ღორს გინდ აღმა აფხანე, გინდ დალმა დაფხანე, მაინც ღორიაო.

ჩემი პურ-ღვინით მაძლარი, ცას მევე მანგრეეს თავზედა.

'Oeil pour oeil, dent pour dent.

— თვალი თვალისა წილ, კბილი კბილისა წილ.

§ რაც თხამ უყო თრიმლსა, ის თრიმლმა—თხის ტყავსაო.

თხამ თრიმლი კამა, თრიმლმა—თხაო.

რაც თხამ თრიმლს უყო, უფრო უარესი—თრიმლმა თხის ტყავსაო.

Oignez vilain, il vous poindra; poignez vilain, il vous oindra.

§ სოლი სოლს გააქვსო.

On a beau prêcher qui n'a coeur de bien faire.

— ამოდ უქადაგებენ იმას, ვისაც სიკეთისაკენ გული არა აქვს.

§ მგლის თავზე სახარებას კითხულობდნენო.

დათეს ანბანს ასწავლიდნენ და ის ბატონისაკენ იუურებოდაო.

მგლის თავზე სახარებას კითხულობდნენ, ის კი ცხერისკენ იხედებოდაო.

On apprend à hurler avec les loups.

— მგლებთან თუ ხარ, უმუილს ისწავლი.

‡ ხარი ხართან დააბი, ან ფერს იცელის, ან ზნესაო.

ხარი ხართან დააბი, ან ალღოს აიღებს, ან ალოსაო.

On apprend à tout âge.

— ყველა ასაკში სწავლობენ; (სწავლა არასოდეს არის გვიან).

‡ სწავლა სიბერემდეო.

სწავლა კაცს სიბერემდე არ მოსკარბდებაო.

On apprend en faillant.

— სწავლა წეალებაა.

‡ სწავლის ძირი მწარე არის, კენწეროში გატკბილდების.

On apprend plus vite un menteur qu'un voleur.

— მატყუარას უფრო ადრე აღმოაჩენენ, ვიდრე—ქურდს.

‡ მატყუარა შორს ვერ წავაო.

ტყუილს მოკლე ფეხები აბიაო.

ტყუილს ყველგან კუდი გარეთა რჩებაო.

ტყუილს გრძელი კუდი დასთრევს და ფეხები მოკლე აქვსო..

On a souvent besoin d'un plus petit que soi.

— ხშირად თანამდებობით შენზე პატარა კაციც დაგკირდება.

‡ კაცს მართებს დაბლაც დახედვა, რა გინდ მალღამდის არისა.

ჩემზე უძლური რას მარგებს—ნურაეინ იტყვის ამასო.

ისეთი სანაგვე არა ვარ, რომ არ დაგკირდო.

On a vingt — quatre heures pour maudire ses juges.

— ვინც საჭმეს წააგებს, მოსამართლეს ლანძღავს.

On connaît l'arbre à ses fruits.

— ხე ნყოფით იცნობა.

‡ როგორც ტყე, ისეთი ნადირიო.

როგორც ტყე იყო, ნადირიც იმისთანა გამოჩნდებაო.

ლომს ბრკეალებით იცნობენო.

ხილის ხე ხილით იცნობაო.

On connaît le cheval dans la plaine.

— კარგი ცხენი გაშლილ ველზე იცნობაო.

‡ მამაცი ბრძოლის ველზე გამოჩნდებაო.

თეთრი კბილი, შავი კბილი სიცილის დროს გამოჩნდებაო.

თეთრი ტანი, შავი ტანი აბანოში გამოჩნდებაო.

On connaît les bonnes sources dans la sécheresse et les bons amis dans l'adversité.

— კარგი წყარო გვაღვაში იცნობა, მეგობარი კი—ქირში.

‘§ ნამდვილი მეგობარი კორში იცნობა.
კაცი გაზომე გაკირეებაშიო.

On connaît le véritable ami dans le besoin.

— კარგი მეგობარი გაკირეებაში იცნობა.

§ მეგობარი კირში იცნობაო.

კაცი გაკირეებაში გაზომეო.

ოდეს კაცსა გაუკირდეს, მაშინ უნდა მეგობარიო.

«On dit» est un sot (menteur).

— „ამბობენ“ დიდი მატყუარა ვინმეაო.

§ ყველა ხმას ნუ დაუჯერებო.

თუ თვალით არ დაინახო, გაგოხილს ნუ ენდობიო.

On doit dire le bien du bien.

— კარგზე ცუდს ვერ იტყვი.

§ კარგი ცუდის მტერიაო.

კარგი კარგს იმსახურებსო.

On doit être sage quand on a la barbe au menton.

— ვისაც ნიკაპზე წვერი აქვს, კვიანად უნდა იყოს.

§ ღმერთმა ნუ ქნას ბებრის ბუქნაო.

ბებერსა სარძლოდ მორთულსა უფრთხილდი, მოერიდეო.

დედაბერი ბუქნას უელიდა, არც მთა უმადლოდა, არც—ბარიო.

On est plus couché que debout.

— სიცოცხლე ხანმოკლეა, მარადისობასთან შეფარდებით.

On est toujours riche quand on déménage.

— ბინიდან ბინაზე გადასვლისას ირკვევა ადამიანის სიმდიდრე.

On entendrait (on aurait entendu) trotter une souris (une souris trotter).

— ისეთი სიჩუმე იყო, თავვის სვლას გაიგონებდიო.

§ ბუზის გაფრენას გაიგონებდიო.

On est souvent puni par où l'on péché.

— ადამიანს ხშირად იქ სჯიან, სადაც შესცოდა.

§ ხე საითაც გადაიხრება, იმ მხარეს წაიქცევაო.

ქვა იქ დარჩება, სადაც ჩავარდებო.

On fait de bonne soupe dans un vieux pot.

— ძველ ქოთანში კარგი წვენი კეთდება.

§ ძველი ქვევრი კარგ ღვინოს ინახავსო.

ბებერი ხარისა რქაც კი ხნავსო.

გამოცდილება სიბრძნის შეილიაო.

ძველი ბზა ვერცხლიაო, ძველი თივა ცეცხლიაო.

ძველი კაცის ნათქვამიო, ხშირად არის მართალიო.

On fait du cuir d'autrui large courroie.

— შურს დიდი თვალეზი აქვს.

‡ შურიან კაცს მეზობლის ვარდი თვალში ეკლად ესობოდაო.

On fait toujours le loup plus gros qu'il n'est.

— მგელს უფრო დიდად ხატავენ, ვიდრე სინამდვილეში არის.

‡ შიშს დიდი თვალეზი აქვსო.

On frappe sur le sac, pour que l'âne le sente.

— ტომარას ურტყამენ ვირმა რომ იგრძნოს.

‡ მულო, შენ გეუბნები, რძალო, შენ გაიგონეო.

მულს ელაპარაკებოდნენ, რძალო, შენ გესმოდესო.

დიდს ეუბნებოდნენ და პატარას ასმენდნენო.

გეუბნები კედელო, გაიგონე, რეგვენო.

ლიტრავ, შენ გეუბნები, კოკავ, შენ გესმოდესო.

On mange bien des perdrix sans oranges.

— კაკაბს უფორთოხლოდაც კარგად ჰამენ.

‡ გემრიელ საკმელს საწებელი არ სჭირდებაო.

კარგ ფაფას ერბო არ უნდაო.

On n'abat pas un chêne du premier coup.

— ერთი დარტყმით მუხას ვერ წააქცევ.

‡ ერთი გადახტომითა მწყერი არავის დაუჭერიაო.

ერთი ფანდით ფალავანი არ დაეცემაო.

ერთი შემოკვრით ხე არ წაიქცევაო.

ერთი წიხლის კვრით ციხე არ დაინგრევაო.

ძნელი საქმე დროსა და შრომას მოითხოვსო.

On n'a jamais vu chèvre morte de faim.

— თხა შიმშილისაგან არ მოკვდება.

‡ შშიერი ყველაფერს ჰამსო.

თუ კი გშია, ზაქარია, ცივი მკალიც შაქარია.

On n'a jamais vu une pie avec un corbeau.

— კაკაკი ყვავთან არავის უნახავს.

‡ ბედაურ ცხენს გაკრეპილ კვიცს არ შეუჭიბრებენო.

On n'a pas plutôt dit «a» qu'il faut dire «b».

‡ ვინც „ანი“ თქვა, მან „ბანიც“ უნდა თქვასო.

ვინც ანი იცის, მან ბანიც იცისო.

On n'a pas toutes ses commodités en ce monde.

— ამქვეყნად სრული კომფორტი არავისა აქვს.

‡ ამქვეყნად სრულყოფილი სიყვარული არ არსებობსო.

On n'apprend pas au fils du pêcheur à manger du poisson-

— მეთევზის შვილს თევზის კამას ვერ ასწავლი.

§ შვილიშვილი ბაბუას ძველ დროს ასწავლიდაო.

შვილი მამას თამაშს ასწავლიდაო.

როცა შენ სასწავლებელში მიდიოდი, მე ნასწავლი მოვლიდიო.

On n'apprend pas à un vieux singe à faire des grimaces.

— ბებერ მიიმუნს მანკეას ვერ ასწავლი.

§ შვილი მამას თამაშს ასწავლიდაო.

შვილიშვილი ბაბუას ძველ დროს ასწავლიდაო.

პაპას შვილიშვილი პირის ბანას ასწავლიდაო.

როცა შენ სასწავლად მიდიოდი, მე ნასწავლი მოვლიდიო.

On ne change pas de chevaux au milieu du gué.

— შუაგულ ფონში ცხენები არ გამოიცვლება.

§ თავს ზევით ღონე არა მაქვსო.

თავს ზევით ვერ ახტებო.

On ne connaît pas le vin au cercle ni l'homme à l'habit.

— როგორც ღვინოს ვერ გამოიცნობ კასრის მიხედვით, ისე ადამიანს ტანისამოსით.

On ne croit pas un menteur même quand il dit la vérité.

— მატყუარას მაშინაც არ უჭერებენ, როდესაც სიმართლეს ამბობს.

§ მატყუარას მართალსაც არ დაუჭერებენო.

ტყუილის მთქმელს რა სარგებლობა აქვს და—მართალსაც არ დაუჭერებენო.

On ne dine pas quand on est de noce le soir.

— საქეიფოდ თუ მიდიხარ, არ უნდა ისადილო.

On ne donne rien si libéralement que ses conseils.

— ყველაზე უხეად რჩევას იძლევიან.

§ მრჩეველი არ იხდისო.

რჩევის მიცემა ყველაზე ადვილიაო.

სიტყვით შემწეობას რა უნდაო.

სხვა სხვის ომში ბრძენიაო.

On ne fait pas d'omelette sans casser les oeufs.

— კვერცხები თუ არ გატეხე, ვერბო-კვერცხს ვერ გააკეთებ.

§ ვინც არ გაირჩება, პურსაც ვერ მისწვდებაო.

ვინც არ შრომობს, არც კვამსო.

ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შექაბა კოტორიო.

ასწიე გოდორსაო, დაკვიპე კოტორსაო.

ორაგული თუ გინდა, ტანიც სველი გინდოდესო.

On ne fait rien qu'à graisse d'argent.

— უფულოდ ვერაფერს გახდები.

§ მოხვალ კალათიანო, წახვალ სამართლიანო.

თუ არას ჩამახე, არას დამაკერებო.

On ne fait rien pour rien.

— არაფრისათვის არაფერს აკეთებენ.

§ როგორც მოხვალ, სვინაო, ისე წახვალ შინაო.

როგორც მოხვალ ჩვენსაო, ისეთი წახვალ თქვენსაო.

როგორც მოხვალ ტარიელი, ისე წახვალ ტარიელიო.

ნათლა, კოკლი ცხენით მოვედი და ვერა მოგიტანე-რაო.

— ვერც არას აქედან წაიღებ შენი კოკლი ცხენითაო

On ne jette des pierres qu'à l'arbre chargé de fruits.

— ქვებს მხოლოდ ხილით დახუნძლულ ხეს ესვრიან.

ტარიელ ჯამს ხელს არაეინ ჰკრავსო.

ტარიელ ჯამში ხ.ლს არაეინ ჩაუფსო.

On ne la trouve plus, la mère en est morte.

§ მისი კვალიც აღარსად ჩანსო.

ზღვამ ჩაყლაპაო.

On ne loue d'ordi naire que pour être loué.

— იმიტომ გაქვებენ, რომ შენც შეაქო.

§ თათარმა უთხრა თათარსა: შენც ალა დამიძახე, მეც ალას დავიძახებ და ორივე ალა ვიქნებითო.

On ne meurt qu'une fois.

— აღამიანი ერთხელ კედება.

§ სიკვდილს ვერ გაუქცევიაო.

On n'est jamais mieux servi que par soi-même.

— შენ თავს ყველაზე უკეთ შენ მოემსახურები.

§ რასაც ჩემი ხელი არ მოხვედრია, ჩემი მუტელი არ გაუძლიაო.

დათვმა თქვა: რასაც ჩემი თათი ვერ მოვუსვია, იმის გემო ვერა ვნახეო.

მგელმა თქვა: რასაც ჩემი კბილი ვერ მოვაეღე, გემო ვერ ჩავატანეო

დათვმა თქვა: რასაც ჩემი ტორი ვერ მოვაეღე, გემო ვერ ჩავატანეო.

On n'est jamais tra hi que par les siens.

— ლალატი შინაურობაში ხდება.

§ ციხე შიგნიდან გა ტყდებაო.

On n'est jamais trop vieux pour apprendre.

— სწავლა არასოდეს არაა გვიან.

§ სწავლა სიბერემდეო.

სწავლა კაცს სიბერემდე არ მოსკარბდებაო.

On n'est nulle part aussi bien que chez soi.

— აღამიანი საკუთარ სახლში გრძნობს თავს კარგად.

§ ნელო და თბილო თავის სასახლეო.

კარგო და ტკბილო ჩემო სასახლეო.
ჩიტი სადაც გაიზრდება, მისი ბაღადიცი იქ არისო.

On ne pêche point quand on pêche par conseil.

— ცოდვას ის კი არ ჩადის, ვინც ცუდ რჩევას ასრულებს, არამედ ის, ვინც იძლევა
§ ცოდვას არა რჩევის ამსრულებელი, არამედ მისი მრჩეველიო.

On ne pend aucun voleur avant de l'avoir pris.

— ქურდს ჯერ დანაშაულს დაუმტკიცებენ, შემდეგ ჩამოახრჩობენ.

§ დათვის მოკვლამდე, მის ტყავს ნუ გაყიდო.

ბავშვი არ დაბადებულა, აბრამს არქმევდნენო.

ზეკას წერო მიფრინავდა, ძირსა თლიდნენ შამფურებსაო.

ლეინო არსად იყო. ეშმაკები ტიკებს ალბობდნენო.

ეშმაკს შვილი არა ჰყავდა და აკვანს ამზადებდნენო.

On ne pend pas un homme deux fois.

— ერთ კაცს ორჯერ არ ჩამოახრჩობენ.

§ ერთი დანაშაულისათვის ორჯერ არ სჯიანო.

ერთი ცხვარი ორჯერ არ გატყავდებო.

ერთ ხარს ორი ტყავი არ გასძვრებო.

ერთი ცხვარი ორ ალაგას არ დაიკვლებო.

On ne perd pas de (son) temps quand on aiguise ses outils.

— ხელსაწყოს გასალესად დახარჯული დრო დაკარგული არაა.

On ne peut à tous complaire.

— ყველას ვერ მოეწონები.

§ ყველას გულს ვერ მოიგებო.

On ne peut avoir en même temps femme et bénéfice.

— არ შეიძლება ქალიც გყავდეს და შემოსავალიც გქონდეს.

§ არ შეიძლება ყოველგვარი სიამოვნება ერთბაშადო.

On ne peut empêcher le chien d'aboyer ni le menteur de mentir.

§ ძაღლს ყვეფას ვერ დაუშლი, მატყუარას — ტყუილის თქმასო.

On ne peut être à la fois au four et au moulin.

— ერთდროულად ღუმელთან და წისქვილში ვერ იქნები.

§ ერთი ცხვარი ორ ალაგას არ დაიკვლებო.

ერთ ხარს ორი ტყავი არ გასძვრებო.

ერთი ცხვარი ორჯერ არ გატყავდებო.

On ne peut être à la fois juge et partie.

— არ შეიძლება ერთდროულად მოსარჩლეც იყო და მოსამართლეც.

§ მე და ჩემმა ცოლმა ვიანგარიშეთ და კალოც ჩვენ შეგვხვდა და საბძელიცაო.

მე და ჩემმა ქმარმა ვიანგარიშეთ და ჩემს მაზლს არა ერგო-რაო.

On ne peut faire bon édifice sur mauvais fondement.

— ეულ საძირკველზედ კარგი შენობა არ აიგება.

‡ ქვიშაზე აგებული მყარი ვერ იქნებაო.

On ne peut fuir sa destinée.

— ბედს ვერ გაექცევი.

‡ თუ კაცს სიკვდილი უწერია, ტბორშიც დაიხრჩობაო.

სადაც არის ბედი შენი, იქ მიიყვანს ფეხი შენიო.

განგებასა ვერვინ შეცვლის, არ საქმნელი არ იქმნებისო.

გადამდებს ვერ გაექცევი, გადაგყვება გადასაეალსო.

არვის ძალუძს ხორციელსა განგების გარდავლენაო.

On ne peut juger de la farine que quand le pain est cuit.

— პურის გამოცხობამდე ფქვილი არ შეფასდება.

‡ ღორმა თქვა: დამკალ და დამაფასეო.

ლორი როცა დაიკვლება, მისი წონა მაშინ გამოჩნდებაო.

On ne peut noyer celui qui doit être pendu.

— ვისაც ჩამოხრჩობა უწერია, ის წყალში არ დაიხრჩობა.

‡ ბედისწერას ვერ გაექცევიო.

თუ კაცს სიკვდილი უწერია, ტბორშიც დაიხრჩობაო.

სადაც არის ბედი შენი, იქ მიიყვანს ფეხი შენიო.

განგებასა ვერვინ შეცვლის, არ საქმნელი არ იქნებისო.

გადამდებს ვერ გაექცევი, გადაგყვება გადასაეალსო.

On ne peut pas contenter (satisfaire) tout le monde (et son père).

— შეუძლებელია ყველას გული მოიგო.

‡ ყველას გულს ვერ მოიგებო.

On ne peut pas être en même temps à la cave et au grenier.

— არ შეიძლება ერთსა და იმავე დროს სარდაფშიც იყო და სხვენშიც-

‡ ერთ მკვდარს ორ საფლავში არ მარხავენო.

ერთი ცხვარი ორჯერ არ გატყავდებაო.

ერთ ხარს ორი ტყავი არ გასძვრებაო.

ერთი ცხვარი ორ ალაგას არ დაიკვლებაო.

On ne peut prendre tels chats sans mitaines.

— ძნელი შესასრულებელი საქმეა.

‡ საჩოთირო საქმეა.

On ne peut prendre un homme rasé aux cheveux.

— თმაგადაპარსულს თმით ვერ დაიჭერ.

‡ შიშველს პერანგს ვერ გახდიო.

On ne peut pas prendre d'un sac deux moutures.

— ერთი საქმიდან ორ სასარგებლოს ვერ ნახავ.

§ ყველა კაცს ერთი რამის შნო აქვს.

თითო გოგრიდან თითო კეუა გამოდისო.

On ne peut (on ne saurait) sonner les c'oches et aller à la procession.

— არ შეიძლება ერთსა და იმავე დროს საბრელოზეც იყო და გელესიაშიც.

§ ერთდროულად ორი საქმის კეთება არ შეიძლება.

ორი კურდღლის მადევაარი ვერც ერთს ვერ დაიჭერსო.

ერთი ძალი ორ კურდღელს ერთად ვერ დაიჭერსო.

On ne porte pas de l'eau à la rivière.

— მდინარესთან წყალი არ მიაქვთ.

§ ზღვას ქვიშას უმატებენო.

ქონი აიღეს და მსუქანს მიაკრესო.

ანაკლიაში ერთ კაცს შემწვარი თევზი მიჰქონდაო.

ზღვას ქვიშა მიმატაო.

On ne prend pas les hirondelles en leur tirant des coups de pistolet.

— რევოლვრის გასროლით მერცხლებს არ იჭერენ.

§ ჩიტი ბღღენად არ ღირსო.

ჩიტი ბღღენად არ ღირდა, დევნა მეტი იყოო.

ჩიტი დევნად არ ღირდა, დევნა ბღღენადო.

On ne prend pas les mouches avec du vinaigre.

— ძმრით ბუზებს არ იჭერენ.

§ თუ ქრთამი არ მიეცი, ვერას გახდები.

On ne prête qu'aux riches.

— მხოლოდ მდიდრებს ასესხებენ.

§ ბატის პატრონს ქათამზე უარი არ ეთქმისო.

ბატის პატრონს ქათამი არ დაეჭირებაო.

მოსაციქვლეს დახედე და საციქველი ისე ვაეციო

მოსაციქვლეს დახედე და საციქველზე უარი ისე უთხარიო.

On ne sait jamais avec lui de quelle carte il retourne.

— ვერ გაიგებ, რას ფიქრობს იგი.

§ ორპირი თანუსიაო.

On ne sait ni qui vit ni qui meurt (ni qui meurt ni qui vit).

— არავინ იცის, ვინ იცოცხლებს და ვინ მოკვდება.

§ ანვინ იცის ხვალ და ზეგა, რა მოხდება—რა იქნებაო.

საიდანაც არ ელი, კურდღელი იქიდან გამოხტებაო.

On ne saurait faire boire un âne qui n'a pas soif.

— ვირს ძალად წყალს ვერ დააღვინებ.

§ ქარი ეაზს ფოთოლს ვერ დააყრევიანებსო.

On ne saurait faire rien de rien.

— არაფრისაგან არაფერი გაკეთდება.

§ ნაფოტისაგან შექამადს ვერ დაამზადებ.

ააფრინე ალალიო, რაც არ არი, არ არიო.

On ne saurait faire une omelette sans casser des oeufs.

— თუ კვერცხები არ გატეხე ერბო-კვერცხს ვერ გააკეთებ.

§ თუ ლენკებო არ გააცალე, ისე კაკლის გულს ვერ შექამო.

On ne saurait manier du beurre qu'on ne s'en graisse les doigts.

— კარაქში ხელს ისე ვერ ჩაუოფ, რომ არ მოგეცხოს.

§ ვინც ერბოს აწონის, ხელს გაისერისო.

ვინც თაფლს ხელს ახლებს, ხელს გაითაფლიანებსო.

ვინც საესე ჯამში ხელს ჩაუოფს, გემოსაც ის გაიგებსო.

ვისაც ხელი თაფლში აქვს, თითსაც ის გაილოკავსო.

თაფლი რომ წინ გეღოს, ხელი უნდა გაილოკოო.

On ne saurait retenir le chat quand il a goûté de la crème.

— თუ კატამ ტკბილი იგემა, ველარ გადააჩვევ.

§ ვინც ტკბილი იგემა, ის მწარეს აღარ ინდომებსო.

შეუჩვეველს ნუ შეაჩვევ და მიჩვეულს ნუ მოაკლებო.

On ne saurait sécher la mer avec des éponges.

— ღრუბლით ზღვას ვერ დააშრობ.

§ ზღვა კოვზით არ დაილევაო.

On ne saurait si peu boire qu'on ne s'en ressente.

— ზედმეტს რომ დალევ, შეიძლება სისუღე ჩაიღინო.

§ ლეინო გართმევს გონებასაც და ქონებასაცო.

On ne saurait sortir d'un sac que ce qui y est.

— მისგან უკეთესა ნურაფერს ელი.

კოკასა შიგან რაც არი იგივე წარმოდინდების.

On ne s'avise jamais de tout.

— ყველაფრის გაკეთებას ვერავეინ შესძლებს.

§ მთა და ბარი არავის გაუსწორებიაო.

მთა და ბარი როდის გასწორებულაო.

On ne voit cygne noir ni nulle neige noire.

— გედი და თოვლი არ შეიძლება შავი იყოს.

On peut compter sur la fidélité de son chien jusqu'au dernier moment, sur celle de sa femme jusqu'à la première occasion.

— ძალის ერთგულებას ბოლომდე ენდ, ქალისას კი პირველ შემთხვევამდე.
‡ ძალის ერთგულება არაფერს შეედრებაო.

On peut mener un âne à l'eau, mais on ne peut pas le faire boire.

— შეიძლება ვირი წყალთან მიიყვანო, მაგრამ ძალით ვერ დააღვინო.

‡ ძალად დასმული კრუხი წიწილებს ვერ გამოჩეკსო.

კაუჭით მოწეული საქმე არ გაკეთდებაო.

მოძალებული პური ძალმაც არ ჭამაო.

ძალად მიტეეებული მწევარი კურღლელს ვერ დაიჭერსო.

On prend les bêtes par les cornes et les hommes par les paroles.

— ცხოველს რქით იჭერენ, ადამიანს—სიტყვით.

‡ ტკბილი ენის მქონე კრავმა დედაც მოწოვა და არადედაცო.

ჭკვიანმა ბატკანმა ორი დედა მოწოვაო.

ტკბილი სიტყვითა მთას ირემი მოწველაო.

ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო

გველსა ხერვლით ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარო.

On prend plus de mouches avec du miel qu'avec du vinaigre.

— თაფლით უფრო ბევრ ბუზს იჭერენ, ვიდრე—ძმრით.

‡ ტკბილი სიტყვითა მთას ირემი მოიწველაო.

ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.

ჭკვიანმა ბატკანმა ორი დედა მოწოვაო.

ტკბილი ენის მქონე კრავმა დედაც მოწოვა და არადედაცო.

თქმულა: გამწყრალი სპილოცა სიტკბოთი მოიყვანებაო.

On recule pour mieux sa uer.

— უკან იხევენ, რომ უკეთ გადახტენ.

‡ კარგად გადახტომა კარგ მომზადებას მოითხოვსო.

On revient toujours à ses premières amours.

— პირველ სიყვარულს ხშირად უბრუნდებიან.

‡ სიყვარული და ღვიფო ძველი სჯობიაო.

სიყვარული ცეცხლი არ არის, მაგრამ დაგწვავს და ვერ გააქრობო.

On risque de tout perdre en voulant tout gagner.

— ყველაფრის მომგების მსურველი ყველაფერს კარგავს

‡ სიხარბემ რა ქნა და—ყველაფერი დაკარგაო.

ბევრის მდომმა ცოტაც დაკარგაო.

ბევრის მომდებს ცოტაც დაეკარგებაო.

მეტისმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელიო.

რაცა გეყოფა დასჭერდი, მეტი ნუ გინდა მშოვნელსაო.

On sait bien quand on part, mais pas quand on reviendra.

— კარგად იციან, როდის მიდიან, მაგრამ არ იციან, როდის დაბრუნდებიან.
§ საველი ერთი დღისაო, საგზალი სამი დღისაო.

On se heurte toujours où l'on a mal.

— ყოველთვის მტკივნეულ ადგილს მიარტყამენ ხოლმე.
§ ვერიდებოდი ლოლოსაო, დამხვდა სოფლის ბოლოსაო
რაც გეზარებოდესო, ის გეძალეობდესო.
რაც გძულს, არ აგცილდებაო.
რაც გეზარებოდესო, ის გეძნელებოდესო.
რასაც ერიდევ, იმას ეგანევ.

On s'instruit à tout âge.

— ადამიანი ყველა ასაკში სწავლობს.
§ სწავლა სიბერემდეო.
სწავლა კაცს სიბერემდე არ მოსქარბდებაო.

On s'instruit tous les ours.

§ სწავლა სიბერემდეო.
სწავლა კაცს სიბერემდე არ მოსქარბდებაო.

On tombe toujours du côté où l'on penche.

— საითაც გადაიხრები, იქით დაეცემი.
§ ხე საითენაც გადაიხრება, იმ მხარეს წაიქცევაო.
ქვა იქ დარჩება, სადაც ჩაეარდებაო.

On va de tout vent à un même endroit.

— ყოველნაირი ქარი ერთსა და იმავე ადგილას მივიყვანს.
§ ორი ქოთანი მიეადგი ყურიანი და უყურო,
ორნივე ერთბარში გამოდის ფულიანი და უფულო.
მსხვილად დამრთავს და წვრილად დამრთავს ერთი ფასი ჰქონდაო.

On vend au marché plus de harengs que de soles.

§ რაფი საქონელი სწრაფად სალდებაო.

Où brebis sont, laine est.

— სადაც ცხვარია, მატყლიც იქაა.
§ სადაც ხეს გათლიან, ნაფოტიც იქ დასცევივაო.
სადაც თაფლია, ფუტკარიც იქა ბზუისო.
სადაც წყალი, იქაც წნორიო

Où force règne, droit n'a point lieu.

— სადაც ძალა მეფობს, იქ სამართალს ადვილი არა აქვს.
§ ძალა რომ მოვიდა, სამართალი უკანა კარებიდან გაიპარაო.
ძალა შინ შევიდაო და სამართალი ბანიდან აძვრაო.

ძალა აღმართს ხნავსო.

ბატონმა რომ თქვას, მუხას ვაშლი აბიაო, შენც დაიჭერო.

Où il y a a'ondance de paroles, il n'y a pas grandes sagesses.

— სადაც სიტყვების სიუხვეა, იქ სიბრძნე არ იგრძნობა.

§ სიტყვაბარაქიანიო—საქმეტალახიანიო.

სიტყვას ათაენებ — თაენია, აქარებ — ქარიაო.

ლაპარაკი ლაპარაკსა, ცხენი გაქვე ამხანავსაო.

ლაპარაკ-ლაპარაკში ლორი შევიდა ყანაშიო.

ამბავი ამბავს მამიყვა, ცხენი ქარავანს გამიყვაო.

Où il y a chat, il y a puces.

— სადაც კატაა, რწყილიც იქაა.

§ თაფლი იყოს, თორემ ბუზი ბაღდადიდან მოვაო.

თაგზე მუნი შვირდეს, თორემ მწერი ბაღდადიდან მონახავსო.

ღოვი იყოს, თორემ ბუზი ბაღდადიდან მოვა და ჩაირჩეებაო.

პეპელა სინათლეს მისდევსო.

ციცინათელა შუქს მისდევსო.

Où il y a de la g'ne, il n'y a pas de plaisir.

— სადაც უხერხულობაა, იქ არც სიამოვნებაა.

Où il y a rien, le roi perd son droit.

— სადაც არაფერია, იქ მეფეც კარგავს თავის უფლებას.

§ უპერანგოს პერანგს ხდიდნენო.

უპერანგოს საკინძეს აგლეჯდნენო.

ცარიელი კაცი ძარცვეს, ძარცვეს და ვერ გაძარცვესო.

ტლეკვია კაცი ცხრაჭერ გაძარცვეს და ვერა დააკლეს-რაო.

უნამუსოს ქულსა ხდიდნენ, რაც არ ჰქონდა, რას მოხდიდნენო.

Où il y a pain, il y a souris.

— სადაც პურია, თაფიც იქ არის.

§ ბუზი იქ გაჩნდება, სადაც თაფლიაო.

Où la chèvre est attachée, il faut qu'elle broute.

— თხა სადაცაა დაბმული, ნეკრიც იქ უნდა კორტნოს.

§ მუშლო, ფასკუნჯის ადგილი საფრენად რისთვის გწადიან?

ყველამ თავისი ადგილი უნდა იცოდესო.

Où le loup trouve un agneau, il en cherche un nouveau.

— მგელი სადაც ერთ ბატკანს იპოვის, იქ სხვა ბატკანსაც მოძებნის.

§ ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო.

Où l'or parle toute langue se tait.

— სადაც ოქრო ლაპარაკობს, იქ ყველა ენა დუმს.

§ სამართალს ფული სჭრისო.

მივეცი ფული, დავიხსენ სულიო.

მოხვალ კალათიანო, წახვალ სამართლიანო.

Où sont les neiges d'antan.

— სად არის შარშანდელი თოვლი; (შარშანდელი თოვლის კვალიც კი აღარსად ჩანს)-
§ წარსულს ვერ დაიბრუნებო.

Ou tout gagné, ou tout perdu.

— ან ყველაფერი მოვიგოთ, ან ყველაფერი წავაგოთ.

§ ან ყველაფერი, ან არაფერიო.

თუ იყოს—იყოს, თუ არა და — წყალმა რიყოსო.

Ouvrir une grande bouche pour souffler dans une petite flûte.

— დიდი პირის გაღება პატარა სალამურში ჩასაბერად.

§ ქათამი ერთ კვერცხს დადებს, და ას მეზობელს შეატყობინებსო.

ქათამი კვერცხს კაკანით დადებსო.

P

Pain acquis avec sueur est plus chéri que tartes et rôti.

— რფლით ნაშოვარი პურის ნატეხი სჯობია ტორტსა და მოხრაკულს.

§ შენი შრომით შექმნილი ლუკმა ტკბილიაო.

Pain coupé n'a pas (point) de maître.

— პურის ნაჭერი ყველას ეკუთვნის.

Pain dérobé réveille l'appétit.

— მოპარული პური მადას აღვიძებს.

§ აკრძალული ხილი გემრიელიაო.

მოპარული ლუკმა ტკბილიაო.

სხვისი ლუკმა გემრიელიაო.

Pain tendre et bois vert mettent la maison au désert.

— სახლის დოვლათს არათანაბრად განაწილე?ა.

§ დღეს ბევრი, ხვალ არაფერიო.

Paix et peu.

— ცოტა და მშვიდობა.

§ ყველი და პური, კეთილი გულიო.

ერთი თხილის გული ცხრა ძმამ გაიყოო.

Par compagnie, on se fait pendre.

— მეგობრობისათვის კაცმა თავი ჩამოიხრჩო.

§ მეგობარი გამოსცადე გაქირებებშიო.

Paris (disait jadis) est le paradis des femmes (le pur gatoire des hommes) et l'enfer des chevaux.

— პარიზი (როგორც ოდესღაც ამბობდნენ) სამოთხეა ქალებისათვის, (სალხინებელი მამაკაცებისათვის) და ჯოჯოხეთი ცხენებისათვის.

Paris ne s'est pas (nà pas été) fait en un jour.

— პარიზი ერთ დღეს არ აშენებულა.

§ ქვეყანა ერთ დღეს არ აშენებულა.

Parle la bouche, mais le coeur n'y touche.

— ენა ლაპარაკობს, მაგრამ გული არ მონაწილეობს.

§ თეთრი კბილი და შავი გულიო.

შავ გულს თეთრი კბილი ფარავსო.

გული შავი, კბილი თეთრი არავისთვის მშურსო.

რბილად დამიგეს, ხმელად მეძინაო.

Parle peu, fais ta besogne; sage est qui ainsi besogne.

— ცოტა ილაპარაკე, ბევრი აკეთე; კვიანი ის არის. ვინც ასე იქცევა.

§ ბევრიც რომ იცოდე, მაინც ცოტა ილაპარაკეო.

Parler le français comme une vache espagnole.

— ფრანგულად ცუდად ლაპარაკი; (ფრანგულად ცუდად ლაპარაკობს).

Parole jetée prend sa volée.

— ნათქვამი სიტყვა მიფრინავს.

§ სიტყვა ქარიაო.

სიტყვა ცხრა კბილს გადმოსული, ცხრა მთას გადავაო.

თორმეტ კბილს რომ სიტყვა გადმოსდებო, თორმეტ მთას გადაივლისო.

რამაც ცხრა კბილი გადაიარა, იმან ცხრა მთა გადაიარაო.

სიტყვას ასი ტყვია ესროლეს და ვერ მოარტყესო.

Parole ne pue point.

— სიტყვას სუნი არა აქვს.

§ დაციწვას კაცი არ მოუკლავსო.

თავსიცილი კაცს არ მოკლავსო

Parole qui n'est écoutée ne vaut rien.

— მოუსმენელ სიტყვას ფასი არა აქვს.

§ ზურგს უკან ყველას ლანძღავენო.

Paroles de saints et griffes de chats.

— სიტყვები წმინდანისა აქვს, ბრწყალები—კატისა.

§ მტერი მოყვრულად მოსული მტერზე უარესიაო.

უჩინარი მტერი გამოჩენილზე უარესიაო.

მოყვარე მტერი, ყოვლისა მტრისაგან უფრო მტერია.

ორგულად კაცი მცინარი, არს მტერზე დაუძინარიო.
სიტყვით ანგელოზს ემსგავსის, გულით კი ეშმაკ-ფლიდობსო.

Par pleurs, par cris et hélas le mal on ne soulage pas.

— ტირილი და ვაჰ-ვიში მწუხარებას ვერ ამსუბუქებს.
§ მკვდარი ვის გაუცოცხლებავ ტირილითა და ვიშითა.
სიცილით დაკარგულს ტირილით ვერ დაიბრუნებო.
წამხდარსა საქმეს რას არგებს ბოლო ჟამს თითზე კბენანო.
კრემლებით მწუხარებას ვერ უშველიო.

Par savoir vient l'avoir.

— ცოდნას ქონება მოაქვს.
§ სწავლა ბედის გასაღებიაო.

Pas à pas, on va loin.

— ნელა იარე, შორს წახვალ.
§ შორი გზა მოიარე, შინ მშვიდობით მიდიო.
აჩქარებითა სოფელი არავის მოუქამია.
და ვინც რომ აჩქარებულა, მალე თან გადაჰყოლიაო.

Pas (point) de nouvelles, bonnes nouvelles.

— ახალი ამბის უქონლობა კარგი ამბავია.
§ შეჩვეული ქირი სჯობია შეუჩვეველ ლხინსაო.

Pas de vie sans épines (la vie est hérissée d'épines).

— ცხოვრება გაურთულებლად შეუძლებელია.
§ ვარდი უეკლოდ არავის მოუქრეფიაო.

Pas plus que dans la creux de la main.

— სავესებით ცარიელია.
§ სრულიად მოცარიელებულია, არაფერი არ არისო.

Passer comme une lettre à la poste.

— დაუბრკოლებლად გავლა (ჩავლა).

Passer là-dessus comme chat sur braise.

— საჩოთირო საკითხის შემოვლა.

Passez muscade!

— ყველაფერი წესრიგშია.

Patience et longueur de temps font plus que force ni que rage.

— მოთმინება და დრო მეტს აკეთებს, ვიდრე ძალდატანება და სიბრაზე.
§ ვინც მოითმენს, ის მოიგებსო.
ვინც მოითმენს ვერცხლიაო, ვინც არა და—ცეცხლიაო.
მოთმინება სამოთხის გასაღებიაო.
მოთმინება და შრომა ყველაფერს გააადვილებსო.

Patience vaut science.

— მოთმინება ცოდნას უდრის.

§ ვინც მოითმენს, ის მოიგებსო.

ნეტავი იმას, ვინც მოითმენს, ვაი იმას—ვინც ვერაო.

ვინც მოითმენს—ვერცხლიაო, ვინც არა და—ცეცხლიაო.

გონიერი მეტს მოითმენსო.

Pauvreté n'a point de parenté.

— სიღარიბეს ნათესავი არა ჰყავს.

§ ერთი კაცი ცხოვრებიდან დაეცა, კაი ძმა და მეგობარი — ყველა განზე გაქცა.

Pauvreté n'est pas vice.

— სიღარიბე ცოდვა არაა.

§ სიღარიბე სირცხვილი არ არის, მაგრამ დიდი უბედურება კი არისო.

სიღარიბე სჯობს ობლობას, ობლობა მეტი სმეტიაო.

Péché avoué est à moitié pardonné.

— აღიარებული ცოდვა ნახევრად მიტევებულია.

§ ცოდვა გამჟღავნებული სჯობიაო.

გულწრფელად მონანიებული ცოდვა კაცს ეპატიებაო.

Pécher en eau trouble.

— მღვრიე წყალში თევზის დაჭერა.

§ მღვრიე წყალში თევზი ადვილად დაიჭირებაო.

კალმახი მღვრიე წყალში ხედება ნემსგავსაო.

Pécheur a toujours peur.

— ცოდვილს მუდამ ეშინია.

§ ქურდს ქუდი ეწეისო.

ჯოხს რომ აიღებენ, ქურდი კატა დამალებაო.

Pendant que les chiens s'entre-grondent le loup dévore la brebis.

— სანამ ძაღლები ერთმანეთს შორის კინკლაობენ, მგელი ბატკანს ჭამს.

§ სანამ ხარი გახარდაო, პატრონი გათავდაო.

სანამ ხმალი მოვიდოდა, ენამ თავი მოჭრაო.

სანამ პეტრე მოვიდოდა, პაულეს ტყავი გააძვრესო.

Perte et gain sont frère et soeur.

— მოგება და ზარალი და-ძმაა.

§ მოგება და ზარალი ამხანაგები არიანო.

Petit à petit l'oiseau fait son nid.

— პატარ-პატარაობით ჩიტი ბუდეს იკეთებს.

§ ფოთოლი რომ შეიტანო, სახლს ისიც შეემატებაო.

პატა-პატაო, პატით კვერცხი გამოცხვავო.

Petit chaudron, grandes oreilles.

— პატარა ქვაბს დიდი ყურები აქვს.

§ პატარებს უყვართ დიდებისაგან ზედმეტი რამ მოისმინონ.

Petit chien belle queue.

— პატარა ძაღლს ლამაზი კუდი აქვს.

§ ოქრო პატარაა, მაგრამ ფასი დიდი აქვსო.

ოქრო პატარაა, მაგრამ ძვირად ფასობსო (მაგრამ რამდენ რკინას სჯობიაო)...

Petite belette reste toujours jeunette.

— პატარა სინდიოფალა მუდამ ახალგაზრდად გამოიყურება.

§ დოლა თხას რქები არ ამოუვიდა და თავი პატარა ეგონაო.

შინაურ ხარს მოზეერს ეძახიანო.

შინაურ მღვდელს შენდობა არა აქვსო.

Petite étincelle engendre grand feu.

— პატარა ნაპერწყალი დიდ ხანძარს აჩენს.

§ ცეცხლის პატარა ნაპერწყალი მთელ ხორას გადასწევსო.

პატარა ღრუბელს დიდი სეტყვა მოჰყავსო.

პატარა კაცმა დიდი გორა გადაიარაო.

პატარა ეშმაკმა დიდი ეშმაკი აცდუნაო.

Petit homme abat grand chêne.

— პატარა კაცმა დიდი მუხა წააქცია.

§ პატარა კაცმა დიდი გორა გადაიარაო.

პატარა კაცმა დიდი სიზმარი ნახაო.

ოქრო პატარაა, მაგრამ რამდენ რკინას სჯობიაო.

Petite pluie abat grand vent.

— პატარა წვიმა დიდ ქარს აწყნარებს.

Petites querelles et noisettes sont aiguillons d'amourettes.

— პატარა ჩხუბი და წაკინკლავება სიყვარულის სტიმულია.

§ ცოლ-ქმრის ჩხუბი რეგვენს გაყრა ეგონაო.

ბრძივე კაცს ცოლ-ქმრის აშლა გაყრა ეგონაო.

Peu de bien, peu de soucis

— ცოტა სიმდიდრე, ცოტა საზრუნავი.

§ ცოტა ფული, ცოტა დარდიაო.

Pièce mal mise vaut mieux qu'un trou bien fait.

— ცუდად დაკერებული სჯობს ლამაზ გახეულს.

ძველი ძველს დააკერე და ახალს დაამსგავსო.

Pierre qui roule n'amasse pas (de) mousse.

§ მგორავ ქვას ხავსი არ მოეკიდებაო.

Plaie d'argent n'est point mortelle.

— მატერიალური ჭრილობა სასიკეთილო არაა.

§ მატერიალური ზარალის ანაზღაურება შესაძლებელიაო.

Plumer la poule sans le faire crier.

— ქათამის ისე გაბღღენა, რომ არ აყვირო.

§ გცემ და არ გატირებო.

Plus de barbe que d'érudition.

— წვერი დაუგრძელდა, მაგრამ ჭკუა მაინც ვერ ისწავლა.

§ თმა გრძელი და ჭკუა თხელიო.

ჭკუა ხანში კი არ არის, თავშიაო.

ასახულა ცაშიაო, ქარი უქრის თავშიაო.

Plus fait douceur que violence.

— გულკეთილობა მეტს აკეთებს. ეიდრე—ძალმომრეობა.

§ ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.

ტკბილი სიტყვით მთას ირემი მოიწველაო.

ტკბილი ენის მქონე კრაემა დედაც მოწოვა და არადედაცაო.

ქვეიანმა ბატკანმა ორი დედა მოწოვაო.

Plusieurs peu font un beaucoup.

— ბევრი მცირე, ღიღსა ქმნის.

§ ცვარი ცვარს მიუმატე—ზღვად იქცევაო.

ცვარ-ცვარად ნადეხი წვეთი ტბად გადაიქცევაო.

თითო ცვარითა ტბა შედგაო.

ზღვა წვეთებით გაივსო.

Plus il y a de cuisiniers, moins la soupe est bonne.

— რამდენადაც ბევრი მზარეულია, იმდენად ნაკლებია წვენის ხარისხი.

§ ბევრი მზარეული კერძს გააფუჭებსო.

ორი ძიძის შუა ბავშვი დაიხრჩო.

ბევრი „პოი-პოი“ კამეჩსაც გააგოებსო.

ბევრი „ხიო“ ხარსაც უკულმა წაიყვანსო.

Plus la haie est basse, plus on y passe.

— რამდენადაც ღობე დაბალია, იმდენად ადვილი გადასასვლელია.

§ მფარველობა ქურდებს ამრავლებსო.

Plus l'amour vient tard, plus il ard.

— რამდენადაც გვიან მოდის სიყვარული, იმდენად მეტად გიზგიზებს.

§ ღმერთმა ნუ ქნას ბებრის ბუქნაო.

Plus l'oiseau est vieux, moins il veut se défaire.

— რამდენადაც ხნიერია ფრინველი, იმდენად ძნელია ძველი ჩვევების მიტოვება.

§ ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო.

Plus on est de fous, plus on rit.

— რამდენადაც ბევრია მხიარული ხალხი, იმდენად მეტი მხიარულებაა.
§ სერიოზულო ხალხი ხელს უშლის მხიარულებას.

Plus on remue la merde, plus elle pue.

§ ნეხვს რაც უფრო გაქექავ, უარესად აყროლდებაო.
ნეხვს თუ გაქექავ, აყროლდებაო.

Plus on travaille, moins on s'ennuie.

— რამდენადაც მეტს მუშაობ, იმდენად ნაკლებ მოგწყინდება.
§ მუშაობაში ღრო მალე გადისო.
ერთად შრომა ხალისია, ერთად უქმად დგომა სირცხვილიაო.

Point d'emploi sans bénéfice.

— არ არსებობს თანამდებობა შემოსავლის გარეშე.
§ სადაც თაფლია, ფუტკარიც იქა ბზუისო.
სადაც წყალი, იქ წნორიო.

Point de victoire sans combat.

— არ არსებობს გამარჯვება ბრძოლის გარეშე.
§ გმირი ბრძოლაში იბადებაო.
ვაკეციისა სიკვდილისაც ეშინიაო.

Poisson sans boisson est poison.

— თევზი სასმელის გარეშე საწამლაია.

Porter bien sa marque de fabrique.

— ჩანს, რაც არის; (ზედვე ეტყობა, რაც არის).
§ სახარე ხბოს სასკორეში ეტყობოდაო.
სახარე მოზეერს სარქეში ეტყობოდაო.
კაი ცხენს კბილზე ეტყობაო.

Porter de l'eau à la rivière.

— მდინარესთან წყლია მიტანა.
§ ზღვას ქვიშას უმატებდნენო.
ზღვას ქვიშა მიემატაო.
ქონი აიღეს და მსუქანს მიაკრესო.

Pot fêlé dure longtemps.

— გაბზარული ქოთახი დიდხანს ძლებს.
§ ძალლი კოკლობით არ მოკვდებაო.
თუ ძალლი ძალად არ მოკლეს, სიკოკლით არ მოკვდებაო.
კრუსუნა დედაბერმა ქვეყანა ამოქამაო.
შაშვემა კუთილით ქვეყანა ამოქამაო.

Poule de voisin paraît oie.

- მეზობლის ქათმის ბატად მოჩვენება.
§ მეზობელს მეზობლის ქათამი აქლემი ეგონაო.

Poule trottière du renard est croquée.

- მოხტუნავე ქათამს მელა შეახრამუნებს.
§ დედის წინ მორბენალ კეიცს მგელი შექაპსო.
დედის წინ გამქცევე კეიცსაო მგელი გამოპკრავს კბილსაო.
დედის ურჩ ხბოს მგელი შექაპსო.

Pour avoir la moelle il faut briser l'os.

- ძელის ტვინი თუ გინდა ძვალი უნდა გატეხო.
§ ვინც არ შრომობს, არცა ქაპსო.
ვინც არ გაირჩებაო, პურსაც ვერ მისწვდებაო.
გარჯილობასა მოპქონდა საწუთრო დაულეველიო.
ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შექაპა კოტორიო.
წყალში დაუსველებლად თევზი არ დაიჭირებაო.

Pour bien charrier il faut bien graisser.

- კარგად რომ წაიღოს, კარგად უნდა შეზეთო.
§ თუ ქრთამი არ მიეცი, ვერაფერს გახლებიო.
ქრთამი ჯოჯოხეთს ანათებსო.

Pour bien faire ses affaires, il faut les faire soi-même.

- საქმის კარგად გაკეთება თუ გიხდა, შენ თვითონ უნდა გააკეთო.
§ სხვისმა გაკეთებულმა გული მატკინა და ჩემმა—წელიო.
სხვისი გაკეთებული საქმე თვალს ეამება და გულს—არაო.
სხვისმა გაკეთებულმა ხელი დაასვენა და არა—გულიო.

Pour faire un bon ménage il faut que l'homme soit sourd et la femme aveugle.

- ცოლ-ქმრის თახხმობით ცხოვრების შესაქმნელად საჭიროა, რომ ქმარი ყრუ იყოს და ქალი—ბრმა.

Pour goûter le bien, il faut avoir éprouvé le mal.

- კარგის გემო რომ გაიგო, ცუდი გემოც უნდა გამოსცადო.
§ თუ სიბნელე არ გინახავს, ფასს ვერ დასდებ სინათლესო.
ვისაც უწვავი არ უქამია, შემწვარი გემრიელი არ ეჩვენებაო.
ვისაც მწარე არ უნახავს, ტბილის გემოს ვერ დააფასებსო.

Pour le paresseux chaque jour est fête.

- ზარმაცისათვის ნიადაგ უქმეა.
§ უსაქმო კაცისათვის მუდამ უქმეაო.

Pour manger la noix, il faut casser la coque.

- თუ გინდა კაკალი ქამო, ნაკუჭი უნდა გატეხო.
§ გარჯილობასა მოპქონდა საწუთრო დაულეველიო.

ვისაც თევზი უნდა, ფეხიც სველი უნდაო.
ორაგული თუ გიხდა, ტანიც სველი გიხდოდესო.
ვისაც სიმინდი უყვარს თოხიც უნდა უყვარდესო.

Pour obtenir un oeuf, il faut demander un boeuf.

— კვერცხი რომ მიიღო, ხარი უნდა მოითხოვო.
§ ცოტა რომ მოგცენ, ბევრი მოითხოვეო.

Pour qui jouit seul le plaisir boite.

— ვინც მარტო მხიარულობს, ნახევრად მხიარულობს.

Pour se dire ami, il faut avoir mangé ensemble un minot de sel.

— კაცი რომ გაიცნო, მასთან ერთი ფუთი მარილი უნდა შექამო.
§ კაცი გამოსცადე და მერე ეძმეო.
კაცს საქმე გამოცდის, ცხენს—გზაო.

Pour un (faute d'un) moine l'abbaye ne chôme pas.

— მონასტერს ერთი ბერიც რომ აკლდეს, მაინც მონასტერია.
§ შეიღნი ერთს არ ელოდებიანო.

Pour un moine l'abbaye ne se perd pas.

— ერთი ბერის დაკლება მონასტერს ვერაფერს დააკლებს.
§ იგი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბალნაროსა.
ვაი ბატონო, მეღვინე მოგიკვდაო, ვაი მეღვინეს ბრალი, თორემ ბატონი
მეღვინეს კიდევ იშოვისო.

Pour un monde (pour rien au monde; pour tout 'or du monde).

— არამც და არამც, არაფრის გულისათვის.
§ არავითარ შემთხვევაში.

Pour un perdu deux retrouvés.

— ერთი დაკარგულის მაგიერ ორი ნაპოვნი.

Pour vanter un beau jour attends sa fin.

— კარგი დღე დღის ბოლოს გამოჩნდება.
§ ფონი გასავლის შემდეგ უნდა აქოო.
ფონი გასავალსაო.
მარტი რომ წინ გედვას, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აძაგებო.
აღდგომა და ხვალეო.

Premier venu, premier chaussé.

— ვინც პირველი მოვა, პირველადაც ის ჩაიცვამს.
§ დროზე მთესველი დროზე მოიძკისო.
ვინც მოხადა ქვევრიო, იმას ერგო ბევრიო.
ვინცა ჩქარი, ის მაძლარიო.

Prendre à crédit cause dépit.

— ვალის აღება უსიამოვნების გრძნობას იწვევს.

§ ვალი კუქრუტანიდან შეძერება და კარიდანაც ვედარ გამოეტყუაო.

ვალი არ ღჩიალებს, მაგრამ ძილს არ გაძლევსო.

Prendre la lune avec les dents.

— მთვარის კბილებით მოტაცება.

§ შეუძლებლის ვაკეთება.

Prendre son nez pour ses fesses.

— ჩაფლავება, სირცხვილის კამა, თავის მოჭრა.

Prendre une massue pour tuer une mouche.

— ბუზის მოსაკლავად კეტის აღება.

§ ბელურას ზარბაზანს არ ესერიანო.

ჩიტი ბღღენად არა ღირსო.

ჩიტი დვენად არ ღირდა, დვენა—ბღღენადო.

კოლოს თოფით არ კლავენო.

Prenez maison faite et femme à faire.

— სახლი დახურული სჯობს, ქალი ხელუხლებელი.

Promesse de grands n'est pas héritage.

— დიდი კაცის დაპირება მემკვიდრეობა როდია.

§ სიტყვა ქარიაო.

სიტყვა უსაქმოდ ქარიაო.

Promettre des monts (des monceaux).

— ბევრის დაპირება.

§ ოქროს მთებს ჰპირდებაო

Promettre et tenir sont deux (entre promettre et tenir il y a un chemin).

— დაპირებასა და შესრულებას შორის დიდი ზღვარია.

§ დაპირებულიო—დაჩრჩილებულიო.

სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარიაო.

სიტყვის თქმა ადვილია, მინი შესრულება კი—ძნელიო.

Proverbe ne peut mentir.

— ანდაზა არ ტყუის.

§ საჭვეახური ხუმრობა ნახევარი მართალიაო.

ის ხუმრობა შევარცხვინე, რომელიც ნახევრად მართალი არ იქნებაო.

Puisque le vin est tiré, il faut le boire.

— დასხმულ ღვინოს შესმა უნდა.

§ წასვლა სჯობს წარმავალისა, არ დაყოვებება ხანისაო.

რაკი უღელი დაიდგი, ქაპანიც შენვე უნდა გასწიო.
ბევრი ყოყმანი კაცს წაახდენსო.
სათქმელი დროზე უნდა ითქვასო.

Q

Quand Jean bête set mort, il a laissé bien des héritiers

— როცა სულელი ივანე მოკვდა, მან ბევრი მემკვიდრე დატოვა.
‡ სულელებს არ თესენ, ისინი თავისით იბადებიანო.

Quand il neige surles montagnes, il fait bien froid dans les vallées.

— როცა მთებში თოვს, ბარში ცივა.
‡ აქლემები წაიკიდნენ, კოზაკი შუაში გასრისესო.
‡ აქლემები წაიკიდხენ, ვაი კოზაკის ბრალიო.
‡ ბატონს ზურგი სტკიოდა, ყაზახები ტიროდნენო.

Quand il pleut sur le curé, il dégoutte sur le vicaire.

— თუ მღვდელს აწვიმს, შხეფები ქორეპისკოპოსსაც მოხვდება.

Quand il pleuvrait (quand i tomberait) des haliebardes.

— კოკისპირულმაც რომ დაუშვას.
‡ მიუხედავად ყოველგვარი დაბრკოლებისა.

Quand la chèvre saute aux choux, le chevreau y saute itou.

— როცა თხა კომბოსტოს კვალში ჩახტება, თიკანიც იქვე ჩახტება.
‡ გოკი ღრუტუნს ღორისაგან ისწავლისო.
‡ კვიცი გვარზე ხტისო.
‡ ცხენი გვარზე გაიქცევაო.

Quand la coupe est pleine, elle déborde.

— ფილა რომ აივსება, გადმოიღვრება.
‡ მოთმინების ფილა აივსოო.

Quand la fille est mariée, on trouve toujours des gendres.

— ქალიშვილი რომ გათხოვდება, სასიძოები მაშინ გამოჩნდებიან.

Quand la maison est trop haute il n'y a rien au grenier.

— როცა სახლი ძალიან მაღალია, სხვენში არაფერია.
‡ მაღალი და სულელიო.
‡ სიმაღლეს ქკუა არა აქვსო.

Quand l'arbre est tombé, chacun court aux branches.

— ხე რომ წაიქცევა, ყველა ტოტებს მივარდება.
‡ ხე რომ წაიქცევა, ცულიანი და უცულო ყველა ზედ შეადგებაო.

მგელი რომ დაბერდება, ძალღეზის სათრევი გახდება.
ლომი დაბერდა და ვირმა წიხლი ჩაჰკრაო.
ქვეყანა მაშინ წახდაო, დათვი რომ საძალღე გახდაო.
დათვის დრო მაშინ წახდაო, როდესაც სამგლედ გახდაო.

Quand l'arc est trop tendu, il casse.

— როცა სიმი ძალიან დაკიმულია, წყდება.

Quand l'aveugle porte la lanterne, mal pour ceux qui marchent derrière.

— როცა დროშა ბრმას მიაქვს, მის მიმყოლთ კარგი დღე არ დაადგებათ.

§ ბრმ . ბრმას ეკიდებოდა, ორივე სამარეში ვარდებოდაო.

Quand le chat dort (n'est pas là) les souris dansent.

— როცა კატას სძიხავს, თავეები ფერხულს უვლიან.

§ უპატრონო ეკლესიას ეშმაკები დაეპატრონებიანო.

როცა მეძებარი დაუძლურდება, კურდღელი თავისუფლად დაიწყებს ბოსტანში სიარულსო.

ბედაურები დაწყდაო, ვირს მოედანი დარჩაო.

უპატრონო ცხენზე ვინ არ გადაჰდებაო.

Quand le chat est hors de la maison, souris et rats ont leur saison.

— როცა კატა შინ არ არის, თავეები ცეკვავენ.

§ ვინც კატას არ გაიჩენს, თავეები მომირაველებსო.

ბედაურები დაწყდაო, ვირს მოედანი დარჩაო.

როდესაც მეძებარი დაუძლურდება, კურდღელი თავისუფლად დაიწყებს ბოსტანში სიარულსო.

Quand le diable devient vieux il se fait ermite.

— ეშმაკი რომ მოხუცდება, ვახდეგილი გახდება.

§ გიჟი მოზვერი კარგი ხარი გახდებაო.

ღვარი რა ზღვათა შეერთვის, მაშინ ვგრეცა წყნარიაო.

Quand le foin manque au râtelier, les chevaux se battent.

— ცხენები მაშინ ჩხუბობენ, როცა თაელაში თივა შემოაკლდებათ.

‡ სიმინდი რომ შემოელევათ, ძმები მაშინ გაიყოფიანო.

ძმებს რომ სიმინდი შემოელევათ, მაშინ გაიყრებიანო.

Quand le loup est pris, tous les chiens lui lardent les fesses.

— დაჭერილ მგელს ძაღლები დუნდულეებზე ჩხვლეტენ.

§ ლომი დაბერდა, და ვირმა წიხლი ჩაჰკრაო.

მგელი რომ დაბერდება, ძაღლები ხუმრობას დაუწყებენო.

მგელი რომ დაბერდება, ძაღლების სათრევი გახდებაო.

მგელი რომ დაბერდება, თხები ზედ დაასხდებიანო.

Quand le loup prêche, prenez garde à vos moutons.

— როცა მგელი ქადაგებს, მაშინ უნდა გაუფრთხილდეთ თქვენს ცხვრებს.
§ მგლისათვის ცხვარი ვის მიუბარებიაო.

Quand le renard se met à prêcher, gare aux poules.

— როცა მელია ქადაგებას დაიწყებს, ქათმები მაშინ უნდა იყენენ ფრთხილად.
§ ბერა სარძლოდ მორთულა, უფრთხილდი — მოერიდევო.

Quand le puits est sec, on sait ce que vaut l'eau.

— ქაში წყალი რომ ამოშრება, წყლის ფასს მაშინ მიხვდებიან.
§ გვაქვს არ ვაფასებთ, დაეკარგავთ—ეტერიოთო.

Quand le vase est trop plein, il faut qu'il déborde.

— მოთმინების ფიალა აივსო.
§ ყველაფერს ბოლო აქვსო.

Quand le vin est tiré, il faut le boire.

— ღვინოს რომ ამოიღებ, უნდა დალიო კიდევო.
§ სათქმელი დროზე თქვიო.
დაწყებულ საქმეს დამთავრება უნდაო.

Quand les ânes parleront latin.

— როცა ვირები ლათინურ ენაზე ილაპარაკებენ.
§ არაოდეს, არასოდეს.
როცა ვირი ხეზე ავა.
როდინობის კვირაშა.

Quand les chiens s'entre-pillent le loup fait ses affaires.

— როცა ძაღლები ერთმანეთს შორის კინკლაობენ, მგელი თავის საქმეს აკეთებს.
§ სანამ პეტრე მოვიდოდა, პავლეს ტყავი გააძვრესო.
სანამ ხარი გახარდაო, პატრონი გათავდაო.
სანამ ხმალი მოვიდოდა, ენამ თავი მოჭრაო.

Quand les cochons sont souls, ils renversent leur auge.

— ღორი რომ გაძლება, ვარცლს გადმოაბრუნებსო.
§ მიმინო რომ გაძლება, ხელზე აღარ დადგებაო.

Quand les mots sont dits, l'eau bénite est faite.

— როცა სიტყვები თქმულია, წყალი ნაკურთხია.
§ თორმეტ კბილს რომ სიტყვა გადმოსცდება, თორმეტ მთას გადაივ ლისო.
რამაც ცხრა კბილი გადაიარა, იმან ცხრა მთა გადაიარაო.
ისარი და თქმული სიტყვა, გასტყორცნი არ დაგიბრუნდებაო.

Quand les poules auront les dents.

— როცა ქათმებს კბილები ამოუვთ.
§ არაოდეს, არასოდეს.

§ როცა ვირი ხეზე ავა.
როდინობის კვირაში.

Quand l'un veut du mou, l'autre veut du dur.

— როცა ერთს მწიფე უნდა, მეორეს—მკვამბე.

§ ყველას გულს ვერ მოიგებო.

კაცია და გუნებაო.

ზოგს მღვდელი მოსწონს, ზოგს მღვდლის ცოლიო.

კაცია—ხუცესი უყვარს, კაცია—ხუცესის ცოლიო.

ზოგს მეფე ეყვარება, ზოგს—დედოფალიო.

Quand nous serons morts, fera les vignes qui pourra.

— ჩვენ რომ დავიხოცებით, ვენახს ის მოუელის, ვინც შეძლებს.

§ ჩემს იქით თოფი გინდ კუნძს მოხედეს, გინდ კაცსაო.

შენს იქით კაცის ისრის კვრა ბუკის ცემას დააღარეო.

ჩემს იქით თოფი რომ კაცს მოხედეს, ვითომ კუნძს მოხედრიაო.

Quand on a pressé l'orange, on jette l'écorce.

— როცა ფორთოხალს გამოწურავენ, კანს გადააგდებენ.

§ ლამემ გაიარაო, ამაგმატ ჩაიარაო.

ავადმყოფი რომ მორჩება, ექიმი შესძულდებაო.

Quand on doit, il faut payer ou agréer.

— ვალს გადახდა უნდა.

§ მიციას მოცია უნდაო.

ჩუქებას ჩუქება უნდაო.

Quand on est bête, c'est pour longtemps.

— სულელი სულელად დარჩება.

§ სულელი ქვეყანას შემოივლის და მანც სულელად დარჩებაო.

არ გათეთრდება ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითაო.

ძალის კული არ გასწორდებაო.

ვირს ცხრა სკოლა გამოატარეს, ისევ ვირი იყოო.

ვირი ქაბას წავიდა, ისევ ვირად მოვიდაო.

Quand on est bien, il faut s'y tenir.

— როცა კარგად ხარ, კარგად ყოფნას მაშინ გაუფრთხილდი.

§ რაცა გეყოფა, დასჭერდი, მეტი ნუ გინდა მშოვნელსა.

მეტისმეტიო, თავში რეტიო.

მეტისმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელიო.

მეტისმეტი სიხარბით მელამ კული მოიჭამაო.

როცა პატარას იშოვის, მერე დიდს მოეკიდებაო.

Quand on met la main à la pâte, il en reste toujours quelque chose aux doigts.

— როცა ცომში ხელს ჩადებ, თითებზე აუცილებლად დარჩება რამე.

ჭკიას უთქვამს: ისე პურს ვერ მოიმკი, რომ ჩემი საჩუჯო არ დარჩესო.
ცოტა ყოველთვის დარჩებაო.

Quand on n'a pas ce que l'on aime, il faut aimer ce que l'on a.

— თუ ის არა გაქვს, რაც გიყვარს, ის უნდა შეიყვარო, რაცა გაქვს.

ჭ თუ სარკე არა გაქვს, წყალში ჩაიხედო.

თუ სახლში უფროსი არა გყავს, დედაბოძს დაეკითხო.

ურემი შეშას თუ ვერ მოიტანს, თვითონ ზომ შეშა არისო.

Quand on n'a pas de quoi s'accommoder on s'accommode de ce qu'on a.

— როცა არა აქვთ, რაც უნდათ, უნდა დაკმაყოფილდნენ იმით, რაცა აქვთ.

ჭ კაცი თუ არა გყავდეს, კერიას გამოელაპარაკეო.

კაცს თუ მრჩეველი არა ჰყავს, კედელს დაეკითხო.

Quand on n'est pas plus fort, il faut être le plus malin.

— როცა ძლიერა არა ხარ, ეშმაკი უნდა იყო.

ჭ ხერხი სჭობია ღონესა, თუ კაცი მოგონებსაო.

რაც მგელმა მელას თავზე დაეკმით უყო, ის მელამ მიპარვით გადაუხადაო.

Quand on n'a pas de tête, il faut avoir les jambes.

— როცა თავი არა აქვთ, საჭიროა ფეხების ქონა.

ჭ გლახა თავი ფეხებს მოსვენებას არ აძლევსო.

Quand on n'a pas bonne tête, il faut avoir bonnes jambes.

— ვისაც კარგი თავი არა აქვს, მას კარგი ფეხები უნდა ჰქონდესო.

ჭ ცუდი თავის დანაშაული ფეხებმა უნდა გამოისყიდოსო.

ცუდი თავის გამო, ფეხებს ძალა ადგიაო.

Quand on parle du diable on en voit les cornes.

— როცა ეშმაკზე ლაპარაკობენ, მის რქებს ხედავენ.

ჭ ძალლი ახსენე და ჭოხი ხელში დაიჭირეო.

ძალლი ახსენე და ჭოხი მოიმარჯვეო.

ძალლი ხსენებაზეო.

Quand on parle du loup on en voit la queue.

— როცა მგელზე ლაპარაკობენ, მას ხედავენ.

ჭ ძალლი ახსენე და ჭოხი ხელში დაიჭირეო.

ძალლი ახსენე და ჭოხი მოიმარჯვეო.

კარგი კაცი ხსენებაზედაო.

Quant on sème le vent, on récolte la tempête.

— როცა ქარს თესენ, ქარიშხალს იმკიან.

ჭ სხვისთვის ორმოს გამოხრელი, ორმოში თვით ჩავარდებაო.

რასაც დათესავ, იმასვე მოიმკო.

რასაც გაასესხებ, იმასვე ჩაისესხებო.

კაცი რასაც დათესს, ღმერთიც იმას მისცემსო.
რასაც დათესს მიწისა პირსა, იგავ ამოვა, გაიღვამს ძირსა.

Quatre yeux voient mieux que deux.

— ოთხ თვალზე უკეთ ორი ხედავს.

§ ერთი ქვეა კარგია, ორი უკეთესიაო.

ორი კაცი ერთ კაცზე ლაშქარიაო.

ერთი მუგუზალი ხრჩოლავს, ორს ცეცხლი უკიდიაო.

ორი კაცი სოფელიაო.

ორი კაცი რომ გეტყვის, მთვრალი ხარო, უნდა დაიჭერო.

Que chacun balaie devant sa porte.

— ყველამ საკუთარი კარის წინ დაგავოს.

§ შენი სვი და შენი ქამე, ჩემსას ჟვარი დამიწერო.

Querelles d'amants, renouvellements d'amours,

— შეყვარებულების ჩხუბი სიყვარულის განახლებაა.

§ სიყვარული უჩხუბრად სრულყოფილი არ არისო.

ცოლ-ქმრის ჩხუბი რეგვენს მართალი ეგონაო.

ცოლ-ქმრის ლაპარაკი რეგვენს გაყრა ეგონაო.

Que ta main gauche ne sache point ce que fait ta main droite.

— ნუ ილაპარაკებთ თქვენ მიერ გაკეთებულ სიკეთეზე, ქველმოქმედი თვალქე-
რილი უნდა იყოს.

§ დაე, შენმა მარცხენა ხელმა არ იცოდეს, რას აკეთებს მარჯვენა.

Qui a âge doit être sage.

— ვინც წლებშია, ის ქვიანიც უნდა იყოს.

§ ღმერთმა ნუ ქნას ბებრის ბუქნაო.

ბებრისა სარძლოდ მორთულსა უფრთხილდი, მოერიდო.

დედაბერი ბუქნას უვლიდა, არც მთა უმადლოდა, არც—ბარიო.

Qui a assez d'argent, a assez de parents.

— ვისაც ბევრი ფული აქვს, მას არც ნათესაეები მოაკლდება.

§ ფული პატარა ღმერთიაო.

ვისაც ფული აქვს, იმას მეგობრები არ მოაკლდებაო.

ფული ქვასაც კი დაადნობსო.

Qui a bon voisin, a bon matin.

— ვისაც კარგი მეზობელი ჰყავს, მას დილაც კარგი ექნება.

§ კარგი მეზობელი ამომავალ მზეს სჯობსო.

მეზობელო კარისაო, სინათლე ხარ თვალისაო.

მეზობელთან ჭირიც ღხინაო.

Qui a bu boira.

— ვისაც დაუღუპია, ის კვლავაც დაღუპს.

§ კუზიანს სამარე გაასწორებსო.
ჩვეულება რჭულზე უმტკიცესიაო.
მელა საქათმის კარზე მოკედებაო.

Qui a compagnon, a maître.

— ვისაც ამხანაგი ჰყავს, მას ბატონიც ჰყავს.
§ ამხანაგის ყოლა ხშირად დათმობას მოითხოვსო.

Qui a crainte, a honte.

— ვისაც ეშინია, იმას სირცხვილიც გააჩნია.

Qui a de l'argent a des coquilles.

— ვისაც ფული აქვს, ის კარგადაც იცხოვრებს.
§ ფული პატარა ღმერთიაო.
ფული კლდეს გაანგრევსო.
ფული ქეასაც კი დაადნობსო.
ფული ჯოჯოხეთს ანათებსო.

Qui a de l'argent a des pirouettes.

— ვისაც ფული აქვს, მას სიამოვნებაც არ მოაკლდება.
§ ფული პატარა ღმერთიაო.
ვისაც ბევრი ერბო აქვს, ის კომბოსტოსაც ერბოში მოხრაკავსო.
ფული კლდეს გაანგრევსო.

Qui a des noix, en casse, qui n'en a pas s'en passe.

— ვისაც კაკალი აქვს—ტეხს, ვისაც არა აქვს—უიშისოდაც იოლად მიდის.
§ როცა მქონდა ფულეზიო, ეჭამე ხაჭაპურეზიო, აღარა მაქვს ფულეზიო, ჩამოე-
ყარე ყურეზიო.

Qui a du pain, nargue le chagrin

— ვისაც პური აქვს, ის მწუხარებასაც ადვილად გადაიტანს.

Qui a fait la faute, la bois (il a fait la faute, qu'il en boive la sauce).

— ვინც დააშავა, იმან გამოასწოროსო.
§ ძალი ვინც მოკლა, მანვე გადაათრიოსო.
ვინც ძალს მოკლავს, იმასვე გადაატრევენებენო.

Qui a félon voisin par maintes fois a mauvais malin.

— ვისაც ვერავი მეზობელი ჰყავს, მას ხშირად ცუდი დილა უთენდება.

Qui a honte de manger, a honte de vivre.

— ვისაც კამის რცხვენია, იმას სიცოცხლისაც რცხვენია.

Qui aime bien, châtie bien.

— ვისაც ძალიან უყვარს, ის ძლიერადაც დასჯის.
§ დათემა სიყვარულით თავისი ბელი მოკლაო.

Qui aime labeur, parvient au bonheur.

- ვისაც შრომა უყვარს, ბედნიერებას მიაღწევს.
§ გარჯილობასა მოჰქონდა საწუთრო დაუღველიო.
თუ ტკბილი პურის ქამა გინდა, შრომაც უნდა გინდოდესო.
ვინც არ გაირჩებაო, პურსაც ვერ მისწვდებაო.
ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შექამა კოტორიო.

Qui a la jaunisse, voit tout jaune.

- ვისაც სიყვითლე აქვს, ის ყველაფერს ყვითლად ხედავს.
§ ქურდს ყველა ქურდი ჰგონიაო.
გივს ყველა გივად ეჩვენებაო.
აეს სხვადა ავი ჰგონიაო.

Qui a la panse pleine, il lui semble que les autres sont saouls .

- § მაძლარს მშვიერიც მაძლარი ეგონაო.
მაძლარ ხუცესს დიაკვანიც მაძლარი ეგონაო.
მაძლარსა მშვიერი ემთერალებისო.
გამაძლარ თხას ციკანიც მაძლარი ეგონაო.

Qui a marâtre, a le diable en l'âtre.

- ვისაც დედინაცვალი ჰყავს, მას კერაში ეშმაკი უზის.
§ დედინაცვალი, გერიო—ერთმანეთისა მტერიო.
დედინაცვალიო—თვალში ნაცარიო.

Qui a métier a rente.

- ვისაც ხელობა აქვს, მას შემოსავალიც აქვს.
§ ხელობა კარგი მარჩენალიაო.
ვინც თონეს გაახურებს, პურიც მისიაო.

Qui a peur de feuilles, n'aille point au bois.

- ვისაც ფოთლებისა ეშინია, ტყეში არ უნდა შევიდეს.
§ ვისაც რახა-რუხი ეზარება, სამკედლოში ნუ შევაო.
თავვო, კატისა გეშინია და სოროდან კი ძვრებიო.
ნუ შეხვალ—ნუ ებანები, ნუ გამოხვალ—ნუ თრთიო.

Qui a pris un oeuf prendra un boeuf.

- ვინც კვერცხს მოიპარავს, ის ხარსაც მოიპარავს.
§ აქლემის ქურდი და ნემსის ქურდი—ორივე ქურდიაო.
ნემსის ქურდობას აქლემის ქურდობა სჯობიაო.

Qui art a, partout part a.

- ვინც ოსტატობა იცის, მას გზაც ხსნილი აქვს.
ხელობა კაცისათვის დიდი სიმდიდრეაო.
კაცმა რამდენი რამეც იცი, იმდენი რამე ხარო.
ისეთი პატარა ხელობა არ არსებობს, ხელოსანი არ გამოკვებოსო.
კარგი ხელოსანი შიმშილით არ მოკვდებაო.

Qui arrive tard est mal lodé.

- ვინც გვიან მოდის, მას ცუდად აბინავებენ.
- § დროზე მთესველი დროზე მოიძისო.
- ვინც მოდიოდა—ფქვადა, ვინც არა და ჭერს ელოდაო.
- ვინც ჩქარი, ის მაგარიო.
- ვინც დაიზარაო, არც გაიხარაო.

Qui a temps a vie.

- ვისაც დრო აქვს, ის ყოველთვის იპოვის მდგომარეობიდან გამოსაქალს.

Qui a tiré le vin le boit.

- ღვინო ვინც დაასხა, იმან დალიოს.
- § ძალი ვინც მოკლა, იმანვე გადაათრიოსო.
- ძალს ვინც მოკლავს, იმანვე გადაათრევენებენო.

Qui bien aime. tard oubliée.

- ვისაც ძალიან უყვარს, ის გვიან ივიწყებს.
- § პირველი სიყვარული დაუვიწყარიო.
- ძველი სიყვარული და ძველი კუნძი ყოველთვის აინთებაო.
- სიყვარული ცეცხლი არაა, მაგრამ დაგწვავს და ვერ გააქრობო.
- ვისაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზიც ის არისო.

Qui bien chante et qui bien danse fait un métier qui peu avance.

- ვინც მღერის და ცეკვავს, ის შორს ვერ წავაო.
- § ვინც დაიზარაო, არც გაიხარაო.
- ვინც არ გაირჩება, პურსაც ვერ მისწვდებაო.

Qui bien chasse, trouve.

- ვინც კარგად ნადირობს, ის პოულობს.
- § ვინც ეძებს—პოულობსო.
- ეძიებდე და ჰპოვებდეო.
- კაცსა ქარვისა მძებნელსა, ხელთ შეხვდა იაგუნდიო.
- ვინც აკაკუნებს, იმას უღებენო.
- დააკაკუნე და გაგიღებენო.

Qui bien commence. bien avance.

- ვინც კარგად იწყებს, კარგადაც ამთავრებს.
- § კარგი დასაწყისი საქმის ნახევარიო.
- კარგად დაწყებული საქმე ნახევრად გაკეთებულიო.
- კარგ დასაწყისს კარგი ბოლო მოსდევსო.
- საქმე თუ თავიდან კარგად არ დაიწყე, წაგებულიო.
- კარგ საძირკველზე კარგი კედელი ამოვაო.

Qui bien fera, bien trouvera.

- ვინც სიკეთეს დასთესს, სიკეთეს გადაეყრება.
- § კარგი ქენი—ქვას დადევ, გაიარე—წინ დაგხვდებაო.

ერთი ფული გაცემული საიქიოს დაგიხვდებაო.
სან თელ-საკმეველი თავის გზას არ დაკარგავსო.
გაცემულ სიკეთეს ხალხი არ იფიწყებსო.
რასაცა გასცემ შენია, რაც არა დაკარგულოო.
რასაც გაასესხებ, იმას ჩაისესხებო.

·Qui bien se défie, bien se fie.

— ვინც ფრთხილობს, ის აღვილადაც არ ენდობა.

§ სიფრთხილეს თავი არ ასტკივო.

თუ მეგლმა დაგპატივოს, ეწვიე, მაგრამ ძალი თან წაიყვანეო.
ძალს მოფიქრე, მაგრამ ჯოხს ხელიდან ნუ გააგდებო.

Qui bête va à Rome, tel en retourne.

— სულელი როგორიც მიდის რომში, ისეთივე ბრუნდება უკან.

§ კუზიანს სამარე გაასწორებსო.

ვირი ქაბას წავიდა, ისევ ვირად მოვიდაო.

ვირი ვირად დარჩება, ვარსკვლავებითაც რომ შემოსო.

არ გათეთრდება ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითაო.

ვირს ცხრა სკოლა გამოატარეს, ისევ ვირი იყო.

Qui bon l'achète, bon le boit.

— კარგის მყიდველი მოგებულა.

§ კარგის მყიდველი ძვირადო, მოგებულა ხშირადო.

კარგისა ყიდვა ძვირად სჯობს, ზედ გამოლება ფასისა.

Qui bon maître a, bon loyer a.

— თუ სახლის პატრონი კარგია, სახლიც კარგია.

§ როგორიც ალხანა, ისეთი ჩალხანაო.

ცარიელი ალხანა, ცარიელი ჩალხანაო.

რაც ტურა, ის მელაო.

როგორიც არის ქარხანაო, ისეთი ხარ, თარხანაო,

Qui borne ses desirs est assez riche.

— ვინც საკუთარ სურვილებს ზღუდავს, ის საკმარად მდიდარია.

§ ღორმუცელა კაცის აშენება არ შეიძლებაო.

Qui casse les verres, les paie.

— ვინც კიქას გატეხს, ის გადაიხდის.

§ ვინც კამსო, ის ზღავსო.

ძალი ვინც მოკლა, მანვე გადაათრიოსო.

ვინც ძალს მოკლავს, იმასვე გადაათრევივნებნო.

Qui cesse d'être ami, ne l'a jamais été.

ვინც მეგობრობას წყვეტს, ის მეგობარი არასოდეს ყოფილა.

§ დროებითი მეგობარი—იგივე მტერიაო.

Qui chapon mange, chapon lui vient.

— ვინც ყვერულს ჭამს, ყვერულიც მასთან მოდის.

§ ნადირი მონადირეს ეტანებაო.

Qui cherche le péril y périt.

— ვინც ხიფათს ეძებს, ის იღუპება.

§ ხიფათის მძებნელი თხაო, მგელს შეეყარაო.

Qui cherche, trouve.

— ვინც ეძებს, ის პოულობს.

§ ეძიებდეს და პოუვებდესო.

კაცსა ქარვისა მძებნელსა, ხელთ მოხვდა იაგუნდ იო.

Qui choisit, prend pire (Qui choisit a pis).

— ვინც ბევრს არჩევს, მას ყველაზე ცუდი ხდება.

§ მარჩიელას ნარჩიელაო.

ბევრის მდომმა ცოტაც დაკარგაო.

მეტისმეტის მაძიებელი გაუხარებელი მოკვდაო.

საუკეთესოს მძებნელი გლახას გადაეურებაო.

Qui compte sur les souliers d'un mort, a le temps d'aller pieds nus.

— ვინც მკვდრის ფეხსაცმლის იმედით იქნება, ის ფეხშიშველი ივლის..

§ ვინც მეზობლის იმედით იქნება, უვახშმოდ დარჩებაო.

სხვისი ცოლის მოიმედეს ლოგინს ნუ იფართოებო.

Qui conduit au fossé y tombe le premier.

— ვისაც სხვა მიჰყავს ორმოსკენ, ის პირველი ჩაეარდება შიგ.

§ სხვას ორმოს ნუ უთხრი, თორემ შიგ თვითონ ჩაეარდებიო.

Quiconque aime une biche prend cette biche pour Minerve.

§ ვისაც ვინ უყვარს, იმისი ლამაზიც ის არისო.

Qui conque se sert de l'épée périra de l'épée.

— ვინც ხმაღს გამოიყენებს, ხმლითვე დაიღუპება.

Qui coupe son nez, dégarnit son visage

— ვინც ცხვირს წაიჭრის, თავს დაიღუნოებს.

§ აღამიანი წინდაუხედავად არ უნდა მოიქცესო.

Qui crache en l'air reçoit le crachat sur soi.

§ ვინც ქარს შეაფურთხებს, თავის თავს შეაფურთხებსო.

მზეს რომ ტალახს ესერი, თავზე დაგეცემაო.

მზეს ბევრი აფურთხებს, თავზე დასდისო.

Qui craint le danger ne doit pas aller en mer.

— ვისაც ხიფათის ეშინია, ის ზღვაზე არ უნდა წავიდეს.

§ მგლის თუ გეშინია, ტყეში ნუ წახვალო.

ნუ შეხვალ, ნუ ებანები, ნუ გამოხვალ და ნუ თრთიო.
თავო, კატისა გეშინია და სოროდან კი ძვრებიო.

Qui creuse la fosse à un autre, y tombe lui-même.

— ვინც სხვას უთხრის სამარეს, შიგ თვითონ ჩაეარდება.

§ ვინც სხვას ორმოს უთხრიდეს, თავისი ზომა მოთხაროსო.
ნუ უთხრი სხვას ორმოს, თორემ თვითონეუ ჩაეარდებო.
სხვისი ორმოს მთხრელმა, თავისი ზომა ორმო მოთხარაო.

Qui de tout se fait, de tout a paix.

§ დუმილი—ოქროაო.

Qui deux choses chasse ni l'une ni l'autre ne prend.

— ვინც ორზე ნადირობს, ვერც ერთს ვერ დაიჭერს.

§ ორი კურდღლის მადეიარი ვერც ერთს ვერ დაიჭერსო.
ერთი ძალი ორ კურდღელს ერთად ვერ დაიჭერსო.
ორი წამბაზი ერთ თოკზე ვერ ითამაშებსო.
ორი ყოჩის თავი ერთ ქვაბში არ მოიხარშებაო.

Qui doit a tort.

— ვალს ვინც იღებს, მანვე უნდა გადაიხადოს.

§ ვალს გადახდა უნდაო.

Qui donne à crédit, perd son repos, son bien et son ami.

— ვინც ასესხებს, ის კარგავს სიმშვიდეს, ფულსა და მეგობარს.

§ თუ ვინდა მეგობრის დაკარგვა, ფული ასესხეო.

Qui donne au commun ne donne à pas un.

— ვინც ყველას ასაჩუქრებს, ის არავის ასაჩუქრებს.

§ ყველას პატივისმცემელი, არავის პატივისმცემელიო.

Qui donne au pauvre prête à Dieu.

— ვინც საწყალს აძლევს, მას ღმერთი უბრუნებს.

Qui dort, dine

— ვისაც სძინავს, ის სადილობს.

ძილი ადამიანს ძალასაც აღუდგენს და საკვების მაგივირობასაც გაუწევს.

Qui dort en août, dort à son cout.

— ვისაც ზაფხულში სძინავს, ის ზამთარში იხტუნებს.

§ ვინც დაიზარაო, არ გაიხარაო.

კურდღელმა რაც იკუჯა, იხტუნაო.

Qui dort grasse matinée, trotte toute la journée.

— ვისაც დილის ძილი უყვარს, ის მთელი დღე დარბის.

§ ვინც დაიზარაო, ვერც გაიხარაო.

კურდღელმა რაც იკუჟა, ის იხტუნაო.

კურდღელმა რაც იდგომილა, ის იხტომილაო.

სიზარმაცე სიღარიბის გასაღებიაო.

შემოაკლდეს მძინარესო—შეემატოს მღვიძარესო.

Qui dort jusqu'au soleil levant, vit en misere jusuqu'au couchant .

— ვისაც მზის ამოსვლამდე სძინავს, ის მზის ჩასვლამდე ღარიბდება.

§ ვინც დაიზარაო, არ გაიზარაო.

ვინც არ გაირჩება, პურსაც ვერ მისწვდებაო.

ვინც არ შრომობს, არ ჭამსო.

სიზარმაცე სიღარიბის გასაღებიაო.

Qui en avant ne regarde en arriere tombe.

— ვინც წინ არ იხედება, ის უკან ეცემა.

§ სეაგი ძვალს გაზომავს და ისე გადაყლაპავსო.

სეაგი ძვალს კისერს დაზმანებს და ისე ჩაყლაპავსო.

სანამ შეხვიდოდე, გამოსვლაზე იფიქრეო.

არ ასცილდების დაემა უფრთხილოდ გზაზე მარებასა.

გზასა, რომელსა ხვიდოდე, წინ დახედეო.

Qui entre pape au conclave en sort cardinal.

— რომის პაპად ნუ ჩათვლით თავს კონკლავის გადაწყვეტილებამდე.

§ ფონი გასავალს დალოცეო.

ფონი გასვლის შემდეგ უნდა აქოო.

ფონი გასავალსაო.

Qui épouse la femme (la veuve) épouse ses dettes.

— ვინც ქვრივს შეირთავს, იმის ვალეზსაც ის გადაიხდის.

§ ვინც ჭამსო, ის ზღავსო.

Qui est né pour le gibet ne se noiera jamais.

— ვისაც ჩამოხრჩობა უწერია, ის წყალში არ დაიხრჩობა.

§ სადაც არის ბედი შენი, იქ მიგიყვანს ფეხი შენისო.

სადაც სიკვდილი გიწერვის, ფეხნიც იქ მიგიყვანენო.

Qui est oisif en sa jeunesse, peinera dans sa vieillesse.

— ვინც ცუდლუტობაში გაატარებს ახალგაზრდობას, ის მოხუცებულუობისას დაისჯება.

§ ახალგაზრდობით მოგებული სიბერის დროს ხმალიაო

ყმაწვილობით მოგებული დაკეცილ ჭამხად ითქოო.

სიჭიელით მოგებული ფული დაკეცილი ჭამხააო.

Qui est propre à tout, n'est propre à rien.

— ვინც ყველაფრისათვის გამოდგება, ის არაფერში გამოდგება.

§ სიტყვით ყველაფერიო, საქმით არაფერიო.

ყოველ კაცს თითო რამის შნო აქვსო.

Qui fait le mal craint la lumière.

— ავის მქმნელს სინათლის ეშინია.

§ ქურდს რა უნდა და—ბნელი ღამეო.

ღამის ქურდს ღღისით დაიპყრენო.

Qui femme a, guerre a.

— ვისაც ცოლი ჰყავს, ის მყუდროებასაც უნდა გამოემშვიდობო ს.

Qui fol envoie, fol attend.

— სულელის გამგზავნი სულელს ელოდება.

§ კრელი ღორი გინდა ზღვის გაღმა გაიყვანე, გინდ გამოღმა, მაინც კრელი ღორიაო.
ღორი ზღვის გაღმაც ღორიაო.

შავ ღორს გინდ აღმა აფხანე, გინდ დაღმა დაუხანე, მაინც ღორია.

ვირი ვირად დარჩება, ვარსკვლავებითაც რომ შემოსო.

არ გათვთრდება ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითაო.

Qui garde de son dîner, il a mieux à souper.

— ვინც სადილიდან მარაგს მოიტოვებს, ის უკეთ ივახშეპებს.

Qui garde sa bouche garde son âme.

— ვინც ლაპარაკს უფრთხილდება, ის გულს უფრთხილზე ბა.

§ დუმილი ოქროაო.

ზოგჯერ თქმა სჯობს არათქმასა, ზოგჯერ თქვითაც დაშავების.

ცბედს სიტყვაძვირმა აჯობაო.

პირში მომდგარსა სიტყვასა განა სუყველას თქმა უნდა?

Qui goûte de tout se dégoûte de tout.

— სიუხვემ მოყირკება იცის.

§ ყველაფერი მოყირკებული აქესო.

Qui jeune n'apprend vieux ne saura.

— ვინც ახალგაზრდობაში არ სწავლობს, მას არც სიბერეში ეცოდინება რამე.

§ ახალგაზრდობაში შეძენილი სიბერის დროს ხვალაიაო.

Qui langue a, à Rome va.

— ვისაც ენა აქვს, რომში ჩავა.

§ კითხვა-კითხვით იერუსალიმს მივლენო.

Qui m'aime, aime mon chien.

— მე თუ გიყვარვარ, ჩემი ძაღლიც უნდა გიყვარდეს.

§ ძაღლის ხათრი თუ არა გაქვს, პატრონს მაინც დამხატრეო.

ყურძნის სიყვარულით ღობესა კოცნიდნენო.

ერბო-კვერცხის სიყვარულით ტაფას კოცნიდნენო.

Qui mal commence, mal achève.

— ვინც ცუდად იწყებს, ცუდადაც ამთავრებს.

§ ცუდად დაწყებული საქმე, ცუდად მთავრდებაო.
საქმე თუ თავიდან კარგად არ დაიწყე, წაგებულიაო.

Qui mal veut, mal lui tourne.

— ვისაც სხვისთვის ცუდი უნდა, მას ცუდი არ აშორდება.
§ რასაც სხვისთვის მოინდომებ, შენ თავს გადაგხდებაო.
ვინც სხვას ორმოს უთხრიდეს, თავისი ზომა მოთხაროსო.
ნუ უთხარი სხვას ორმოს, თორემ თვითონეე ჩაეარდებაო.
სხვისი ორმოს მთხრელმა თავისი ზომა უნდა მოთხაროსო.
რაც რომ ავი საქმე ვქენი, ყველა თავზე დამიბრუნდა.
ორმო ეთხარე, თვით ჩავეარდი, დამეყარა ქვა და გუნდა.

Qui monte la mule, la ferre.

— ვირზე ვინც შეჯდება, ის დაქედავს მას.
§ ვინც სანადიროდ მიდის, თოფს ის წმენდავს.

Qui n'a point d'argent en bourse ait au moins miel en bouche.

— ვისაც საფულეში ფული არა აქვს, მას პირში თაფლი უნდა ჰქონდეს.
§ ტკბილი სიტყვით მთას ირემი მოიწველაო.
ტკბილი სიტყვა რკინის კარს გააღებსო.
ტკბილი ენის მქონე კრავმა დედაც მოწოვა და არადედაცაო.
ქვეიანმა ბატკანმა ორი დედა მოწოვაო.

Qui naquit chat court après le souris.

— კატად დაბადებულმა თავგები უნდა დაიჭიროს.
§ მგელი მგლობას არ მოიშლისო.
მგელი არ მოშლის მგლობასა, კაი ყმა მამაცობასაო.
არ მოშლის ბერი არწივი მთის ყურეთ ნადირობასაო.

Qui n'a rien, rien ne doit.

— ვისაც არაფერი აქვს, ის არაფერს იხდის.
§ ააფრინე ალალიო, რაც არ არი, არ არიო.
მაგას ვერაფერს გამოჩეხებო.
მაგასთან ვერაფერს გახდებო.

Qui n'a rien, ne craint rien.

— ვისაც არაფერი აქვს, მას არც არაფრის ეშინია.
§ ლარბს პერანგს ხდიდნენ, ხდიდნენ, რაც არ ეცეა, რას გახლდნენო.

Qui ne dit mot, consent.

— ვინც არაფერს ამბობს, ის თანახმაა.
§ ღუმელი თანხმობის ნიშანიაო.

Qui ne hasarde rien, n'a rien.

— ვინც ვერ გაბედავს, მას არც არაფერი ექნება.
§ ცდა ბედის მონახევრეაო.

Qui ne nourrit le petit n'aura jamais le grand.

— ვინც პატარას არ გამოკვებავს, მას დიდიც არასოდეს ეყოლება.

Qui n'entend qu'une cloche, n'entend qu'un son.

— ცუდი მოსამართლე მხოლოდ ერთ მხარეს უსმენს.

§ ცალ-ცალკე მომჩივანი ბატონს მართალი ეგონაო.

Qui ne risque. ne gagne.

— ვინც რისკზე არ წავა, მას არაფერი ექნება.

§ ცდა ბედის მონახვერეაო.

Qui ne sait danser, ne doit aller au bal.

— ვინც ცეკვა არ იცის, მეჯლისზე არ უნდა წაეიღეს.

§ ცუდსა მეთევზეს შერჩება უბრალოდ წყალთა მღვრეენი.

Qui ne s'aventure, perd cheval et mule.

— ვინც ვერ გაბედავს, ის ცხენსაც დაკარგავს და ჭორსაც.

§ ცდა ბედის მონახვერეაო.

გაბედე და სოფელიც შენ გიშველისო.

გაბედულთ ღმერთი სწყალობსო.

Qui ne songe qu'à soi quand la fortune est bonne, dans la malheur n'a point d'amis.

— თუ ბედნიერებაში მართა შენს თავზე ფიქრობ, გასაჭირში მეკობარი არ გეყოლება

§ უგუნურს მოყვარე გაკირვებაში მოაგონდებაო.

Qui n'est point jaloux n'aime point.

— ვინც არ ეჭვიანობს, მას არ უყვარს.

§ სადაც სიყვარულია, იქ ეჭვიანობაცაა.

Qui ne travaille pas, ne mange pas.

§ ვინც არ მუშაობს, არცა ჭამსო.

ვინც არ გაირჩება, პურსაც ვერ მისწვდებაო.

ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შექაპა კოტორიო.

ასწიე გოდორსა, დაკმევე კოტორსაო.

Qui ne vient à l'heure, dine par coeur.

— დროზე ვინც არ მოდის, ის უსადილოდ რჩება.

§ დროზე მთესველი, დროზე მოიძისო.

ვინც დროზე არ მოდის, ის უსადილოდ რჩებაო.

ვინც მოხადა ქვეერიო, იმას მისცეს ბუერიო.

ვინცა ჩქარი, ის მაგარიო.

ვინც დაიზარაო, არ გაიზარაო.

Qui nous doit, nous demande.

— ჩვენ მისი დახმარება გეინდოდა, ის კი ჩვენ გეთხოვს დახმარებას.

Qui oblige, fait des ingrats.

— ვინც იმადღიერებს, ის უმადურებს იმრავლებს.

§ ქვეყნის მახიარებელი დარჩა უზიარებელიო.

დედაბერს ყველა უყვარდა და დედაბერი ყველას სძულდაო.

დედაბერს შეიდი სოფლის დარდი აწუხებდა, მისი დარდი კი არავისა ჰქონდაო.

Qui ose prendre le veau osera prendre vachie et troupeau.

— ვინც ხბოს მოიპარავს, ის ძროხასაც მოიპარავს და ნახირსაც.

§ აქლემის ქურდი და ნემსის ქურდი—ორივე ქურდიოაო.

Qui parle beaucoup, ment beaucoup.

— ვინც ბევრს ლაპარაკობს, ის ბევრს ტყუის.

§ ენატარტარა—საქმე პატარაო.

ენას ძვალი არა აქვსო, სიტყვას—ბაიო

ბევრის მოლაპარაკეს არც ერთი არ დაეჭვებოაო.

Qui parle—sème, qui écoute—récolte.

— ღრც ლაპარაკობს—თესავს, ვინც ისმენს—იმკის.

Qui paie (p·ye) ses dettes s'enrichit.

— ვინც ვალს იხდის, მდიდრდება.

§ ვალი ქუქრტანიდან შეძვრება და კარებიდანაც ვერ გამოეტყუაო.

ვალის მოშორება ღიდი ბელნიერებოაო.

Qui peu endure (bien) peu dure.

— შრომითა და მოთმინებით ყველაფერს მიაღწევ.

Qui peut le plus, peut le moins.

— ვისაც ღიდი საქმის გაკეთება შეუძლია, ის პატარასაც გააკეთებს.

§ სადაც ღიდი გამოეტყუა, იქ პატარაც გამოეტყუაო.

სადაც ქვეყნის ნახირი, ბებრის ხბოც იქაო.

სადაც ყოჩის თავი გაეტყუა, ყოჩის ტანიც გაეტყუაო.

Qui prend femme prend maître.

— ვინც ცოლს ირთავს, ბატონს იჩენს.

Qui prend se vend.

— ვინც საჩუქრებს იღებს, ის თავის თავს ყიდის.

§ საჩუქრების მიღება—იგივე ქრთამიოაო.

Qui prend un oeuf, peut prendre un boeuf (qui vole un oeuf, vole un boeuf).

— ვინც კვერცხს იპარავს, ის ხარსაც მოიპარავს.

§ აქლემის ქურდი და ნემსის ქურდი—ორივე ქურდიოაო.

ნემსის ქურდობას აქლემის ქურდობა სჯობიოაო.

Qui quitte la partie la perd.

— ვინც საქმეს ტოვებს, ის სამუდამოდ კარგავს მას.

§ ვინც თამაშიდან გამოდის, ის დამარცხებულიაო.

Qui remet au lendemain trouve malheur en chemin.

— ვინც საქმეს გადადებს, ხელიდან გაუშვებს მას.

§ გადადებული საქმე—გადადებულიაო.

Qui rien ne sait de rien ne doute.

— ვინც არაფერი იცის, მას ეკვიც არაფერში ეპარება.

§ ააფრინე ალალიო, რაც არ არი—არ არიო.

Qui risque gagne (qui ne risque rien n'a rien, qui ne hasarde rien n'a rien).

— ვინც არ გარისკავს, მას არც არაფერი ექნება.

§ ცდა ბედის მონახვერეაო.

Qui s'acquitte s'enrichit (qui paie ses dettes s'enrichit).

— ვინც ვალებს იხდის, ის მდიდრდება.

Qui s'aime trop n'a point d'amis.

— თემოყვარე კაცს მეგობრები არა ჰყავს.

§ გლახა ამპარტავანი მიწას ემძიმებაო.

გლახა ამპარტავანი ღმერთსაც სძულდა დ კაცსაცო.

Qui sait bien se commander à soi-même, peut commander aux autres.

— ვინც თავის დაქერა იცის, მას სხვების ბრძანებაც შეუძლია.

Qui s'attend à l'écuelle d'autrui a souvent mal diné.

— ვინც სხვის თეფშს უცდის, ხშირად უსადილო რჩება.

§ ვინც მეზობლის იმედით იქნება, უვანშობლად დარჩებაო.

სხვისი ცოლის მოიმედე ლოგინს ნუ ფართოვებო.

სხვის ამარად ფართო კარავს ნუ დაიდგამო.

სხვის იმედზე ფართო ლოგინს ნუ დააგებო.

სხვისი იმედით მდინარეში არ უნდა შეხვიდეთო.

Qui se couche avec les chiens, se lève avec les puces.

— ვინც ძაღლებთან დაწება, ის რწყილებიაში აღება.

§ გლახასთან ნურც დაწები, ნურც დაიწეო.

გლახას ნურც აკოცებ, ნურც აკოცინებო.

Qui se fache, a tort.

— ვინც ბრაზობს, ის დამნაშავეა.

§ თუ პილბილი არ გიჭამია, პირი რად გეწვისო.

თუ ნიორი არ გიჭამია, პირი რად გიყარსო.

ვისაც წიწკა უჭამია, პირიც იმას დაეწვისო.

Qui se hâte reste en chemin.

— ვინც ძალიან ჩქარობს, ის გზაში რჩება.

§ მოჩქარეს მოუგვიანდესო.

Qui se hâte trop, arrive tard.

— ვინც ძალიან ჩქარობს, ის ივვიანებს.

§ მოჩქარეს მოუგვიანდესო.

Qui se loue, s'emboue.

— ვინც თავს იქებს, ის თავს იქუქვიანებს.

§ თავის ქება კიტრად ღირსო.

თავის ქება კიტრადო, კიტრი კაპეიკადაო .

თავის ქება კიტრად ღირს, სხვისი აუგი არც იმადაო.

Qui se marie à la hâte, se repent à loisir.

— ვინც ნაჩქარევად ირთავს ცოლს, ის დიდხანს ნანობს.

§ ვინც აჩქარებულა, უნანიო.

ვინც მალე ჭრის, ის დიდხანს ნანობსო.

ასჯერ გაზომე და ერთხელ გაჭერო.

ათჯერ მოზმანე, ერთხელ მოთხარეო.

შვიდჯერ თვალი გადაავლე, ერთხელ ხმალი გადაავლე.

Qui sème bon grain, recueille bon pain.

— ვინც კარგ თესლს თესავს, ის პურსაც კარგს იქის.

§ რასაც დათესავ, იმას მოიქიო.

კარგი თესლი კარგ მიწაში არ დალჰებო.

რასაც გაასესხებ, იმასვე ჩაისესხებო.

კარგ საძირკვლზე კარგი კედელი ამოვაო.

კარგ მოხნულზე თესლი ერთიანად მოიმკებო.

Qui sème dru, récolte menu.

— ხშირად თესვამ ცუდი მოსავალი იცის.

Qui sème les épines recueille les chardons

— ვინც ეკალს დათესავს, ეკალს მოიქის.

§ რასაც დათესავ, იმასვე მოიქიო.

რასაც გაასესხებ, იმასვე ჩაისესხებო.

კაცი რასაც დათესს, ღმერთიც იმას მისცემსო.

რასაც დათესს მიწისა პირსა, იგივე ამოვა გაიდგამს ძირსა.

ვინც ქარს დათესავს, ის ქარიმხალს მოიქისო.

Qui sème menu, récolte dru.

— მეჩხრად თესვამ კარგი მოსავალი იცის.

Qui sème peu, peu récolte.

— ვინც ცოტას დათესავს, ცოტას მოიქის.

§ ცოტას დათესავ, ცოტას მოიქიო.

ცოტას მოთხნი, ცოტას მოხონიო.

ცოტას მხენელი და მთესველი ბედს ეძღუროდაო.

გლახა მუშას შემოდგომაზე მოუკედება გული.
ზარმაცს გული მოწვევაზე დასწყდებაო.

Qui se repent est presque innocent.

- ვინც ინანიებს, ის თითქმის უდანაშაულოა.
§ გულწრფელად მონანიებული ცოდვა კაცს ეპატიებაო.

Qui se ressemble, s'assemble.

- ერთმანეთის მსგავსნი თავს ერთად იყრიან.
§ გული გულს იცნობსო.
სული სულს იცნობს და გული გულსო.
ამჟარი ამჟარს იცნობსო.
ძალლი ძალს იცნობსო.
ცუგრია ცუგრიას იცნობსო.

Qui se sent galeux, se gratte.

- ვინც გრძნობს, რომ ქეციანია, ის იფხანს.
§ ქურდს ქული ეწეისო.
კატამ შექამა ძეხვიო, ამოიკვეთა ფეხიო.
ჯოხს რომ აიღებენ, ქურდი კატა დაიმალდებაო.

Qui se sent morveux, se mouche.

- ვინც გრძნობს, რომ ევინტლიანია, ცხვირსაც ის იწოცავს.
§ ქურდს ქული ეწეისო.
კატამ შექამა ძეხვიო, ამოიკვეთა ფეხიო.
ჯოხს რომ აიღებენ, ქურდი კატა დაიმალდებაო.

Qui sert au commun ne sert à pas un.

- ვინც საერთო საქმეს ემსახურება, ის არავის ემსახურება.

Qui s'excuse, s'accuse.

- ვინც ბოდიშს იხდის, ბრალიც მას ედება.
§ ვინც თავს იმართლებს, თავის თავს ბრალს სდებსო.
ქურდს ქული ეწეისო.

Qui s'obstine à mordre un caillou ne réussit qu'à se briser les dents.

- ვინც რიყის ქვის მოკბეჩას მოინდომებს, ის კბილებს დაიმტკრევს.
§ რასაც ვერ შესწვდება, ნუ შეეწვდებიო.
რასაც ვერ მისწვდე, ნუ მისდევ, იკმარე შენა მღლეუარი.
კამეჩის მოკიდავე ხარს რქები არ შერჩებაო.

Qui terre a, guerre a.

- ვისაც მიწა აქვს, მას ომიცა აქვს.
§ ქვაცა აქვს და კაკალიცა, თავში შემოსა კრავიცა.
ქვაც შინა აქვს, ქადაცაო.

სახლი მაქვს—კარი მიბია, ძალი მყავს—კული მიბიაო.
ბერი ფული, ბერი დარდო.

Qui tout convoite tout perd.

— ვისაც ბერი უნდა, ის ყველაფერს კარგავს .
§ ბერის მდომმა ცოტაც დაკარგაო.
მეტისმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელიო.
ბერის მომდებს ცოტაც დაეკარგებაო .
ბერის მკამელმა ცოტაც ველარ ქამაო .
ბერის მკამელს ცოტას მკამელმა აჯო ბაო.

Qui trébuche et ne tombe point avance son chemin.

— ვინც ფეხს წაიკრავს და არ ეცემა, ის გზას აგრძელებს.
§ შეცდომა ანგარიშში არ ჩაითვლებაო.

Qui trop embrasse, mal étreint t.

— ვინც ბერს მოედება, ბერი არაფერი შერჩება.
§ ბერის მდომმა ცოტაც დაკარგაო.
ბერის მომდებს ცოტაც დაეკარგებაო.
მეტისმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელიო.
უვანად დიდთა მძებნელთა პატარაც დაეკარგებაო.

Qui trop se hâte, reste en chemin.

— ვინც ძალიან ჩქარობს, ის გზაზე დარჩება .
§ მოჩქარეს მოუგვიანდესო.
ძალმა სიჩქარით ბრმა ლეკვები დაყარაო .
ვინც მალე ქრის, ის დიდხანს ნანობსო .
ვინც აჩქარებულა, უნანიაო .
აჩქარებულის დედა ტიროდა, დინჯისა იცინოდაო.

Qui va à noce sans prier s'en revient sans diner.

— ვინც დაუპატიებლად მოდის, ის მშირი მიდის.
§ დაუპატიებელ სტუმარს აბუჩი ჰქვიაო.
დაუპატიებელ სტუმარს აბუჩად აივღებენო.
დაუპატიებელი სტუმარი მტერზე უარესიაო.

Qui va doucement, va loin.

Qui va piano, va sano.

— ვინც ნელა მიდის, ის შორს წავა.
§ შორი გზა მოიარე, შინ მშვილობით მიდიო.

Qui veut bien juger doit deux parties écouter.

— ვისაც სამართლიანი განაჩენის გამოტანა სურს ორივე მხარეს უნდა მოუსმინოს .
§ ცალ-ცალკე მომჩივანი ბატონს მართალი ეგონაო .
ცუდია ის მოსამართლე, რომელიც ერთ მხარეს უსმენსო.

Qui veut la fin, veut les moyens.

- თუ გინდა შედეგი მიიღო, მისი მისაღწევი საშუალებაც უნდა გინდოდეს.
§ მიზანი საშუალებებს აპართლებსო.
ვისაც თვეზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.
ორაგული თუ გინდა, ტანიც სველი გინდოდესო.
წყალში დაუსველებლად თვეზი არ დაიჭირებაო.
ვისაც მტკნარი წყალი უნდა, წყაროზე უნდა წაიდესო.

Qui veut la paix, se prépare à la guerre.

- ვისაც მშვილობა უნდა, ომისათვის უნდა მოემზადოს.
§ მეფეს მშვილობა უნდოდა და ჯარს წვრთნიდაო

Qui veut l'oeuf, doit supporter la poule.

- ვისაც კვერცხი უყვარს, მას ქათამიც უნდა უყვარდეს.
§ ვისაც კვერცხი უყვარს, ქათამის კაკანიც უნდა აიტანოსო.
ვისაც თვეზი უნდაო, ფეხიც სველი უნდაო.
თუ ლხინი გვინდა ამქვეყნად, ქირიცა შევიწყნაროთა.

Qui veut noyer son chien, l'accuse de rage.

- ვისაც თავისი ძაღლის დახრჩობა უნდა, ცოფიანობას დააბრალებს.
§ თუ კაცსა კაცი არ უნდა, მიზეზი არ დაეღუევაო.
კაცს თუ კაცი სძულს, მისი ლაპარაკი რახარუხია და ჭამა—ჭლაპა-ჭლუპიო.
ვინც არ გიყვარს, მისი სიარული ბრაგა-ბრუგია. და ჭამა—ხრაშა-ხრეშო.
მიზეზ-მიზეზ დოს მარილი აკლიაო.

Qui veut plaire à la mère doit caresser l'enfant.

- ვისაც სურს დედას მოაწონოს თავი, მის შვილს უნდა მოუაღეროსო.
§ მე თუ გიყვარვარ, ჩემი ძაღლიც უნდა გიყვარდესო.

Qui veut trop prouver, ne prouve rien.

- ვისაც ბევრის დამტკიცება სურს, ის ვერაფერს დაამტკიცებს.
§ ბევრის მოლაპარაკეს არც ერთი არ დაეჭვრებაო.
როცა სიტყვა ხშირდება, მაშინ საქმე მცირდებაო.

Qui veut tenir nette sa maison n'y mette femme, prêtre ni pigeon.

- თუ გინდა სახლში წესრიგი გქონდეთ, არ შემოუშვათ ქალი, მღვდელი და მტრედი.

Qui vit en espérance danse sans tambourin.

- ოცნებით ცხოვრება იგივეა, რომ მუსიკის გარეშე იცეკვო.

Qui vit sans compte, vit à honte.

- ვინც სახსრების მიხედვით არ ცხოვრობს, სირცხვილს ჭამს.
§ საბანი როგორც გაგწედეს, ფეხიც ისე გაშალეო.
ფეხს საბნისდაგვარ გაშლა უნდაო.
დუქანში შედი ჯიბის-და კვალადო, წაწეე საბნის-და კვალადო.

Qui vivra, verra.

— ვინც იცხოვრებს, ის მოესწრება.

§ ვნახოთ. რა იქნებაო!

აღდგომა და ხვალეო.

ვნახოთ რა მოხდებაო!

Qui vole un oeuf, vole un boeuf.

— ვინც კევრცხს მოიპარავს, ის ხარსაც მოიპარავს.

§ აქლემის ქურდი და ნემსის ქურდი ორივე ქურდიაო.

ნემსის ქურდობას აქლემის ქურდობა სჯობიაო.

R

Réchauffer un serpent dans son sein.

— დაუნდობელ ადამიანს სიკეთე არ უნდა გაუკეთო.

§ ამა რა ქნა ავის მეტიო.

ავისა კარგიც ნუ გინდაო.

თვალი რამ გამოგთხარაო და—ჩემმა სიკეთემაო.

კარგისთვის კარგი არავის უქნიაო.

გლახისა კარგი ნუ გინდა, ნურც მისი გამოსარჩენიო.

Regarder qui a le plus beau nez.

— ცუდმადობა, უსაქმოდ ხეტიალი.

Rejeter la faute sur un autre.

— დანაშაულის სხვისთვის გადაბრალება.

§ ბატონი ცხენზე ვერ შეჯდა, მეჭინიბეს უწყურებოდაო.

პატარძალმა ძროხა ვერ მოწველა, ბაკი მრუდელაო.

კატა ვერ შესწვდა ძეხვსაო, პარასკევია დღესაო.

კაცი ვერ შესწვდა ცხენსაო, უნაგირს მისდგა ტეხსაო.

საქმეს წაახდენ ნს რეგვენი, ფათერაკს დააბრალებსო.

Rejeter le moucheron et avaler le chameau.

— ყურადღების მიქცევა წერილმანებისათვის და არა მთავარისათვის.

§ რიყეზე ქვას ვერ ხედავსო.

თუ კაცსა არა სწადია, რიყეზე ქვას ვერ დაინახავსო.

Rendez à Cesar ce qui appartient à Cesar, et à Dieu ce qui appartient à Dieu.

— მიეცით კეისარს კეისრისა და ღმერთს ღვთისა.

Rendre à quelq'un la monnaie de sa pièce.

— იმავე გზით სამაგიეროს გადახდა, იმავეთი გადახდა.

§ თვალი თვალისა წილ.

თვალი თვალისა წილ და კბილი კბილისა წილ.

Repos est demi-vie.

— უსაქმურობა ნახევარი სიცოცხლეა.

§ ცუდად ჯდომას ცუდად შრომა სჯობიაო.

Riche habit fait fol honorer.

— მდიდრული ტანისამოსი სულელის პატივისცემას იმსახურებს.

Riche marchand, pauvre poulailier.

— მდიდარმა ვაჭარმა ღარიბულად ცხოვრებაც უნდა იცოდეს.

Rien de plus éloquent que l'argent comptant.

§ ფული პატარა ღმერთიაო.

ფული ამოდებული ხმალიაო.

Rien de trop.

— გადაჭარბებული არაფერი ვარგა.

§ მეტისმეტიო, თავში რეტიო.

მეტი სიტყვა თავს აგატკენს, მეტი კაშა კუქსაო.

Rien ne sèche plus vite qu'une larme.

— ცრემლზე უფრო მალე არაფერი შრება.

Rien ne vieillit plus vite qu'un bienfait.

— არაფერი ისე სწრაფად არ ძველდება, როგორც სიკეთე.

§ თვალი რომ გამოგთხარაო და—ჩემმა სიკეთემაო.

ვინც განეკურნე, მან დამკოდაო.

აუადმყოფი რომ მორჩა ექიმი შეჯავრდაო.

ჩუმი პურ-ღვინით მაძლარი, ცას შეეე მანგრეეს თავზედაო.

Rira bien qui rira le dernier.

— კარგად ის გაიცინებს, ვინც ბოლოს გაიცინებს.

Rouler sur l'or et sur l'argent (marcher sur l'or et sur l'argent).

— ოქროში ცურავს.

§ ფული ჩეჩქივით აქვსო.

S

Sac plein dresse l'oreille.

— ფულით სავსე ტომარა თვალს დაავაყვეტიწებს.

§ ბევრი ფული ბევრი დარდიო.

Sac vide ne se tient debout.

— ცარიელი ტომარა ფეხზე ვერ დადგებაო.

Sage est le juge qui bien écoute et tard juge.

— ჭკვიანია ის მოსამართლე, რომელიც კარგად მოუჴმენს და შ.მდეგ განსჯის.

§ ვინც მალე ჴრის, ის დიდხანს ნანობსო.

ვინც აჩქარებულა, უნანაო.

ათჯერ გაზომე და ერთხელ ვასჯერიო.

შეიძჯერ თვალი გადააკლე, ერთხელ ხმალი გადააკლეო.

აჩქარებულის ღედა ტიროდა, ღინჯისა—იცინოდაო.

Sagesse vaud mieux que force.

— ძალას კჳუა სჯობია.

§ ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი შოიგონებსაო.

Sans danger on ne vient jamais au-dessus du danger.

— განსაცდელის გარეშე განსაცდელიდან გამარჯვებული ვერასოდეს გამოხვალ.

§ გმირი ბრძოლაში იბადებაო.

ვაჟაკისა სიკვდილსაც ეშინაო.

Santé passe richesse.

— ჯანმრთელობა სიმდიდრეს სჯობია.

§ ჯანმრთელობის გარეშე სიმდიდრე არაფერიაო.

Sa parole vaut un écrit (vaut l'or).

— მისი სიტყვა სარწმუნოა.

Savoir où git le lièvre.

— კურდღლის ბუნავის ცოდნა.

§ აი, სად ყოფილა ძალის თავი დამარხულიო.

Savoir quelque chose sur le bout du doigt.

— რაიმეს კარგად ცოდნა.

§ ხუთი თითივით იცისო.

Secret de deux, secret de Dieu; secret de trois, secret de tous.

— ორთა შორის საიდუმლოება ღმერთის საიდუმლოებაა, სამთა საიდუმლოება— ყველას საიდუმლოებაა.

§ ორმა თუ იცის, ღორმაც იცისო.

ღლით : ორმა იცის, შუადღისას — ორმა, საღამოს — ღორმაო.

საიდუმლო ორშიაო, თუ მესამე მიემატა—საიდუმლო ერთშიაო.

ორმა იციან—თვით იციანო, სამმა იციან—თემთ იციანო.

Se jeter à l'eau de peur de la pluie.

— წვიმის შიშით წყალში შევარდნა.

§ ცეცხლიდან გაქცეული წყალში დაიხრჩოო.

ვაის გავეყარე, ვუის შევეყარეო.

ზღვას გადაურჩა და ცვარმა დაახრჩოო.

Se jeter dans le feu pour éviter la fumée.

— ცეცხლში შევარდნა ბოლის თავიდან აცილების მიზნით.

§ ვაის გავეყარე, ვუის შევეყარეო.

ცეცხლიდან გაქცეული წყალში დაიხრჩოო.

ზღვას გადაურჩა და ცვარმა დაახრჩოო.

Se jeter (se mettre) dans l'eau de peur de la pluie.

— წვიმისაგან თავის დასაცავად, წყალში ჩაევარდნა.

§ ვაის გავეყარე, ვუის შევეყარეო.

Se faire d'évêque meunier.

- ეპისკოპოსიდან მეწისქვილედ გადაქცევა.
- § რაცა ვკამე ძველად, ჩამაშხამეს ხელათაო.

Selon la jambe le coup.

- როგორც მოქნევა, დარტყმაც ისეთია.
- § როგორც ალხანა, ისეთი ჩალხანაო.
- როგორც არის ქარხანაო, ისეთი ხარ, თარხანაო.
- რაც ტურა, ისე მელაო.
- როგორც ბერიო, ისეთი ვრიო.
- შეხედე ერსაო, მერე ბერსაო.

Selon l'argent, la besogne.

- როგორც გასამრჩელოა, ნამუშევარიც ისეთია.
- § რასაც ხელზე დამისხამო, წვერზეც ემს წაგისვამო.
- რა დამისხი ხელზედაო, რა წაგისვა წვერზედაო.

Selon le vent, la voile.

- აფრა ქარის მიხედვით უნდა გაიშალოს.
- § კამა დებასა კილიაო.
- კამა-სმა ქონებამ იცისო.
- ხილი წყლის ზომა უნდა იყოსო.
- კამა ქონებაზე კილიაო.

Selon les gens l'encens.

- როგორც ხალხია, პირფერობაც ისეთი უნდა.
- § მოყვარეს მოყვრული უნდა, მტერს—მტრულიო.
- მგელს მგლურად დაუხვდი, მელას—მელურადაო.
- ბატონს ბატონურად მოეპყარ, ყმას—ყმურადო.

Selon L'occasion quelque fois honnête homme, quelque fois fripon.

- შემთხვევის მიხედვით მოქმედება, ხან პატიოსანი კაცივით, ხანაც გაიძვრა-სავით.
- § ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო.
- ასე, ჩემო თანასეო, შენ ეგრე და მე ასეო.

Selon ta bourse gouverne ta bouche.

- ქისის მიხედვით ილაპარაკე.
- § ფეხი იქამდის გაკვიმე, სადამდისაც საბანი გავწვდესო.
- ფეხს საბნისდაგვარად ვაშლა უნდაო.
- დუქანში შედი ჭიბის—და კვალადო, წაწე საბნის—და კვალადო.

Semer des fleurs au bord du précipice.

- საშიშროების დამალვის ცდა.
- § მოთაფლეა.

Se noyer dans un (dans son) crachat.

— ერთ კოვზ წყალში დახრჩობა.

§ პატარა სიძნელეების წინაშე ფარ-ხმლის დაყრა.

Se noyer dans un verre d'eau.

— ერთი ჭიქა წყალში დახრჩობა.

§ კაცი ზღვას გადაურჩა და ცეარმა დაახრჩოო.

ზღვას ემალებოდა და ცეარმა დაახრჩოო.

ზღვამ არ დაახრჩო კაცი და წვეთმა დაახრჩოო.

S'entendre a qch (s'y entendre) comme à faire un coffre (comme à ramer des choux).

— არაფერი არ გაეგება.

§ ვირმა რა იცის ხურმა რა ხილიაო.

S'entendre comme larrons en foire.

— ერთმანეთისათვის ისე შეწყობა, როგორც ქურდები ეწყობიან ბაზარში ერთმანეთს.

§ გული გულს იცნობსო.

სული სულს იცნობსო.

ძალი ძალს იცნობსო.

ცუგრია ცუგრიას იცნობსო.*

Se plaindre que la mariée soit trop belle.

— ჩივილი იმაზე, რომ მისი საცოლე ძალიან ლამაზია.

§ ჩივილი იმაზე, რაც უნდა უხაროდეთ.

აღია, რა გატირებს და—მაძლარი ვარო.

Sérieux comme âne qu'on étrille (comme un concife).

— სამურელით გაწმენდილი ვირივით სერიოზული.

§ ინდაურით აფხორილიაო.

Se servir de la patte du chat pour tirer les marrons du feu (tirer les marrons de la patte du chat).

— სხვისი ხელით წაბლის ცეცხლიდან გამოღება.

§ სხვისი ხელით ნარის გლეჯა.

სხვისი ხელით ჯოხი მსუბუქი სასროლიაო.

სხვისი ხელით კინკარი ადვილი მოსათხრელიაო.

სხვისი ხელით ნარი გლეჯეო, შენი ხელით ვარდი წვეტიტეო.

S'éveiller (se lever) au chant de l'alouette.

— მამლის ყვირილზე გაღვიძება (ადგომა).

§ დილით ადრე ადგომა.

Si dieu quelqu'un veut châtier, de bon sens le fait varier.

— ღმერთი რომ კაცს შემოწყრება, პირველად კეთეს წაართმევსო.

Si jeunesse savait et vieillesse pouvait.

— ახალგაზრდობამ რომ იცოდეს და სიბერეს რომ შეეძლოს.

§ სიყმაწვილემ რომ იცოდეს და სიბერეს რომ შეეძლოს, მაშინ კაცი სხვანაირად გაიჯანდა ქვეყნის ლელოს.

Sila mer bouillait, tous les polssons seraient cuits.

— ზღვა რომ დუღდეს, ყველა თევზი მოიხარშებოდა.

§ ბადრიჩანს რომ ფრთები ესხას, მერცხალი იქნებოდა.

ბიცილაჩემი მამაკაცი რომ ყოფილიყო, ბიძაჩემი იქნებოდაო.

Si (puisque) la montagne ne vient pas à nous, allons à la montagne.

— თუ მთა არ მოდის ჩვენთან, ჩვენ მივდივართ მთასთან.

§ თუ მთა არ მიდის მაჰმადთან, მაშინ მაჰმადი მიდის მთასთან.

წყალი თუ არ მოგყვეს, შენ მიჰყევიო.

თუ არ მოგყვეს საყვარელი, შენ მას მიჰყევ, რაცა სწადდეს.

S'il ne peut mordre, il égratine.

— თუ კბენა არ შეუძლია, იკაწრება.

§ მელამ თქვა: ზღვას მუგუზალს შეეუჩინხინებ, თუ ვერ დაეშრობ, ხომ დაე-
შიშხინებო.

დედაბერმა მუგუზლით ზღვა დაწვაო.

მტერი თუ არ მოკვდებო, გული ხომ შეუღონდებო.

თუ არ იწვიმა, ხომ დაიქუხა მაინცო.

S'il n'y avait pas de receleur, il n'aurait pas de voleurs.

— ნაქურდალის შემნახველი რომ არ ყოფილიყო, არც ქურდი იქნებოდა.

§ ქურდი ისე არ ტყუის, როგორც ნაქურდალის შემნახველიო.

ქურდი და ქურდის ამხანაგი ერთნაირად დაისჯებიანო.

ქურდის შემნახველი ქურდზე უარესიაო.

Si on lui donne un doigt, il en prend long comme le bras.

— თითს თუ მისცემ, მკლავსაც წაგართმევს.

§ ეშმაკს ნეკი რომ მისცე, მთელ ტანს წაიღებსო.

ეშმაკს რომ თითი მისცე, მთელ ხელს წაგართმევსო.

ქამარს რომ შეგხსნიან, ჩოხასაც გაგხდიანო.

ტილი რომ ფეხზე დაისვა, თავზე აგაცოცდებო.

Si on lui en donne long comme un doigt il en prend long comme un bras.

— თითს თუ მისცემ, მკლავსაც წაგართმევს.

§ ეშმაკს ნეკი რომ მისცე, მთელ ტანს წაიღებსო.

ეშმაკს რომ თითი მისცე, მთელ ხელს წაგართმევსო.

ქიანქველა რომ ფეხზე დაისვა—თავზე ავაო.

ხარს დასადგომი უშოვე, დასაწოლს თვითონ იშოვისო.
ტილი ფეხზე დაისვი, თავზე აგაცოცდებო.

Si on lui tordait le nez, Il en sortirait du lait

— ცხვირზე რომ ხელი მოუჭირო, რძე გადმოსდინდება
§ ჭერ პირზე დედის რძე არ შეშრობიაო
ჭერ ულვაში არ ამოსელიაო.

Si tu veux du berre, il en faut battre.

— ერბო თუ გინდა, მისი დღეებაც უნდა გინდოდეს.
§ ვისაც თევზი უნდა, ფეხიც სველი უნდაო.
ვინც კამსო, ის ზღავსო.
ორაგული თუ გინდა, ტანიც სველი გინდაღვსო.
ვისაც კვერცი უყვარს, ქათმის კაკანიც უნდა აიტანოსო.

Si tu veux qu'on t'épargne, épargne aussi les autres.

— თუ გსურს დაგზოგონ, შენც უნდა დაზოგო სხვები.
§ თუ თავად ბოროტი არა ხარ, ბოროტისა ნუ გემინიაო.
ნუ იქმ ავსა და ავისაც ნუ გემინიაო.

Six pieds de terre suffisent au plus grand homme.

— ყველაზე დიდი კაცისათვის ექვსი ფუტი მიწაც საკმარისია.
§ სიკვდილი ყველას ათანასწორებსო.
კაბდომ იცის სამართალი: მაღალ-დაბალს გაასწორებსო.

Sobriété est mère de santé.

— ზომიერება ჯანმრთელობის დედააო.
§ ბევრის მკამელს, ცოტას მკამელმა აჯობაო.
რაცა გეყოფა, დასჯერდი, მეტი ნუ გინდა მშოვნელსაო.
ვინც ზომაზე არა ყლაპავს, სიმწრით დაახველებსო.

Sot ami c'est un ennemi.

— სულელი მეგობარი მტერზე უარესია.
§ სულელი მეგობარი მტერზე უარესიაო.
გლახა მოყვარეს კარგი მტერი სჯობიაო.
სულელი ნურც მტრად გინდა. ნურც—მოყვარედო.

Sottes gens, sottes besognes.

— სულელებთან დაკავშირება.
§ სულელს კჳუა არ მოეთხოვებაო.

Souris qui n'a q'un trou est bientôt prise.

— თავეს, რომელსაც მხოლოდ ერთი ხერელი აქვს, მალე დაიჭერენ.
§ მარჯვენა ხელი, მარცხენა ხელის ამარად ღმერთმა ნუ დატოვოსო.
ერთის შემყურე—წყალში ჩამყურეო.
ერთის პატრონი ცას ბეწვითა ჰკილიაო.

ერთი ხატი სალოცავად არ კმარაო.
ერთი ხატის ლოცვა კაცს არ აცხონებსო.

Souvent la plus belle pomme est véreuse.

— ხშირად ყველაზე ლამაზი ვაშლია დაქიანებული.
§ გარედან მტერს უბრძავეებს თვალებს, შიგნიდან—მოყვარესაო.
შორიდან მტერს მოუელავს გულს, ახლოდან—მოყვარესაო.

T

Tailler la robe selon le corps.

— კაბის სხეულის მიხედვით გამოკრა (სურვილის შეფარდება შესაძლებლობასთან).
§ საბანი ისე დაიხურე, როგორც გაგწვედებოდესო.
როგორც საბანი გაგწედეს, ფეხებიც ისე გაშალეო.
ფეხს საბნისდაგეარად გაშლა უნდაო.
ღუქვანში შედი ჭიბის-და კვალადო, წაწეე საბნის-და კვალადო.

Tandis que le loup muse, la brebis entre au bois.

— სანამ მგელი დოყლაპიობს, ცხვარი ტყეში შედის.
§ სანამ ჭკვიანი ფიქრობდა, ცეტმა მთები გადაიბინაო.

Tant de bruit pour une omelette.

— ბევრი ხმაური ერბო-კვერცხისათვის.
§ ტკაცატკუცი ბევრია, ნაკვერჩხალი კი არა ჩანსო.
ისე არა წვიმს, როგორც ქუხსო.

Tant prend le larron qu'on le pend.

— ქურდი მანამ არ დაიშლის ქურდობას, სანამ არ ჩამოახრჩო ბენ.
§ კოკა წყლის გზაზე გატყდებაო.
კოკა წყალზე გატყდება, ხარი ალოზედაო.
კოკა წყალზე გატყდება, ხარი ქირაზე მოკვდებაო.
კოკა წყალზე გატყდება, ქურდი ქურდობაში მოკვდებაო.

Tant tenu, tant payé.

— ვინც როგორ მუშაობს, ისე გადაიხდის.
§ როგორც მოხვალ, სვინაო, ისე წახვალ შინაო.
როგორც მოხვალ ტარიელი, ისე წახვალ ცარიელიო.
როგორც მოხვალ ჩვენსაო, ისე წახვალ თქვენსაო.
ნათლიაე, კოკლი ცხენით მოვედი და ვერა მოგიტანე რაო, ვერცა რას აქედან
წაიღებ შენი კოკლი ცხენითაო.]

Tant va la cruche à l'eau qu'elle se brise.

— კოკა წყალზე მანამ ივლის, სანამ არ გატყდება.
§ კოკა მუდამ წყალს არ მოიტანსო.

კოკა წყლის გზაზე გატყდებაო.

კოკა წყალზე გატყდება, ხარი ქირაზე მოკვდებაო.

კოკა წყალზე გატყდება, ქურდი ქურლობაში მოკვდებაო.

Tant vaut celui qui tient que celui qui écorche.

— ტყეის გამძრობი და დამჭერი—ორივე დამნაშავეა.

§ ქურდის შემნახველი ქურდზე უარესიაო.

ქურდი ისე არ ტყუის, როგორც ნაჭურდლის შემნახველიო.

ქურდის დამმალავიც ქურდიაო.

Tant vaut l'eau, tant vaut la terre.

— რამდენადაც მეტს მორწყავ მიწას, იმდენად უკეთესი მოსავალი იქნება.

Tant vaut le seigneur, tant vaut sa terre.

§ როგორიც ბერიო, ისეთი ერიო.

როგორიც ალაგო, ისეთი ალაბიო.

რაც ტურა, ის მელაო.

რაც აღხანაო, ის ჩალხანაო.

Tel auteur, tel oeuvre.

— როგორიც ავტორია, თხზულებაც ისეთია.

§ როგორიც აღხანა, ისეთი ჩალხანაო.

როგორიც ბერიო, ისეთი ერიო.

როგორიც ტყე იყო, ნადირიც იმისთანა გამოვობდაო.

რაც ხეა, ნაფოტიც იგივეა.

რაც ღეღამთილი—ის რძალიო.

Tel bec, tel chant.

— როგორიც ნისკარტია, ვალობაც ისეთია

§ როგორიც ჩიტი იყო, ხმაც ისეთი ჰქონდაო.

საქონელი პატრონს ემსგავსებაო.

როგორიც ტყე იყო, ნადირიც ისეთი გამოვობდაო.

Tel bruit, tel écho.

— როგორიც ხმაურია, გამოძახილიც ისეთია.

§ ქვეერს რასაც ჩასძახებ, იმასვე ამოვძახებსო.

Tel chante qui ne rit pas.

— ვინც მღერის ყველა მხიარული როდია.

§ ყველა სიმღერა სიხარულს არ გამოხატავს და ყველა ტირილი—მწუხარებასაო.

Tel conteur, tel auditeur.

— როგორიც მთხრობელია, მსმენელიც ისეთია

§ როგორიც აღხანა, ისეთი ჩალხანაო.

ცარიელი აღხანა, ცარიელი ჩალხანაო.

რაც ტურა, ის მელაო.

როგორიც არ .ს ქარხანაო, ისეთი ხარ, ძარხანაო.

Tel contean, tel fourreau.

— როგორიც დანაა, ბუდეც ისეთია.

§ როგორიც ალხანა, ისეთი ჩალხანაო.

როგორიც არი ქარხანაო, ისეთი ხარ, თარხანაო.

რაც ტურა, ის მელაო.

Telle dent, telle morsure.

— როგორიც კბილია. ნაკბენიც ისეთია.

§ როგორიც გამთხოვი, ისეთი მომყვანიო.

როგორიც გყავდა დედაო, შენც ისეთი ხარ, ქედაო.

როგორიც დოლი იყო, ცხენმაც ისე იროლაო.

როგორიც მთა იყო, თოვლიც ისეთი დადოო.

როგორიც პაპა იყავიო, ისეთი ქამაც გიყავიო.

Tel donne à pleines mains, qui n'obige personne.

— ნამღელიად ის იძლევა, ვინც სამაგიეროს არ ითხოვს.

Tel est botté qui n'est pas prêt.

— ჩექმის ჩაცმა მზადყოფნას როდი ნიშნავს.

Tel est mal vêtu qui est tourré de vertus.

— ცუდად ჩაცმული ის არის, ვინც სიკეთითაა სავსე.

§ პატიოსან კაცს გაცევეთილი ჩოხა აცეიო.

Tel est pris croyait prendre.

— მახეში ის ჩაეარდა, ვინც სხვას მახეს უგებდა.

§ ვინც სხვას ორმოს უთხრიდა, შიგ ის ჩაეარდაო.

რაც რომ ავი საქმე ვქენი, ყველა თაეზე დამიბრუნდა,

ორმო ვთხარე, თვით ჩაევარდი, დამეყარა ქვა და გუნდა.

რასაც სხვისთვის მოინდომებ შენ თავს გადაგხლებო.

ვინც მზეს ტალახს ესერის, თვითონვე დაეცემაო.

Tel fait des fautes qu'un autre boit.

— როცა ერთი შეცდომას ჩაიდენს, მეორეს კი აზღვევინებენ.

§ გელს მგლობა შეერქვა, ტურამ ქვეყანა ამოაგდოო.

მგელს სახელი გაუეარდა და ტურამ ქვეყანა დააქციოო

Tel grain, tel pain.

— როგორიც ხორბალია, პურიც ისეთია.

§ რაც ხეა, ნაფოტიც იგივეაო.

დედა ნახე, მამა ნახე, შვილი ისე გამონახეო.

ხემ მოისხა ხილიო, რაც მამა ისიც შეილიო

აყვავდა ხილი, დაისხა ხილი, როგორც დედა, ისეთი შვილიო.
ვირი თავისგვარ ჩოჩორს მოიგებსო.

Tel homme, telle femme.

— როგორც მამაკაცია, დედაკაციც ისეთია.

§ ფერი ფერსაო, მადლი ღმერთსაო.

როგორც ალხანა, ისეთი ჩალხანაო.

რაც ტურა, ის მელაო.

როგორც გამთხოვი, ისეთი მომყვანიო.

შეხედე ერსა, მერე ბერსაო.

Telle lanterne, telle chandelle.

— როგორც ფარანია, სანთელიც ისეთია.

§ რაც ალხანაო, ის ჩალხანაო.

ბრმა საქონელს, ბრმა მუშტარი არ დაეღვეაო.

რაც ხეა, ნაფოტიც იგივეაო.

როგორც გყავდა დედაო, შენც ისეთი ხარ, ქედაო.

რაც ტურა, ის მელაო.

Telle maison, tels hôtes.

— როგორც სახლია, სტუმრებიც ისეთები არიან.

§ როგორც ბერიო, ისეთი ერიო.

როგორც გამთხოვი, ისეთი მომყვანიო.

როგორც ალაგვიო, ისეთი ალაბიო.

როგორც ტყე, ისეთი ნადირიო.

Telle vie, telle fin.

— როგორც სიცოცხლეა, დასასრულიც ისეთია.

§ როგორც ტყე, ისეთი ნადირიო.

როგორც მთა იყო, თოვლიც ისე დადოო.

როგორც დარიო, ისეთი ბარიო.

როგორც ბერიო, ისეთი ერიო.

Tel maitre, tel valet.

§ როგორც ბატონია, მსახურიც ისეთია.

როგორც ბერიო, ისეთი ერიო.

Tel menace qui tremble.

— ვინც სხვას ეშუქრება, ის თვითონ ცახცახებს.

§ მგელმა უთხრა ძაღლს: საქმე ის კი არ არის, რომ მივრბოდე და მომღევეო, საქმე ის არის, მოგიბრუნდე და დამხედო.

Tel montre la dent qui de mordre n'a talent.

— კბილს ის გიჩვენებს, ვისაც კბენა არ შეუძლია.

§ რომელი ძაღლიც არა კბენს, შორიდან იყვფებაო.

მჩხავანა კატა თავეს ვერ დაიქერსო.
ძალლი იყეფებს, იყეფებს, დაილლება და დადგებო.

Tel navire, telle eau.

- როგორიც გემია, წყალიც ისეთია.
§ დიდ ფელამუშს დიდი გობი უნდაო.
დიდ ხეს დიდი ნაფოტი ავარდებაო.
დიდ ცეცხლს დიდი ბერვა უნდაო.
დიდ ხეს დიდი ჩრდილი აქვსო.

Tel qui rit aujourd'hui pleurera demain (tel que rit vendredi dimanche pleurera).

- ვინც დღეს იცინის, ხვალ იტირებს.
§ სიცილს ტირილი მოსდევსო.

Tel oiseau, tel nid.

- § როგორიც ბერიო, ისეთი ერიო.
როგორიც გამთხოვი, ისეთი მომყვანიო.
რაც ტურა, ის მელაო.

Tel ouvrier, tel ouvrage.

- როგორიც მუშაა, ნახელავიც ისეთია.
§ როგორიც ალხანა, ისეთი ჩალხანაო.
როგორიც ტყე, ისეთი ნადირიო.
როგორიც გამთხოვი, ისეთი მომყვანიო.
რაც მამა, ის შვილიო.
როგორიც არის ქარხანაო, ისეთი ხარ, თარხანაო.

Tel père, tel fils.

- რაც მამაა, შვილიც ისაა.
§ დედა ნახე. მამა ნახე, შვილი ისე გამონახეო.
დედა უკითხე და კვიცი ისე იყიდეო.
ჭიში იკითხე—ცხენი იყიდეო.
ინდიშვილი, მინდიშვილი, რაც დედ-მამა იგი შვილი.
აყვავდა ხილი, დაისხა ხილი, როგორიც დედა, ისეთი შვილი.

Tel rit aujourd'hui, qui pleurera demain.

- ვინც დღეს იცინის, ხვალ იტირებს.
§ კარგად ის გაიცინებს, ვინც ბოლოს გაიცინებსო.

Tel seigneur, tel honneur.

- როგორიც ბატონია, პატივისცემაც ისეთია.
§ მგელს მგლურად დაუხვდი, და მელას მელურადაო.

Tel vice, tel supplice.

- როგორიც ცოდვია, სასჯელიც ისეთია.
§ ავი პაპა იყავიო, ავი წირვაც გიყავიო.

Tendresse maternelle toujours se renouvelle.

— დედის აღერსი ყოველთვის განახლდება.

§ დედის პირი რომ იწყველება, ძუძუები ილოცებიანო.

დედა რომ შეიღს წყველის, ენა ეხმარება, ძუძუები კი უარს ეუბნებიანო.

Tête de fou ne b'anchit pas.

— სულელის თავი არ თეთრდება.

§ სულელის თავი არც თეთრდება, არც ტიტ ვლდებაო.

Tirer aux moineaux

— ბელურას ზარბაზნს არ ესვრიან.

§ ტყუილებრალოდ დროის ხარჯვა.

Tirer de l'huile d'un mur.

— ჩიტის რძეს იშოვის.

§ ქვას წვეს გაადენსო.

უშოვარს იშოვისო.

შეუძლებელს შეძლებსო.

Tirer d'un sac deux montures.

— ერთი ხარისათვის ორჯერ ტყავის გახდა.

§ ორმაგი სარგებლობის ნახვა.

მაჰიდასაც ენახავ. კვიცსაც გავხედნიო.

მაჰიდასთან წავალ, კვიცსაც გავხედნი და მაჰიდასაც ენახავო.

Tomber de fièvre en chaud mal

— ტიებიდან 'ცხლებაში ჩავარდნა.

§ ვაის გავეყარე. ვუის შევეყარეო.

დამწვარს მდღუღარეო.

Toujours les gourmands creusent leur fosse avec leurs dents.

— მსუნაგი ყოველთვის თავის კბილებით ითხრის საშარეს.

§ რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო.

თავმა თხარა, თხარაო, კატა გამოთხარაო

თავმა სასუსნის ძებნაში კატის ბრჭალები იპოვაო.

Toujours pêche. qui en prend un.

— ვინც ერთ თევზს იჭერს, იმასაც მეთევზე ჰქვია.

§ ტყუილად ჯდომას, ტყუილად შრომა სჯობ იაო.

Toujours va qui danse.

— ვისაც როგორ შეუძლია, ისე აკეთებს.

§ ყველა თავის კერიას უბერავსო.

ყველა თავისებურად გიედებაო.

Tourner sept fois sa langue dans sa bouche avant de parler.

— სახამ დაილაპარაკებდე, ენა შვიდჯერ უნდა მოაბრუნო პ.რში.

§ ათჳერ თვალი გადააეღე, ერთხელ ხმალი გადააეღეო.
ათჳერ გაზომე და ერთხელ გაჳერიო
გრძლად მოზომე და მოკლედ მოჳერიო.
ათჳერ მოზმანე, ერთხელ მოთხარეო.

Tous les doigts de la main ne se ressemblent pas.

— აღამიანის ხუთი თითიდან არც ერთი ერთმანეთს არ ჰგავს.

§ ხუთი თითი აქვს კაცსა, ხუთივე უთანასწოროო.
ხუთ თითში ერთმანეთის ტოლი ორიც არ არისო.

Tous les goûts sont dans la nature.

— გემოვნებაზე არ დაობენ.

§ კაცია და გუნებაო.

Tous les jours de chasse ne sont pas les jours de prise.

§ კოკა წყალს მუდამ არ მოიტანსო.

კოკა წყალს მუდამ არ ზიდავს, ერთხელაც იჳნება გატყდებო.

Tous les jours ne sont pas nocés.

— ყოველი დღე დღესასწაული როდია.

§ კოკა წყალს მუდამ არ მოიტანსო.

კოკა წყალს მუდამ არ ზიდავს, ერთხელაც იჳნება გატყდებო.

Tous les trente-six du mois.

— არაოდეს.

§ როცა ვირი ხეზე ავაო.

როცა კიბო დაუსტკენსო.

Tous sont égaux devant la mort.

— სიკვდილი ყველას ათანასწორებს.

· § ორი ქოთანნი მივადგი ყურჩინი და უყურო, ორივე ერთ ბარში გამოდის ფულანნი და უფულო.

კა?დომ ცღის სამართალი: მალ-ლდაბალს ვასწორენსო.

ვერ დაიჳირავს სიკვდილსა გზა ვიწრო, ვერცა კლდოვანი

მისგან გასწორდეს ყოველი, სუსტი და ძალგულოვანი.

Tout a une fin.

— ყველაფერს ბოლო აქვს.

§ გრძელ გზასაც ბოლო ეჳნებაო.

ყველა სიკვდილის შვილიაო.

Tout blanc au dehors, tout noir au dedans.

— გარედან სულ თეთრი, შიგნით სულ შავი.

· § თეთრი ცხვარი შიგნითაც თეთრი ეგონათო.

ყასაბს თეთრი თხა შიგნით გარემდინ ქონი ეგონაო.

გარეთ მტერს აბრმავებს, შინ მოყვარესო.
ყველი გარედან არის ჭრელი, კაცი—შიგნიდანაო.

Tout bois n'est pas bon à faire, flèche.

— ყველა ხისგან ისარი არ დამზადდება.

Tout ce qui branle ne tombe pas.

— რაც ირხევა ყველაფერი ძირს არ ვარდება.

§ რამდენსაც იჭროლებს, იმდენს არ იწვიმებსო.

Tout ce qui est blanc n'est pas farine.

— რაც თეთრია ყველაფერი ფქვილი როდია.

§ აგურის ნატეხი ლალს შეუდარეს, აქაო და წითელიაო.

აგურის ნატეხი იძახდა: ლალთან დამდევით, აქაო-და წითელი ვარო-

ბუზი ბევრი ბზუისო და ფუტკართან ყველა ტყუისო.

ფერი ლალისა, გემო წყალისა.

რა ბუზიცა ბზუის, ყველა თაფლს არ აკეთებსო.

Tout chemin mène à Rome.

— ყველა გზას რომში მიყუევართ.

Tout chemin va à Rome.

Tous les chemins vont (mènent) à Rome.

— ყველა გზას რომში მიყუევართ.

Tout chien est lion dans sa maison.

— თავის ხუხულაში ძაღლიც ლომია.

§ თავის ეზოში ძაღლსაც დიდი გული აქვსო.

ყვავი თავის ბუდეში გულადიაო.

Tout dépend du premier pas.

— მხოლოდ პირველი ნაბიჯია ძნელი.

Toute comparaison cloche.

§ შედარება საბუთი არაა.

Toute la sagesse n'est pas enfermée dans une tête.

— ყველა სიბრძნე ერთ თავში როდია მოთავსებული.

§ ყველა კაცს თითო რამის შნო აქვსო.

ერთი ჭკუა კარგია, ორი კი—უკეთესიაო.

Toute médaille a son revers.

— ყველა მედალს მეორე მხარე აქვს.

§ გემრიელ საქმელს თან ახლავს კბილისა მოსაჭრელიო.

Tout est bien qui finit bien.

— ყველაფერი კარგია, რაც კარგად თავდება.

Tout est perdu, fors (hors) l'honneur.

— ყველაფერი დაკარგულია გარდა სახელისა; ყველაფერი დაეწეებას ეძლევა გარდა სახელისა.

Toutes comparaisons (de personnes) sont odieuses

— ყოველგვარი შედარება (პიროვნებათა) შეურაცხყოფელია.

Toutes les fois qu'il tonne, le tonnerre ne tombe pas.

— როცა ქუხს, მეხი ყოველთვის არ ვარდება.

§ როგორც ქუხს, ისე არა წვიმსო.

რამდენჯერაც დაიგრუხუნებს, იმდენჯერ არ გაწვიმდებაო.

რაც იქროლებს, იმდენს არ ითოვებსო.

Toutes vérités ne sont pas bonnes à dire.

— ყველა სიმართლე არ ითქმება.

§ მართლის მოქმელი ცხენზე უნდა იჯდეს, თქვას და მოკურცხლოსო.

მართლის მოქმელს სცემესო.

დამლუბა სიმართლემო.

მოკლეს მართლის მოქმელიო.

გამოუდექ სიმართლესო, გამოგილევს სინათლესო.

შავ ლუდსა, წითელ ღვინოსა, განა სუყველას სმა უნდა,

პირზე მოსულსა სიტყვასა, განა სუყველას თქმა უნდა.

Tout fait somme.

— ყველაფერი თანხას შეადგენს:

§ შინ მიტანილი ქვაც ქადააო.

შინ მიტანილი სიბი ქვაც კარგიაო.

ფოთოლი რომ შეიტანო, სახლს ისიც შეემატებაო.

Tout le monde désire la vieillesse, et tout le monde la maudit après l'avoir obtenue.

— ყველას სიბერე სურს, მაგრამ ყველა მას წყევლის, როცა მიაღწევს.

Tout nouveau, tout beau (au nouveau tout est beau).

— ახალი ყველაფერი ლამაზია.

§ ახალი ცოცხი კარგად გვის.

Tout ouvrier est digne de son salaire (toute peine (tout travail) mérite salaire).

— ყველა შრომა ჭილდოს ღირსია.

§ ყოველგვარი შრომა გასამრჯელოს ღირსიაო.

Tout pain est sain à qui a faim.

— მშიერისათვის ყველა პური კარგია.

§ შიმშილმა ხმელა არ იცის და სიციემ—ქველაო.

თუ კი გშია ზაქარია, ცივი შკადი შაქარიაო.

საწყლის პური გემრიელიაო.

მშიერი პურსა აქებდა უმსა და უმარილოსა.

Tout passe, tout casse, tout lasse.

— ყველაფერი მიდის, ყველაფერი იშხერება, ყველაფერი იღლებუ-
ფ სამარადისო ამქვეყნად არაფერიაო.

Tout se fait (s'oublie) avec le temps.

— დროთა განმავლობაში ყველაფერი დავიწყებას ეძლევა.
ფ დრო დიდი მკურნალიაო.

Tout se fait par compère et commère.

— ყველაფერი ნათლიმამობითა და ნათლიდედობით კეთდება.
ფ ყველაფერი ნაცნობობით (პროტექციით) კეთდებაო.

Tout soldat porte son bâton de maréchal dans sa giberne.

— ყველა ჯარისკაცი სავაზნე ჩანთაში მარშლის კვერთხს ატარებს.
ფ ცუდია ის ჯარისკაცი, რომელიც მარშლობაზე არ ოცნებობს.

Tout sourit à la jeunesse, tout s'assombrit pour la vieillesse.

ფ სიბერე სიხარულს არ იწვევს.
ლომი დაბერდა და ვირმა წიხლი ჩაჰკრაო.

Tout vient à temps à qui sait attendre.

— ყველაფერი დროზე ექნება იმას, ვისაც ლოდინი შეუძლია.
ფ ვინც მოითმენს, ის მოიგებსო.
ვინც მოითმენს—ვერცხლიაო, ვინც არა და—ცუცხლიაო.
ნეტავი იმას, ვინც მოითმენს, ვაი იმას—ვინც ვერაო.
აჩქარებულის დედა ტიროდა, დინჯისა—იცინოდაო.
მომთმენის დედა იცინოდეს, მოუთმენლისა—ტიროდესო.

Trop boire noie la mémoire.

— ლოთობა მეხსი რ ბას. აჩლუნგ ბს.
ფ ლოთობა მეხსიერების მტერიაო.

Trois déménagements valent une incendie.

— სამჯერ სხვა ბინაზე გადასვლა ხანძარს უდრის.
ფ ხშირად ბინის გამოცვლა დიდ არევე-დარევეს იწვევსო.

Trop de hâte gâte tout.

— ძალიან აჩქარება ყველაფერს აფუჭებს.
ფ აჩქარებითა სოფელი არაეის მოუჭამიაო.
აჩქარებულის დედა ტიროდა, დინჯისა—იცინოდაო.
მოჩქარეს მოუგვიანდესო.

Trop dormir cause mal vêtir.

— ბევრი ძილი ცუდად ჩაცმას იწვევს.
ფ სიზარმაცე სიღარიბის გასაღებიაო.
შეშატოს მღვიძარესო, შეშოაკლდეს მშინარესო.

Trop enquérir n'est pas bon.

- დაწვრილებით გამოკითხვა ცუდი ჩვეულებაა.
 § ცნობისმოყვარეობამ სპილოს ხორთუმი დაუგრძელაო.

Trop gratter cuit, trop parler nuit (trop parler nuit, trop gratter cuit).

- ბევრი ქაეილი აწვას იწვევს, ბევრ ლაპარაკს ვნება მოაქვს.
 § ენამ რა მიყო და—თავში რაკუნო.
 ენას თუ კბილს არ დაადგამ, თავში ჩაგირაკუნებსო.
 ენა ყბადაღებული—წყალწალღებულიო.

Trop menu, le fil casse.

- ძალიან წერილი ძაფი წყდება.
 § გაწყდება საცა წერილიაო.
 სადაც გაწვრილდეს, იქ გაწყდესო.
 ლარი რამდენიც მალე გაიჭიმება, იმდენიც მალე გაწყდებაო.

Trop parler nuit plus que trop taire.

- ლაპარაკს მეტი ზიანი მოაქვს, ვიდრე—დუმისს.
 § სიტყვა ვერცხლია, დუმისი ოქრო.
 ავ თვალს კარგს ნურას უჩვენებ, ავ ყურს კარგს ნურას ეტყვი.ა.
 სიტყვის თქმა რომ გინდოდეს, ქერ გამგონი გასინჯეო.
 ბრძენს როცა ლაპარაკი უნდა, გამგონეთ გასინჯავსო.

Trop rire fait pleurer.

- ზედმეტი სიცილი ტირილს იწვევს.
 § ბევრ სიცილს ბევრი ტირილი მოსდევსო.
 ბევრმა სიცილმა ბევრი ტირილი იყასო.
 ამდენ სიცილს ტირილის სუნი უდისო

Trop vieux poissons ne mord pas à l'appât.

- ბებერი თევზი ანკესზე არ წამოგეება.
 § დაგეშილი ჩიტი ბადეში არ მოხვდებაო.

U**Un abime appelle un abime.**

- უბედურება უბედურებას უხვობს.
 § უბედურება უბედურებას მოსდევსო.
 ზარალს ზარალი მოაქვსო.

Un âne chargé d'or ne laisse pas de braire.

- ვირი ოქროთივ რომ დატვირთო, ყროყინს მაინც არ მოიშლისო.
 § ვირა ვირად დარჩებაო.

ვირი ვირად დარჩება, ვარსკვლავებითაც რომ შემოსო.
ლორს რა პატივიც არ უნდა სცე, ღორად დარჩებო.
ლორი ლაფში გორვას არ მოიშლისო.
უქიშოსაგან ქიშიანი არ ნახულა, არ იქნებო.

Un âne gratte l'autre.

— ვირი ვირს ფხანს (აქებს).

§ თათარმა უთხრა თათარსა: შენც ალა დამიძახე, მეც ალას დავიძახებ, ორივე ალა ვიქნებითო.

Un aveugle mène l'autre en la fosse.

— ბრმას ბრმა სამარისაკენ მიჰყავს.

§ ბრმა ბრმას ეკიდებოდა, ორივე სამარეში ვარდებოდაო.

Un barbier rase l'autre.

— ერთი დალაქი მეორეს პარსავს.

§ ხელი ხელსა ბანს, ორივე პირსაო.

ხელმა ხელი დაბანა, ორივემ პირიო.

ხელი ხელს მოესმარა, პირი კარგად დაბანაო.

კაცი კაცითა ცხოვრობსო.

კაცი კაცითაო, ღობე ქაცვითაო.

Un beau mourir toute la vie embellit.

— ლამაზი სიკვდილი მთელ სიცოცხლეს ალამაზებს.

Un bien en acquiert un autre.

— ქონება ქონებასთან მიდის.

§ ფული ფულთან მივაო.

ცოტავ, სად მიდიხარო და—ბევრთანაო.

ცოტავ, სად იყავ და—ბევრის მოსატანადო.

პაწა ძღვენო, სად მიხვალო?—საიდანაც დიდს მოველიო.

Un bienfait n'est jamais perdu.

— კეთილი საქმე არ იკარგება.

§ სანთელ-საკმეველი გზას არ დაკარგავსო.

ყველაფერი დაიკარგება, კეთილი საქმის გარდაო.

კარგი ქენი—ქვას დაღვეი, გაიარე—წინ დაგზღვება-

ერთი ფული გაცემული საიქიოს დავიხვედებო;

გაცემულ სიკეთეს ხალხი არ ივიწყებსო.

Un bon ami vaut mieux que cent parents.

— ერთი კარგი მეგობარი ას ნათესავს სჯობია.

§ კარგი მეგობარი ძმას უღრისო.

მეგობარი თვალთა სინათლეაო.

კარგი მეგობრობა კარგი ძმობააო.

Un bon avis vaut un oeil dans la main.

— კარგი რჩევა-დარიგება ძვირად ღირს.

§ კარგ რჩევას ფასი არა აქვსო.

Un bon bâilleur en fait bâiller deux.

— ძილის გულა ძილს სხვასაც გადასდებს.

§ მთქნარება გადამღებიაო.

Un bon chien n'attrape jamais un bon os.

— კარგ ძაღლს კარგი ძვალი არასოდეს შეხვდება.

§ კარგი კარგს არც ქალს შეხვდება და არც კაცსაო.

კარგი—კარგსაო, ცოტა ხანსაო.

მწიფე პანტა ღორისააო.

ტყეში საუკეთესო მსხალს დათვი კამსო.

Un bon coq n'engraisse pas.

— კარგი მამალი არ სუქდება.

Un bon début est la moitié de l'oeuvre.

— კარგი დასაწყისი ნახევარი საქმეა.

§ ვინც კარგად იწყებს, კარგადაც ამთავრებსო.

კარგად დაწყებული საქმე ნახევრად გაკეთებულაო.

კარგ დასაწყისს კარგი ბოლო მოსდევსო.

საქმე თუ თავიდან კარგად არ დაიწყე, წაგებულაო.

Un chien regarde bien un évêque.

— ძაღლიც შეხედავს ეპისკოპოსს.

§ კატაც შეხედავს მეფესაო.

კატამ ნეფეს შეხედაო.

Un bon renard ne mange point les poules de son voisin.

— კარგი მელა მეზობლის ქათამს არ შექამს.

§ კარგი ქურდი მეზობელს არ გაქურდავს.

მეზობლის ცოლს ხელს ნუ ახლებ, ისიც შინაურიაო.

Un bon vaisseau ne craint que la terre et le feu.

— კარგ ხომალდს მხოლოდ მიწისა და ცეცხლის ეშინია.

§ თავის სტიქიაში არაფერი საშიში არააო.

Un cerveau oisif est l'atelier du fable.

— დაუსაქმებელი გონება ეშმაკის სახელოსნოა.

§ სიზარმაცე კაცის მტერიაო.

სიზარმაცე ბოროტების დელაო.

Un cheval ne trébuche pas deux fois sur la même pierre.

— ცხენი ერთსა და იმავე ქვაზე ორჯერ ფეხს არ წაიტეხს.

§ ერთხელ ბადეში ნაცემი თევზი მეორედ არ ეცემაო.

სულელია ის თევზი. რომელიც ერთსა და იმავე ბადეში ორჯერ მოხვდებაო.
ერთხელ რომ გემოდ გენახოს, მეორედ რად კამ მწარესა.

Un cheveu même a son ombre.

— თმსაც თავისი ჩრდილი აქვს.

§ ყველაფერს თავისი მნიშვნელობა აქვსო.

ყველა თავის როლს თამაშობსო.

ყველა თავის კერიას უბერავსო.

Un chien mort ne mord pas.

— მკედარი ძალი არ იკბინება.

§ მკედარი ზიანს ვერ მოგაყენებსო.

Un clou chasse l'autre.

— ერთი ლურსმანი მეორეს ამოადებს.

§ სოლი სოლს გააქვსო.

ქვით ქვას ტეხენ, რკინით რკინას ულესავენ პირსო

პირი პირს გაართობსო.

Un coq est bien fort sur son fumier.

— საკუთარ ეზოში მამალიც ძლიერია.

§ ყველა მამალი თავის სანეხეზე მამაციო.

ყვავი თავის ბუდეში გულადიო.

ძალს თავის კარზე დიდი გული აქვსო.

ყოველი თავის კარზე მამაციო.

Un coup de langue est pire qu'un coup de lance.

— ენით მიკენებული კრალთა უბიბო მიკენებულზე მძიმეო.

§ რა უფრო მწარეა და—ენაო.

ენამ რა გიყო და—თავში კაკუნო.

სანამ ხმალი მოვიდოდა, ენამ სისხლი დაღვარაო.

ენით დაჭრილი, ცულით დაჭრილზე უარესიო.

ენამ მოჭამა სოფელი და ამოღებულმა ხმალმა ვერაო.

Un curé n'a besoin d'autre titre que de son clocher pour réclamer ses dîmes.

— არ უნდა მტკიცება იმას, რაც ისედაც ნათელია.

§ დღესავით ნათელიო.

ისევე ნათელია, როგორც ორჯერ ორი—ოთხიო.

Un diner réchauffé ne valut jamais.

— გაცხელებული სადილი არ ვარგა.

§ ყველაფერს თავისი დრო აქვსო.

თავის დროზე დალეული შხამიც კი ტკბილიო.

Un doigt pris dans l'engrenage, toute la main y passe.

— თუ თითი კბილანაში მოხვდა, მთელ ხელს ჩაითრევს.

Un ennui ne vient jamais seul.

— უბედურება მარტო არ მოდის.

§ ერთ უბედურებას მეორე მოსდევსო.

კაცი ხიდან ჩამოვარდა და ძირს გველმა უკბინაო.

იჩინა ზარალმა თავიო.

Un fol avise un sage.

— სულელი კევიანს ჩააფიქრებს.

§ ზოგჯერ სულელიც მართალს იტყვისო.

Un fol émeut ce que quarante sages ne pourraient apaiser.

— ერთი სულელი ისე გააფუჭებს საქმეს, რომ ორმოცი კევიანიც ვეღარ გამოასწორებს.

§ ერთი სულელი წყალში ქვას ჩააგდებს. და შეიძინა ზრუნა ვერ ამოიღებსო.
ერთმა სულელმა ზღვაში ძვირფასი თვალი ჩააგდო და ასმა კევიანმა ვერ ამოიღო.

ვიდრე კევიანი დაფიქრდება, გიყი ხიდს გადაირბენსო.

Un fol fait enrager un sage.

— სულელს კევიანის გაგიჟებაც შეუძლია.

§ ბრიყვი კევიანსაც შეაძლენსო.

Un fou avise (enseigne) bien un sage.

— კევიანი სულელისაგანაც ისწავლის.

§ სულელი ზოგჯერ კევიანურს იტყვისო.

Un homme averti en vaux deux.

— ერთი გაფრთხილებული კაცი—ორს უდრის.

§ გაფრთხილებული კაცი—შეიარაღებულიაო.

მტერმა მტრის ამბავი რომ იცოდეს, მასთან ბრძოლა არ გაუჭირდებაო.

რომ მცოდნოდა, სად დაეცემოდი, ჩაღას იქ დაეგებდოდი.

კაცმა რომ იცოდეს, სად დაეცემა, იმ ადგილას ქეჩას დაიგებდაო.

მეცხვარემ თქვა: თუ მცოდნოდა, რომ ციდან მგელი ჩამოვარდებოდა, ჩემს ძაღლს გულაღმა დაეაწვენდო.

Un homme est bien fort sur son palier.

— აღამიანი საკუთარ მოედანზეა ძლიერი.

Un homme malheureux se noie dans son crachat.

— უბედური კაცი თავის ნაფურთხში დაიხრჩობა.

§ უბედურ კაცს ქვა აღმართში მიეწევაო.

ქვანიც უბედური კაცისაკენ გორავენო.

კაცს რომ ღმერთი გაუწყრება, ქვა აღმართში მიეწევაო.

Un homme qui se noie s'attache à un brin de paille.

§ წყალწალებული ხავსს ეკიდებოდაო.

კაცი იხრჩობოდა და ხავსს ეკიდებოდაო.

Un homme sans abri est un oiseau sans nid.

— უსახლკარო კაცი იგივე უბუღო ჩიტია.

Un mal attire l'autre.

— ცუდს ცუდი მიიზიდავს.

§ უბედურება უბედურებას მოსდევსო.

უბედურ კაცს ქვა აღმართში მოეწვეაო.

გულს მქონდა ხმალი გაჩრილი, აწ შუბიცი დამაძვერეო.

არაფერი დამკლებიაო.

ქვანიც უბედური კაცისავენ გორავენო.

Un malheur en amène (en appelle, en attire) un autre.

— უბედურება მართო არ მოდის.

§ უბედურებას უბედურება მოსდევსო.

გაუხარელმა არ გაიხარაო.

კაცი ხიდან ჩამოვარდა და ძირს გველმა უკბი ნაო.

ბუზი რომ თავზე დაგბზუის, კოლოც მაშინ დაგ კენსო.

გაჭირებულ კაცს ცამ გაულო პირ იო.

Un malheur est sitôt arrivé.

— ხიფათში გაბმას რა უნდა.

§ ხიფათი წამისააო.

Un malheur n'arrive jamais seul.

— უბედურება მართო არ მოდის.

§ ერთ უბედურებას მეორე მოსდევსო.

კაცი ხიდან ჩამოვარდა და ძირს გველმა უკბინაო.

იჩინა ზარალმა თავიო.

ბუზი რომ თავზე დაგბზუის, კოლოც მაშინ დაგკებნსო.

ჭირი ჭირს სდევსო.

Un mauvais éloge vaut un grand blâme.

— ცუდი ხობტა გაკიცხვის დარია.

§ ზოგი ქება გინებაზე უარესიაო.

პირში მაქებარი ეშმაკის მოციქულიაო.

ჭკვიანი ძრახვა სჯობია სულელურ ქებასაო.

Un mauvais ouvrier a toujours de mauvais outils.

— ცუდ მუშას ცუდი იარაღი აქვს.

Un mauvais ouvrier se plaint toujours de ses out ils.

— ცუდი ხელოსანი თავის წარუმატებლობას ხელსაწყოებს დააბრალებს.

§ უხეირო ხელოსანი, უხეირო ნაკეთებს, უხეირო იარაღებს დააბრალებსო.

პატარძალი ეზოს ვერ გვიდა და ცოცხს დააბრალოა.

პატარაძალმა ძროხა ვერ მოწველა, ბაკი მრუდვალა.
მხედარი ცხენს ვერ მოერია და უნაგირს უწყო მტერევაო.

Un Normand a son dit et son dédit.

— ნორმანდიელს არაფრად უღირს მიცემული სიტყვა გატეხოს.

Un petit gain vaut m'eux que rien.

— სულ არარაობას ცოტა მოგება სჯობია

§ სულ არარაობას ცალუღელი ხარი სჯობიაო.

სულ უღედობას დედინაცვალ სჯობიაო.

უშვილოსათვის ქალიც შვილიაო.

სულ არარაობას მღვდლის ცოლი სჯობიაო.

სულ არ ყოლას ბრმა დის ყოლა სჯობიაო.

Un peu d'absence fait grand bien.

— თუ იშვიათად ხედავ, მეტად გიყვარს.

§ სიძვე, რაც გვიან-გვიან მოხვალ, უფრო შეგვიყვარდებიო.

ოდეს ტურფა გაიფდეს, არა ღირდეს არცა ჩირად.

დილით ოქრო ხარ, სტუმარო, საღამოს ვერცხლად იქცევი,

თუ ხანი დაგიგვიანდა, სპილენძად გადაიქცევი.

Un peu de fiel gâte beaucoup de miel.

— ცოტა ნალველი ბევრ თაფლს აფუჭებს.

§ ერთმა ბილწმა თავმა ასკოკიანი ქვევრი წაბილწაო.

ერთმა წვირიანმა ღორმა ასი ღორი გასვარაო.

წუწკი ღორი სხვებსაც გასვრისო.

ერთი დამპალი ვაშლი ცხრა ვაშლს დააღობსო.

ქეციანი ცხვარი მთელ ფარას გააქეციანებსო.

Un sot peut bien avoir une bonne idée.

— სულელსაც შეიძლება კარგი აზრი ჰქონდეს.

§ ერთი რეგვენსაც დაეჭერებაო.

ზოგჯერ ბრიყვსაც დაუჭერებენო.

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.

— ბრიყვი ყოველთვის იპოვის მასზე უფრო ბრიყვს, რომელიც მისი თაყვანისმცემელი გახდება.

§ ალხანას ჩალხანა არ დაეღევაო.

ალხანას ჩალხანაც უნდაო.

თითო მარიკელას თითო მოსიკელა არ დაეღევაო.

ქიან კაკალს ქიანი მუშტარი ეყოლებაო.

Un sou amène un (l'autre).

§ ფული ფულთან მივაო.

Un trésor n'est pas un ami, mais un ami est un trésor.

— განძი არ არის მეგობარი, მეგობარი კი განძია.

§ კარგი მეგობარი კარგი ძმის დარიაო.
მეგობარი ნუ გძულსო, ნაშოვარი ნუ გშურსო.
შენი მეგობარი შენი სახელიაო.
ყველა ტყუის, მეგობრობა კი არაო.
ას მანეთს ასი მეგობარი გერჩივნოსო.

Un vieux chien ne s'accoutume point à porter le collier.

— ბებერ ძალს ყელსაბამის ტარებას ვერ მიჩვევ.
§ ბებერს ცეკვას ვერ ასწავლიო.

Un vieux four est plus facile à chauffer qu'un neuf.

— ძველი ღუმელის გახურება უფრო ადვილია, ვიდრე—ახლის.
§ ერთი ძველი მეგობარი ორს ახალსა სჯობიაო.

Une âme saine dans un corps sain.

— ჯანმრთელ სხეულში ჯანმრთელი სულია.

Une besace bien promenée nourrit son maître.

— მათხოვრის ჩანთას შეუძლია გამოკვებოს თავისი პატრონი.
§ დააკაჟუნე და გაგიღებენო.
ვინც აკაჟუნებს, იმას უღებენო.
მწოლარე დევს, მაწანწალა მელამ აჯობაო.
კაცმა თუ არ გაიფხაკუნა, ისე ვერ იცხოვრებსო.

Une bonne action n'est jamais sans récompense.

— კეთილი საქმე კეთილი საქმით ანაზღაურდება.
§ კარგი ქენი—ქვას დადევს, გაიარე—წინ დაგვხედება.
ერთი ფული გაცემული საიქიოს დაგიხედებაო.
გაცემულ სიკეთეს ხალხი არ ივიწყებსო.
ყველაფერი დაიკარგება, კეთილი საქმის გარდაო.
სანთელ-საქმეველი თავის გზას არ დაკარგავსო.

Une bonne fuite vaut mieux, qu'une mauvaise attente.

— კარგი გაქცევა სჯობია ცუდ მოცდას.
§ ზოგჯერ გაქცევაც კარგი ბიჭობააო.
საცა არა სჯობს, გაცლა სჯობს კარგისა მამაცისაგან.

Une faute avouée (confessée) est à demi pardonnée.

— აღიარებული შეცდომა ნახევრად მიტევებულია.
§ ცოდვა გამჟღავნებული სჯობიაო.

Une fille suit les moeurs de sa mère.

— ქალიშვილს დედის ჩვევები ექნება.
§ როგორც გყავდა დედაო, შენც ისეთი ხარ, ქედაო.
როგორც ალაგო, ისეთი ალაბო.
როგორც აღხანა, ისეთი ჩალხანაო.

როგორც ბერიო, ისეთი ერიო.
რაც ტურა, ის მელო.

Une fois ne compte pas.

- ერთი რიცხვი ანგარიშში მისაღები არაა.
§ ერთი წლის სიბერწით ძროხა არ დაიწუნებო.
ერთი ხატი სალოცავად არ კმარაო.
ერთი წლის ბერწობით ფური არ დაიკვლებო.
ერთი ცხვარი ფარა არ არისო.

Une fois n'est pas coutume.

- ერთი რიცხვი ანგარიშში მისაღები არაა.
§ ერთი წლის სიბერწით ძროხა არ დაიწუნებო.
ერთი ხატი სალოცავად არ კმარაო.
ერთი წლის ბერწობით ფური არ დაიკვლებო.
ერთი ცხვარი ფარა არ არისო.
წამით სიცოფე ბრაზი არ არისო.

Une fois un mauvais renom jamais plus n'est estimé bon.

- ერთხელე თუ ცუდი სახელი გაგივარდა, პატივისცემას ველარ ელირსებო.
§ სახელგატეხილს თავგატეხილი სჯობიაო.
სახელის გატეხას თავის გაღება სჯობიაო.
ავად სახელის გავარდნას თვალის გავარდნა აჯობებსო.
პირის გატეხას თავის გატეხა სჯობიაო.
სადაც წაველ, სულ თან წამყვა ჩემი ძველი სახელიო.

Une fourmi même a sa colère.

- ჭიანჭველასაც აქვს თავისი გულისწყრომა.
§ ცხვარი ცხვარია, თუ გაცხარდა—ცხარეაო.

Une hirondelle ne fait pas le printemps.

- § ერთი მერცხლის ჭიკჭიკი გაზაფხულს ვერ მოიყვანსო.
გუგულის „გუგუ“ ზაფხულს ვერ მოიყვანსო.
ერთი ენძელა გაზაფხულს ვერ მოიყვანსო.
ერთი ყვავილით გაზაფხული არ მოეაო.

Une main de fer dans un gant de velours.

- რკინის ხელი ხავერდის ხელთათმანში.
§ თეთრი კბილი, შავი გულიო.
შავ გულს თეთრი კბილი ფარავსო.
გული შავი, კბილი თეთრი არაეისთვის მშურსო.

Une main lave l'autre.

- ხელი ხელს ბანს.
§ ხელი ხელს ბანს, ორივე—პირსაო.

ხელმა ხელი დაბანა, ორივემ—პირიო.
ხელი ხელს მოეხმარა, პირი კარგად დაბანაო.
კაცი კაცითა ცხოვრობსო
კაცი კაცითაო, ლობე ქაცეითაო.

Une once de bonne réputation vaut mieux que mille livres d'or.

— ერთი უნცია კარგი სახელი სჯობია ათას გირვანქა ოქროს.
§ სახელი ქონებას სჯობიაო.
სჯობს სახელისა მოხვეჭა, ყოველსა მოსახვეჭელსა.

Une porte mal graissée chante.

— ცუდად შეზეთილი კარი კრიალებს.
§ ურემი რომ კრიალს დაიწყებს, საპნის წასმა უნდაო.

Usage rend maître.

— ჩვევა ხელოსნად გაგხდის.
§ გამეორება ცოდნის დედააო.
დალაქმა ხელობა ჩვენ თავზე ისწავლაო.
დალაქობას ჩემ თავზე სწავლობსო.

V

Vache de loin a assez de lait.

— შორიდან ძროხას საკმარ რძე აქვს.
§ მთაზე კუ, მინდორზე მყოფ ხარზე დიდი ჩანსო.

Vanité est une marque de petitesse d'esprit.

— ამპარტავნობა კეჟანაკლებობის ნიშანია.
§ გლახა ამპარტავანი მიწას ემძიმებაო.

Va où tu peux, mourir tu dois.

— სადაც არ უნდა წახვიდე, სიკვდილი არ აგცდება.
§ ყველა ადამიანი სიკვდილის შვილიაო.
სიკვდილს ვერ გაექცევიო.

Vendre la peau de l'ours.

— ცოცხალი დათვის ტყავის გაყოფა.
§ ბავშვი არ დაბადებულყო და აბრამს არკმევდნენო.
ღვინო არსად იყო და ეშმაკები ტიკს ალბობდნენო.

Vent du soir et pluie du matin n'étonnent pas le pèlerin.

— საღამოს ქარი და დილის წვიმა მგზავრს ვერ შეაშინებს.

Ventre affamé n'a point d'oreilles.

— მშიერ მუცელს ყურები არა აქვს.
§ მშიერ კაცს ცარიელი სიტყვებით ვერ გამოკვებავო.

ლოცვით მუცელი არ გაძლება.
კბილის ჩიჩქნითა მუცელი არ გაძლება.

Ventre affamé prend tout en gré.

— ღამშეული კუჭი ყველაფერს სიამოვნებით მიირთმევს.
§ შიმშილმა, „ხმელა“ არ იცის და სიცივემ—„ძველაო“.
შიმშილმა სანუკვარი არ იცის და ძილმა სასთუმალიო.
შიმშილს მისატანი არ უნდაო.
ძილს სასთუმალი არ უნდაო.

V eux-lu des oe ufs? souffre le caquetage des poules.

— თუ კვერცხი გინდა, ქათმების კაკანიც უნდა აიტანო.
§ თუ ცხელი პური გინდა, მუგუზლის ბოლიც აიტანო.

Vieillesse, tristesse.

— სიბერე სივაგლახეა.
§ ასეთი არის სიბერე, სიპ ქვასა აეწონებაო.
სიბერე როსტომსაც კი შორევიანო.
ქვანიც ბერდებიანო.
სიბერეს სირეგვენემღე მიჰყავს ადამიანო.

Vieux amis, vieux écus.

— ძველი მეგობრები, ძველი ფულები.
§ ნუ დააგდებ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსაო.
ძველი გზა, ძველი მეგობარი ადვილად არ გაიწირებაო.

Vieux boeuf fait sillon droit.

— ბებერი ხარს სწორი კვალი გაჰყავს.
§ ბებერი ხარისა რქანიც ეწვეიანო.
ბებერი ხარისა რქაც კი ხნავსო.
ძველი ქვევრი კარგ ღვინოს ინახავსო.
ძველი ბზა ვერცხლიანო, ძველი თივა ცეცხლიანო.
ბებერი ხარის რქა ნაფუძვარში დაარკვე, მოსახნავეი არ დაგრჩებაო.

Vieux bois prend vite feu.

— ძველ ხეს ცეცხლი ადვილად ეკიდება.
§ ღმერთმა ნუ ქნას ბებრის ბუქნაო.

Vieux bois n'obéit pas à la main.

— ძველი ხე ხელს არ ემორჩილება.
§ სახრე ნედლი იგრიხებაო.
წკნელი სანამ პატარაა, მანამ უნდა მოიგრიხოსო.
რკინა სანამ ცხელია, მანამ გაჰედო.

Vieux tableau.

§ არცთუ ახალგაზრდა, ძალიან ფერუმარილწასმული დედაკაცი.

Vilain enrichi ne connaît ni parents, ni amis.

— ბრიყვი რომ გამდიდრდება, ის ველარც ნათესავენს ცნობს და ველარც მეგობრებს.

§ უნახავმა რა ნახაო.

უნახავმა ლაფი ნახა და შიგ ჩავარდაო.

უნახავმა ქა ნახა და შიგ ჩავარდაო.

Ville qui capitule, ville rendue (est à demi rendue).

— ქალაქი, რომელიც ჩაბარებაზე მოლაპარაკებას იწყებს, ნახევრად აღებულია.

Ville prise, chateau rendu.

— ქალაქი თუ აღებულია, ციხესიმაგრეც აღებულია.

§ ერთ თითს თუ მოკაცავ, ყველა თითი მოიკაცება.

Vingt têtes, vingt avis.

— ოც თავს ოცი აზრი აქვს.

§ ერთ კაცს მეორე კაცის ჭკუა არ მოსწონსო.

თაფლი ტკბილია, მაგრამ ყველას როდი მოსწონსო.

კაცია—მე მწუნობს, კაცია—მე ეწუნობო.

Vin versé n'est pas avalé.

— დასხმული ღვინო შესმულად არ ჩაითვლება.

Visite rare accroit l'amitié.

— იშვიათი სტუმრობა მეგობრობას აძლიერებს.

§ სიძვე, რაც გვიან-გვიან მოხვალ, უფრო შეგვიყვარდებაო.

ოდეს ტურფა გაიფლეს, არა ღირდეს არცა ჩირად.

დილას ოქრო ხარ, სტუმარო, საღამოს ვერცხლად იქცევი,

თუ ხანი დაგიგვიანდა, სპილენძად გადაიქცევი.

Vite et bien se trouvent rarement.

— ჩქარა და კარგად იშვიათად თავსდება ერთად.

§ სიჩქარით ქვეყანა არ აშენებულაო.

Vivre d'un hareng.

— ცუდად კვება (საზრდობა).

§ ხმელა პურზე გადავლა (გაჭირვებით ცხოვრება).

Voici pour vos gants.

— აი, თქვენი ფეხის ქირა.

Voilà bien du tapage pour peu de chose.

— ბევრი ხმაური (აურზაური) არაფრის გამო.

§ ტაკატკუცი ბევრია, ნაკვერჩხალი კი არა ჩანს.

ისე არ წვიმს, როგორც ქუხსო.

Voilà bien des chiens après un os.

— ბევრი ძალი ერთ ძვალს შეჰყურებს.

• ზ ას კაცს ერთი ცხვარი უხაროდან.

Voilà un enfant bien difficile à baptiser.

— მაგარი გასატეხი კაკალია.

• ზ ძნელი გადასაწყვეტი ამოცანააო.

Voir est facile, prévoir est difficile.

— დანახვა ადვილია, განკვერტა—ძნელი.

• ზ რომ მცოდნოდა, სად დავეცემოდი, ჩალას იქ დაეაგებდიო.

კაცმა რომ იცოდეს, სად დაეცემა, იმ ადგილას ქეჩას დააგებსო.

მეცხვარემ თქვა: რომ მცოდნოდა, ციდან შველი ჩამოვარდებოდა, ჩემს ძაღლს გულაღმა დავაწვენდიო.

Voir une paille dans l'oeil de son proche (de son voisin) et ne pas voir une poutre dans de le sien.

• ზ სხვის თვალში ბეწვს ამჩნევს, საკუთარში—ღირესაც ვერაო.

Votre vin est trop catholique.

— თქვენი ღვინო ძალიან თხელია.

Vouloir, c'est pouvoir.

— ნდობა შეძლებას ნიშნავს.

• ზ გული გულობდეს, თორემ ქადა ორი ხელით იკმებაო.

თუ გული გულობს, ქადა ორი ხელით იკმებაო.

Vouloir sécher la mer avec une éponge.

— საკრით წყლის ამოღება.

• ზ წყლის ნაყვანო.

ზღვა კოვზით არ დაიღვეაო.

Vous l'avez pris sur un ton bas.

— თქვენ საკმაოდ მტკიცე ტონით არ გილაპარაკნიათ.

Vous ne changerez pas le monde.

— ადამიანებს ვერ გარდაქმნი.

Vous n'en verrez plus ni queue ni oreilles.

— ამ საქმეს აღარაფერი ეშველება.

• ზ ეს წასული საქმეაო.

Vous ne savez pas où le bât le blesse.

— თქვენ არ იცით, სად არი მისი მტკივნეული ადგილი.

• ზ სხვისი კირიო, ლობეს ჩხირიო.

Vous verrez beau jeu si la corde ne se rompt.

— კარგ თამაშს იხილავთ, თუ თოკი არ გაწყდა.

• ზ კარგად დამთავრდება, თუ საქმე შეუფერხებლად წავიდაო.

Vous viendrez encore cuire à mon four.

— კიდეე მოხვალ ჰემს თონეში პურის გამოსაცხობად.

§ კიდეე ვნახავ ივანესა კარზე შემომჩივანესა.

კიდეე დაგპირდებიო.

Voyage de maître, noce de valets.

— ბატონის მოგზაურობა მსახურისათვის დღესასწაულია.

§ ცხენის სიკვდილი ძაღლების დღესასწაულიაო.

Vu une fols, cru cent fois.

— ერთხელ ნახული, ასჯერ უფრო დასაჭერებელია.

§ ნახული სჯობს ნათქვამსაო.

თავის თვალით ნახული სჯობიაო.

დანახული სჯობია გავონილსაო.

ბეჯანმა თქვა: გავონილი ნახულთან არ იქნებაო.

Y

Y être allé de son y voyage.

— მარცხის განცდა.

§ შინ პირში ჩალაგამოვლებული დაბრუნდაო .

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Dictionnaire des proverbes, sentences et maximes par Maurice Maloux, Paris, 1960.
2. Proverbes et dictions français par Jacques Pineaux, Paris, 1967.
3. ლ. მოწონელიძე, ტ. დობროვოლსკაია, პ. გრიქუროვა, ფრანგული ანდაზები და თქმანი (რუსულ-ქართული შესატყვისებით), თბილისი, 1955.
4. ხალხური საუნჯე. ანდაზები. შეადგინა ლ. ლეკაეამ და ა. ცანაემ. 1965.
5. რჩეული ქართული ანდაზები და სიტყვის მასალები. შეადგინა ალ. ლლონტმა. 1957.
6. ქართული ანდაზები. შეკრებილი დ. თურდოსპირელისა და ემელ გაბრიჩიძის მიერ. 1935.
7. ლ. მეტრეველი, ანდაზები. 1936.
8. ქართული ანდაზები, შეადგინა ა. კანდელაკმა. 1968.
9. ქართული ანდაზები, შეადგინა ნ. ნაკაშიძემ. 1953.
10. თედო სახოკია. ქართული ანდაზები. 1967.
11. თედო სახოკია. ქართული ხატოვანი სიტყვა-თქმანი, თბილისი, ტომი I, 1950, ტომი II, 1954, ტომი III, 1955.

კრიბულის ანბანური სარჩივი

ასო	გვერდი	ასო	გვერდი
1	2	3	4
A	5	N	166
B	26	O	171
C	35	P	184
D	60	Q	194
E	68	R	216
F	75	S	217
G	79	T	223
H	82	U	233
I	84	V	242
J	115	W	—
K	—	X	—
L	117	Y	246
M	157	Z	—

Исидор Силованович Гварджаладзе
Кира Виссарионовна Микеладзе

ФРАНЦУЗСКИЕ ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ

(На грузинском языке)

Издательство «Сабчота Сакартвело»
Тбилиси, Марджанишвили, 5
1981

რედაქტორი ნ. ასათიანი
მხატვარი მ. ბერძენიშვილი
მხატვრული რედაქტორი ლ. ლვინჯილია
ტექნიკური რედაქტორი ე. ციხელაშვილი
კორექტორი ე. ყარყარაშვილი
გამომშვები ნ. მანაგაძე

ს. ბ. № 2142

გადაეცა წარმოებას 29/IX-80 წ.; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 7/V-81 წ.;
საბეჭდი ქალაქი № 1.60X84¹/₁₆; პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 14,41;
პირ. საღ. გატარ. 14,47; სააღრ.-საგამომც. თაბახი 13,59; ტირაჟი 10000;
შეკვ. № 3251;

ფასი 85 კაპ.

გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“
თბილისი, მარჯანიშვილის 5.